

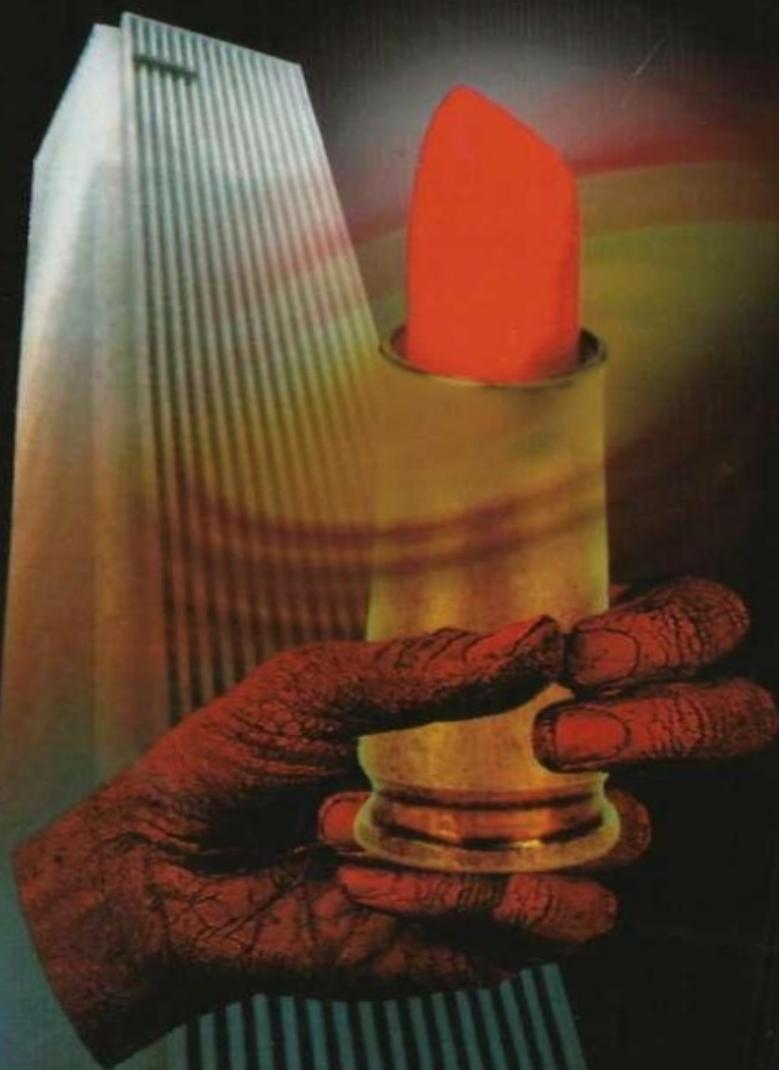
ЧЕРВЕНАТА МЪТЛА

Тази книга е от поредицата бестселъри „*Crime & Mystery*“. Най-добрите и най-търсените трилъри, преиздавани в милионни тиражи и филмирани по целия свят.

Любителите на трилъра ще бъдат завладени от заплетения сюжет. Реджи Нагелсън слага пръст в раната – заплахата от ярения тероризъм.
The Times

РЕДЖИ НАДЕЛСЪН

РЕДЖИ НАДЕЛСЪН ЧЕРВЕНАТА МЪГЛА

Превод: Елисавета Маринкева

chitanka.info

На 14 години той напуска Москва и емигрира в Израел.

На 19 — заминава за Ню Йорк, градът на мечтите му.

Сега Арти Коен е детектив в нюйоркската полиция.

Мрази миналото си, говори руски само по служба и избягва
Брайтън бийч — руския квартал на Ню Йорк.

Но съдбата му готви мръсен удар. В телевизионно шоу на живо е застрелян бивш генерал от КГБ. Защо сега и защо в Ню Йорк? Арти Коен отново трябва да се гмурне в омразното минало. Москва на бесните далавери, мутрите и проститутките, наркотиците и ядрените мулета. Един град, в който нищо не е такова, каквото изглежда. А в края на разследването, като смъртоносен капан, го чака последната съветска тайна. Най-големият кошмар на Запада...

На Ан Грегъм Бел

— Мамка му — изпсува тя. — Харесах Устинов. Сложих го да седне до мен. После някой го уби. Чувствам се виновна, разбираш ли? Наистина ми е гадно. А и се случи навръх рождения ми ден.

— Съжалявам.

— Е, какво повече може да иска една жена за четиридесет и петия си рожден ден от мъртъв генерал в скута, мамка му?

— Ами Теди?

— Теди е професионалист. Захапа далаверата преди доста други. Той е култ за хора, които си купуват книги и най-вероятно не ги четат. Гледат шоуто му, защото така се чувстват умни. Има хиляди токшоута, но Теди говори добре и си пада по мръсните номера.

— Мислиш ли, че Теди Флауърс има нещо общо с убийството?

— Ще ми се да е така. Но не вярвам. Би го направил при възможност, но не е толкова тъп...

ПЪРВА ЧАСТ
НЮ ЙОРК

„По дърветата имаше разчленени човешки тела.“

Връщах се с колата от Бруклин, когато по радиото тръгна репортаж от самолетна катастрофа в Средния запад и една от първите пристигнали на мястото, медицинска сестра, каза: „По дърветата имаше разчленени човешки тела“. После забравих за самолета. От реката бързо се спусна белезникава мъгла, която всеки момент заплашваше да отцепи Манхатън. Цяла сутрин бе валяло силно. В Ийст ривър се врязваха капки като иглички, реката на места преля, а сега и мъглата ме гонеше по петите от Бруклин. Изпреварих я до средата на Бруклинския мост, после движението замря.

Виждаха се само върховете на сградите. Манхатън се превърна в островна държава, изолирана, с прерязани от мъглата граници. Небостъргачите се извисяваха, мрачни чудовища сред настъпващата бяла мъгла, която обгръщаше Емпайър стейт билдинг на парцали като призраци, увиснали по голите крайбрежни дървета.

Запалих цигара и се загледах в пълзящата по предното ми стъкло мъгла. В полумрака изведнъж проблеснаха фарове, две хлапета изскочиха от колата пред мен и опитаха да се покатерят на перилата на моста. От белезникавия мрак изникнаха глави без тела, в парапета се вкопчиха ръце. Аз седях и пушех. Чаках.

В Бруклин отидох рано да купя хайвер за сватбата на Доун. На Фиш таун в Брайтън бийч човек още може да намери качествена стока срещу пари в брой. Не ми се ходеше особено. Не си падам по далаверите с руснаци, но Дороти Тай, майката на Доун, ме помоли, а за нея съм готов да довлека всичката проклета есетра на света, или сам да я уловя. Всичко обаче мина окей и в хладилната чанта на задната седалка на мустанга ми в синя консерва пътуваха няколко килограма от най-добрия есетров хайвер.

После всичко свърши.

Мъглата се раздигна, дъждът отстъпи. Изведнъж, както спират тропическите бури. Градът остана вкопчен във влагата, тежка като пилешка мазнина, като депресия. Слънцето отново се показва, тумбесто

като мутренски „Ролекс“, и от него се запроцежда мътна светлина. Беше много горещо, ненормално за септември. Слязох от моста при Сити хол и подкарах по „Лафайет“. Спомних си как за пръв път прекосих моста. Бях на осемнадесет, току-що пристигах от летището и наех циганин с раздрънкано такси да ме прекара през Бруклинския мост. Страшен пич бях. Умирах да се изфукам, че знам къде отивам. Не знаех. Не знаех нищо. Исках да изглеждам печен, но истината е, че бях изплашен. После видях небостъргачите на хоризонта — високи, арогантни, красиви. За малко да се разплача. Имах чувството, че с лекота ще загърбя миналото. Двадесет години по-късно Ню Йорк вече бе мой дом.

— Педал. Задник. Лайно. Мърдай! — Мъжът зад мен направо легна на клаксона. Беше бял, с обърната назад шапка на „Никс“.

Светофарът светеше зелено, а аз заваяно зяпах през прозореца.

Човекът си беше в правото.

— Да го духаш — извиках учтиво и подкарах към Бродуей да оставя хайвера, да взема душ и да облека смокинг.

— Имаш ли си тайна? — попита ме на сватбата на Доун същата вечер красиво момиче.

Смеех се с глас без причина, освен че бях пиян. И щастлив. По-късно, когато животът ми тотално се обърка, си спомнях, че на сватбата си изкарах супер. Доун можеше да я направи в някой тузарски ресторант, но предпочете да е тук. За нея това бе дом, за мен също. Семейство Тай, собственици на най-добрия китайски ресторант в Чайнатаун, ми се падат хазяи. Престроиха горните етажи на сградата в апартаменти и избиха отделен вход, така че да не трябва да минаваш през ресторанта. Уредбата ме устройва идеално.

— Аз съм един щастлив човек — казах на момичето в син сатен.

Плъзгахме се по дансинга, усещах податливата ѝ плът под тънкото сако. Над главата ѝ огромни като пъпеш огледални топки се въртяха и разпръскваха отраженията на стотиците хора на сребристи отрязъци светлина. В жегата разцъфваше уханието на лилии, екзотични блюда и скъпи, деликатни парфюми; искряха вази с червени рози. Червено, за щастие.

Знаех, че съм пиан, но в онова шампанско опиянение, което само изостря сетивата. По-късно сцената щеше да се върне в съзнанието ми като украсена за Коледа витрина на Пето авеню. Двойките валсираха из ярко осветената зала, младоженката обикаляше и повдигаше настроението на гостите, хлапета прескачаха краката на похъркващите по креслата старци; сервитьорите, прегърбени под пълните подноси, гостите, пристъпващи по фиксирани тангенти, сякаш задвижвани от невидимо динамо. Господин Тай, мазен като тюлен, сияеше: Питър Чу произлизаше от добра хонконгска фамилия — Доун бе сключила добър брак.

Оркестърът свиреше „Страна до страна“. Предпочитам Астер пред всяка класика, дори Шопен в изпълнение на Хоровиц, да не говорим за шибания Доги Дог и кой да е тъп рапър. Танцувах със стъпили на ходилата ми деца и възрастни дами, които ме водеха в сложен тустеп. Танцувах с момичета с тесни копринени рокли, кацнали като екзотични птици на високите си токчета.

— „В рая съм.“

Осъзнах, че пея на глас чак когато момичето в синия сатен ме изгледа странно. Роден си щастлив, каза веднъж майка ми, това ти е дефект по рождение.

— Как е, инспекторе? — До мен се озова Рики Тай, брат на Доун и мой най-добър приятел.

— Страхотно — отвърнах. — Страхотно.

Докато танцувахме, осъзнах, че момичето в синьо, с високото чело, зашеметяваща усмивка и невероятни гърди е гола под сатененото сако.

— Как се казваш? — попита тя.

— Арти — казах и я придърпах по-близо. Миришеше на хубаво.

— Ти си полицаят на Рики, нали? Мислех, че ченгетата са киснати. Знаеш, закърнели депресари. Осакатени от работата си.

— Така е по филмите с Ал Пачино. Аз съм от веселите ченгета. Искаш ли да се качим и да се убедим сама? Живея на горния етаж — казах.

Не й досадих с истината, не споменах, че съм в отпуск и мисля да се махам от управлението, нито че с колкото повече трагедии се сблъскам, толкова повече се убеждавам, че има само един начин да не им позволя да ме прекършат. Тя искаше депресар. Пробвах да й

пробутам младия Брандо. Момичето се разсмя, после изчезна нанякъде.

Доун ме подмина; протегнах се и я хванах.

— Не те ли хареса? — Изглеждаше ослепителна в червения си костюм.

— Заложила беше на Ал Пачино — казах. — Изглеждаш убийствено. Дали пък не се омъжи за погрешния човек?

— Ще ми се да беше ти — прошепна тя само полу на шега.

С нея се занасяме от години, откакто се нанесох в сградата, дори преди от време на време се натискахме на противопожарното стълбище.

Само дето един брак за ченге с недръпнати очи щеше да разбие сърцето на баща ѝ и двамата го знаехме.

— Хайде да танцуваме — казах.

Излязохме на дансинга и другите отстъпиха встрани, защото бяхме добри. Рики запя „Обичам те такава, каквато си“ от подиума за оркестъра. Гостите през смях се понесоха в ритъма на танца, глобусите се въртяха, а аз притисках Доун към себе си и вдъхвах уханието на розите.

— Пиян си. Не съм те виждала пиян — каза тя.

— Досега не си се женила — отвърнах.

Половин час по-късно ризата ми вече бе подгизнала от пот. Изтърчах горе; Доун и приятелките ѝ бяха иззели апартамента ми за съблекалня и вътре се носеха какви ли не благоухания: спрей за коса, аромат на момичета и парфюм. Доун ползва „Джой“, радост. На леглото ми бяха метнати червени копринени бикини. Зарових лице в тях, после щракнах сидито и Ела Фицджералд запя „Върнете го на индианците“.

Грабнах чиста риза, без да изпускам от поглед огледалото. На 39 съм, метър и осемдесет и пет, в доста добра форма. Глътнах корем. Господи, направо бях капнал. Запалих цигара, закопчах ризата с пръсти изведнъж надебелели като кебапчета, вдишах дима и парфюмът се сля с него и ме цапна в главата като чист кислород или чисто удоволствие. Ще си намеря готино момиче, ще се ожена. Ще стана истински

американец. Ще си живея живота. Слушай Ела Фицджералд. Няма страшно. На сигурно място си.

Телефонът ме хвана на средата на стълбите. Обаждането пое секретарят. Нещо ме накара да се върна, нещо се беше случило. С блъскащ на врата ми пулс прослушах съобщението.

— Застреляли са Генадий Устинов.

Главата ми експлодира. Застреляли. Къде? Стърчах вкочанен, замръзнал, виждах се как слушам гласа на секретаря. Генадий Устинов е бил застрелян в челото по време на шоуто на Теди Флауърс. Застрелян?

Тичешком, като замаян прекосих улицата. Беше убийствено горещо, бягах, за да изпреваря кошмара, усещах как ме дърпа назад. В очите ми се стичаше пот като дъждовни капки. Омекналият от жегата асфалт забавяше стъпките. В главата ми се въртеше само едно: „Не умирай“.

— Не умирай!

Чух дишането на машините още преди да вляза в стаята му в интензивното отделение. Навън. Навътре. Навън, навътре. Навън, навътре. Минаваше полунощ и в болницата беше тихо. Едва преполовил коридора, чух дишането — като на космонавт в скафандър.

На леглото под зеленикавите лампи неподвижно лежеше Геннадий Устинов. Приковали го бяха към кълбо системи като с котви към живота. Лицето, полузакрито от пластмасовата маска, през която дишаше, беше изпито, далеч по-старо, отколкото го помнех.

Виждал го бях, разбира се. Покрай излизането на книгата му вестниците поместиха снимки, но там възрастта изобщо не личеше. Поначало си беше суетно копеле, а и винаги можеш да изфалшифицираш снимките. Отметнах косата от очите си и се наведох над него. Някаква сестра ми направи знак да се отдръпна, но агентът на ФБР, който ме посрещна още с пристигането в „Св. Винсът“ и стисна ръката ми в кратко, сухо засвидетелстване на съчувствие и чието име не запомних, ѝ каза да ме остави на мира.

Кокалчетата ми кървяха. Чак след три-четири пресечки спринт по „Бродуей“ видях такси и се затичах да го хвана. Препречих пътя му, стоварих юмрук на капака, за да привлека вниманието на шофьора, и се метнах вътре. Видях името на разрешителното: Петров, Фьодор. Изляях адреса и ядосаният шофьор изведнъж омекна, заопъва кичур коса. „Окей, шефе — каза. — Да, господине“, смотолев, сервилен, подплашен от мен, и аз със закъснение осъзнах, че крещя на руски.

— Не умирай, моля те — прошепнах на Геннадий Устинов, този път на руски. — Не ми умирай в ръцете, по дяволите. Какво си направил? — питах. — Кой иска смъртта ти?

С изключение на сестрата, един стажант-лекар и агента, стаята се беше опразнила и останах сам с него. Стоях със сведена глава до леглото. Колко пъти през последните години бях прослушвал

съобщенията му на телефонния си секретар? Винаги говореше английски, сякаш да уважи желанието ми да съм американец. Аз така и не върнах обажданията му.

„Искаш ли да се видим, Артъом?“ — ми писа. Не отговорих на писмото. Лентата от телефонния секретар обаче запазих и прибрах в едно чекмедже.

„Искаш ли да се срещнем?“

„Моля те — писа ми леля Бърди от Москва. — Моля те, срещни се с него. Моля те, Арти, в името на баща ти.“

На тясното бяло легло, вързан на системи, глух за обкръжаващия го свят, лежеше някогашният най-добър приятел на баща ми. Чичо Геннадий, така му казвах аз. Не го бях виждал от двадесет и пет години. После Бърди ми писа. Аз се съгласих. Трябваше да се срещнем на следващия ден в моя апартамент. В писмото си молеше да му покажа къде живея. „Толкова се радвам, че най-после ще се видим“, ми писа; сега това му желание никога нямаше да се сбъдне.

Агентът изникна зад мен и постави ръка на рамото ми. Гледах как зелените линии по черния екран се изправят. Заприиждаха лекари, гумените им подметки делово заскърцаха по линолеума. В непреклонна фаланга, която ме изолира, наобиколиха леглото и се заеха с тялото.

— Съжалявам — каза ми някакъв лекар. — Трябва да излезете.

— Мъртъв ли е? — питах. — Мъртъв ли е?

Никой не ми отговори.

Бавно се измъкнах на улицата. Имах нужда от цигара.

— На кого му е притрябвало да убива бивш генерал от КГБ? — изхили се зад гърба ми намахана, рошава журналистка.

— На кого ли не? — й казах. Махай се, помислих. — На кого ли не?

На улицата, облежнати на новинарския автобус, дремеха операторите с оптимистично включени камери. По 12-а улица бяха паркирани пет-шест полицейски коли, два реда ограждения отсичаха движението по Седмо авеню.

От лимузини се изсипваха костюмари и тихомълком изчезваха в болницата. Покрай тях подтичваха с вдигнати високо камери журналистите.

Периметърът пазеха млади ченгета, едва сдържащи прозевките си; момчетата почесваха брутално късо подстриганите си глави, момичетата се мъчеха да опазят косата под фуражките си. Залитаха под тежестта на белезниците, оръжието, палките, умората. Съчувствах им, но и не можах да разпозная младия Арти Коеен в изтощените им от патрулиране лица.

После от една от големите коли пълен с енергия изскочи Сони Липърт и забърза към болницата. Видя ме, а не му е в стила да изтърве възможността да блесне.

— Арти, съжалявам, мой човек — каза тържествено и разтърси ръката ми като на погребение.

— Да, да, благодаря, че се обади, Сони. — Тъкмо гласът на Сони Липърт съобщи на телефонния ми секретар, че Устинов е мъртъв. Няколко седмици по-рано в прилив на откровение — плод на прекалено многото изпити бири — доверих на Сони, че имам среща с Устинов. Което беше грешка.

— Такъв съм си, душа човек.

Също като мен и Сони бе със смокинг, неговия без нито гънка. Здрависа се с половин дузина ченгета. Сони, при когото амбициите са чак в излишък, поддържа огромна, гладко смазана мрежа „приятели“.

— Трябва да вляза. Възложиха случая на мен, мой човек. А на такова разследване никой не подвива крак. — Сони сега работи за федералната прокуратура. Интересува се живо от всичко руско и нито за миг не те оставя да забравиш, че е бивш инспектор. Държането му тръби „Аз съм ченге до мозъка на костите си“.

— За кой точно пост се стягащ, Сони? — чух да го питат веднъж. Липърт направо побесня.

— Хей, Сони, къде е убиецът? — извиках след него.

Сони ме избута от групата ченгета към стената на болницата.

— Къде е?

— Изтървахме го.

— Изтървали сте руснак, застрелял бивш генерал от КГБ на телевизионно шоу, предавано на живо от центъра на Ню Йорк?

— Откъде знаеш, че е бил руснак?

— Остър ум, това е. — Погледнах надолу към Сони. — Какво всъщност стана?

Сони оправи несъществуваща гънка по самото си. Пенеше се — буквално. Очевидно се готвеше за голям случай.

— Не знаем. Охраната там е пълна нула. Станал тотален хаос, чаткаш ли? Публиката се разпищяла, хората налягали по земята. Онзи си излязъл от студиото. Изпарил се. А какво знаеш ти, Арти?

— Абсолютно нищо.

Сони влезе, а аз прекосих улицата, избрах си една стена и с изтръпнали пръсти зарових за цигара.

На няколко метра стоеше висока почти колкото мен червенокоса жена с праметната през рамо кожена чанта и незапалена цигара в уста. От тротоара я гледаше една полицайка.

Жената отметна гъстата си червена коса от врата.

— Може ли огънчето? — попита.

— Разбира се.

Изнамерих кибрит.

Около минута пушихме, мълчаливи заговорници в нечовешки топлата лятна нощ. Усещах как раздразнението кипи из града и бавно се надига към повърхността. Неуморният глух тътен на гръмотевиците ни достигаше като безсилен хленч. Наркомани от другата страна на Седмо авеню продаваха дрога, колежанче пробутваше „Прозак“. Пращяха полицейски радиостанции, мобилни телефони и самонадеяност съскаха из нощния въздух като щурчета. Някъде на паважа се разби бутилка.

— Полицай ли сте? — попита жената, пак отметна косата от врата си и нервно я сви на кок.

— Толкова ли ми личи?

— Можеш ли да отпратиш кучето пазач? — кимна към полицайката на тротоара.

Свих рамене. След чакането, напрежението, обаждания се вече махмурлук, бях доволен да се залисам с нещо.

— Напоследък съм малко в немилост.

— Казвам се Лили Хейнс — представи се тя. — Стана на моето шоу. Устинов умря на моето шоу.

— Още не е умрял — казах.

Тя не отговори.

Лили Хейнс замествала Теди Флауърс. Според мен се разприказва, защото беше изплашена, а аз бях там и съм добър

слушател. Пулсът на слепоочието ѝ караше една синя вена да изпъква на фона на бялата ѝ кожа; ближеше пресъхнали устни и говореше, а аз чаках да съобщят официално, че Генадий е мъртъв.

— Наистина ми хареса, много. Беше горещо, аз — ужасно нервна, а той се държа добре с мен.

Не казах нищо; тя не търсеше отговори.

— Виж, аз съм репортерка, не телеведеща. Просто резервен вариант на Теди. В края на лятото сме. Рейтингът се е спаружил като кожата на леля ми Марта след лятната отпуска. Щеше да е добра реклама за мен, това е. Бях нервна. За пръв път снимахме в новото студио, до касапниците, и не знаех кое къде е. „Все едно си на официална вечеря“, все повтаря Теди. „Дръж се като добра домакиня, Лили“, ми каза по телефона. Той се развява из Бриджхемптън, а ми обяснява как да се правя на Ивана Тръмп. Не мога да проумея как така никой още не го е пребил.

— Ами публиката?

— Не ги свърташе на едно място. Идват да гледат как Теди се гаври с гостите. Това основно продава шоуто. Харесват го жесток. Останаха разочаровани, че го няма.

— Май си пада подло копеле.

— Абсолютно.

Опъна от цигарата си. Изведнъж ми се прииска да я прегърна. Миришеше на бадеми, може би от шампоана ѝ.

— Мислиш, че някой е скроил номер на Флауърс?

— Аз му го скроих — уморено каза тя. — Аз.

— Моля?

— Устинов пише книга, цялата истина за КГБ. Не е точно О Джей или икономът на принцеса Даяна, но пак става за това време на годината. Най-ясно си спомням перфектния му английски. Бейби, гримьорката ни, го подготвяше. Питам го къде е научил езика. „В Харвард, разбира се“, ми каза той. Разбира се! По програма за обмяна на студенти. „И не бях единственият агент на КГБ там“, така ми каза.

— Знам — казах на Лили Хейнс.

— Моля?

— Нищо. После? — подканих я, но тя не продължи.

Дремех пред „Свети Винсът“ в един през нощта, слушах тази симпатична червенокоса жена, чаках потвърждение за смъртта на

Генадий Устинов и се чувствах едновременно претръпнал и възбуден.

Тя отново отметна коса и най-после я завърза на опашка с гумено ластиче.

— Беше толкова чаровен. — Скри лице в длани. — Шегуваше се. Питам го дали държи КГБ униформа под леглото си, а той каза, че предпочита костюми от „Брукс брадърс“, но наистина има „Остин Мартин“ с катапулт и експлодираща писалка. Естествено. Всички се смяхме. После падна върху мен мъртъв, мамка му.

Тя трепереше и имах чувството, че всеки момент ще изпадне в истерия. Вкарах я в болницата; вътре беше хладно, намерихме една чакалня и седнахме на оранжевите столове. Чистачка побутна количката си в нашата посока, ние вдигнахме крака като послушни деца и я оставихме да изчисти. Дезинфектантът смърдеше на гнили ябълки. Едва не ме задави — така миришеше сутрин в Москва, със същото, каквото и да бе то, почистваха повърнатото след пияниците.

— Моля те, опитай да си спомниш. Кой още беше там?

— Помня една наистина ядосана рускиня на първия ред, която искаше да си го изкара на генерала. Жилите по врата ѝ щяха да се спукат, толкова се беше наточила. Като кокошка.

— А на сцената?

— Моля? — потърка лице Лили.

— Другите гости?

— Един руски диджей или музикален продуцент, нещо такова. Свердлов. Едър тип, стори ми се свестен, оправен. Стриптийзърка от някакъв нощен клуб в Брайтън бийч. Олга, но държеше да я наричат Ана К. — Безрадостно се засмя. — Мисля, че я изкопа Теди. Или аз, не помня. Вкисна се, че не ѝ дадохме отделна гримьорна. Томас Сароян, натрупал пари от здравни осигуровки. И други неща, може би диаманти. И Леонид Заленко.

— Фашистът?

— А аз си мислех, че фашисти в Ню Йорк са ченгетата. И Ричард Никсън. Явно съм грешила.

Тя нервно се изправи и опря хълбок на масата, на която имаше празна хартиена чаша от кафе. Полата ѝ се вдигна по бедрата — бяха гладки и загорели. Преглътна на сухо.

— Дали имат автомат за безалкохолни?

С периферното си съзнание чувах хора да пристъпят от крак на крак, да шептят. Смъртта на Устинов щеше да стигне до първа страница. Голяма клечка от едно време, депутат от правителството на Елцин, щяха да го третират като звезда. Официални лица говореха приглушено на руски и английски, санитарите миеха пода. Открих автомат и взех две коли.

— Заленко смърдеше — каза Лили. — Буквално. Имах чувството, че е ял чесън.

— Защо?

— Сигурно да държи по-далеч върколаците от Горки парк — каза тя и разтърка студената кутийка кола по врата си, после я изпи на две глътки, разтършува из чантата си и извади мумифицирани „Джуси фрут“. Скъса станиола и съвсем по ученически ми предложи половината дъвка.

— Заленко имаше предварително набелязана програма — да опява за матушка Русия. Против Запада. Устинов си затрая. Не хареса особено и Крауи.

— Крауи?

— Гавин Крауи. Британски писател, живее в Москва. От тия, дето познават всички. Дребен, с развалени зъби.

Тя дишаше тежко, потеше се.

— После падна върху мен.

— Добре ли си? — попитах и жената свенливо се извърна.

— Господи, колко съм уморена. — Облегна се назад и затвори очи.

— Кой падна върху теб?

— Шоуто започна, онзи се изправи и вдигна пистолет.

— Само един човек ли беше?

— Мисля, че да. Не съм сигурна. Бях като парализирана. Като в кошмарите, когато някой пада, а ти не можеш да го спреш. Върху мен се стовари нещо тежко, цялото в кръв. Беше Устинов.

— После?

— Нали военните обичат да разказват какво е на война. Как пицят хората. — Попипа розовото сако, което носеше в ръка. Беше цялото в кръв — дошла бе, без да се преоблече. — А аз си мислех само за сакото на Джаки Кенеди в Далас. — Най-последна отпусна лице в дланите си и се разплака. — Знаеш ли какво каза той?

— Какво?

— Устинов усети, че съм нервна. На първите реклами още не предаваме на живо. Той ме погледна — имаше такива сини очи — и сложи ръка на рамото ми. „Загряват — ми каза. — Ще бъде забавно.“ Така каза, ще бъде забавно.

Към пет сутринта, а може би по-късно, агентът на ФБР дойде в чакалнята и ми съобщи, че Устинов официално е обявен за мъртъв.

Излязох на улицата с Лили Хейнс. Беше отвратително горещо дори призори, сред нездравото подобие на светлина. Репортерката още чакаше, енергична и с нетърпящ възражения поглед.

— На кого му е притрябвало да убива бивш генерал от КГБ?

Страхувайки се да не я изтърва, стиснах рамото на Лили и тя изтощено се притисна към мен. Метнах ръка през рамото ѝ; исках да я прегърна.

Тя изведнъж се отдръпна, сякаш бях мъж, с когото е спала, но когото не може да познае на сутринта.

— Чак сега разбрах. Ти го познаваш, нали? Познавал си го отпреди. Нали?

— Да, познавах го.

По врата ѝ се застичаха капки пот. Стисна здраво чантата си, сграбчи я, сякаш да се предпази от мен, и бавно заотстъпва към бордюра.

Последвах я, нищо че се чувствах като престъпник.

— Нека те изпратя до вас — казах идиотски. — Не бива да оставаш сама.

— Познавал си го? — повтори тя.

— Хайде, стига.

— Мога да се оправя и сама. — Беше ядосана. — Това е родният ми град.

Протегнах ръка, но тя се извърна и побягна по 12-а улица. Преди да изчезне, видях в очите ѝ това, от което толкова дълго бягах — миналото си.

С леденостуден глас извика:

— Кой, по дяволите, си ти?

Докато най-после се довлека у дома някъде към пет, вече сам не знаех. Бях изпълнен с гняв. Със страх. Включих телефонния секретар и оттам се разнесе глас, който също не познавах. Говореше литературен, мъркащ руски, все едно обработваше душата ми с памук. Изключих секретаря; не исках да слушам никакви руснаци.

Коментаторите по сутрешните новини само се правеха на интересни, единствено Владимир Познер от Ей Би Си внесе нотка здрав разум. Схванах само, че не съм сънувал и Устинов е мъртъв.

В апартамента ми още ухаеше на момичета, но не и на „Джой“. Без да мисля, вкарах името на Лили Хейнс и адреса на телевизионното ѝ студио в компютъра си. Съмна се, в сградата викаха деца, лаеха кучета, чувах телевизори, канализация, секс — беше началото на септември, още лято и никой не затваряше прозорците. По принцип обичам да слушам как сградата се пробужда. Сега я игнорирах.

Седях като вкопан пред телевизора и едва чух Рики. От устата му висеше цигара, беше сменил костюма от сватбата със сив анцуг; носеше поднос с кана кафе. Разля и ми подаде една чаша, после седна напречно на съгъваемия стол.

— Как си? — попита тихо.

— Пребит.

— Яде ли? Искаш ли да закусиш?

— Не, благодаря. Научи ли?

— Гледах ранните новини. — Той махна към телевизора. — Съжалявам, малкият, наистина. — Подхвърли ми пакет цигари. — Искаш ли да поговорим за това?

— Мислиш ли, че може да е станало случайно?

Рики ме изгледа.

— Няма начин.

— Копелето преживя цялата Студена война, а накрая го очистиха на някакво токшоу. — Имах нужда от сън. — Дай ми няколко часа — казах и Рики кимна.

Може да е още хлапе, но проявява невероятен такт.

— Тръгвам, отспи си. Ще се навъртам наоколо. Всички сме тук. Окей?

Извадих бира от хладилника и опитах да подредя случилото се в главата си. Излязох през прозореца на противопожарното стълбище и

откъснах няколко изсъхнали листа от мушкатото, които бях засадил; жегата го убиваше, миризмата беше тръпчива.

Телефонът иззвъня, как да е се вмъкнах вътре и сграбчих слушалката. Мъжки глас заговори на руски. Същият глас, задушаваш те от съчувствие, молеше за внимание, изискваше лептата си. Подейства ми като напалм.

— Сбъркали сте номера — треснах телефона.

Иззвъня отново. Оставих го да звъни.

От телефонния секретар се обади гласът на Сони Липърт. „Искам да те видя.“

— Не сега, Сони.

— Днес, инспекторе. Най-късно в пет. В кабинета ми, чуваш ли?

Бих се замъкнал до телестудиото, в което застреляха Устинов, но реших, че там ще е пълно с народ. На ченгетата, натоварени със случая, ще им трябва цял ден само да вземат показания от публиката.

Въпреки че официално се водех в отпуск, се обадох в участъка, накарах да ме свържат с шефа и съобщих, че по възможност бих желал да ме зачислят към 6-о управление, което водеше разследването. Нямамо проблем, каза, но Сони Липърт — старо приятелче на шефа — вече звънял и лично помолил за помощта ми.

Съблякох се, навлякох шорти и по противопожарното стълбище изпълзах на покрива, където в една барака държа велосипеда си.

Облегнах гръб на грубите дъски. Градът се отърсваше от сутрешното си вцепенение напук на убийствената жегата, небостъргачите се стягаха за новия работен ден. Довърших бирата и се унесох. В полусън си спомних, че по време на обсадата на Ленинград, когато нямамо друга храна, майката на Геннадий го хранела с лепило за тапети. „Не беше чак толкова зле — ми каза той веднъж. — Не беше никак зле на вкус.“

Преживя всичко това, войната, Студената война, беса на Сталин, корупцията на Брежнев и пиянските изстъпления на Елцин, само за да го убият в костюма му от „Брук Брадърс“ на телевизионно шоу през една гореща нощ в края на лятото. За което си имаше милион причини. Или, тъй като се намирахме в Ню Йорк, нито една. Само дете не го вярвах.

Върнах се и седнах на бюрото пред отворения прозорец. Предната вечер Доун беше оставила рози с прасковен цвят, които сега

примамваха светлината. На бюрото ми беше транзисторът с форма на бейзболна топка, който Геннадий ми подари навремето. Взех го и го запрехвърлях в ръцете си. „Кои са «Мете», чичо Геннадий? Знаеш ли?“

Ако е израснал в Москва, човек се оплита в спомените си. Когато КГБ изхвърли татко от работа, не ми казаха нищо; темата беше само за възрастни. Но нощем през вратата на кухнята виждах сгърченото лице на баща ми, приведен над масата, пресмяташе нещо на малки листчета — колко ни остава, какво можем да си позволим, ако го отведат. Геннадий Устинов изчезна от живота ни, но никой не спомена и това.

Когато татко умря, открих листчетата в чекмеджето му, при чорапите — огризките от отишлия си нахалост живот се съдържаха в дребните суми, изписани с твърдата му ръка.

Годините минаваха, гадният вкус изчезна. Край, си казах. Загърбих миналото. Никога вече няма да се върна в Москва. Дори няма да припаря дотам. Завръщането ще е равносилно на смърт.

3

— Няма да го направя — казах още когато видях Сони Липърт във фоайето на Федералния съд в Бруклин по-късно същия ден. — Няма.

— Арти, радвам се да те видя, мой човек — възкликна Сони, все едно не ме чу, разтърси ръката ми и ме приветства като VIP персона.

Сони Липърт е дребен мъж, но стегнат като куршум; тъмната къдрава коса обгръща главата му като качулка. Може да е на петдесет и пет, но изглежда десет-петнадесет години по-млад. Има очи твърди като камък, пресметлива уста и гладка като на момиче кожа.

— Май не ме чу, Сони. Няма да го направя.

— Не мисля, че имаш избор, Артъм. — Нарече ли ме Артъм, винаги звучи като заплаха.

— В Брайтън бийч убиват ченгета. И семействата им.

— Ти нямаш семейство — каза Сони, отпускаяки си подобие на усмивка.

Планът му се спаружи като спукан кондом, когато отказах да му стана доносник в Брайтън бийч. Убеден беше, че убиецът на Устинов е руснак. Аз също, но няхах намерение да му върша мръсната работа.

Сони се извини, че има да звъни на разни места, и ме остави. Добре че ме бива в чакането, защото ме заряза за почти час.

Огледах се из мрачното фоайе на сградата на Кадмън плаза. Има пет-шест необозначени врати. Подът е покрит с груб син мокет, столовете са сиви, пластмасови, миризмата — на пластмасов бор. От другата страна на бронираното стъкло двама пенсионирани полицаи пиеха кафе от чаши с емблема на „Янките“ и ме държаха под око.

— Как си, инспекторе? — обади се единият, след като Сони се разкара.

— Здравсти, Еди. Джо. Внуците добре ли са? — Целите разцъфнаха, кимнаха и се върнаха към разглеждането на семейни снимки и бистренето на клюките в „Поуст“.

Познавам такива Едита и Джо из целия град. Помня рождените им дни, пращам им картички. Аз съм всеобщият любимец.

В този град не е важно какво знаеш, а кого познаваш, ми каза Дани Гилфойл, когато постъпих в полицията. Даже ми показва как работи машината, как полицията на Ню Йорк градира участъците си, кой получава тлъстия пай, кой от техническите ще ти помогне, къде се поставят бръмбарите, дори на кого да се обадя в Куантико и Лангли, където има експерти по оръжия, кръв, ДНК, тъкани, храни, радиоактивни материали, дори пера. Имат хора единствено и само за шибаните пера. Дани се пенсионира от Уест Сайд в Манхатън и се оттегли в Саг Харбър. Липсва ми, много.

Чаках и гледах как ченгетата влизат и излизат, как агентите мълчаливо изчезват зад необозначените врати. ФБР държи няколко кабинета в сградата, до Отдела за борба с организираната престъпност, и другите федерални служби, и всичко това е част от препокриващата се, непробиваема съдебна система на Ню Йорк; смъртта на Устинов трябва вече да бе накарала отделните звена да се хванат за гушите.

Полицията на Ню Йорк обикновено контактува с ФБР само по нареждане отгоре. Федералните прокурори се съревновават за дела с главния прокурор. По този случай сигурно работеше и Държавният департамент, ЦРУ, един бог знае още кой.

В самия град има цели дивизии специалисти — разузнавачи, сапъори, спецове по опасни материали, специални подразделения, пиари. На Полис плаза ги има толкова много, че е трудно да се оправиш кой къде е, затова и някакъв майтапчия го прекръсти Пъзъл плаза. А остават и частните охранители, намахани като наемни убийци, защото не трябва да се съобразяват с правилата и работят за фирми като „Рол“, големи колкото цели правителства. Познавам един такъв, напоследък нещо ме зарибява. Парите са добри, но ми писна от институции, а и вече подадох документи за разрешително за частен детектив.

— Агент или прокурор? — питаха Джо и Еди при всяко отваряне на вратата.

Адвокатите се обръщаха един към друг със „съветник“, като придворни. Бяха зализани като расови кучета, само че в човешки дрехи. Агентите носеха безформени костюми, мускулестите им бедра изпъваха до пръсване евтиния плат.

Аз продължавах да чакам Сони.

— Не е важно какво знаеш, а кого познаваш — казваше Дани. — Останалото са подробности, момчето ми. Все едно че ти се е развалил клозетът — не ти трябва да го знаеш как работи, нали, а кой водопроводчик да извикаш, да знаеш номера му и дали ти е длъжник.

Аз бях длъжник на Сони.

— Можеш да влезеш, инспекторе — най-после се провикна Джо. Минах през вратата и покрай многострадалната секретарка на Сони, Ронда, в кабинета му. Сони Липърт щеше да се разсипе от усмивки.

— Съжалявам, че се забавих, Арти. Кафе?

Сони е такъв сметкаджия, че може да заплаче и петаче. Давах си сметка, че кафето ще ми излезе през носа, но какво толкова, Сони дори не подозира колко ме бива в тази игра.

На свой ред се усмигнах.

— С удоволствие.

Ронда се появи с кафеник, голям и лъскав като царски самовар.

— Аз ще го приготвя — отпрати я Сони. — Йергачефе — каза, тиквайки нос в кутията с кафето. — Етиопско. Струва цяло състояние, бейби. Докъде бяхме стигнали? Мислиш ли, че Устинов е работил за руската мафия?

— Откъде да знам, Сони?

За Сони всичко се свежда до руската мафия в Бруклин. Това му е нещо като фиксидея. Убийството на Устинов най-вероятно се паднаше извън юрисдикцията му, но той бездруго щеше да си присвои част от лаврите. Според него развенчаването на руската мафия ще го направи главен прокурор, а Сони бълнува за поста от години.

В офиса си има всичко — кожения стол, изгледа, снимка на жената и децата, бейзболна бухалка в стъклена витрина с автограф от самия Джаки Робинсън, или поне той така твърди. Може номерът да минава в Бруклин, а може и да е скъп трофей за Сони, не съм го питал.

— Какво им има на ФБР? Или на полицията? А и чух, че сформират специален екип.

Сони приготви кафето, след което ми дръпна реч.

— Не по-зле от мен знаеш какво им има. Полицията от години води Брайтън бийч за специален квартал. На пръсти се броят ченгетата, които говорят руски. Проникването ни в общността е нулево. Не сме мръднали от 1986 и ти го знаеш, мой човек. ФБР хваща

Иванов, после се бие в гърдите, че не могат да го разпитат, защото не знаят руски. Не знаем кой за кого и как работи. Влизаш в закусвалня в Брайтън бийч, касата е празна, стената е надупчена на десет места, има ранени. Питаш проклетия руснак зад щанда какво се е случило. И какво ти казва той — „Нищо. Абсолютно нищо“.

— Нещата се менят. — Дрънках глупости и го знаех.

— Не на мене тия! Никой не свидетелства. Предпочитат да ги тикнем в затвора, отколкото да изпеят свой. А и убиват ей така, за кеф.

— Какво точно искаш от мен?

— Структурата, имената на шефовете, на десните им ръце. Как да ги докопам с шепя ченгета, които говорят скапан руски и поначало са по-тъпи от галош. Опитвам да привлека вниманието на федерално ниво и какво става — евреите в Министерството на правосъдието се разсмърдяват. Не искали публичност. Страх ги е, че лошата публичност ще навреди на имиграцията. Брайтън бийч е еврейски. Мафията им е еврейска. Аз съм евреин, за бога.

— Не мога да ти помогна.

— Трябва. Имам нужда от теб.

Вън над реката изръмжа гръмотевица. Жегата скоро щеше да избухне.

— Обичам работата си. Харесва ми да съм редово ченге.

— Спести ми глупостите, Арти. В отпуск си цял месец и мислиш да напускаш. Какво, да не би да не знам? А и никога не си бил редово ченге. Ти си моето ченге. Моето. Чаткаш ли?

Преди много време, когато пристигнах в Ню Йорк, дори преди да постъпя в академията, се запознах със Сони Липърт и той задейства връзките си, за да взема поданство. Да получа желаната работа. В Ню Йорк винаги ще се намери място за откачалки като теб, така ми каза. Помагал ми е хиляди пъти, длъжник съм му и той не ми позволява да го забравя. Вършех разни неща от негово име и още го правя от време на време. Говоря руски и иврит, имам хубави костюми. Мога тихомълком да проверя злоупотреби сред дипломатическия корпус, да укротя разпенени аташета и да си служа с нож и вилица.

— Изпълнявам ти поръченията, Сони. Действам от твое име. Умилюстивявам еврейските групировки. ФБР ме харесва. ЦРУ ме харесва. Даже в проклетия МОСАД ме харесват. Обаче няма, повтарям, няма да живея в Бруклин с шибаните руснаци. Защо точно аз?

— Казах ти. Искам да си моите очи и уши там. Устинов го убиват по телевизията. Кой го е направил? Някой Иван, наемник, хванал се за шепа долари? Или по-голяма клечка, убиец с политическа платформа? Напоследък тъпанарите от Имиграционните пускат в страната кого ли не. Пука ми за поредния мъртъв руснак, но най-после, най-после имам основателна причина да стисна ония копелета от Брайтън бийч за топките и да ги гърча до смърт. Така ще наплаша хората с руската мафия, че ще плащат да им изпратим ядрени ракети.

Застанах до прозореца; небето се раздра от светкавица.

— Като кон с капаци си, Коен. Това тук не ти е земен рай. Не е невероятният град на Джордж Гершуин или на който там беше. Ню Йорк е мръсна септична яма, а мафията в Брайтън бийч иска да клекне и изсере още отгоре му. Аз просто те моля за малко помощ.

— Леонард Бърнстайн.

— Моля?

— „Невероятен град“. На Леонард Бърнстайн е.

Сони застана до мен. Сигурно щеше да сложи и ръка на рамото ми, стига да можеше да го стигне.

— Виж, бейби, знам, че си разстроен. Устинов ти е бил приятел. Аз също съм ти приятел, ако ме разбираш. Е, мой човек, сега имам нужда от теб. Наистина. — Звучеше като холивудски продуцент, който навива някоя новоизлюпена звезда да му направи свирка. — Може би нещо в плана ми те притеснява — добави, преливащ от загриженост.

Не отговорих. Не му влизаше в работата.

Сони Липърт се извърна, изтегна се в креслото си и вдигна крака на бюрото. Мокасините му бяха от телешка кожа, с черни пискюли, чорапите — кашмирени. Когато дойдох в Ню Йорк, умирах за такива обувки. Купих си, но с години събираха прах в гардероба.

Навън заваля. Искях да разбера защо убиха Устинов, но не желаех да върша мръсната работа на Сони и нямах намерение да ходя в Брайтън бийч от негово име.

— Може би Москва ще ти помогне — казах.

— А защо ли пък не помоля Джейн Фонда да оправи Джеси Хелмс^[1] — изръмжа Сони. — Я стига.

— Сигурен ли си, че е работа на мафията?

— Видях проекта на книгата на Устинов. Ни в клин, ни в ръкав този бивш КГБ тип започва да кастри мафията. Може да не са го

харесвали. Или да са искали да предупредят другите. Може да са се дразнели от вратовръзките му. Не знам. Помогни ми.

— Съжалявам.

Сони мълчаливо заотпива от кафето си и ме остави до шия затънал в тишина. Мина доста време, преди да ми отпрати зловна, самодоволна усмивчица.

— Окей.

— Окей?

— Ами да. Подхвърлих ти кокала. Не захапваш, значи си аут. Забрави. — Той се изправи, срещата беше приключила.

Не схванах накъде бие; в мозъка на Сони има улеи толкова затлачени с мръсотия, че човек може да се удави в помията.

— Не съм казал, че искам напълно да се оттегля от случая. Даже направих стъпки да ме зачислят към 6-о управление.

— Не мисля, че следва да участваш в разследването, не и след като отказа да ми помогнеш. Според мен си претоварен емоционално. Още не си се отърсил от миналото.

Зачудих се дали ще измисли още хамалски метафори.

— И сега какво? Ще изпратиш там някой италианец?

— Имам и други хора, освен теб, Коен.

— А оръжието?

— Ще го открием. Обикновено ги откриваме.

— Убиецът?

— Някой мошеник. Каубой. Писнало му да смърка дрога в Москва и пристигнал да си търси късмета. Не ми пука, да знаеш. Казах ти, не ми пука за Устинов. Искам хората, които наемат убийците, рекетъорите, дилърите, сводниците, руснаците, които ми мърсят града.

— Може ли да видя записа?

— Какъв запис?

— Устинов е бил убит по време на телешоу. Трябва да има запис.

Липърт сви рамене и изведнъж се разбърза.

— Дай си почивка, Арти. Иди виж Дани Гилфойл.

— Отпуската ми почти свърши. Връщам се на работа.

— Мисълта ми е, че следва да изчакаш до края и да си вземеш още дни. Според мен си стресиран. Вече говорих с шефа ти. Доскоро, Арти. — Обърна ми гръб и вдигна телефона.

На излизане видях на бюрото на Ронда отворена папка с името на Устинов, но Ронда гледаше, затова излязох и зачаках асансьора.

— Инспектор Коен?

Чак се стреснах от официалния тон на стегнатия, лаконичен глас. Беше агентът от болницата, чието име така и не запомних.

— Агент Рой Питъс — протегна ръка той.

Имах чувството, че срещата ни не е случайна. Питъс беше едър, склонен към оплешивяване, сдържан мъж на средна възраст, с някак детско лице. Кожата му беше тънка и розова, очите — кръгли и светлосини, без мигли. Малкото му останала коса бе жълтеникава като слама; въпреки убийствената жега носеше тъмен костюм с измачкано сако.

— Бих желал да ви помогна — каза тихо и ми подаде визитка.

— Благодаря.

— Обадете ми се, инспекторе. Може и да ви бъда от полза — добави и изчезна зад една от необозначените врати.

---

[1] Бивш сенатор от Северна Каролина с репутация на расист и антидемократ. — Б.пр. ↑

Исках само да се прибера у дома, да се върна на работа. Исках жегата да се разкара и Лили Хейнс да отговори на обажданията ми.

На етажа под кабинета на Сони са съдебните зали, по стените има снимки на мъртви и живи президенти. Въздухът нямаше никакъв вкус. Все едно се бях върнал в Москва.

От колата се обадох в офиса на Лили Хейнс. Отговори ми дрезгавият ѝ глас на телефонния секретар. Оставете съобщение. Не моето обаждане очакваше тя, за нея аз бях врагът. Нямаше смисъл да ходя до управлението. Отскачал бях — колегите подхвърляха „Здрасти, супер, че намина“. В гнусната жега бяха затънали до шия в убийства, а аз вече не бях един от тях.

Излъгах някакво момиче от „Флауърс шоу“ да ми даде името на охранителната фирма на програмата и домашния телефон на Лили. Стана прекалено лесно. После, напук на вътрешния си глас, обърнах и подкарах към Бруклин.

От двете страни на реката са старите бруклински докове, откъдето навремето са поели войските за Европа. Сега там чапли пристъпят на тънките си като клечки крака и ровят из боклука. Чаплиите също са на доизживяване. „Свидетелите на Йехова“ изкупуват стари сгради и училища по цялото протежение на реката и ги префасонират в издателски къщи, фитнес зали, хотели. „Наблюдателна кула“, тръбят надписите, зад които промитите им мозъци поглъщат квартала в името на господ. Познавам едно момиче, художничка, преди живееше в Дъмбо. Имаше страхотен изглед.

Обичам реката.

Ако си израснал в забутан в сушата град като Москва, на петстотин мили от вода, заклещен във вътрешността на страната и заклето провинциален, архипелагът на Ню Йорк, крайбрежните мостове, реките, островчетата и блатата крият неустоим чар. Обичам да си представям града като голямо, оживено пристанище и стане ли ми кофти, ходя при реката, карам колело, сядам някъде или ловя риба. Купих си и лодка, която май така и ще изгние в бараката на тавана ми.

По Шор паркуей видях баща и син да ловят риба. Сгушили се бяха под един чадър. Бодна ме ревност. Прииска ми се да положа някъде глава и да заспя. Вместо това продължих напред. Може и да го дължах на Устинов. Може истината да е по-безобидна от това, което рисува въображението ни. Отбих на Кони айлънд авеню и подкарах към Брайтън бийч.

Малката Одеса, така му казват. Разположено успоредно на океана, Брайтън бийч авеню минава източно от Кони айлънд, под Ел, така че слънцето тук мистериозно се процежда през релсите на минаващите над улицата влакове. Кварталът е изцяло руски — закусвалня „Черно море“, хлебарница „Киев“, музикално училище „Шостакович“, автосервиз „Космос“. Банка „Анкор“ приветства клиентите си на руски. На Нова година хората се гърмят в кафене „Арбат“.

Десет мили от Уолстрийт, и все едно си пътувал с машина на времето: провинциална Русия се засича в трета глуха с Бруклин от двадесети век. Русия е едно стъпало нагоре, Бруклин — на последното надолу. Подухне ли вятър, надуваш океана, солта, понякога боклука.

Мина година, може и повече, откакто за последно бях в Брайтън бийч. Отбих се при братовчедката на майка ми, Женя. Женя ми се обади, когато пристигна в Америка и аз отидох да я видя в невзрачната ѝ двуетажна къща, иззидана с хоросан и червени тухли, с евтина сива изолация. Отпред имаше ръждясал велосипед с три колела. Женя живееше там — а сигурно още живее, не ѝ се обадох повече — с дъщерята и баща си; свързваха двата края, като даваха едната стая под наем.

Във всекидневната с плътно спуснати кафяви завеси ме сложиха да седна на единственото прилично кресло, с покрита с найлон сребриста дамаска. Пих чай, а дъщерята ми посвири на флейта. Беше хърбаво, анемично хлапе, което отказваше да научи английски. Старецът също не го говореше, насичаше музиката с гневни истории за службата си в Съветската армия, разказваше полу на руски, полу на идиш, който не разбирам.

Меланхолията на онази кафява стая в Бруклин сякаш ме провеси в облак апатия, наполовина между Русия и Америка; поразила бе вече

всичко, без флейтата на детето. Изгубени в Бруклин, помислих. За миг ме обзе паника. Имах чувството, че съм се върнал в Москва. Доядох ябълковия си пай и изпих чая, разгледах снимки на хора, които не познах, дадох на хлапето малко пари и побягнах. Беше към края на зимата, по улицата се лутаха старци; стиснали в длан пирожки, за да се стоплят, зяпаха океана.

Открих място за паркиране на 6-а улица в Брайтън, недалеч от дома на братовчедка ми. Стъмваше се. Не знаех какво точно търся и не бях въоръжен. Водех се в отпуск, а когато тръгнах от Сони, няхах никакво намерение да идвам насам.

Мразя оръжията. Справям се с тях прилично — израелската армия ме пречупи. Дори спечелих награда, мамка им. А и свикнах с оръжието, то вече е неизменна част от тялото ми. Може и затова да напускам отдела. Невъоръжен в тоя квартал обаче се чувствах по-зле и от гол.

Изрових от багажника гаечен ключ и го тикнах в джоба си. Пак беше по-добре от нищо.

Дъждът спря. От къщите излязоха хора с кашони и табуретки, насядаха по тях и започнаха да си веят с руски вестници и да мелят на руски. Без да искам, хванах откъслечни фрази — все за пари. Накъдето и да свърнех, чувах зад гърба си стъпки на демоните ми. Демони, които до смъртта на Генадий мислех за мъртви. Лъгал се бях.

— Артъом Максимович?

Мекият мъжки глас прозвуча току зад гърба ми в кафе „Арена“, където се отбих да хапна. На масата ми на метален поднос имаше пелмени, спаружени като тестисите на болен старец. От какво ли беше плънката? Конско? Кучешко? Кой знае? Набодох един на вилицата и вдигнах глава.

Беше гладко обръснат, аскетичен мъж, с кръгли очила в тънки метални рамки. Приличаше на нещо средно между Джон Ленън и счетоводител. Седна и остави на масата ми тетрадка.

Когато влязох, може би преди половин час, седеше на една маса с други руснаци. Всички пушеха. Най-едрият имаше рамене на щангист,

тъпчеше се с протеинов коктейл и пържени яйца, без да извади цигарата от устата си. Никой не погледна към мен. В Брайтън бийч не обичат непознати. Ето в това грешеше Сони Липърт. Може и да говоря руски, но съм чужд. Кръгът се бе затворил.

— Казвам се Коен — поправих го.

— Както желаете, Артъм Осталски, Арти Коен, известно ни е кой сте.

— Е, и?

— Според нас трябва да спрете да търчите след призраци. — Мина на английски, сякаш бе някакъв код. — Знаем кой уби Геннадий Устинов. Убиецът скоро също ще е мъртъв.

— Глупости.

— Моля?

— Чу ме. — Оставих пари на масата и изгасих цигарата си в пелмените.

— Казвам ви го, само защото също обичахте Геннадий Михайлович.

Използва бащиното име на чичо Геннадий едва ли не с благоговение.

Всички разговори бяха секнали. В ресторанта беше толкова тихо, че чувах как преглъща мъжът на съседната маса.

— Разбирам как се чувствате, защото чичо ви Геннадий, нали така го наричахте, беше и наш приятел.

Не помръднах от мястото си. Мъжът свали очилата и потърка основата на носа си; чак сега видях, че е само с едно око.

Върна очилата и се вторачи в мен.

— Мисля, че ще е най-добре да си вървите у дома.

Аз обаче не си тръгнах. Не отговорих. Мъжът се върна на масата си и зачака следващия ми ход.

Аз също чаках. Какво? Убиецът на Геннадий да влезе и да си поръча борш?

Да търсиш мафията в Брайтън бийч е все едно да търсиш Елвис в Мемфис — доказателствата са навсякъде и никъде. Тук ще ти кажат, че мафията в Москва държат чеченците, после ще плюят, нищо че след Грозни се усещат и наченки на респект.

Сервитърката се правеше, че не ме вижда. Имаше големи гърди, голям задник, изтъркани от пране дънки и тонове злато по спаружения

врат. В началото опита да флиртува, но аз не захапах и тя ме отписа като сноб.

Заслушах се в двете жени на съседната маса — ядяха шоколадови бонбони от голяма кутия и клюкарстваха.

— Подари ми диамантени обеци.

— Моичкият пък ми даде голям диамантен „Ролекс“. Мените като него.

— Тъпо копеле.

До бара, на който една бабичка размазваше с парцала кръгове мръсотия, имаше мънистена завеса. Потръпваше на струята на климатика и разкриваше закачалка с контрабандно внесени кожи.

Скарах се със Сони, а ето ме все пак тук. Това ли целеше той? Дали го беше планирал? Дали е знаел, дори преди мен, че ще тръгна по следите на убиеца на Устинов?

Жените ровеха из бонбоните, оглеждаха ги един по един, отхапваха, отделяха тези, които не им харесват, и мечтаеха за злато и диаманти. Хленчеха, викаха. Дай бонбон. Дай „Ролекс“. Дай, дай. Стана ми кофти. Това, което мразех най-много, което очаквах: грубата, полузабравена карикатура на руския живот. Какво общо имаше всичко това с чичо Геннадий?

— Може ли едно кафе? — извиках на намусената сервитьорка.

— Свърши — отговори ми тя на руски.

— Тогава чай.

Донесе ми го в дебела порцеланова чаша.

— Искам го в стъклена. — Чаят в стъклена чаша ми напомня за майка ми. А и търсех за какво да се заям със сервитьорката.

— Няма стъклени.

Мъжете гледаха. Изпих чая, отново преброих парите, избърсах уста, захапах една клечка за зъби и се усмихнах на жените.

Кафенето се бе наелектризирило от очакване. Никой не продумваше.

Нямаше да си тръгна по заповед на първия самозван мошеник, който и да беше той и откъдето и, по дяволите, да знаеше името ми. Но бях изплашен. Опитах да запомня лицата, преброих до десет, запалих цигара, изпуших я до фаса, изгасих я, станах, облякох сакото, прибрах цигарите си и драснах към вратата.

Спрях при счетоводителя.

— Ще се върна — казах.

Усмихна се с безрадостната си руска усмивка.

— Животът, както сигурно ви е казвала скъпата ви майчица, не е Холивуд, Артър — каза той.

На излизане от ресторанта вече знаех, че някой през цялото време е чакал отвън, наблюдавал ме е, дебнел.

Вдигнах яка, за да се предпазя от завърналия се топъл дъждец, напоен със смрадта на тежък одеколон, какъвто използват мъжете с меча походка, златни ланци и пръстени, и кожени сака. Миризмата ми се лепна. Бедата е, че животът понякога заприличва на Холивуд, си мислех, докато бавно се отдалечавах от „Арена“, мъчейки се да не издам, че съм изплашен до смърт. Усещах впитите в гърба ми мъжки очи, едва ли не ги виждах как ме зяпат от кафето.

Светлините на Фиш таун, откъдето взех хайвера за сватбата на Доун — в един вече друг живот — се разсипаха по мокрия тротоар. На витрината бяха наблъскани мъртви резени пушена риба: розова съомга, бял главуш с напръскана със злато кожа, прозрачни филета есетра, скъпи колкото кожени палта. Бурканите яркозелени кисели краставички бяха подредени до тежък като гюле черен хляб.

Спря сребрист „Ягуар“, от него излезе мъж в кожа и купи синя консерва хайвер. Подхвърли я от длан на длан, плати с тлъста пачка и се върна в колата.

В този квартал всичко се върти покрай кеша, ми каза веднъж един колега. Сейфове тук са свободноизбираема финансова институция.

Пред мен жена, облечена в тениска с костенурките нинджа, закачи токчето си в асфалта. Кафявият ѝ сак се отвори и по тротоара заподскачаха ябълки. Застанал до количката си с пирожки, стар продавач се смееше ли, смееше. Никой не понечи да помогне. Аз я приближих, но тя набързо събра нещата си и побягна. В Брайтън бийч всеки си гледа неговата работа.

Още го надушвах, одеколона. Качих се на паралелната алея на Брайтън бийч авеню. Исках да го принудя да предприеме нещо, да приключи с него веднъж завинаги.

Вървах, а някой ме следеше. Вдясно се падаше нескопосаният строителен проект, който руснаците наричаха Великата китайска стена. Кефят се, че държи чернилките от другата страна.

Алеята беше празна, осветена единствено от кораби на милиони мили към хоризонта. Зад мен стъпките забарабаниха по-бързо по мокрите павета, някой ме следеше открито, безсрамно.

Ускорих крачка.

По челото ми се стичаше пот. Онзи продължаваше да ме следи, надушвах одеколона. Поех дъх и стиснах гаечния ключ в джоба си. Усетих дъха му на врата си. Извърнах се рязко, за да го изненадам и да се изправя лице в лице с изпратеното ми от съдбата чудовище.

— Здравсти — приветства ме бодро огромен мъж в черно кожено сако.

На голямата си колкото Статуята на свободата глава носеше обърната назад бейзболна шапка на „Доджърс“. Имаше вързана на опашка черна коса, сипаничава кожа и светлосиви очи. Когато се усмихнеше — или през повечето време — на брадичката му разцъфваше неуместна трапчинка. Дадох му горе-долу моите години. Аз съм прилично висок, обаче той трябва да бе над метър и деветдесет; тежеше към сто и петдесет кила, но изглеждаше стегнат.

— Как си, питам? — каза на руски.

— Разкарай се. — Започвах дори да говоря като тях.

— Всъщност се казвам Свердлов, Анатолий, Толя за приятели — каза мъжът, преминавайки на английски. Поклони ми се присмехулно. — И ще се разкарам, само ако дойдеш с мен. Опитвам се да се свържа с теб по телефона от цяла вечност. — Гласът беше образован, познат.

— Кой, по дяволите, си ти? — попитах, но вече знаех — спомних си името.

Каза ми го Лили Хейнс. Свердлов, диджеят от „Флауърс шоу“. И руснакът на телефонния ми секретар, осъзнах, когато отново закрачих бързо към Кони айлънд и огромното виенско колело, лумнало сред влажните сенки.

Свердлов пое успоредно с мен.

— Следиш ме.

— Да. Не си вдигаш телефона. Искам да обсъдим някои неща. — Приличаше на мутра. Спокойно можеше да мине за щангист. Но като изключим случайните грешки, говореше елегантния английски, който се учи в езиковите училища в Москва.

Запали джойнт и издиша сладникаво облаче марихуана към тъмното нощно небе.

— Искаш ли да се повозим — махна към виенското колело.

— Къде си мислиш, че си, на снимките на „Третия“ ли? Имам си работа. Казвай каквото имаш за казване и се махай. И разкарай това

нещо, незаконно е — казах. Бях раздразнен, звучах надутото дори в собствените си уши.

Свердлов метна цигарата към пясъка, като я накара да подскочи няколко пъти като камъче в езеро. Хвърли поглед през рамо и пак тръгна до мен.

— Е?

— Снощи участвах в шоуто на Теди Флауърс.

— Знам.

— Аз съм доста известен руснак.

— Да бе.

Сви рамене, лицето му беше безизразно. Не заплашваше и не усукваше перчем като таксиметровия шофьор — нямаше страх.

— Искаш да говориш — окей. Не искаш, пак става. Но има неща, които трябва да знаеш — каза и извади от джоба си листче с телефонния си номер. — Обади ми се, ако ти се доприказва — добави, махна и се отдалечи, пътем запалвайки нов джойнт.

Надуших болест и смърт още преди ледената стомана да раздвижи молекулите въздух покрай врата ми. На 6-а улица в Брайтън, където паркирах колата си, цареше мъртва тишина. Никой нямаше да ми се притече на помощ.

Докато отварях вратата, някой ме цапна толкова силно, че се оказах заклещен в капан. Неспособен да противостоя на грубия тласък, се стоварих на седалката. Онзи ми заби юмрук, пресегна се и изскуба телефона в колата, после прокара плетения колан през врата ми и стегна примката. Усещах как устата ми се пълни с кръв — трябва да ми бе избил зъб. Давех се. С другата ръка онзи натисна плоското, хладно острие на ножа в кожата, докато не почувствах как по страната ми потича кръв. После сякаш погали врата ми, бузите, челото с дълги, несигурни пръсти и пуфтейки от усилието, дръпна косата ми. Виждах само тъмни очила, синя шапка. За миг мярнах бледо славянско лице, после ножът закри очите ми и вече не виждах нищо.

Острието леко бръсна окото ми. Задъхвах се. Чух стъпки — отдалечаваха се. Тук никой нямаше да ми помогне. В Брайтън бийч можеш да убиеш човек посред бял ден, пред десетина свидетели,

събрали се да пият чай, които после ще твърдят, че са гледали право в чашата си.

Нападателят издърпа главата ми назад и рязко я изви. Усетих как пулсът ми затупа. Дъхът му беше зловонен, задавих се, когато размаха ножа пред лицето, после пред клепачите ми. Промърмори нещо на руски, само че аз губех кислород и не го разбрах. Пред очите ми бе раненият войник от Омаха бийч, с увиснали на бузите очи. Бях само наполовина в съзнание, копелето стискаше гръкляна ми. После го чух.

— Мога да направя така, че повече да не видиш децата си — казваше.

Гласът му беше писклив, говореше на руски с груб акцент, но го разбрах. Стандартна мафиотска закана. Първия път не те убиват, ослепяват те с киселина или ти отрязват клепачите, за да не можеш да мигаш, да спиш, да плачеш.

Някак събрах въздух.

— Нямам деца.

По лицето ми покапа топла кръв. Беше влажна, гъста, лепкава, омесена със слюнка. Чух как по бронята на колата издрънча нещо метално, което после падна на тротоара.

— Я по-полека — каза нов глас, отново на руски, но този път с културен акцент.

Коланът изщрака и се върна на мястото си. Рамото на нападателя ми за миг увисна като на парцалена кукла, после, който и да го държеше, отслаби хватката, копелето залитна към канавката и задъхан остана да лежи там.

— Свердлов, Анатолий — бодро избоботи гласът, минавайки на английски. — Помниш ли ме?

Пак проклетият руснак. Само той ми липсваше!

— Да го убия ли?

— Не си прави труда — казах. — Ще повикам помощ. — Само дето телефонът ми не работеше.

— Добре ли си?

За частта от секундата, нужна на Свердлов да се убеди, че съм жив, нападателят ми събра някаква животинска воля, надигна се от канавката и побягна към мрака надолу по улицата.

Свердлов хукна след него без особени шансове.

Върна се, останал без дъх.

— Окей. Благодаря ти. Сега съм ти длъжник. Какво точно искаш? — Лицето зверски ме болеше.

— Това май е твое — каза той, поклони се и като сервитьор поднесе на огромната си длан зъба ми.

Шут значи.

Приглади сако.

— Мръсно копеле! Да те закарам ли у вас? Изглеждаш като премазан от валяк.

Смеейки се, ни приближиха момче и момиче, сплели ръце. Видяха ни, надушиха неприятности и рязко поеха в обратна посока.

— Не. — Исках да остана сам. Без руснаци, без значение кои. Добре де, Свердлов ми помогна. Обаче сега му бях длъжник.

— Какво искаш? — попита той.

— Да открия копелето, което уби Устинов. И ме нападна.

— Един и същ човек?

— Откъде да знам? — Само дето знаех.

— И аз мисля така. Да поговорим?

— Става. Говори.

— Не сега. Върви си у дома. Почисти се. Ще ти се обадя скоро. Чувал ли си за „Батуми“?

— Нощният клуб? Защо точно там?

— Има интересни хора. Обичам оживените места. И е най-безопасно, стига да си седнал с лице към вратата.

— Бях забравил цялата тази параноя.

Свердлов измъкна чиста кърпа от джоба си, вдигна ножа и ми го подаде.

— Отдавна не си бил у дома — каза и пое обратно към Брайтън бийч. Коженото му сако се издуваше бодро на вятъра като хелоуински костюм.

Остатъкът от нощта прекарах свит като просяк под стария си дъждобран в колата. Съвсем сериозно — лежах на задната седалка с налепени по разкъравеното лице носни кърпички и слушах как дъждът барабани по покрива. За героичното не бях героичен, просто прекалено гроги да се добера до дома. А не исках едрият руснак да ми опява за връщане в Москва.

Инстинктивно усещах, че нападателят ми най-вероятно е и убиецът на Устинов или пък е бил изпратен от същите хора. Което значеше, че вероятно знае за връзката ми с Геннадий или че ме е следил. Кога ми се е лепнал? В кафето? Или още в болницата?

Кокалестите му пръсти, когато погали лицето ми, бяха голи; по ножа трябваше да има отпечатъци.

Лежах на задната седалка на колата и си мислех как Брайтън бийч те засмуква и после те изплюва мъртъв.

Призори дъждът спря.

Изчаках зората, издрапах до океана, съблякох се до кръста и измих лице в солената вода. От нея ме засърбя, започваше и да ме тресе. В жабката си имах лейкопласт — налепих го по лицето си, при „Нейтънс“ до Кони айлънд открих телефон. Пих кафе, но още се чувствах така, сякаш съм прекарал нощта в тоалетна. А и ми трябваше помощ. Максин Краб, която работи в криминалната лаборатория, си беше у дома и се нави да хвърли един поглед на ножа. Не звучеше особено охотно. Може да се страхуваше, че пак ще ѝ се свалям.

Вместо по магистралата се прибрах по Бруклинското шосе. Дори толкова рано няколко евреи бяха излезли на крос в името на господ.

Пред грозната федерална сграда мярнах само свити до статуите при фронтоната опърпани старци.

— Добре ли си? — Гардът ме позна, прозвуча ми загрижен.

Излъгах, че съм паднал от колелото, престорих се на засрамен.

Пусна ме да се кача.

Дежурен беше Еди, казах му, че съм забравил куфарчето си, и той ме пусна в кабинета на Сони. Не ми повярва, но недолюбва Сони,

а и имах няколко билета за идния сезон на „Никс“ — внуците му са големи фенове.

От дъното на коридора към кабинета на Сони се носеше металното жужене на принтера; някой беше подранил. Ронда поддържа офиса си в изряден ред. Лесно открих досието на Устинов в един шкаф. Вътре беше и видеокасетата. Взех я.

Чух пред вратата стъпки, затворих досието и го върнах на мястото му в същия миг, в който вратата се отвори.

— Здравейте, инспекторе — поздрави Рой Питъс.

Излязох при него в коридора и притворих вратата. Държах в ръка касетата, но Питъс не го направи на въпрос.

Огледа внимателно лицето ми.

— Имаш ли нужда от лекар?

— Просто драскотини.

— Чух, че си паднал от колелото — пусна лека усмивка. — Кафе?

Поканата ме изненада — агент Питъс не приличаше на приказлив или контактен човек.

— Не тук — уточни.

Тихомълком напуснахме сградата.

Отидохме в едно кафене до „Променейд“. Над реката чайки практикуваха тай чи за напреднали.

— Рано ставаш — изръсих.

Не отговори.

— Паркирайте се някъде, веднага идвам — извика ни сервитьорката. Лицето ѝ беше изтощено колкото косата.

Кафенето беше почти празно, с изключение на един таксиметров шофьор с тюрбан, който нагъваше палачинки, и възрастна двойка, разменяща си влюбени погледи над закуската за 99 цента. Може и те да страдаха от безсъние.

Рой Питъс сгъна сакото си, внимателно го остави на пейката и се пъкна до него. Аз седнах от другата страна.

Когато кафето пристигна, той леко се наведе към мен и без всякакъв увод каза:

— Това, което се чудех дали да ти кажа, е, че някой ти е вдигнал мерника.

— Кой? — попитах и извадих цигара от джоба си.

— Имаш ли нещо против да не пушиш?

— Извинявай.

— Опитвам се да ги откажа, адска мъка е.

През цялата тази размяна на любезности сърцето ми галопираше. Давай по същество, си мислех, но беше ясно, че Питъс ще наложи своето темпо. Поръча препечена английска кифла. Аз пих кафе. Зъбите ме боляха зверски.

— Ще ми донесете ли мармалад вместо гроздово желе? — попита той сервитьорката.

О, за бога!

— Знаеш ли името му?

— Не.

Опитах да прогоня паниката. Умирах си за цигара.

— И си знаел още преди убийството на Устинов?

— Мисля, че да. Към теб беше проявен интерес. Поискаха ни досието ти на базата на Закона за свободен достъп до информацията. Вярваш ли в съвпаденията?

— Естествено.

Питъс се ухили.

— Не раздаваме току-така досиета. Обикновено се размотаваме, после замазваме най-интересното с черен маркер. Този път заповедта беше за спешна доставка от място, на което не можехме да откажем.

— Кога?

— Преди две-три седмици. Това говори ли ти нещо?

— Горедолу тогава получих писмото на Устинов.

— Той ти писа?

— Чрез издателя си. Някой си Фрай.

— Филип Фрай?

— Аха. — Не исках да намесвам леля Бърди. — Мислиш ли, че има връзка с Устинов?

— Или с някой, който не го обича и е решил, че знае прекалено много. И че ако се е доверил на някого, това може би си ти.

— Откъде е разбрал, че се познаваме?

— Това е Ню Йорк, клюките се промъкват навсякъде. Липгърт знае. Аз знам.

— Нещо ново за убиеца?

— Нюйоркската полиция комуникира с нас само в краен случай.
— Това прозвуча леко саркастично.

— Видеокасетата не помогна ли?

— Не особено. Получихме километри лента от шоуто, но записът не струва.

— Говорим за наемен убиец руснак?

— Като че ли да.

— Но защо да го убиват сега? Защо по телевизията?

Питъс сви рамене.

— Връзва се само ако е предупреждение. Отмъщение. Ще ми разкажеш ли за белезите по лицето си, инспекторе?

Не отговорих.

— Знаеш ли, че навремето аз разследвах твоя случай? — попита Питъс.

— Сериозно?

— Тогава бях зачислен към Имиграционните. Заинтригува ме. Говореше чужди езици, беше умен. Решихме, че си човек на КГБ.

— Майтапиш се.

— Никога не се майтапя — отсече Питъс. — След като те проверихме, те искаха от много места, но Сони Липърт се беше наредил на опашката пръв. Даде ти каквото искаше, предполагам.

— Какво мислиш, исках?

— Обикновен живот. Без минало. Малко тръпка, но не прекалено. Тук гадая. — Питъс разбърка кафето си и се вторачи в пяната като човек, мечтаещ за родния Уайоминг и разполагащ с куп свободно време. — Знам, че официално си в отпуск и вероятно ще напускаш. Не ми влиза в работата. Знам и че имаш интерес да откриеш убиеца на Устинов. Ще съм ти благодарен, ако ме държиш в течение. Ще ти дам домашния си телефон.

— Разбира се — казах.

Питъс ми се виждаше точен, а и знаех, че ще имам нужда от помощ. Само дето и той щеше да поиска нещо в замяна.

Разказах му за нападателя от Брайтън бийч.

— Къде е ножът?

— В колата ми. Мислех да го покажа на Макси Краб. Познаваш ли я?

— Да. Искаш ли аз да ѝ го занеса? — Молеше да му се доверя.

Кимнах.

— Ще бъда откровен с теб, инспекторе. Убийството на Устинов не е точно в моята компетенция. Такъв случай заминава директно за Вашингтон. Само че лично следя мафията в Брайтън бийч от години. Преди пипахме меко. Помниш ли рекламите на ЦРУ в руските вестници? Все едно подканваха отрепките да изкарат някой друг долар. Тогава още държахме нещата под контрол. Сега раздаваме визи като пуканки. Знаеш ли, че отворихме клон в Москва?

— Чух. — Не ме свърташе на едно място. Питъс криеше нещо.

— Напълно излишно според мен. Само ги потупваме по гърба и ги изпровождаме по живо, по здраво. Руснаците ме плашат. Разпитвах един тип, на когото отрязали ухото и го накарали да го изяде.

— Благодаря.

— Имам нещо за теб.

Питъс вдигна на масата очукано кафяво куфарче, щракна старомодните бронзови закопчалки и извади пакет в найлонова торба. Подаде ми го — беше от безмитната зона на Шереметиево.

— Открихме го сред вещите на генерал Устинов. Адресиран е до теб.

— Какво има вътре?

Питъс бавно се усмихна, взе сметката и извади от задния си джоб пет долара. От време на време явно се отпускате да играе роля — Гари Купър в „Пълнолуние“.

— Фонданов сладкиш.

— Моля?

— Да. И снимки. Да имаш леля на име Бърди Голдън?

— Да.

— Предполагам, от тия, които ще накарат един генерал на КГБ да донесе в Ню Йорк домашни сладки?

— Да.

— Ще ми се обадиш ли?

— Разбира се. Сони знае ли, че ми даваш това?

— Не.

— Защо го правиш?

— Странно, при това образование и дрехите ти, очаквах да си някой тъп нийоркски гъзар.

Трудно беше да му устоя; винаги съм имал слабост към четки от влиятелни хора. Може би заради баща ми и Генадий, или системата, в която израснах.

— Какво точно те интересува? Подскажи ми — казах.

— Кой е убиецът? Защо е бил по следите на Устинов? Дали е замесен още някой. Всичко за секса, смъртта и рокендрола.

Надигнах учуден глава.

— Какво толкова, и аз бях в Удсток.

— Защо Липърт иска да ме отстрани от случая?

— Може би иска цялата слава за себе си.

— Определено не го обичаш.

— Не — меко каза Питъс. — Просто не одобрявам амбициите му. Амбицията е като катаракт, замъглява погледа. Липърт веднъж прецака няколко от нашите. А сега трябва да вървя. А, инспекторе...

— Да?

— Подсети ме да те питам какво мислиш за видеото.

Рой Питъс ме изплаши. Определено не беше маниак на тема конспирация, решил да си начеше крастата. Нито човек, който с лекота ще си заложил главата в торбата. Генадий Устинов бе убит по време на телевизионно шоу. А мен следяха.

Все още беше рано, Бруклин — сравнително празен. Беше топло, но аз треперех. С мъка стигнах до колата и оставих торбата на Питъс на задната седалка внимателно, сякаш беше бомба. Запалих, колата отказа. Проклетата антика. Все мисля да сменя тоя „Мустанг“, който само ми трови живота. Не знаех какво му е този път, но и нямах време да проверявам. По „Хайтс“ мина такси, аз сграбчих торбата и хукнах да го хвана.

Шофьорът беше руснак. На половината мост намали до пъплене. Нямаше други коли, беше ужасяващо тихо.

— Какво има? — попитах.

— Колата прегря — тросна ми се, а аз чак сега си спомних, че точно на това място застреляха Зилбер, мутрата от Брайтън бийч, от минаваща кола; куршумът го уцели право в окото.

Генадий Устинов ми се усмихва, синеок, с облежната на длани брадичка, с лакти на масата. Красив мъж е, дори на скапания запис, който откраднах от кабинета на Сони. Прониза ме болка. Изискан, очарователен, лицето му те подтиква да говориш, да признаеш. Напълно спокоен се привежда напред, поглежда те, приканва те да споделиш тайните си. С това си изкарваше хляба.

Генадий винаги носеше американски дрехи. Суетата си инвестираше в ефекта, в летния костюм от „Брукс брадърс“, в синята риза, червената копринена вратовръзка. Обожаваше Америка.

Лицето му е направо създадено за телевизионния екран — камерите обожаваха издяланите му скули, хладните сини очи, които се връзваха страхотно с бездушната медия, славянската уста, леко похотливата усмивка, която озаряваше лицето му. Навежда се напред енергично, сякаш има да ми каже нещо.

До него стои Лили Хейнс. Казва й нещо, което не чувам. Камерата бавно минава към другите гости, после се спира на публиката. Става някакъв мъж, вдига ръце. В едната държи пистолет. Извърща се и закрива със свободната ръка лицето си, сякаш знае, че камерата ще му го открадне.

Хората в публиката пицят, бягат, лягат на пода. Генадий опитва да стане и рухва в стола си. Отново и отново натискам дистанционното и връщам записа, после давам напред и го гледам как пада върху Лили Хейнс и розовото й сако, сетне двамата се свличат на пода.

Изключих видеото. Лицето ме болеше. Тресеше ме от раните или инфектирания венец, или от страх. На връщане от Бруклин се отбих при зъболекаря, закърпи ме временно и ме натъпка с антибиотици, но не можах да заспя.

Стоях на бюрото си, пушех и пепелта от цигарата се сипеше по купа документи, ксерокопия и факсове, полицейски доклади и имиграционни формуляри, досиета в зелени картонени папки и цялата документация, която успях да събера от познати из града. Факсът ми не спираше да жужи. Един приятел в „Таймс“ влезе в тяхната база

данни и сега факсът ми плюеше материали за руската мафия. Повечето неща знаех. Но така или иначе въпросът не опираше до информацията, а до разгадаването на фактите и откриването на доказателствата.

Ножът беше у Макси, но тя щеше да се захване с него в някоя почивка, тайно; случаят не беше неин.

Нито пък мой.

Стопирах видеото на Геннадий.

Двамата с баща ми бяха златните момчета, после, вече младежи — най-добрите и умни сред хората на Хрущов; тъкмо те се очакваше да въведат ред в социализма. Първи мой приятел, с който се отнасях като към чичо, Геннадий се връщаше от Америка с плочи с джаз, хубави обувки и радиоприемници с формата на бейзболни топки.

Малко по малко избутах баща ми от предните редици — КГБ не одобряваше брака му. Заядлива, несдържана еврейка, която поставя под съмнение системата, така гледаха на майка ми. Тихите евреи са окей, приказливите — не. Дали Геннадий е останал верен на баща ми, или го е предал? Така и не разбрахме. Когато бях на петнадесет, заминахме в Израел, завинаги.

Натиснах play и героите на екрана отведнъж оживяха. Лили Хейнс ги беше подредила като актьори в английска кримка, от онези, по които навремето си падаха руснаците. Майка ми ги обожаваше. Заподозрените на вечеря — Свердлов, стриптийзьорката, юпито Сароян, фашиста Заленко, Крауи, британеца. „Десет малки негърчета“ в руски вариант.

Фокусирах кадъра върху Заленко. Беше плешив мъж с брада — главата му сякаш бе обърната наопаки. Говореше добър английски, в очите му гореше пламът на фанатика. Спрягах го за заместник на Жириновски, новия любимец на националистите, с добри връзки в американската десница и християнската коалиция.

Разсеях се. Гледах отново и отново смъртта на Геннадий Устинов и все повече се убеждавах, че мъжът с пистолета е нападателят ми от Брайтън бийч. Щях да направя увеличение на снимката, но това, което и така виждах, беше класически руснак — ъгловато лице, високи скули, тънки устни. Или може би украинец. Някога трябва да е бил

красив, но сега изглеждаше болнав, по челото му бяха залепнали мазни русоляви кичури.

— Кой си ти, мръсно — прошепнах към екрана на руски. — Каж ми кой си. Каж ми защо го направи.

Превключих на новините. Бум на престрелки, дясна терористична групировка докарала в града микробус, пълен с изкуствена тор — може би бомба. Умните глави вече разглеждаха убийството на Геннадий Устинов като номер едно в нова тенденция — екзекуции в ефир.

Навремето си Геннадий сигурно щеше да измисли нещо подобно за пропагандната машина — мъж, застрелян по телевизията, резултат от крещящата злоупотреба с подозрителните свободи в Съединените щати. Седнала в кухнята ни в Москва, майка ми щеше да се залее в смях и да го скъса от подигравки.

Колко много време мина. Лошото беше избледняло и сякаш принадлежеше на друг човек, от стара снимка в един друг живот, от тия, на които се гледаш и се питаш кой ли пък е тоя.

За какво изобщо се тръсках толкова? В онази забравена от бога страна хората страдаха. А мен не ме пратиха в Гулаг, не умрях от глад. Остана ми ужасът от неизвестността, после — от неизказаните неща.

На петнадесет всичко остана зад гърба ми, на деветнадесет вече бях в Ню Йорк. Методично, като милиони други имигранти, се отърсих от миналото си. Не се срещях с руснаци, не четях, нито говорех руски, освен служебно. Иронията е, че езикът ми върши работа. От малък — като всички в семейството ни — имам дарба за езиците.

На никой в Ню Йорк не му пукаше откъде съм. Ню Йорк беше въздухът, който дишах, отколешната ми мечта.

Пуснах пак записа. От другата страна на Лили седеше англичанинът, Гавин Крауи. Лили Хейнс изглеждаше фантастично. Имаше секси, отзивчиво лице. Страхотни крака. Беше умна.

Ти си едно животно, си казах. Пред очите ти убиват най-добрия приятел на твоя баща, а ти точиш лиги по дългокрака червенокоса жена.

Върло жаден, извадих от хладилника бира. Обадох се на един тип, който ми беше длъжник, и уредих да извози и оправи колата ми. За малко задряхах в стола. Беше ми толкова кофти, че спях докъм два,

после се прехвърлих в спалнята. На сутринта се лепнах на телефона и досадах на служителите от „Флауърс шоу“, докато не научих, че Гавин Крауи е отседнал в „Челси“.

Ако питате мен, хотел „Челси“ на 23-а улица, врата до врата с долнопробен магазин за миди и испански буламачи, си е една дупка. Изпаднали художници и писатели го превърнаха в легенда; там е отседнал Сид Вишъс^[1], а, мисля, и Дилън Томас.

Заварих Крауи да пуши в стаята си.

— Здравсти.

— Здравсти. Тежка нощ? — посочи лицето ми.

Крауи с лошите зъби и подпухналата от лошата храна и алкохола кожа беше англичанин и държеше да го възприемат като такъв. Излезе по-дребен, отколкото на записа — метър и шестдесет, може и по-малко без обувките. Носеше каубойски ботуши с високи токове и стелки, и чарлстон панталони. Според досието му през 60-те за малко свирил в никому неизвестна английска банда. Представяше се за писател.

— Искам да поговорим — започнах.

Беше противен, но си затворих очите. Не му се връзвай, си казах. Генетично не търпя англичаните. Татко им викаше „чайници“. Вероломният Албион, затова агентите им в началото са супер, а към края се издънват. Обаче пишат страхотни книги.

И правят супер уиски. Говорят на абзаци — едно време излизах с цяла поредица англичанки и съм свикнал, но им нямам особено доверие.

— За какво да говорим? — попита Крауи.

— Това-онова. Геннадий Устинов. За шоуто. За убийството. Русия. За нас двамата.

— Имам да хващам самолет — каза Крауи. — Но можеш да ме черпиш обяд.

— Пуснаха те да си вървиш?

— Ами ченгетата ми зададоха куп идиотски въпроси. Решиха, че съм чист. Досадно си беше.

— Кой тогава е убиецът?

— Икономът?

По принцип не съм избухлив, обаче мразя хитрягите. Крауи беше почти две педи по-нисък от мен. Замъкнах го до прозореца и го отворих.

— Виждаш ли улицата? Искаш ли да осъществиш контакт? Да станеш на пица? — изтървах си нервите, но типът си го просеше.

— На пица — ухили се. — Трябва да си го запиша, хареса ми. Значи си от Москва?

Не отговорих.

— О, стига, скъпи. Занимавал съм се с лингвистика. Аз съм Хенри Хигинс на моето поколение. Познавам откъде са хората, особено пък имигретата като теб. За другите може да звучиш като кореняк нюйоркчанин, но не и за мен. — Определено не беше скромнен. — Виж, гладен съм и искам да хапна нещо, преди да се върна при матушка Русия и революцията, така че ако ти трябва за нещо, ще трябва да ме нахраниш.

— Коя революция?

— Която и да е. — Вече беше на вратата.

На улицата махна на едно такси и му нареди да кара към „Малката Италия“. Оказа се пълна отврат, беше рано и празно. Крауи поръча кианти и спагети с червен миден сос.

— Ето това се разписка по стените, когато застреляха Джоуи Гало в „Умбертос клам хаус“ — ми каза, докато увиваше спагетите на вилицата си. — Познавам един братовчед на Гало, интересно семейство. Спазваха правилата.

А аз мислех, че така говорят само по „Мастърпийс тиътър“ — гледам програмата с Дороти Тай, която е маниачка и на „Завръщане в Брайтсхед“.

— Кой поръча убийството?

— Това е лесно.

Взе си филия хляб, намаза я с масло и я топна в зехтина, после поръча телешко с патладжани. Говореше с пълна уста.

Взех си antipasto^[2] и зачовърках из салама.

— И все пак?

— Заленко. Няма кой друг да е. Той е наел убиеца. Схващаш ли защо? Устинов беше от старата гвардия на КГБ и не обичаше мръсните номера. Вярваше в системата. Прекалено благороден бе да се погрижи

за моя старец, но нали за това говорим. Устинов искаше да разкаже всичко, повече от разумното.

— Твоят старец?

— Шпионин — провлече той безгрижно. — Беше шпионин. От дребните риби. Приключи кариерата си в Москва. Не беше от ранга на Филби, разбира се. Никой не го повиши в генерал от КГБ. Според него трябвало да се благодари, че изобщо са го приели.

Крауи явно обичаше да се изкарва главен герой в семейния си шпионски филм.

— Да се върнем на Заленко.

— Ами според Устинов точно националистите на Заленко съсипват страната.

— Откъде знаеш?

— Питай приятеля ми Филип Фрай. Той ме уреди за шоуто. Знае мръсните им тайни. Всичко е документирано.

— И?

— Информацията струва пари. — Натъпка се с още храна. — Разполагаш ли със средства?

— Ще си помисля. А защо да го убиват тук?

— Заленко е дупе и гащи с мафията. Използват се взаимно. Когато националистите дойдат на власт, ще узаконят мафиотите. Новата казашка гвардия.

Хапнах от наденичката.

— Мислиш, че Жириновски е изрод? Почакай да видиш следващото поколение. Със скъпи костюми, добър английски, гъсти с новата американска десница. Християни, до един. Мразят Клинтън. Той иска да им вземе ядреното оръжие.

— Моля?

— Руснаците си падат по ядреното оръжие. Според тях Америка иска да изхвърлят плутония си, което ще ги превърне в страна от Третия свят. Няма ядрено оръжие, няма сила. Ще трябва да се разкарам, нещо са ме нарочили.

— Теб?

— Аз съм демократ с главно Д. Участвах по свой си начин в преврата.

— Така ли? На чия страна? — попитах, но той остана невъзмутим. — И как точно е уредил Заленко убийството на Устинов?

— Ами лесно. Изкопал е от Брайтън бийч наемен убиец. А това че стана по време на шоуто, го превърна в публична политическа екзекуция. Живея в Москва, но познавам Брайтън бийч, бандите из целия град, Гам Синг в Краун хайтс, корейците в Куинс. Руснаците поддържат връзки с всички. Ще те запозная, ако искаш.

Беше маниак на тема мафия, престъпността го възбуждаше.

— Каж ми нещо, което да не знам.

Той се почерпи от цигарите ми.

— Всички на това шоу имаха сметки за уреждане с Устинов. Според Заленко беше продал родината. Сароян пък мислеше, че е против капитализма. Официалните кадри мразят такива като горката Олга.

— Устинов е бивш кадър от КГБ, нормално е руснаците да го мразят. Е, и?

— На твое място щях да внимавам с Анатолий Свердлов.

— Защо?

— Устинов някога го е вкарал в затвора на „Лубянка“. Накарал го да проговори. Беше чаровен човек, можеше да те накара да си изпееш всичко.

— Друго?

— Лили Хейнс си падна по Устинов — ухили се Крауи и си наля още вино.

— И Лили Хейнс ли познаваш?

— Аз познавам всички, скъпи.

— Може да си бил и ти — казах. — И ти си имал сметки за уреждане с Устинов, нали? Устинов се е отнесъл с баща ти като с боклук. Какъвто и е бил. — Тук гадаех.

Очите на Крауи се изцъклиха от омраза.

— Остани в Ню Йорк още няколко дни — казах и подхвърлих малко пари на масата.

— Това официална молба ли е?

— За теб — да.

— А, и още нещо — подхвърли, когато вече се надигах от масата.

— Бързам.

— Питай Фил Фрай за книгата на Устинов. Питай го къде са липсващите страници.

- [1] Музикант от „Секс Пистълс“. — Б.пр. ↑
- [2] Италианско студено блюдо с колбаси, сардини и варени яйца.
— Б.пр. ↑

Реших, че съм открил следа, а когато опитах да се свържа с Филип Фрай, вече бях убеден. Остатъкът от деня прекарах в опити да открия издателя. Излезе саможивец. Секретарката му твърдеше, че е излязъл, на заседание е, прибрал се е у дома.

Още на нокти от раните по лицето ми и все по-реалната смърт на Генадий, се прибрах, но това с Фрай не ми излизаше от ума. Звъннах в „Челси“, откъдето ми казаха, че Крауи е напуснал града. Мислех и за това, че Устинов е опандизил Свердлов. Очилатият от кафето в Брайтън бийч пък ме плашеше до смърт. Знаеше името ми. Предположих, че трябва да има връзка с нападателя ми, който вероятно беше убил и Устинов. Не можех да се обърна към Сони по моя вина. Не знаех къде да потърся помощ. Изпаднах бях извън системата.

Прамосмукачката стоеше опряна на стената. Вдигнах се от дивана, развих кабела и я включих. Забръмча като изстребител. Апартаментът ми беше пълна кочина. Семейство Тай свършиха основния ремонт, но аз сам го боядисах и циклих старото дюшеме, и го лакирах, докато не заблестя като стъкло. Когато се преместих тук преди десет години, Бени Онг още държеше Чайнатаун — изглеждаше ненормално ченге да живее над Канал стрийт.

Чет Бейкър пееше от уредбата „Така и не разбрах“. Още се чудя как един бял може да прави толкова разкошна музика. „Появи се едно малко бяло котенце, което ще ви изяде с парцалите, момчета“, казал Чарли Паркър, когато за пръв път чул Чет. Дори отидох на поклонение в „Лайтхаус“, клуба в Хермоса бийч, където са свирили Чет и Шорти Роджърс.

След почистването ми стана по-добре. Качих се на стълба и избърсах корнизите, после прибрах мръсните дрехи в торби, лъснах ваната и измих чиниите. Обичам да чистя. Обичам реда.

До убийството на Устинов бях сравнително щастлив човек. Пътувах. Харесвах работата си, понякога много.

Ню Йорк е моят дом, семейство Тай — семейството ми. Имам приятели. Музиката, софтбола с момчетата. Момичета. Веднъж седмично ям ребърца в „Тенеси маунтън“ с Лоа и Луиз от апартамента отсреща; бих се оженил за коя да е от тях, или и за двете, ако вече не бяха влюбени една в друга. Дори имам малко пари в банката, от 80-те, когато човек можеше да спекулира на борсата. Помогна ми Доун Тай — тя е завършила бизнес администрация и може да прави с парите неща, за които не бях и сънувал. По-голяма част от печалбата изхарчих по апартамента. Купих си няколко картини, които харесвам, и мустанга. Отидох в Ню Орлиънс, слушах джаз и видях крайбрежните дървета. Останалото запазих за черни дни.

В мига, в който осъзнах, че вече не дължа пари на никого, все едно ми поникнаха криле. Имам си дори брокер — Стефани, която не ми позволява да докосна сметката си. Ню Йорк е приятно място, ако не си болен или беден. Най-вече не ми се налага да се обвързвам с корупцията като толкова много други ченгета, които изобщо не виня.

От време на време получавам писмо от леля Бърди и се безпокоя за майка си. След като баща ми загина от избухналата в един туристически автобус към Галилея бомба, тя се оттегли в своя си версия на юдаизма, в света на предците си. По възможност я посещавам веднъж годишно в Хайфа; алцхаймерът ѝ отпуска светли периоди, но те стават все по-кратки.

Тъкмо си правех сандвич с моцарела, когато вратата с трясък се отвори.

Хвърлих се към револвера.

— Ти къде се намираш, в Дивия запад ли? — провикна се Рики.
— Това тук е Ню Йорк, Арти. Цивилизация, нали се сещаш?

Прегърнал беше няколко бири.

— Виж какво открих. Вълшебна малка пивоварна в Ню Хейвън.

— Ставаш досаден с тази бира, Рики, а аз мразя досадниците и обичам „Будвайзер“. Нещо ново?

— Има вкус на котешка пикня. — Рики седна с кръстосани крака на кухненския ми плот и с хъс отпи. — Във вестника прочетох нещо, което може да ти влезе в работа. Кой притежава „Теди Флауърс шоу“?

— Как така кой го притежава?

— Мрежа? Кабеларка? Синдикат?

Съседчето пусна „Найн инч нейлс“.

— Намали го, по дяволите — задумках по стената.

— Исусе, ама наистина си изнервен — меко подхвърли Рики. —

И така, кой е собственикът?

— Хайде, изненадай ме.

— Си Би Ем, ето кой.

— Е, и?

Рики обожава тези номера — да ти подава информация според него виртуозно. Дори мислеше да стане професионален фокусник. На майка му ѝ писна от разхвърляните навсякъде мъртви зайци и накрая сготви един.

— Си Би Ем е медиен конгломерат, който изведнъж започва да изкупува токшоута. Ще изградят минимрежа, като „Фокс“.

— Е, и?

— Днес прочетох, че Си Би Ем притежава и „Мадисън хаус“. Чудих се за какво ѝ е на една такава медия, гъста с таблоидите, консервативна издателска къща.

Извадих от хладилника лук и започнах да го режа за омлет.

— Да ти помогна ли?

— Не, благодаря. Каж ми накъде точно биеш?

— „Мадисън хаус“ публикува мемоарите на бивш генерал от КГБ. Интересно, а? Издателят на Устинов и Теди Флауърс са собственост на един и същи човек.

— Изглежда ли касетата, която ти оставих?

Рики кимна.

— Дебелия?

— Свердлов. Диджей е. Рокаджия.

— Стори ми се познат. Мисля да се обадя тук-там. Имам братовчед с връзки из старите комунистически рок среди.

Като повечето китайци Рики има братовчеди навсякъде. Десет години по-голям от него съм, и десет сантиметра по-висок, но той е по-жилав и по-умен, едва ли не гений, когато се напъне. Завърши физика в Бронкс, после следва в Масачузетския технологичен институт, но в крайна сметка се захвана със семейния бизнес. „Добре приготвената храна ми замества ходенето на църква“, обича да казва.

Рики също има апартамент в сградата. Сприятелихме се още с нанасянето ми. Понякога, когато техните се приберат в Ривърдейл, с него оставаме до късно в ресторанта, обсъждаме политика, пушим и играем шах. Точно Рик убеди баща си да смени името на ресторанта от „Чайна хост“ на кафе „Тянанмън“ — той им е единствен син и му угаждат.

— Арти? Вкъщи ли си, бейби? — извика от коридора кастинг директорката през две врати от мен. Казва се Ирма, но се представя като Окси, от Оксиджън.

— Ела след малко.

— За бога — промърмори Рики. Окси никога не си плаща навреме наема и семейството му направо побеснява. — Какво толкова й харесваш? Болшая грозотия е, мой човек.

Обичам Рики, той ме размива. Разбрах, че е бисексуален още преди години, и той знае, че аз знам. С Рики мога да споделя почти всичко. Веднъж прекалих. Говорехме за жени и защо не мога да завържа дълготрайна връзка и да се ожения, а аз му казах, мислиш ме за мъжка курва ли? Рики ме изгледа странно; веднага разбрах, че съм сгафил.

— Не е толкова лоша.

— Я свали розовите очила. — Той погледна през прозореца. — Ще си вървя, имаш гости. Това тук си е направо Гранд сентръл стейшън.

Наведох се през прозореца и подхвърлих ключовете на излизащата от едно такси Максин Краб. Тя ми махна и се качи.

— Здравсти, Арти. — Целуна ме, но беше изнервена.

Тънка като клечка, твърде висока за тялото си, Макси има розова пънкарска прическа, ангелско лице със съответния темперамент и дълги, халтави крайници. Искаше да стане джаз певица, но накрая се озова в криминалната лаборатория. За кратко излизахме, но на нея й писна да ме чака и се омъжи за красив пожарник на име Марк. Сега живеят в къща на Стейтън айлънд, където буквално можеш да ловиш риба от задния си двор. Имат близначки.

Обади ми се, че ще се отбие, не искала да говори по телефона. Прие студена бира и неловко подръпна ципа на чантата си. С тези две деца парите никога не й достигат.

— Нека ти върна за таксито.

— Не е това. Приятели сме, нали, Арти?

— Знаеш, че е така. И няма да ти се свалям. Харесвам Марк. Тя отпи от бирата.

— Не ме е страх от това. Виж, изобщо не се предполага да съм тук. Откъде изкопа този нож? И какви точно са ти отношенията с агент Питъс?

Разказах ѝ, донякъде.

— Виж, миличък, убийството на Устинов сега е грижа на големите шефове. Прехвърлиха разследването почти изцяло на федералните. Рой Питъс позволи да говоря с теб, защото според него си го загазил, а те харесва, но от тук нататък статуквото се затяга според разпоредбите на запечените задници горе. Направо са се побъркали. А аз дори не съм под шапката на Питъс. — Запъна се.

— Какво има? Хайде, Макс. Познаваме се.

— Сони Липърт се обади на шефа и му каза, че си в отпуск. И да има едно наум за Арти Коен. Все едно си чумав. Защо, Арти? — Погледна към дървения плот, който отделя кухнята от всекидневната ми. — Намира ли ти се нещо за хапване? Умирам от глад.

Направих ѝ сандвич със сладък италиански салам и резен мортадела върху focaccia^[1].

— Благодаря. — Отхапа, седна на едно от високите столчета пред барплота и се подпря на лакти. — Окей, още съм в началото, но май успях да сваля отпечатъци. И да взема проба от кръвта. Обичам кръв — каза тя въодушевено с пълна уста.

Максин е луда по темата. След О Джей и ДНК тестовете кръвта се превърна в отпечатъците от пръсти на 90-те.

— Обясни ми бавно.

— Ножът е за обезкостяване. Продават такива само на две-три места. Луксозна изработка, като за майстор-готвач, много скъп, над сто долара. — Извади от чантата си някакъв лист. — Нося ти списък на магазините.

— Това не е всичко, нали?

Поклати глава.

— Какво има?

— Дай ми цигара.

Запалих ѝ една.

— Хората говорят какво ли не, знаеш как е.

— Знам.

— Пусни музика, в случай че ни подслушват.

— Добре, но никой не подслушва. — Пуснах Пеги Лий.

Макси снижи глас.

— Странното е и това не е в моята компетенция, обаче пристигнаха някакви експерти от Вашингтон, които не съм виждала преди. Става нещо голямо, не знам какво, но внимавай, Арти. Внимавай.

— Какво? Какво става?

— Нищо. — Лъжеше. Беше изплашена. — Трябва да вървя, Арти, наистина.

Ходът на разследването без съмнение се обсъждаше и Макси най-вероятно, без да иска, бе попаднала на някоя клюка. Шикалкавеше, което ме вбеси, но пък трябваше да мисли и за децата си. Обадих ѝ се на няколко пъти безрезултатно. Оставих съобщение на шефа ѝ. Нищо. Магазините, в които можеш да си купиш нож за сто долара, не ми бяха от особена полза — свързах се с повечето, но не научих нищо.

Отворих найлоновата торба за трети път, откакто Рой Питъс ми я даде. Знаех съдържанието ѝ наизуст — сладкиша на Бърди, книга, писана от един бивш съученик, няколко снимки, включително на родителите ми и Генадий до някаква река, забавна бележка с красивия почерк на Бърди. Изпитвам към нея вина, но тя така и не взе надмощие над страха от завръщането, затова и не съм ходил да я видя. И най-ценното — Рой Питъс беше добавил тънък лист с копирана двойна страница от дневника на Устинов, последния му ден и деня на смъртта му.

Всичко се връзваше. Хотелът, където е отседнал Генадий, ресторантите, в които се е хранил, хората, с които се е срещнал, всичко това вписано с елегантния му почерк. Включително аз — закуска, беше написал, с Артъом. Уговорката беше да се срещнем на сутринта след „Флауърс шоу“.

В ъгъла на страницата Генадий с малки букви беше записал СВ. Кой или какво беше СВ?

Телефонът иззвъня. Беше Свердлов. Напомни ми за обещанието да се видим. Искаше да е на следващата вечер; бях му длъжник и се

съгласих. Съблякох се и влязох под душа. Пуснах водата вряла, на силна струя, после изведнъж я спрях и опипом затърсих хавлията. От лицето по гърдите ми се стичаше кръв.

— Арти, миличък? Там ли си? — Окси крещеше през вратата. — Ей, скучно ми е, отвори. — От време на време ми предлага роля. Кое то ми харесва — ако имах талант, щях да стана актьор.

— Какво искаш да играеш, нощна птица? — вика, потраквайки на десетсантиметровите си платформи. — Имам дезертъори, имам дисиденти, имам КГБ-та, супер униформи между другото. — „Защо да не играя американец“, питам пък аз. — Американци си имаме. Искаш ли ролята или не? Продуцентът е на телефона, Майк Нюъл^[2] е на телефона.

Беше ранен следобед, горещо. „Внимавай със Свердлов“, каза Крауи, само че аз му бях длъжник и не вярвах на Крауи. Типът, който ми докара колата от Бруклин, каза, че съм му длъжник. Задлъжнял бях на всички. Какво толкова, си казах, веднъж се живее.

Увих хавлията около кръста си и отидох да отворя.

Часове по-късно, посред нощ, Окси седна скована като дъска и шапката, която винаги носи в леглото, падна на пода.

— Какво?

— Навън има някой?

— Заспивай — й казах.

— Не, чуй. Слушай.

Сградата беше тиха. Не лаеха кучета. Бебетата в апартамент 4В спяха. От улицата не идваше шум — трябва да е било около четири, единственото време, по което Ню Йорк задрямва.

В застиналия мрак стиснах ръката на жената в леглото ми и пак се заслушах. Сега чух глухото проскърцване на старата сграда; стените тук са дебели тридесетина сантиметра, отдолу има желязна арматура, но дюшемето вибрира и във ветровити нощи стене като фар в буря. Времето обаче беше влажно и спокойно, не се чуваше друго, освен потракването на хладилника.

После го чух.

— Не мърдай. — Провесих крака от леглото, опипом открих гуменки и долнището на анцуга и изрових револвера си калибър 38 от гардероба. Възможно най-тихо дръпнах резето. Лампата в тесния

коридор не светеше. Чух слабо драцене като от плъхове. Само че нямаме плъхове, госпожа Тай е маниачка на тази тема.

Промъквайки се бавно, с револвер в ръка, проследих шума до стълбите.

В тъмното физически усетих миризмата, същата, на разложена плът, която надуших и в Брайтън бийч. В дъното на коридора се раздвижи сянка. Устата ми пресъхна. Чух да се затръшва врата — вероятно Окси бягаше у дома си. После покрай глезена ми се уви нещо влажно и мазно. Може все пак да беше плъх. Протегнах се, сграбчих го и напипах кръвта. Бинтът от лицето ми — паднал беше, без да го усетя.

Опитах да проследя сянката. Танцуваше в мрака, после се пресегна.

Някой рязко включи осветлението. Бях готов.

— Рики? Какво, за бога...?

Рики беше свалил подгизналата си в кръв тениска и хладнокръвно я увиваше около главата си. Може да беше хърбаво хлапе, но кураж не му липсваше.

— Искам цигара. — Подадох му. — Чух нещо. Реших, че може да имаш нужда от помощ.

— Благодаря. — Не знаех какво да кажа. Рики беше поел удара вместо мен. — Да извикам ли лекар?

— Не. Ударих главата си на вратата, това е.

— Ами, благодаря.

— За какво? Реших, че ако чукаш куклата, няма да чуеш и атомна бомба. — Отметна коса от гладкото си лице. — Отивам да се почистя.

— Да дойда с теб.

— Няма нужда, ще се оправя. — Рики не пуска кой да е в апартамента си.

Бил съм там, разбира се, но само по негова покана. Стилен е, с хубави кожени столове и няколко разкошни китайски килима. Може да имаше гост и да не му се говореше за това.

— Какво ли щях да правя без теб?

— Главата ми не го побира. Иди поспи — каза Рики и се прибра.

Чух някъде пак да се тряска врата, после тежката тишина се завърна. Докато се прибера в апартамента си, копелето вече се беше

изнесло. Надуших го. Лаптопа ми го нямаше, само това. Типът не беше оставил следи, само смълчан ужас.

---

[1] Италианско хлебче, подобно на пица. — Б.пр. ↑

[2] Известен режисьор. — Б.пр. ↑

Ужас изпитах и на следващия ден, докато паркирах до бар „Батуми“. Прекарах деня в проверки из града. Не открих кой знае какво, федералните се показаха пълни досади и докато стигна Бруклин, вече се чувствах пребит. Небето беше мазно, металносиво, ръмеше и капките миришеха на водорасли.

Пред входа, с кръгло лице, обляно от светлината на съседната закусвалня „Одеса“, стоеше Толя Свердлов, заобиколен от фаланга руснаци, които го обгрижваха като жрец.

През нощта Брайтън бийч се затваря в корубата си. „Батуми“ като повечето клубове е без прозорци. Таксито и лимузини задръстваха улицата — беше събота вечер, четири дни след убийството. Струваха ми се година.

На няколко метра от Толя стояха две познати ченгета. Бяха издокарани и когато ме видяха, извърнаха неловко глави.

— Пази се от Свердлов — беше казал Крауи. — Устинов го е вкарвал в пандиза.

Местни хулигани в кожа — а някои с кожа и вместо мозък — залитаха по улицата под Ел. Всички носеха оръжие, някои съвсем открито. В Брайтън бийч обаче най-обичат ножовете, муш и беж е запазена марка на квартала; професионалистите използват и горелки.

Руснаците винаги оставят подписа си, виждал съм техни работи. Не претендират за семеен дълг или чест. Въртят бизнеса си на кланове и банди, които се разпадат и прегрупират по райони и специализация: чеченци, украинци, грузинци, измами с горива, наркотици, проституция. В дъното са парите, но обичат и да убиват.

Още мъже излизаха от лимузините и приветстваха Свердлов, който не спираше да дърдори като гид, сипеше остроумия ту на английски, ту на руски неуморно, гладко. Проправи си път към клуба с мъжете по петите. Отблизо и на светло изглеждаше истински гигант. Както вече казах, аз съм висок, но Свердлов стърчеше доста над мен.

— Толя — поздравявах го хората. — Толя! — викаха, тупаха го по гърба, стискаха рамото му, целуваха го по три пъти по всяка буза.

„Батуми“ беше едно от новите заведения. Подът във фойето бе от зелен мрамор, от двете страни на бутика за раци, омари и хайвер имаше златисти пластмасови голи статуи. Свердлов мина напред, опиянен от вниманието. Дребен мъж със смокинг се изправи на пръсти да го прегърне и Свердлов буквално го вдигна във въздуха.

— Виж там, на стената — прошепна в ухото ми.

С мен говореше английски — обичаше да се фука с познанията си по езика, само че напиеше ли се, акцентът му избиваше. А вече беше порядъчно пиян.

В ъгъла стоеше мъж с копринено сако, крещеше в мобилен телефон. Със свободната си ръка галеше плаката на стената. Като омагьосан прокарваше длан по голата жена на снимката. „Артистичен танц“, пишеше на руски. „Неповторимата Ана К.“

— Стриптизърката от „Флауърс шоу“?

Толя кимна.

— Ще изгледаме номера ѝ, после ще я посетим зад кулисите. Става ли?

— Познаваш ли я?

Усмихна се.

— Аз съм от Одеса, а тук е Ню Йорк. Всички се познават. Ще те запозная с някои хора, може да ти е интересно.

Тръгнах след него по стълбите.

— Знаеш ли, че Устинов веднъж ме прибра на „Лубянка“? — извърна се и попита жизнерадостно, преди да влезем в клуба.

— Прекали с приказките ли?

— Опитах се да изучукам китарата си на един рок концерт в Талин. По онова време бях голяма звезда. Колкото Гребеншчиков. За петнадесет минути. — Изсмя се. — Ти тогава вече си бил в Израел.

Смехът му се всмука в шума от клуба. Толя пое напред и обиграно си запроправя път сред пулсиращата тълпа.

Стените на „Батуми“ бяха облицовани с огледала. От едната страна беше барът, от другата — платформа, на която група в сребристи смокинги изпълняваше кавъри на „Бийтълс“.

На дансинга жени във впити по тялото кожени рокли танцуваха с мъже с копринени костюми, със затъкнати под саката пистолети. Ризите им също бяха копринени, извадени над реверите. Заклети

контета, непрекъснато оправяха тези яки; пръстите им тежаха от злато, ноктите бяха с маникюр. А и бяха невероятни танцьори.

— Искаш ли нещо за пиене? — официално попита Толя на бара.

Покрай дансинга хората седяха на дълги маси и ядяха. Масите се огъваха от храна — пушена риба, дроб, мариновани орехи и гъби, шунка, салам, сирене, херинга, черен и червен хайвер, черен хляб и руска салата с моркови и грах, плуващи в яркожълтата майонеза. Имаше цели армии водка и кола. Приведени над масите, хората крещяха на руски, украински, грузински, еврейски. Възрастна жена мажеше сандвичи с риба, увиваше ги в салфетки и методично ги тъпчеше в огромната си ръчна чанта.

— Запасяваме се, а — извика Толя и през смях се наведе към мен.

Мъжете в по-тъмните ъгли бяха неспокойни сенки, отразени в огледалата. Веднъж на едно разследване в Краун хайтс влязох в синагога. И там мъжете пристъпяха бавно, клюкарстваха, молеха се, дори продаваха дрога, скрита в мистериозните им дълбоки черни джобове. Всичко това ми беше чуждо, сякаш бях попаднал в джамия. Сега изпитах същото. Руснаците, които аз познавах, в моята Москва, хора като моите родители интелектуалци вечеряха у дома си на кухненската маса. Тук разбирах езика, но смисълът ми се губеше.

Свердлов спря пред барплота, махна на бармана и ме изгледа изпитателно.

— Какво?

— Как ти е лицето?

— Кофти.

— Внимавай. Онзи ще се върне.

— От сега нататък ще ходя с бодигард даже до тоалетната.

Свердлов поръча коняк, аз — бира.

— Какво ще ми кажеш за Гавин Крауи?

Той сви рамене.

— Гадно копеленце. Бащата беше същият. Познавах го. Вършеше разни дребни неща за КГБ. Мръсна работа. Човек трябваше да се къпе след среща с него.

— Къде е сега?

— Покойник. Знаеш ли по колко вървят напоследък наемните убийци? — попита ме Свердлов.

Определено прекаляваше с коняка.

— Изпитваш ли ме?

— Свестните са по двеста. Първокласните наемници — по два бона. Плюс билет обратно за Москва, може би и една нощ скатавка в Маями. Две хиляди американски гуцера — добави, а аз забелязах, че жаргонът му е малко демоде, и изпитах превъзходство.

Казах нещо на руски.

— На английски, Артъм. По-безопасно е. Обаче ще ти кажа нещо. Това с Устинов не ми прилича на обикновен удар на мафията. Не, не го вярвам. Не ми се връзва. — Почти шептеше.

— Кое не ти се връзва?

— Имаш ли някаква информация? Може да успея да ти помогна. Не отговорих.

— Да прием — каза той.

Усещах как подът под краката ми вибрира в такт с тълпата. На масата пред нас кротко седяха добре облечени мъже и жени.

Свердлов проследи погледа ми.

— Излезли са да се слоят със сганта — каза. — От другата страна на моста са. Чифути в „Армани“. Чудят се как да изхарчат милиончетата си.

— Моля?

— Абе ти къде си живял досега? Виж, нямам нищо против евреите. Съпругата ми е еврейка, следователно децата ми също са евреи. Пристигне ли тук руснак с еврейска кръв, пиши го уреден. За пръв път в руската история хората се натискат да са евреи. И защо не? Кацат в Америка, дават им наготово пари в брой, медицинско осигуряване, настаняват ги с преференции. Хитри копелета са.

— Това не ги прави гангстери. — Вече личеше, че е пиан: изтърваше членовете като руснак от комиксите.

— Разбира се. Разбира се. Обаче същото намазва и руската мутра с еврейски паспорт. Да кажем, че съм инженер евреин. Не мога да си намеря работа. Казвам, че ме е страх от настроенията в страната — комунистите се завръщат, Елцин си заминава, идват фашистите, националистите, хунтата, антисемитите. Искам да живея в Америка. „Забравям“ да спомена факта, че въртя и рекетърска банда в Киев. Пристигам тук, опъвам яко, научавам английски. След няколко години вече съм уреден. Закачат ли ме, евреите надават вой. В Брайтън бийч

никой не ти се бърка. Кой ще се разприказва? Всички се страхуват да не ги погнат у дома. Също като едно време. Не сме мръднали ей на толкова.

— Каж ми нещо, което да не знам. — Чувствах се депресиран.

Групата подхвана микс на Стиви Уондър. Облицованият с огледала бар с облегатите по него десетки мъже се простираше по цялата дължина на залата. Толя Свердлов изглеждаше съвсем у дома си; пиеше френски коняк и на висок глас поръчваше скъпите марки. С една ръка дегустираше оставените на плота мезета — риба и хайвер, с другата потупваше рамото ми с лековата *bonhomie*^[1]. Искях да престане, но това явно му беше ритуал.

— На италианците им трябваша три-четири поколения да се легитимират. А тези хора, за които ти говоря, вече са уважавани граждани. Умни копелета са. Висшисти. Ние, руснаците, сме факири на бумащината. На книжните пари. — Разтресе се от смях.

— Кой върши мръсната работа?

— Огледай се. Имат шампиони по борба от олимпийския ни отбор. Командоси от Израел, още на служба. КГБ също помага. Страшна комбинация, а — подхвърли Свердлов и се залюбува на отражението си в огледалото.

— Това го четох и във „Ванити феър“ — казах.

Светлините изгаснаха, разнесе се глухо думкане на барабан. Допих бирата си. От тъмнината в лъчите на цветните прожектори изскочиха акробати по трико. Шоуто започваше.

Последва двойник на Том Джоунс, после от тавана се спуснаха позлатени клетки, от които излязоха три момичета, облечени в пера. Жонглираха, но не видях точно с какво.

Свердлов надигна глава.

— Препарирани птици — обясни.

Поисках скоч.

— Значи си кръщелник на генерала — подхвърли Толя. — Наблюдавай масата в дъното. — Той шумно изгълта коняка си.

Около кръгла маса на издигната платформа седяха осем мъже, всички с тъмни костюми и бели ризи. Говореха тихо.

— Нефт — каза Толя. — Спекула с гориво му викате вие. Подправени медицински осигуровки. Знаеш ли колко смъкват? Милиони. Предпочитат да скубят обикновените хорица. Нали се

сецаш, като в поговорката — по-добре открадни по долар от един милион души, отколкото милион долара от един човек.

Мъжете в тъмните костюми едва докосваха водката. На масата им имаше само една жена. Висока блондинка в семпла копринена рокля, с коса, хваната ниско на тила в тежък кок; стойката ѝ беше оттренирано предвзета, като на танцьорка на фламенко. Мъжете, които спираха да засвидетелстват уважение на костюмарите, първо ѝ целуваха ръка.

Не можех да откъсна поглед.

— Даже не си го и помисляй — каза Толя. — Това е Марина, братовчедка на жената на Елем Зайцев. Познаваш ли Зайцев?

Миризмата на тела, алкохол и корупция ме потискаше, същото важеше и за грубите руски гласове. Естествено, знаех кой е Зайцев, но оставих Свердлов да говори, пак и пак да натяква, че тук е най-безопасното място за разговори. Обичаше риска. Възбуждаше се от интригата.

Потях се; свалих сакото си и поръчах кола. Свердлов дърдореше като навит. Шоуто си вървеше, жонгльорите смениха гълтачи на огън и танцуващи степ джуджета, а той ме посвещаваше в историята на Брайтън бийч: как курортът на Бруклин през 70-те години на деветнадесети век, наречен на английския крайбрежен град, се превърнал, цитирам, в еврейско гето; как през 70-те години на двадесети век и разведряването на Никсън и Брежнев пристигнали още четиридесет хиляди емигранти, включително всички престъпници от затворите. КГБ трябва да са си умрели от смях. Искате ли ги? Ами вземете ги, казали, отворили затворите и изпратили боклука да мърси американската кръв.

Естествено имаше истински имигранти, истински дисиденти, но и крадци, изнасилвачи, убийци, също като по време на бягството с лодки от Мариел, когато Фидел прочистваше така Куба.

Групата свиреше „Роден в Америка“. Свердлов говореше за рекетъорите, търговията с валута, горива, памперси, вестници. Твърдеше, че познавал Агрон, първия Кръстник, дъртия мошеник, който се паркира въоръжен в баните на Лоуър Ийст Сайд и привика журналистите. Застреляха го през една улица от „Батуми“. Свердлов твърдеше, че познава и Балагула.

Прозях се.

— Не ти ли харесва тук? — подкачи ме Толя. — Предпочиташ нещо по-стилно? — попита и аз му казах, че обикновено вися в един бар на Брум стрийт. Светски разговор и толкова.

Изгубих Свердлов в шума и се замислих за убиеца, за руснака, който покоси Геннадий Устинов. Кой беше? Дали е тук, скрит в тълпата?

— Хайде — каза Толя и се присегна към купата твърдо сварени яйца на бара. — Искам да хапна нещо, докато гледаме *grand finale*. — Проправи си път към една малка празна маса и махна на сервитьор, който му донесе шашлик.

Групата подхвана кавър на „Обадих се да кажа, че те обичам“. На дансинга с танцова стъпка излязоха танцьори във военни униформи от царско време, всички с телефони в ръка и натъпкани в триката чорапи, за да изглеждат по-надарени. Хор в стил Вронски, предположих, когато по колоните забуча влак и на сцената бавно се появи момиче в наметало с качулка; представиха я като неповторимата Ана К.

Смях се до сълзи.

— Какво ли щеше да каже Толстой? — прошепнах, но Свердлов не ме чу.

Ана К., чието истинско име бе Олга Грос, започна номера си. Беше добра, наистина добра. В повечето стриптийз барове, дори скъпите като „Стрингфелоус“, момичетата се събличат толкова безцеремонно, сякаш са в тоалетната — свалят роклята, тикват гърди в лицето ти, разкръшват задник и ето ти ги двадесет долара. Усмивка, времето е пари. Олга обаче не бързаше. Останах наистина впечатлен.

Първо свали наметалото, после дългите бели ръкавици една по една, шапката, воала. Събличаше се влудяващо бавно — шала, силно вталения жакет с милион копчета. После полата. Под нея имаше фуста, корсет. Една по една оголи гърди и бавно ги погали. Мъжете в публиката дишаха тежко. Аз дишах тежко. Олга имаше безлично, намусено лице, но тялото ѝ беше убиец.

Когато остана гола, само по прашки, копринени чорапи и токчета, се уви в наметалото и се отпрати към нас.

Толя се потеше. Беше спрял да яде. Момичето се наведе над него, перна с дългата си коса лицето му и прокара големите си гърди с настръхнали зърна по предницата на сакото, после съвсем леко през лицето му. Музиката се усили. Олга захвърли прашките. Пуснаха стробоскопни прожектори. Обезумяло, момичето се свлече на пода

пред нас с широко разтворени крака и като че ли издърпа Толя върху си.

Върнаха светлините. Олга беше изчезнала. Толя изтри лице и довърши вечерята си. После каза:

— Да вървим.

Свердлов нахлу в гримьорните в дъното на клуба. Заварихме гола жена, седнала по турски на пода, да яде хамбургер, покрила гърдите си с хартиени кърпички. В стаята имаше още десетина жени, някои голи, други полуоблечени. Момичето с бургера ни изгледа безразлично и се върна към вечерята си.

Коридорът бе осветен от две голи крушки, миришеше на алкохол. Край вратата се мотаеха мъже.

От четвъртата врата се носеха пискливи гласове. Отвътре, без да затваря вратата, излезе мъж в сив копринен костюм.

Влязохме.

Олга Грос носеше черен сутиен и изтъркани дънки; сценичният ѝ костюм лежеше захвърлен на пода.

Тя надигна поглед от дивана, на който седеше, видя Свердлов, метна се към него, обви ръце покрай врата му в почти смъртоносна хватка и се прилепи към тялото му като пиявица.

— О, Толя, нали ще ми помогнеш? — проплака на руски.

— Разбира се. Да. Но първо ти ще ни помогнеш.

Тя навлече пуловер, после опипом откри очилата си на обсипаната с гримове и фасове маса. Без костюма Олга Грос беше простовата жена.

— Разкажи на приятеля ми какво се случи на шоуто.

— Може ли на руски?

Кимнах.

Тя се поколеба.

— Олга, помниш ли какво ти обещах — подкани я Толя.

Тя кимна и зачеса лицето си; имаше лош херпес, по язвичките покрай устата ѝ личеше засъхнала кръв.

— Видях убицеца на генерала. Преди шоуто.

— Къде? — Чудех се защо изобщо говори с мен.

— Казвам ти го, защото Устинов беше генерал, като баща ми — каза и отметна изтощената си коса от лицето.

Да бе, помислих, също като Джордж Патън и Шарл дьо Гол. Но си премълчах.

— Преди няколко седмици тук, в „Батуми“. Досажда ми цяла нощ, но изглеждаше беден. Със стари дънки — отбеляза с ехидна усмивка. — Две нощи преди телевизионното шоу дойде пак, с копринен костюм. „Версаче“!

— Много си наблюдателна — казах.

— Благодаря.

— Какъв цвят беше? Костюмът?

— Син. Или зелен. Не съм сигурна.

— Къде тук може да се намери такъв?

Тя погледна нервно към вратата.

— В две или три ателиета. Мога да ти дам имената утре.

— Защо да ти вярвам?

Тя умолително погледна Толя.

— Нали обеща.

— Как попадна на шоуто, Олга? Кой те покани?

Тя сви рамене.

— Червенокосата, госпожица Хейнс. И приятелят ѝ. Само че тя се държа гадно, не ми даде гримьорна.

— Какъв приятел?

— Англичанинът. — Крауи, помислих. Лили и Крауи.

Свердлов ме хвана под ръка.

— Остави ме пет минути с нея.

Заговорих на Толя отсечено и високо, за да ме чуе и тя. Игнорирах я, все едно я нямаше. Държах се като руснак, чак усетих в устата си жлъчка.

— Искам името на ателието, сега. Ти ѝ го кажи. Искам да знам кого точно е видяла. Каквото и да си ѝ обещал, за да говори, може да почака, докато не пропее. — Бях сърдит на Лили и си го изкарах на горкото момиче. — Искам и съгласие да даде показания, ако ни потрябват. В съда.

Олга се сгърчи пред огледалото. На слабото ѝ, жълтеникаво лице се появи полуужасен, полупресметлив израз. Устните ѝ бяха нашарени със следи от засъхнала кръв, тъмночервената раничка на челото ѝ беше

замазана с прекалено светла пудра. Сграбчи бутилка водка, отметна глава и отпи, като лекарство. Очите ѝ се насълзиха.

— Много искаш.

— Визата ѝ изтича следващата седмица — излъгах. — Проверих. Ако иска да остане, ще говори. Ще даде показания. Чуваш ли?

— В теб ли е снимката? — попита ме Толя.

Дадох му я. Изкарах я от видеозаписа на „Флауърс шоу“. Беше на мъжа с пистолета, но замазана.

Свердлов прегърна Олга през раменете и я отведе на дивана.

— Хайде, Оля — изгука и ѝ показа снимката. — Хайде, захарче. Аз ще ти помогна. Ще ти помогнем. — Шепнеше на ухото ѝ с мъркащия руски от телефонния ми секретар. — Кажни ни. Познаваш го, нали? Кой е той?

Толя беше внимателен, държеше се мило. Беше като най-добрите следователи, по-убедителен от изповедник. Клечеше до нея, поставил огромни длани на раменете ѝ, сякаш да я защити. — Обещавам — повтаряше. — Ще ти помогна. Разкажи на Толя. Кажни ми всичко.

Тя се откопчи от прегръдката му и изчезна в съседната тоалетна. Чух я да повръща.

Върна се и взе снимката от Толя.

— Познавам го — каза.

Изведнъж проумях.

— Познаваш го от Москва? — попитах.

Тя кимна.

— Как се казва?

— Използва различни имена.

— Как му е проклетото име? Кажни ми името.

— Дай ми малко време. — Дланта на Толя беше на гърдата ѝ.

Извърнах се.

— Искам името. И да даде показания — казах.

Без да изчакам отговор, се извърнах и ги оставих. Момичето се беше вкопчило като удавник за врата на Толя.

---

[1] Сърдечност, добродушие (фр.). — Б.пр. ↑

Върнах се в Брайтън бийч в неделя сутринта. Открили бяха пръстите на Олга в запечатан пластмасов буркан под дъсчената пътека към плажа.

Всъщност бях тръгнал да видя Женя, братовчедка ми, но първо се отбих на Чърч авеню.

Открих Брунел Дьодоне заспал в обществената пералня; дремеше на стол, килнат към стената срещу редицата сушилни, със затворени очи и тикната назад шапка; в краката му лежеше сънлив шпаньол.

— Хей, има ли някой?

— Няма какво да викаш, мой човек — каза той, пробуждайки се от мирния си сън. Беше хаитянин, огромен, със сладуранско лице и непогрешимите маниери на чаровен мошеник. — Какво има?

— Трябва да поговорим. — Облегнах се на една пералня.

— Ами говори — каза, изправи се, мързеливо измъкна прането от пералнята до моята и го зареди в сушилнята. — Имаш ли монети, мой човек?

Дадох му.

— Казвай — подхвърли, докато пъхаше монетата ми в сушилнята.

Придърпа разхлопана пейка, седнахме един до друг и загледахме как се върти прането. Мястото беше пълно с жени, кисело-сладката миризма на влажни чаршафи се омесваше с мириса на виолетките, които Дьодоне неуморно мятеше в устата си. Отнякъде се чуваше радио, мъжки глас четеше новините на френски.

— Работиш за охранителната фирма на „Флауърс шоу“, нали?

— Да. Ченге ли си?

— Да — казах. Не виждах смисъл да тръбя, че са ме изритали.

— Искаш ли бонбон?

— Не, благодаря.

— Какво толкова искаш, като вече идваха поне десет ченгета?

— Бил си на работа преди няколко ноци. Обикновено ти ли охраняваш шоуто?

— За коя ноц говориш? — Метна ми невинна усмивка и лапна нова виолетка.

— Я стига. Искаш ли да свършим с това по лесния начин, или да ти изпратя някой друг? Аз си падам добряк.

Сви рамене. За много хаитяни ченгетата са просто част от живота.

— Никой не ни е казал да следим кой излиза от студиото. Какъв смисъл, като вече са влезли? На влизане им казваме здрасти, прибираме билетчетата. След това пазя студиото с кучето. Имаме си телевизор. Общо взето, си клатим краката.

— Гледа ли „Флауърс шоу“?

— Обикновено гледаме шоуто на Летърман. По-добро е. — Разсмя се от сърце.

Падаше си комик. Ченето му се разтресе като шоколадов пудинг.

— Ами детекторите за метал?

— Нямаме. Много били скъпи.

— Ще се напънеш ли малко, ако ти покажа снимки?

Той пак сви рамене. В пералнята беше горещо, миризмата на пране ме задушаваше.

Извадих снимки на Устинов и една на убиеца. Вече знаех, но исках още доказателства.

Той ги вдигна и извъртя към светлината. Посочи Устинов.

— Ей тоя го убиха. Тази тук не става. От видеолента ли я свали?

— Голям режисьор се извъди.

— Какво искаш да ти кажа? Виждам куп хора. Може и този да съм видял. Не помня.

— Окей. Ако чуеш нещо, каквото и да е, ми се обади. Става ли?

— Оставих му визитка с домашния си телефон. — Окей?

— Окей, окей. Може и да чуя нещо. Имам приятел, който работи в Брайтън бийч. Харесва му кухнята.

От Бевърли роуд напуснах града и подкарах покрай големите къщи със зелени морави и сенки, под които хората пиеха леден чай, после обърнах към Оушън паркуей. В квартала цареше циганско лято,

жени с дълги поли и перуки, повечето бременни, клюкарстваха под дърветата, мъже в черно бързаха към пригодените за синагоги сгради. Все едно попаднах в друг век. За момент ми се прищя да се оставя на течението, да паркирам колата, да седна на стъпалата и позяпам жените и децата, да пуша с мъжете и да разказвам вицове, да разчитам в числата и кодовете на Кабалата значението на живота, да се потопя в един смислен свят.

Вместо това отидох да видя Женя. Братовчедката ми не остана изненадана, нищо че не ѝ се бях обаждал повече от година. Когато отвори вратата, видях пред себе си жена, отдавна загърбила изненадите.

— Здравей, Артъом. Ей сега ще изляза.

Виждах зад нея стареца, баща ѝ.

— Има ли нещо?

— Ще се поразходим — каза тя.

— Той не ме харесва, защото съм полицай ли?

Тя кимна. Тук никой не обича ченгетата.

Поехме по улицата и аз намекнах на Женя, че си търся нова работа. Отведох я в един магазин за играчки и я оставих да избере нещо за детето, мисля, булка Барби. Дъртият не ме харесваше, но Женя щеше да му предаде думите ми, а той щеше да седне на тротоара с другите старци. Тук всички се познават, слухът, че бивше ченге си търси добре платена работа, ще се предаде от уста на уста.

— Обаждай се. — Пъхнах малко пари в джоба ѝ.

Оставих я пред магазина за играчки и тръгнах към океана. В края на Кони айлънд, недалеч от влакчето, се беше събрала малка тълпа. В далечината видях полицейски коли и сини полицейски ограждения. Бавно си проправих път. Обувките ми се напълниха с пясък. Стресна ме ято чайки, които внезапно се появиха със свистящи като изстрели крила. Привлечена от миризмата на горяща плът, една от тях се снижи над грила, изваден от някаква жена на плажа, и откъсна хамбургер.

По периферията на тълпата засякох Рой Питъс.

— Инспекторе.

— Какво е станало?

— Копелета. — Беше ядосан. — Отрязали пръстите ѝ и ги оставили в буркан. Отървали се от отпечатъците.

— Коя е жертвата? — попитах, нищо че знаех. Вече знаех.

— Открихме тялото под дъските. В торба за боклук. Искали са да я открием. Това е послание.

— Искам да я видя.

Питъс се огледа.

— Ела.

На неколкостотин метра от нас тъкмо товареха трупа в микробус.

— Дайте му да погледне — каза Питъс на натоварения със случая инспектор.

— Става, Рой. Както кажеш.

Питъс дръпна ципа на чувала.

— Познаваш ли я?

— Видях я за пръв път снощи — казах.

Питъс поклати глава.

Някой трябва да е разбрал, че ще се разприказва пред Толя Свердлов, и я е убил. Олга със зашеметяващите гърди и черния сутиен се е изплашила, защото я притиснах. Разказах на Рой Питъс за Свердлов, исках от него ответна услуга.

— Ще направиш ли нещо за мен? — попитах. — Преди Сони Липърт да надуши за убийството?

Той зачака.

— Максин Краб. Дай й да хвърли едно око на буркана с пръстите.

— Ще значи да превиша правата си — каза, после се вторачи в пясъка. — Окей. И аз като теб искам да знам. Надявам се копелето да изгние в ада. И се моля вече да е била мъртва, когато са й отрязали пръстите.

Около четиридесет и осем часа след като откриха пръстите на Олга, бях извън играта. Пипнах грип, костите ме боляха толкова, че едва се движех. Замъкнах се някак на срещите, които си бях уредил в руското консулство, с надеждата, че ще откроя нещо за Генадий, но наистина не бях във форма.

Във вторник вече се чувствах по-добре. Първото нещо, което направих, бе да отида пак при зъболекаря и да го оставя най-последно да натъпче пръсти в устата ми и веднъж завинаги да оправи положението със зъбите. Лежах в стола, слушах как доктор Пелтън Крейн ме

забавлява с истории от последната си ски ваканция в Таос и си мислех, че животът определено не спира, само защото в Брайтън бийч и по други места умират хора. Хващаш грип. Зъболекарят ти тръсва тлъста сметка. Жените побесняват, ако се държиш гадно с тях. Приятелите се ядосват, ако забравиш рождения ден на хлапето им. Продължаваш да усещаш глад, умора, мерак за секс.

В Ню Йорк непрекъснато умират хора. Мисля, че шефът окончателно ме отписа онзи вторник. През последните двадесет и четири часа бяха станали шест убийства, а аз продължавах — по негови думи — да се покривам в отпуск. Гнусната жега се задържа, хората станаха избухливи. Банда хлапета се качили на третия етаж на жилищна сграда до реката и претрепали някаква старица, защото непрекъснато им крещяла да пазят тишина; те по цяла нощ пускали Тупак под верандата ѝ, тя се опитвала да гледа повторението на Мери Тайлър Мур. Едното момче било на десет. На две пресечки оттам, сдухан от наркомански глад, мъж изхвърлил триседмичното си бебе през прозореца право в кофата за боклук.

Шефът се обади и каза, че има нужда от помощ; аз пък му казах, че си имам друга работа. Едва ли не го чух да свива рамене. Прекалих с извиненията. Той знаеше, че мисля да напускам отдела. Бях почти на четиридесет, исках съвсем различен живот. Но дори мисълта за него ми намирисваше на ампутация.

Олга бе мъртва, Крауи замина, Заленко също; Сароян се беше измъкнал между капките — или оставаше само Свердлов. При положение че другите гости на „Флауърс шоу“ изобщо участваха в играта, но само с това разполагах. Имах и ножа и снимката от видеото. Знаех единствено, че седмица след убийството, който и да бе убил Устинов, би се чувствал далеч по-щастлив, ако аз също умра. Напредвах страшно бавно. Ужасявах се, че с времето разследването ще се затлачи. А и вече не можех да нахлувам с вдигнат револвер като по времето, когато бях полицаи. Ако не внимавах, Сони щеше да ми се стовари като тон тухли. И при моя късмет точно на него налетях в Гардън.

Бях обещал на вуйчовците на Рики да гледам с тях мача на „Никс“. Отписаха Рик като запаляно още преди години, но от време

на време хващат за канарче мен. Гардън винаги смърди на хотдог и старческа възбуда; направо е заразно. Рики веднъж ми каза, че чичо му Лиу умрял от удар в „Гардън“, толкова се разгорещил на плейофите на Ен Би Ей. Поне имал достойнството да се гътне до количката за хотдог, а не на седалката си.

Сони Липърт ме видя пръв и ме накара да сменя мястото си с един от вуйчовците. През цялото полувреме, докато ме обработваше, държеше под око ложата на знаменитостите, махаше на Уди, Спайк и другите тъпанари, които си умират някой двуметров негър със златна верига да благоволи да им се усмихне. Мразя точно тази част. Мазните треньори с костюми на „Армани“ подскачаха с вдигнати за поздрав ръце пред камерите. Беше си като на гладиаторски бой, публиката искаше кръв.

— Какво, по дяволите, правиш тук, Арти? — Сони протегна ръка по облегалката на седалката ми.

— Гледам мача, Сони. Също като теб. — След новокаина сутринта ченето ми беше схванато като на труп в пълен *rigor mortis*. Отпих малко бира и се напънах да не се наплюнча пред Сони.

— Искам да спреш да душиш покрай убийството на Устинов. Разбираш ли? Близко сме до убиеца. Имаме отпечатащи. Открихме оръжието. Предложих ти да участваш, ти не благоволи, сега искам да се разкараш от Брайтън бийч. Ако пак се намесиш, ще накарам да те скастрият дисциплинарно, чаткаш ли? Ако пак те хвана да ми се месиш в разследването, край с теб и с Рой Питъс. О, да, знам всичко. — Усмихна ми се кисело и отиде да поздрави Спайк или Уди, или на която там знаменитост беше решил да се мазни.

— Разправят, че случаят вече не е твой, Сони. Че са го изпратили във Вашингтон — казах, но той не ме чу.

Бръкна ми под кожата, затова може би и за да го подразня, на следващата сутрин проследих призрака на Устинов из целия град; чакаше ме само една изненада.

Генерал Геннадий Устинов от двадесет години имаше разкрита сметка в „Брукс брадърс“. Беше ходил по всички места, вписани в дневника му: с издателя си в кафене „Юниън скуеър“, където сервитьор помнеше, че поръчал сандвич с пушен стек, при стар приятел в мисията на ООН, в едно радио, на още няколко интервюта, в „Брукс брадърс“. Отбелязал си бе да отскочи дотам и го беше направил.

— От години лично обслужвам господин Устинов. Често му изпращахме ризи в Москва чрез консулството ви. Предпочиташе оксфордския тип, с копчета до долу. Синьото много отиваше на очите му — каза тъжно продавачът. — Даде ми книга с автограф, много мило от негова страна. — Да, идвал наскоро, спомни си мъжът. Дошъл за подарък.

— Какъв подарък?

— За някакъв младеж. Племенникът му, мисля.

Питах какво точно е купил, но в този момент иззвъня телефонът и продавачът се разсея. След няколко минути се разкарах.

Останах като цапнат с мокър парцал, че Геннадий ми е купил подарък. Тръгнах си, без дори да разбере какъв е, даже и без тази утеха. Не ми пукаше за нарежданията на Сони или с какви гадняри ще се сблъскам, исках да знам защо умря Геннадий.

Отидох в офиса на Филип Фрай. Казаха, че отсъства от града, затова се отбих в телевизионното студио до кланиците — целият квартал смърдеше на сурово месо — и с лъжи се добрах до кабинета на Теди Флауърс.

Заварих Теди на телефона, хладнокръвно врънкаше някого за покана за Белия дом.

Теди Флауърс минава за върха сред телеводещите. Носеше му се репутация на здравомислещ човек — предполагам, че сам беше пуснал слуха. Аз по принцип се погаждам с хората, но намразих Флауърс от пръв поглед. Има типове, които ти се ще да използваш вместо

торбичката за повръщане в самолета. Теди направо ме изправи на нокти. Беше толкова мазен, че чак се разкапваше по пода.

Без да чакам покана, седнах на стола с раздрана зелена кожена тапицерия — „Флауърс шоу“ залагаше на „неподправените“ новини, на които едва ли не очакваш хората да се появят с насинени очи.

Извадих цигарите си.

— Имате ли нещо против да не пушите? — попита Флауърс. — Димът е най-вреден за пасивните пушачи. — Изнесе ми цяла лекция по въпроса. В този бизнес често се срещат идиоти, но Тедитата се броят на пръсти.

— Не мога да ви отделя много време, но, разбира се, бих желал да ви помогна. — Теди Флауърс изду мускулите на гърдите си.

Носеше тясна бяла тениска, на врата си бе праметнал хавлия като боксьор след мач. Преди да успея да отворя уста, се изжабурка с „Евиан“, плю в кошчето за боклук и дръпна нова лекция, вече не помня за какво, здравеопазването, Нют Гингрич^[1] или Китай. Имаше се за страж на истината. Облегнах се назад, запалих и без да изпускам от око вратата, в случай че мине Лили Хейнс, издишах дима към него.

— Не познавам лично генерала. Тогава бях в Хамптън. Включихме го в шоуто, защото според мен Русия пак излиза на преден план. А и един вид направих услуга на приятел.

— Кой е приятелят?

— Познат в книгоиздаването.

— Да не е Филип Фрай? Двамата сте гъсти значи? Правите си услуги?

— Не е тайна, че Фил похарчи много по книгата на Устинов, а стана гаф. Имаше нужда от реклама. Аз пък исках да помогна.

— Какъв гаф?

— Фил плати много за книгата, а чух, че е трябвало да ореже най-пикантните места. А това, което чуя, обикновено е вярно.

— Защо ги е орязал?

Флауърс сви рамене.

— Теди — обади се сприхав глас от коридора.

— Тренъорът ми — обясни Теди. — Трябва да тръгвам.

— Колко жалко, че изтървахте шоуто. Подочух, че рейтингът се е забил в тавана.

— Нищо не съм изгървал. Не ми е в стила. А сега, както вече ви казах, съм зает. Знам всичко за вас, Сони Липгърт ми разказа. Опитвам се да помогна, но вие не ме слушате.

— Слушам ви от половин час — казах. — Искам да знам как така наемате скапани охранители аматьори.

— Не зависи от мен, а от канала. Помощният персонал е грижа на телевизионния канал.

— Ами вашият персонал?

— За тях имам грижата аз. Давам шанс на всеки. Дадох на Лили Хейнс шанс да направи страхотно шоу. Тя се издъни.

— Издънила се е, защото застреляха Устинов?

— Естествено. Стана на нейното шоу. Това е животът. Аз съм зает човек. Ако имате нужда от нещо, уговорете си среща. Говорете с агента ми. — Стана и отвори рязко вратата.

— Побързай, Теди — отново се обади гласът.

Лили Хейнс надигна глава.

— Здравсти — каза не особено топло.

Седеше, затъкнала под себе си крака на стола в преградения си с плексиглас офис, с очила на носа и цигара в уста, и гледаше намаления докрай телевизор на лавицата над главата ѝ. Си Ен Ен без звук ми заприлича на тапет.

На екрана се появи нейното лице.

— Имам нужда от помощ.

— Съжалявам, че онази нощ психяха така. Виж, заета съм. — Погледна към телевизора и го изгаси. — Изведнъж съм най-горещата новина за месеца. Звънят откъде ли не. „Ню Йорк магазин“ искат статия. Знаеш ли какво ме пита един стилист — дали съм изпрала онзи костюм, или петното си стои, с кръвта щяло да е по-добре за снимката. Мъж умира в скута ми, а аз удрям джакпота — каза по-скоро озадачена, отколкото ядосана.

— Не отговори на обажданията ми.

— Казах ти каквото знаех. Вече почти не вдигам телефона. Получавам едни странни обаждания.

— Какви?

— Тежко дишане посред нощ. Обичайното. Не е болка за умирање.

Не ѝ казах, че лаптопът ми изчезна, а нейното име беше вътре. Може би трябваше да го направя. Но споменах, че от студиото са ми дали домашния ѝ телефон.

— Мамка му — изпсува тя. — Хич ги няма откъм охрана. — Сви рамене, но ми се стори разтревожена. — Харесах Устинов. Сложих го да седне до мен. После някой го уби. Чувствам се виновна, разбираш ли? Наистина ми е гадно. А и се случи навръх рождения ми ден.

— Съжалявам.

— Е, какво повече може да иска една жена за четиридесет и петия си рожден ден от мъртъв съветски генерал в скута, мамка му?

За цялото това време така и не свикнах интелигентни, гледащи те в очите нийоркчанки да псуват като каруцари. Не че и моята уста не е като септична яма.

— Това вече го минахме, нали така? Обсъдихме го онази нощ. — Свали очилата, потърка основата на носа си и за минута лицето ѝ изглеждаше на действителната си средна възраст.

— Ами Теди?

— Теди е професионалист. Захапа далаверата преди доста други. Има връзки. Не говорим за голи астролози или обществено достъпни канали, нали разбираш? Теди е култ за хора, които си купуват книги на Салман Рушди и най-вероятно не ги четат. Гледат шоуто му, защото така се чувстват умни. Има хиляди токшоута, но Теди говори добре и си пада по мръсните номера.

— Онази нощ е бил извън града.

— Виж, радвах се, че ми повери шоуто. Добра реклама е. Сега обаче е бесен, задето го изтърва.

— Мислиш ли, че Теди Флауърс има нещо общо с убийството?

— Честно?

— Честно.

— Ще ми се да е така. Но не вярвам. Би го направил при възможност, но не е толкова тъп.

— Разкажи ми за Гавин Крауи.

— Срещата съм го веднъж, инспекторе. Така ли следва да ти казвам?

— По-скоро Арти — казах и добавих: — Да си ходила с него в нощен клуб в Брайтън бийч?

Изглежда ме странно.

— Разбира се, че не.

Телефонът иззвъня, тя вдигна.

— Казах ти, Фил, заета съм. — Закри мембраната с длан и ме погледна. — Нека продължим това друг път, става ли? След шоуто утре?

— Защо не тази вечер.

— Добре, Арти. Мини да пийнем по нещо.

На излизане от кабинета ѝ заварих Теди Флауърс в коридора. Сграбчи рамото ми.

— Още ли си тук?

— Тръгвам си. Я ми кажи нещо.

— Какво?

— Кой е Фил?

— Фил? — Той погледна към вратата на Лили. — Фил Фрай, както вече ти казах, е издателят на Устинов. И по една случайност — гнусно се засмя — чука Лили Хейнс.

За да убия времето преди срещата с Лили Хейнс, се помотах при семейство Тай. Изядох донесената ми от Дороти Тай чиния миди с черен боб и през прозореца на ресторанта позяпах как чернокожа жена със ситно сплетена коса и забрадка продава от количка съдинки за ароматерапия, отвари и мазила. Около нея кръжеше момичето с ролерите, което всеки ден кара на улицата. Виждах собственика на кафето отсреща, Джордж, да яде лимонов пай.

Здрачът беше безцветен. Влажността се покачваше, есента закъсняваше, небето бе надвиснало над града. Лили Хейнс не ми каза, че познава Фрай, издателя на книгата на Устинов. Водеше „Теди Флауърс шоу“, на което бе убит Устинов. А шоуто и издателската къща бяха собственост на едни и същи хора.

Поиграх малко табла с господин Тай. Остави ме да спечеля. Рики подсказваше, не че ми помогна особено.

Телефонът иззвъня, господин Тай вдигна и ми подаде слушалката.

Беше Сони Липгърт.

— На какво дължа тази чест, Сони?

— Спести ми сарказма, мой човек. По-добре веднага се изстреляй към Бруклин.

— Имам работа.

— Някой е пребил братовчедка ти. Лицето ѝ прилича на „Текила сънрайз“. Китката ѝ е счупена. Старецът пък скочи на оръжие, твърди, че ще убие някой и най-малкото ще съди полицията, защото 911 се забавили. Момичето е в кататония. Квартиратът им е изчезнал.

Отидох в Бруклин, но докато пристигна, старецът, бащата на Жения, се беше паркирал с приятелчетата си пред стаята ѝ в болницата на Кони айлънд.

— Махай се — изписка на руски. — Махай се оттук. Не искаме да си имаме работа с полицията.

Почувствах се като боксова круша. От един обществен телефон се обадох на Лили. Някаква жена ми каза, че се е прибрала у дома си. Каза да намина по-късно, а си беше тръгнала. Бях бесен и мислех да ѝ го кажа.

Набрах домашния ѝ телефон, като очаквах да вдигне секретарят.

— Можеш ли да наминеш насам? — Лили говореше много тихо. — Моля те, май имам нужда от помощ — добави и докато ми диктуваше адреса, долових нещо повече от загатнат страх. Каза да отида и аз подкарах като луд.

Във фоайето в сградата на Лили на 10-а улица имаше солидна охрана — тип от частна фирма, бивше ченге. Зачудих се защо. Показах му значката си и се качих.

Тя отвори вратата по стар хавлиен халат и гуменки. Червената ѝ коса беше сплетена на плитки. Изглеждаше млада, изплашена и доволна да ме види. Кое то ме изненада.

— Съжалявам, че те довлякох в тоя час. Май имам проблем. — Седна тежко на един стол и се втренчи в стената.

— Какво става? И при мен нещата не са розови. Мога да си тръгна и да се върна по-късно. Кажете какво да направя.

Всекидневната на Лили беше боядисана в жълто, с големи дивани и добри картини. Стените едва се виждаха от книги. По

масичката бяха разхвърляни касети, носни кърпички, бутилки от вино. На старомодното пиано имаше снимки на Лили с Горбачов и висока, слаба двойка с Пит Сийгър^[2]; и двамата бяха хърбави, но Лили беше наследила солидната порода на Ню Ингленд.

— Съжалявам за бъркотията. За всичко. Искаш ли нещо за пиене? Вино?

— Става.

Върна се по дънки и пуловер, с бутилка вино под мишница. Разля го в две чаши, седна и леко се усмихна.

— Окей, вече се чувствам по-добре. Радвам се, че си тук.

— Какво има, Лили?

— Преди малко тук нахлу един тип с нож — каза тя и преди да продължи с разказа си, отпи малко вино. — Знаеше коя съм. И къде живея. Знаеше как да ме открие.

---

[1] Бивш говорител на Конгреса. — Б.пр. ↑

[2] Американски певец и автор на песни, през 50-те арестуван за комунистически пристрастия. — Б.пр. ↑

Лили се върнала от работа рано, около седем, още преди шоуто да тръгне в ефир. Било ѝ кофти, сърцето ѝ блъскало, главата я боляла, просто трябвало да се махне от шоуто, от Теди, от всички. Приятелката ѝ Бейб се обадила, че ще намине с нещо за хапване, но Лили отказала, искала да поспи.

— Трябва да хапнеш нещо — възразила Бейб.

— Не съм гладна.

— Ще ти стане по-добре. Обещай ми, окей? — Лили обещала и се обадила на един китайски ресторант. После звъннала на Хосе, портиера, както обикновено, когато чакала доставка, и му казала да изпрати момчето с поръчката горе. Това било голямата ѝ грешка. Хосе винаги в общи линии ѝ играел по свирката, защото се надявал да направи кариера в телевизията и бил решил, че Лили е по-добър вариант от живеещия от другата страна на улицата Ричард Гиър. Практичен човек, това е.

Лили пуснала музика и задрямала. Събудил я звънецът. Отишла до вратата и надникнала през шпионката.

— Кой е?

Не отговорил. Лицето му оставало скрито зад плика с храната.

— Кой е? — повторила тя рязко, после съжалила за тона си. Много от китайчетата били току-що пристигнали и не говорели никакъв английски.

Онзи извикал нещо. Едва разбирала английския му. Съжалила го, а и ѝ било писнало от параноята; малко оставало да се изроди в злобна активистка от десницата. Затова се пресегнала да свали веригата.

После мъжът отстъпил назад и тя видяла обувките му. Откога китайските разносвачи носят скъпи кожени обувки? Мъжът отново почукал тихо, търпеливо. През шпионката виждала хартиения плик с храна, но не и лицето му. Изтръпнала, сякаш я полазили паяци.

— Оставете храната пред вратата. — Знаела, че той няма да си тръгне. Щял да чака търпеливо за парите. Имала само кредитна карта.

Ако не му плати, той щял да изгуби работата си или още по-лошо, да удържат вечерята ѝ от мизерната му заплата.

Съзнанието на Лили галопирало. Обадила се по домофона на Хосе, но никой не вдигнал. Хосе излизал във вечерна почивка точно в осем, като по часовник.

— Престани! — казала си и осъзнала, че говори на глас.

Отворила вратата, но без да сваля веригата.

Мъжът отвън бил готов. Пуснал плика, проврял ръка през отвора и опипал за дръжката от вътрешната страна. Като в най-лошите си кошмари гледала как ръката пълзи по вратата ѝ. Мъжът мотолевел нещо на език, който тя в началото не разпознала; носел тъмносиня шапка и слънчеви очила.

— Върви си! — изкрещяла Лили.

Напсувал я приглушено, тя събрала сили и блъснала вратата, но той излязъл по-силен и пак напънал. Бравата се завъртяла.

Лили усетила, че ѝ се повдига, все едно отгоре ѝ отново бил мъртвият генерал. Ушите ѝ запищели, завил ѝ се свят.

Като в кошмар ръката отново се появила и пръстите пак заопипвали за бравата.

Лили бавно отстъпвала. Някак успяла да се отдръпне назад и да събере инерция, после с все сила се хвърлила с рамо върху вратата, толкова силно, че премазала ръката на мъжа. Чула как се трошат костите, като на яребица, когато я прережеш на две с ножа. От другата страна се чул писък, нещо изтракало на пода, мъжът изтеглил пострадалата си ръка и Лили видяла да проблясва острие. Успяла да затвори вратата, щракнала резетата и след секунди вече набирала 911. Само че той вече бил изчезнал през мазето в тъмните улици.

По-късно Хосе, портиерът, разказал на ченгетата, че не обърнал особено внимание на мъжа. Да, повъртял се малко, но изглеждал богат и можел да мине за човек с познати в сградата. Бил там и когато китайчето от ресторанта попитало за Лили. Хосе излязъл в почивка. Онзи надушил шанса си, имал късмет или просто рискувал — проследил момчето в асансьора, цапардосал го, извлякъл го на втория етаж, пак го ударил и се качил при Лили. Открили хлапето на стълбите с насинено око. Лили мислела да се премести, да се скрие. Той знае къде живея, това било единствената ѝ мисъл.

— Напсува ме на руски. — Бяхме в „Брадли“. Лили искаше да се махне от апартамента си, затова излязохме да хапнем нещо. Аз поръчах бира, тя — червено вино.

— Говориш руски? — изгледах я.

— Колкото помня от училище — каза тя. — Гладна съм.

— Странно как човек продължава да изпитва глад след подобно нещо.

— И аз си го помислих.

В „Брадли“ беше тъмно, прохладно и почти празно, с изключение на няколко окъснели пияници на бара.

— Честно казано, страх ме е. Някой знае къде живея. В кой ресторант си поръчвам храна. Този някой е отмъстителен и преследва мен. Дали е знаел? Или се е навъртал и е чакал сгоден случай? Дали го е планирал? Живея в този квартал почти откакто се помня. Тук израснах. После заминах, но когато родителите ми починаха, се върнах. Познавам всяка плочка по улиците. Преди предизвиквах съдбата, като стъпвах по фугите.

— Кога беше това?

— Бях на шест.

— Къде е ножът?

— Сигурно си го е прибрал. — Лили довърши виното си. — Виж, благодаря ти, че дойде.

— А аз — за поканата.

— Това свалка ли е?

— По-добре да се изясним веднъж завинаги — имам нужда от помощта ти, за да открия убиеца на Геннадий Устинов и да разбере защо го е направил. Но има и нещо друго, което е крайно време да ти кажа. — Потях се като пубертет.

— Давай.

— Вече не съм точно полицай. Бях полицай. Полицай, не мозъчен хирург. Ако можех да стана мозъчен хирург, най-вероятно

нямаше да стана ченге, окей? Кое то не значи, че съм неандерталец, прасе и фашист.

— Е, и?

— Искам да те поканя на вечеря.

— Това евфемизъм ли е?

— Ако по ти харесва. Повече няма да го споменавам. Може просто да се срещнем и говорим за убийството и прочие на публични места. А ако решиш, че искаш да вечеряш с мен — както и да го тълкуваш — ще ми кажеш.

— Много добре формулирано.

— Благодаря. Още ли си гладна?

— Това покана ли е?

— Не, може да си платиш.

Лили поръча чийзбургер с бекон и пържени картофи; последвах примера ѝ.

Бургерите пристигнаха. Тя отхапа голяма хапка, по брадичката и по тениската ѝ покапа сос. Засмя се, аз също.

— Познаваш ли издателя на Устинов? — попитах.

— Познавам Филип Фрай.

— Но не ми го каза.

— Лично е.

Изведнъж се сетих нещо.

— Той англичанин ли е?

— Да — каза тя, а аз разбрах, че все пак съм бил прав.

Олга я е видяла в „Батуми“ с Филип Фрай, не с Гавин Крауи. Само че доникъде нямаше да стигна, ако не си меря приказките.

— Съжалявам, не ми влиза в работата.

— Аз измислих това за шоуто — каза тя. — Беше по моята тема.

— Живяла си в Русия?

— За кратко. Искях да видя какво е с очите си.

— Да видиш?

— По какво толкова се превъзнасяха родителите ми — каза тя малко горчиво. — Наистина вярвах, знаеш ли. Не точно в Сталин, но вярвах в комунизма и Пит Сийгър. В крайна сметка, когато Горби дойде на власт, отидох в Москва, като всички. Беше суперматериал.

Говореше бавно, без да се притеснява. Беше приветлива жена. Нямаше скрити мисли, не се мусеше, не правеше намеци. Потърка очи

с юмруче като дете.

Трио, което не бях чувал, засвири „Деафинадо“.

— Стан Гец го прави по-добре.

— Да — казах. — Обичаш ли Гец?

— Няма по-добър от него — каза тя и аз окончателно лапнах. —

Родителите ми бяха от старите комунисти и до последно съхраниха вярата си. Праведни пилигрими от Нова Англия. Приютяваха всички — пътуващи събрата по идея, хипита, черни пантери. Господи, как копнеех поне за една вечеря насаме с родителите си. Вложиха цялата си енергия в това, всичко. Мисля, че майчинството направо изкара ангелите на майка ми.

— Откъде знаеш?

— След като умря, открих в нещата ѝ писмо. От баба ми, нейната майка. Според мен следва да прибереш малката Лили, пишеше. Тогава трябва да съм била почти на година, затова предположих, че ме е зарязала.

— Добре си се оправила обаче.

— Да, даже заряхах позите на добро момиченце, за да им привлека вниманието. — Беше се зачервила от виното. Подпря се на лакти на масата и се приведе напред. — Добре ми дойде, станах по-силна. Сега не ме е страх почти от нищо.

— Освен от чувствата ти?

— Право в десетката. — Премести тежестта си. — Не знам защо ти разказвам всичко това. Може би те харесвам.

— Надявам се.

— Трябва да ти кажа още нещо. — Наведе се по-близо.

Надявах се да ми каже, че е лудо влюбена в мен.

Усещах дъха ѝ.

— Наистина обичам Тони Бенет. Може би дори повече от Синатра. Твой ред е — добави и махна на келнера за още вино.

— Какво искаш да знаеш?

— Има ли много за разказване?

Разказах ѝ повечето от нещата, които бях изкопал. Не ми отне много време.

— Мислиш, че е по поръчка на мафията?

— Това е очевидният отговор, но защо? Какво е знаел Устинов, което да не е известно на всички останали апаратчици на КГБ?

Тя ме изглежда.

— За теб е важно.

— Да.

— Страшен случай.

— По-скоро е лично.

— Разкажи ми. — Отпи от виното, изтри уста с опакото на ръката си, наведе се и сложи длан върху моята. Погъделичка ме.

Отпих, поех си дълбоко дъх и погледнах в светлите сиво-сини очи. Знаех, че у нея има нещо, до което никога няма да достигна, но ако успеех да я изненадам, може би щях и да я прелъстя. Не бях говорил за Геннадий с никого, освен малко с Рики.

— Разкажи ми — повтори тя.

Разказах ѝ за Геннадий и баща ми. Нейното беше талант — слушаше, обгърнала лице в длани, сякаш ѝ разказвах най-интересното нещо на света.

Облегнах се назад и я погледнах.

— Наричах го чичо Геннадий. Обожавах го. Геннадий се връщаше от Америка като кинозвезда, с приказни подаръци, истории, плочи и новини от една друга планета. Все едно беше ходил на Луната. — Отпих. — Господи, колко исках да съм американец. Не интелектуалец. Истински американец. — Имах чувството, че мога да ѝ разкажа всичко. — Майка ми казваше, че съм роден за американец. Защото винаги бях в добро настроение. Това беше семейната ни шега.

Лили наля вино в чашата ми.

— После Геннадий изчезна. Може би ни предаде, кой знае. Баща ми изгуби работата си. Известно време живеехме в мизерия. Аз почнах да трупам омраза. Не знам дали ме разбираш. Дори когато дойдох тук. Мразех всичко руско. Мрънкането, идеологията, суеверията. Мразя мусенето, инерцията. А, и борша.

— И затова се прекрой в нюйоркско ченге.

— Ами да. Нали това е Ню Йорк — всеки си избира роля, а не можех да свиря на саксофон. Геннадий искаше да се срещнем, аз отказвах. После си помислих, какво толкова, и се съгласих. Бях престанал да тая гняв. Да съм руснак. Бях съвсем друг човек. Исках да го видя. Отидох в болницата и какво видях — един закачен на системи мъртвец.

— Наистина съжалявам.

— И аз.

— Как е истинското ти име?

— Артъом Осталски. Открай време ми викат Арти. Приех фамилията на майка си.

— Значи Артъом Осталски стана Арти Коен. — Избърса уста със салфетка. За толкова едра, приказлива жена имаше свенлива усмивка. — Ще направиш ли нещо за мен?

— Разбира се.

— Ще ми кажеш ли, когато откриеш нещо по случая? Материалът е страхотен. Искам да го пипна първа.

Определено знаеше как да те накара да ѝ заиграеш по свирката, си помислих кисело, но казах:

— Разбира се. А става ли ти да ми изнамериш непубликуваните страници от книгата на Устинов?

— Знаеш за това?

— Да.

— Туше — каза. — Договорихме се. — Протегна ръка.

Поех я и я задържах; беше топла.

— Това не е всичко, нали? — попита тя.

Вече бях леко пиан.

— Да. Разследването — имам предчувствие, че ще завърши в Москва. Знам го. Усецам го. А няма да се върна там никога. Никога.

Лили се наведе напред и ме прегърна.

— Няма нужда да се връщаш — каза, — окей?

— Предполагаше се аз да те успокоявам.

— Не е ли все същото?

Пианистът ни погледна, ухили се и подхвана „Някой ме гледа от небето“.

— Тоя ме хареса — засмя се Лили.

— Аз също.

— Мислех, че съм вече прекалено стара за тия неща.

— Не си.

— Ще ме изпратиш ли до вкъщи? — попита, топлата ѝ длан лежеше на врата ми. Тя се наведе и ме целуна, дълга целувка.

— Това евфемизъм ли е?

— Да — каза и пак ме целуна.

Когато си тръгнах от апартамента на Лили на следващата сутрин, се чувствах добре за пръв път от седмица насам. Беше страхотен ден, появилият се хладен морски бриз издуха влагата. Оставих колата и се поразходих. Пушех и си подсвирквах.

На „Бродуей“ спрях в „Дийн & Де Лука“. Беше в списъка на Максин, ходил бях и преди, но реших да се отбия пак.

Разпитах продавачите и най-после попаднах на един, който помнеше купувача на скъпия нож. Ножът за обезкостяване за над сто долара. Не бях разговарял точно с този мъж, цяла седмица бил на почивка.

— Славянин според мен — каза вежливо.

Беше нисък и спретнат, с дебелите компетентни ръце на готвач и набито за подробности око. Точно подробностите, рутината, разбиват прикритието на престъпника.

— Помня го, защото дойде в деня, в който заминавах на почивка. И беше рано. Дойдох да направя инвентар на готварските книги. Той влезе малко след като отворихме. Магазинът беше празен и веднага го забелязах. Вървеше като болен. Помислих си, че трябва да е бил много красив като момче.

— Продължавайте.

— Наблюдавах го. Понякога чужденците се държат така. Беше като хипнотизиран. Огледа всичко, сирената, хлебчетата, после спря тук и посочи витрината. Говореше много слабо английски. Попитах го какво желае. „Майка ми е, как го казвате на английски... кук? В Русия.“ Успокоих го, че и ние казваме кук. Той посочи ножовете, аз казах, че всички готвачи обичат добрите ножове, и той попита кои точно. Отворих витрината и му показах асортимента ни. Разбирахме се май повече със знаци, но все пак загреях, че му трябва нещо за обезкостяване на пилета. Показах му и по-евтини, но той хареса този. — Продавачът извади стоманения нож от витрината и ми го подаде.

Беше същият като ножа, с който ме нападна копелето от Брайтън бийч.

— Наистина ми дожаля за него — каза, върна ножа и заключи стъклената витрина.

— Защо?

— Очевидно не беше богат, а толкова искаше да избере най-добрия подарък за майка си. Личеше си по начина, по който оглеждаше

ножа. Реших, че може и той да е готвач. Съжалих го.

— Задето е беден?

— Не. Беше болен, потеше се. Свали си шапката — затова го помня толкова добре — и видях, че челото му е покрито с отвратителни язвички. Не съм виждал по-лоши. Горкият, имаше СПИН.

Улицата беше окъпана в светлина. Почти не я забелязах. Открих телефон и позвъних на Рой Питъс.

— Утре — каза той.

— Сега.

— Не тук. — Питъс си имаше други грижи.

— Къде? — Бях отчаян.

— Ще се опитам, но нищо не обещавам. Затрупан съм с работа. По-късно.

Към пет седях на една пейка до реката, в центъра на Ню Йорк, зад Световния финансов център. Гледах яхтите и чаках Питъс.

След малко пристигна, свали сакото си, внимателно го остави на пейката, извади две картонени чаши кафе от кафяв хартиен плик и ми подаде едната. Беше с бяла риза и вратовръзка на райета.

— Какво има? — попита.

Разказах му за мъжа с ножа. За язвите.

— Разбирам.

— Какво толкова разбираш? Би ли ме светнал, ако обичаш? Какво друго научихте?

Питъс заслони очи от слънцето и погледна към реката, после остави кафето на земята, наведе се напред и склочи пръсти.

— Вече разполагаме с отпечатъци от ножа. Имаме касетата, сега и описанието му от продавача. Кръв, буркана с пръстите на Олга. Всичко се връзва. Мисля, че го идентифицирахме.

— Руснак?

— Руснак или поляк. Открихме човек на летището, който вероятно го помни. И знаеш ли защо?

— Не.

— Името му било Лев, като на бащата на служителя. И двамата били поляци, адаши, затова го пуснал, без да го провери обстойно.

— Олга?

— Отпечатъците от пръстите в буркана са на Олга Грос. — Пак надигна глава и внезапно подхвърли: — Каж ми нещо, инспекторе,

замислял ли си се някога за ядрените оръжия?

— Моля?

— Ядрените оръжия.

Какви ги плещеше тоя? Мен ме нападна мъж със СПИН, накапа ме с кръвта си, а Питъс все едно ми говореше на друг език.

— Не знам. Ние ги произвеждахме, Русия също! И прочие.

— Говоря за това, което се слага вътре, за радиоактивните вещества.

— Баща ми все опяваше, че стронций 90 от американските бомби ще попадне в тревата и кравите ще започнат да дават отровно мляко.

Питъс не се засмя.

— В Уайоминг казвахме същото за руските бомби. След всяка служба се молехме за душите на горките руски деца. Тревожех се за тях. Не казвам, че има изтичане на радиоактивни материали, само че ме е страх. Контрабандата им от Русия в Европа и Близкия изток тече от години. Говорим за големи дози, достатъчно уран за бомби. Плутоний във все по-големи количества.

Изчаках.

— Застреляха бивш генерал от КГБ по телевизията в Ню Йорк. Няма начин да не плъзнат слухове.

Наострих уши.

— Какви слухове?

Питъс беше разсеян.

— Това ми е работата, инспекторе. Безпокоя се тези неща да не влязат в страната.

Изчаках.

— Мислех си за бомбите в Световния търговски център. За Оклахома сити. Какво ще стане, ако следващия път използват ядрено устройство? Но най-лошото са слуховете. Мисля за всеки самозванец, всеки набеден терорист. Само си представи — някой се обажда на кмета и му казва, ей, Руди, заредил съм радиоактивно устройство в тунела Мидтаун. За пиковия час.

— Това не е просто хипотеза? Нали?

Питъс не отговори. Метна кафето си в кофата за боклук — преди да падне, се разплиска по ръба на чашата.

— Нека просто кажа, че ме е страх, много. Чувал ли си за червения живак? Напомни ми да ти разкажа за него някой път. — Обикновено безизразното му бебешко лице гореше от отдаденост; темата го напомпваше.

Не издържах и го стиснах за рамото.

— Изслушай ме, моля те. Какво общо има това с мен?

— Не знам. Разказвам ти го, защото си намесен някак с убийството на Устинов, а сега и в други неприятности. За което наистина съжалявам. Харесваш ми.

Този селски йезуит бавно ми влизаше под кожата с приказките си. Може и да беше луд. Треперех толкова силно, че разлях горещото кафе по ръцете си. Пак му разказах за нападението, за раните, за мъжа с язвите.

— Съжалявам, инспекторе. Бях зает с други неща. Чувам те, но не разполагам с отговори. Идентифицирахме го, ще опитаме и да го заловим. Междувременно предполагам, че ще трябва да си пуснеш тестове за СПИН. Онзи те е нарязал с ножа и те е накапал с кръвта си.

**ВТОРА ЧАСТ
НЮ ЙОРК**

— Казва се Лев. Копелето, което ти нарязва лицето, се казва Лев. Ядрено муле е.

Свердлов намести туловище на високия стол до мен на бара и сграбчи китката ми с огромната си лапа.

— Изслушай ме, просто ме изслушай, става ли? Трябва да го откриеш и да го убиеш.

Беше нощта след срещата ми с Рой Питъс при реката. Ръцете ми бяха на решето от проклетите игли, с които ме набодне за кръвната проба някакъв шарлатанин в болницата. Бях в любимия си бар на Брум стрийт, в кофти настроение, на бира и пържени картофи. Помислих дали да не прескоча да хапна нещо по-сериозно в „Каб рум кафе“, но просто не бях в състояние да го направя. Заредих джубокса с песен на Тони Бенет и Бил Евънс — и това не помогна.

Изморен бях. Усещах клепачите си тежки, като закачени на топузи. Мразех живота на наемник, липсваше ми управлението, отделът, металните шкафчета, дори острата миризма на пот и обречената да си остане по картонените кутии китайска храна, мумифицираните пици. Липсваха ми работата и хората. Някой пусна на джубокса Хари Коник. „О, за бога“, измърморих.

Десет дни бяха минали от убийството на Устинов, а вече забутваха случая по задните страници на вестниците. Станало бе друго телевизионно убийство — по време на шоу за диети. Федералните си умряха от кеф, че няма да им търсят сметка какво са открили за Устинов и Брайтън бийч. Аз обаче знаех. Брайтън бийч ме сдъвка и изплю. Пак усещах старото озлобление към руснаците. Разтрих насинена ръка. Лекарят, който ми направи тестовете за СПИН, каза, че ще имат резултати до понеделник. Човекът обаче беше претрупан с работа. Замънка за последните постижения на науката, а аз кимнах, благодарих и въпреки ранния час тръгнах да се напия.

— Изглеждаш кофти — каза Боб, барманът, докато плъзгаше будвайзера по плота.

— Правя каквото мога — казах, изпих бирата и поисках уиски.

Горе-долу тогава цъфна Свердлов и започна да ми опява за този Лев. Същото име, което Питъс бе изкопчил от имиграционните; не че имах намерение да го споделя със Свердлов.

Определено не се зарадвах да го видя.

— Как ме откри?

— Сам ми каза, че често минаваш насам. — Махна към бара.

Пълна идиотия от моя страна. Отпих от скоча и се опитах да го игнорирам.

Той ме хвана за рамото.

— Чуй ме, моля те. Чел ли си онзи разказ на Борхес за състезанието между затворниците?

Ето така руските интелектуалци доказват добрите си намерения — дрънкат ти на главата, докато умреш от скука.

— Позволяват на затворниците да се състезават един с друг. Първо обаче трябва да прережат собствените си гърла. Последният умрял пчели. Всички се включват в състезанието. Същото е и при ядрените мулета.

Довърших на една глътка скоча и поръчах нов.

— Продължавай — кимнах на Толя.

— Опасен е и болен. Нападна те. Бил е в апартамента ти. Има нужда от пари. Иска аз да продам проклетите му мостри.

— Какви мостри? За какво изобщо говориш?

— Казвам ти, Лев е ядрено муле.

— Ядрено?

— Да. Муле, или пътуващ търговец, ако повече ти харесва. Пренася радиоактивни мостри. Твърди, че има плутоний в хоккейни шайби. Уран. Разтворими цезиеви соли. Има сертификати за всичко от водещи руски изследователски институти. Твърди, че има червен живак.

— Къде?

— В куфара си.

— Който вероятно държи под леглото?

— Точно.

Погледнах Толя Свердлов — може да беше шут, но в момента не се шегуваше.

— Виждал ли си мострите?

— Видях достатъчно. — Гледаше сприхаво, гневно. Наклони се на барплота така, че туловището му да образува плътна стена, после се надигна, махна за още пиене и ме изтика към дъното на бара.

Седнахме на маса в нишата под две увесени от тавана саксии.

— Сега ще ме изслушаш ли?

Едната саксия ме удари по главата. През прозореца мярнах момичето с ролери, което понякога засичам пред апартамента си. Правеше осморки под една улична лампа.

— Как така ти се довери?

— Почувствах се виновен след убийството на Олга. Аз я предадох. Искрах убиеца ѝ. Потърсих го.

— Той ли оправи Олга?

— Да. Чувствах се виновен. Разговарях с хора от Брайтън бийч, с мафиоти, с ченгета. Ключкарствах със старците, ония, дето вечно имат трохи в брадите. Там го видях. Цъфна ей така. Накарах го да си поговорим по руски.

— Как така ти се довери?

— Накарах го да повярва, че съм му приятел. — Изсмя се горчиво. — Както казваха в КГБ, накарах го да открие местенце за мен в сърцето си.

— Минал преспокойно през Имиграционните — каза Толя. — Разказа ми, че станало като на магия.

— Магия?

— Да де, магия, стига повтаря — каза Толя, аз най-последно млъкнах и той ми разказа всичко, което бе научил от мъжа, представящ се за Лев Иванов.

Това било името на документите му, грижливо подправени; похвалил се на Толя, че сам оправил снимката си. Имал истинска покана от някакъв братовчед в Бъфало — още беше задължително за руснаци, но не и болка за умирање, ако се ръснеш малко. Американците си падат по добре облечени бели европейци като него, с вдъхващи респект кожени обувки и карираны спортни сака.

Когато прибрал багажа си от лентата на летището, Лев вече бил убеден, че прилича на новоизлюпен богаташ. Наредил се зад някаква жена с огромно кожено палто. Митничарят я държал двадесет минути, после дошъл ред на Лев.

— Разказал ти е всичко това?

— Да. Каза, че си носел Агата Кристи за четене. Имал два куфара, добра имитация на „Самсонит“. Представил се за шеф на полско-руската фирма. Дори ми изигра как сложил куфарите на масата в митницата. Инспекторът бил дебел, с шкембе, държал се учтиво. „Хубави куфари — му казал. — Харесвам самитата.“

Свердлов се бе вживял, роден актьор, играеше всички роли. Не го прекъснах, не знам защо.

— Митничарят наднича в големия куфар и проформа разръсква бельото на Лев. Посочва към по-малкия куфар и сака, но не ги отваря. Хвърля един поглед на документите на Лев. „Мостри?“ — пита, Лев кима. Във визата му пише, че е бизнесмен от Москва, надява се да установи контакт с американски партньори. В куфарите носи мострите. Инспекторът го пуска да мине, усмихва се. „Наистина ли сте Лев? И баща ми се казва така.“ После добавя на полски с бруклински акцент: „Добре дошли в Америка, Лев“.

Устата ми беше пресъхнала.

— И ядрените мостри през цялото време са били в куфарите?

Толя кимна.

— Призна всичко на втората ни среща. Пийнахме, после той изплю камъчето. Каза, че решил да ми се довери, защото съм истински руснак, не гаден чифутин, с извинение, като другите в Брайтън бийч.

— Давай нататък.

— Тръгва, значи, от летището и стига до Брайтън бийч.

— Кога е било това?

— Преди няколко седмици, може и повече. Покрива се, свързва се с някакъв мъж, приличал на Джон Ленън — със същите кръгли очила — който му дава пари за харчене. Ще има и още, казал мъжът. Ще уредим нещата. Нашият Лев си поръчва нов костюм, наема стая. Чувства се самотен, после вижда плакат на Олга пред „Батуми“ и отива да ѝ се обади. Открил я да разговаря с някакво ченге.

— Знае, че съм бил в „Батуми“? Видял ме е?

— Възможно е. Възможно е да ме използва, за да се добере до теб. Не знам.

— Исусе!

— С нетърпение очаква парите. Седи на алеята към океана и пише картички на баща си. Едната беше със Статуята на свободата. Нашият си пада по черния хумор. Парите щял да даде на баща си, който изгубил крак в Афганистанската война. Така ми каза: „Семейството ми три поколения вярваше, а сега вече няма нищо, само американски боклуци, гадни западняци, които ни гледат отвисоко, и предатели като Елцин, които им се мазнят“. Трябваше да внимавам. Нашият човек непрекъснато сменя квартирите. След убийството на Олга държеше стая в Брайтън бийч. Каза, че го издразнили, някакво момиче по цял ден свирело тъжна музика.

— Каква по-точно? — питах, нищо че вече знаех.

— На флейта.

Стомахът ми се преобърна.

— Идеята била да е първият, внесъл такива мостри в Америка. Прочел за отровния газ в Токио миналата зима и надушил пазарната ниша. Щом отровният газ върви в Токио, защо да не пробута малко плутоний в Ню Йорк? Няма друга политика, освен омразата. Прави го за пари.

— Кой е купувачът?

— Мафията в Брайтън бийч, предполагам. Интересували се и хора от Ню Йорк. Когато пристигнал, Лев се срещнал с мутрите. После връзката замръзнала. Оказал се в капан, отлюспен.

— Къде е сега?

— Къде ли не. Вчера беше в един хотел до летището, „Палас“. Харесало му името, каза. Било хотел за старци. „Мутанти като мен“, така каза.

— Преместил се е, след като е пребил Женя.

— Какво?

Нанесе се в дома на братовчедка ми, после я преби — това беше съобщение за мен.

— Нищо, продължавай. Как точно вмъкнал мострите?

— Имал опит, правел същото из Източна Европа. Познавал разни дребни риби в бранша. Карал камиони до Варна, пренасял пакети от Украйна в Хърватска. При цялото натоварено движение там проверки на границата почти не се правят, митничарите са подкупни. Според него повечето търговци на мостри стигат само до граничните градове и там предават стоката. Само че той бил различен. Нашият Лев е амбициозен. Мразел съботите в кални градчета по хърватската граница, мразел миризливите селяни, мразел да се преструва, че търгува с гуми или разни зеленчуци. Веднъж стигнал още по-далеч — поел надолу към Средиземноморието, после Сиера Леоне. Било отвратително. Трябвало да върти бизнес с либийците по тамошните пристанища, а те според него работели за Хизбула. Лев ги мрази почти колкото евреите. В Африка предал мострите и оттам ги прекарвали по море до Мексико. Това било голямото му приключение. — Толя си пое дъх и облиза устни. — Трябва да пийна нещо.

— Вярваш ли му?

— Да. — Махна за сервитър и когато такъв не дойде, се надигна и донесе бутилка червено вино от бара. — Не знам кога точно, но в един момент Лев започнал да се надъхва. Решил, че пръв ще докара мостри в Ню Йорк.

— Трябва да се е побъркал.

— Сигурно. Решил да пътува директно. На московското летище мина лесно, казва. Бутащ пачка на когото трябва и не ти проверяват багажа. Красива млада дама го ескортирала до VIP класата, там няма

детектори за метал. Предложила му френско шампанско. Той поискал руско.

— Руско?

— Да, било по-добро.

— Исусе!

— Решил да лети през Франкфурт. Знаеш ли защо?

Не отговорих.

— Спомнил си, че самолетът на Пан Американ, който се разби над Локърби^[1], спрял точно там и че във Франкфурт рядко проверяват багажа на транзитните пътници. Не че за него имало значение. Повечето от стоката му не задейства детекторите, другото носи в ръчния си багаж. В самолета пие шампанско и си мисли, че ако машината се разбие, експлозията ще е далеч по-голяма от Локърби.

— Този е направо болен.

— Да — каза Толя, а аз се зачудих дали знае. — Но умен. На Джей Еф Кей^[2] няма метални детектори за пристигащите.

Потях се. Къщата с момичето с флейтата. Олга. Радиоактивните мостри в куфара менте.

— Лев се установява тук и не след дълго излиза на пазар.

— На пазар?

— Да. Ню Йорк бил пълен с ножове. Изгубил един, купил друг. Доверява ми се. Ножът му трябвал за някакъв евреин. Пуска намеци, изпробва ме.

— Значи мина антисемитския тест.

— Да. В стаята му в „Палас“ забелязах хубав лаптоп. „Взех го от еврейското ченге“, ми се хвали той. Прескачал до шивашкия цех срещу апартамента на чифутина и го гледал като на кино. Чифутите са мамини синчета, казва. Мързеливи американски евреи. Иска да убие евреин.

— Как е разбрал, че съм намесен?

— Сигурно от мъжа с очилата — вдигна рамене Толя. — Или някой предател от вашите.

Избеснях, защото най-вероятно беше прав.

— Видя ли мострите?

— Ще стигна и дотам — продължи спокойно Толя. — Малкият куфар беше с двойно дъно, пълно с контейнери със стружки обогатен уран. Плутоний на скрап в метални дискове, приличаха на хоккейни

шайби. Разтворими цезиеви соли в дебел оловен буркан. В сака си имаше три, а може и повече буркана червен живак. — Докато рецитираше списъка, лицето му зальщя от пот. Мострите притесняваха дори Анатолий Свердлов. — Показа ми сертификатите. Всичко е истинско.

— Кой би проявил интерес?

— Всеки, който иска да си направи бомба. За терористите мострите се доставят като един вид доказателство, че продавачът има достъп до стоката. Дребните мутри могат да ги използват за изнудване. За размяна на заложници. Дадох на Лев да разбере, че съм впечатлен.

— Прегледа ли мострите?

— Видях достатъчно. — Сви рамене и отпи от виното. — Какъв избор имах? Искях да ми повярва.

Барът беше почти празен. Толя обърна на един дъх чашата си.

— Ами контактите му?

— Нали ти казах, зарязали са го.

— Защо?

— Ще стигна и дотам. Хората на Зайцев не са глупави. Зарязали го, защото Лев сгази лука. — Млъкна за момент и допи остатъка от виното.

— Как?

— Уби генерал Устинов.

---

[1] Самолетна катастрофа в Локърби, Шотландия, през 1988. — Б.пр. ↑

[2] Летище „Кенеди“. — Б.пр. ↑

3

Отделните части на загадката бяха пръснати пред мен като пъзел, който не можех да подреда — ножът, разговорът на Рой Питъс с митничаря поляк, намеците му за ядрени оръжия, плахите предупреждения на Максин, руснакът, тръгнал по петите ми може би от самото начало, който после се лепна и на Лили. А сега и това.

— Наистина ли мислиш, че той е убил Устинов? — попитах Толя.

— Да. Не е било основната му цел, но така те включи в играта.

— Лили също.

— Какво?

— Нищо.

Свердлов подхвърли пари на масата и каза:

— Да се поразходим.

— Къде е той? — стиснах гърлото на Свердлов, но той ме отръска като муха. — Къде, по дяволите, е той?

— В Брайтън бийч, чака да му намеря парите.

— Ще дойда с теб.

— Ако го направиш, никога няма да пипнем мострите.

Тръгнахме мълчаливо по Бродуей.

Нещо премълчаваше.

— Как така ти се довери? — попитах пак.

Свердлов се спря на една още отворена биташка сергия.

— Иска да продаде мострите. Обещах му парите. Накарах го да ми повярва. Нашият Лев е свикнал да вярва. А и няма на кой друг да се довери.

— Откъде си сигурен, че ще достави стоката?

— Парите му трябват.

Той обиграно лавираше сред страдащите от безсъние среднощни клиенти на сергиите по Бродуей. Вдигна една матрьошка и развеселен я огледа отблизо. Руските кукли се бяха превърнали в основен асортимент на битаците след имитациите на „Ролекс“, чантите „Вюитон“-менте и тениските с Джими Хендрикс. Хвърлих поглед към

сомнамбулите. Дремеха, пушеха. Лев може и да бе тук. Можеше да е навсякъде.

Копелето се доверяваше на Толя Свердлов по същата причина, по която щях да му се доверя и аз: нямах друг избор. Толя беше роден манипулатор. Пазареше се, изнудваше, бърникаше по сергиите; лицето му бе огромно, като брашнена крива месечина.

На една сергия видях два интересни албума джаз, но дисковете бяха надраскани. Толя се уви в коженото си сако и пробва нигерийска шапка. Собственикът на сергията дрънкаше нещо, усмихваше се, предлагаше отстъпка. Навремето си Толя спокойно е можел да стане някой от хората на Устинов.

— Помниш ли как четяхме „1984“? — подхвърли през рамо. — Това си остава най-готиното ми преживяване, като изключим може би „Бийтълс“ и първото чукане. Беше издание на „Пенгуин“, с корица в бяло и оранжево. Даде ми я едно момче от нашия клас в смрадливия кенеф в училище. Знаех, че е провокация — тогава пращаха в затвора за Оруел. Съученикът ми, казваше се Патрис, на Патрис Лумумба, я извади от колана на панталоните си. „Искаш ли я, Тол?“ Все едно ми пробутваше мръсно списание. Прочетох я. На другия ден знаех, че всичко е измама.

— Аз изобщо не съм се съмнявал. Рисувах мустаци на Ленин в учебниците. Слушах „Гласът на Америка“ на къси вълни.

— „Джаз с Уилис Коновър“ — с носталгия се усмихна Толя.

— Виж, не че не обичам да си спомням за лошото старо време, но би ли ми казал защо не го предаде в полицията този твой Лев?

— Защото ми показва само част от мострите. Защото трябва да докопаме куфарчето, а имам нужда от пари, за да го направя. Защото — каза Толя, докато оглеждаше един стар „Никон“ — съм прост руски турист. Кой ще ми повярва? — Остави апарата, плати шапката и пое към улицата.

Беше излязъл леденостуден бриз.

— Какво изобщо представлява червеният живак?

Свердлов спря под една улична лампа.

— Най-мръсното нещо, произведено някога. По-гадно от плутония. По-смъртоносно, по-тежко. Няколко унции са достатъчни за атомна бомба, която да изличи милионен град.

— Глупости.

— Мислиш ме за откачил руснак ли? За прекалил с научната фантастика? За тъпанар? Я си спомни за бомбите в Оклахома сити. Мислиш, че дребните копелета като Лев, които пътуват с куфарчета, са пълен майтап, нали? Ще повярваш само ако става дума за огромна бойна глава, вързана с компютър, с хиляда тона обков. Така вече става, а? Бум! — Крещеше и половината хора по улицата се извърнаха. — Бум! — Сграбчи ме за ръкава. — Толкова отдавна не си бил в Русия, че не вярваш в хората, които произвеждат тези неща. В облаците ли живя през цялото това време, господин Американски полицаи?

Все едно слушах Сони Липърт.

— Това е само началото. Остави го да се измъкне и ще има още, още много. Какво си мислиш, че няма да стане ли? Мислиш ли, че учен, чиито деца гладуват в някоя затънтена дупка в Кавказ, няма да продаде плутоний на скрап за жълти стотинки? Ела с мен в Москва и ще ти отворя очите.

— За нищо на света, мамка ти — казах.

Навън беше почти студено, но ме тресеше от страх.

— Както искаш. Обаче си пази гърба, окей? Той те следи. И е опасен.

— Господи! И какво друго?

— Болен е. Много болен. Не му пука кого ще докопа. Говорим за развилнял се луд, който на всичкото отгоре умира.

— Колко иска?

— Само десет хиляди. Искаш ли да го уредя? Дай парите, ще го направя.

— Мисля.

— Мисли по-бързо.

— Или?

— Открий го и го убий — каза Толя Свердлов.

На следващата сутрин станах след десет. Отидох до прозореца и рязко го отворих; цапардоса ме вълна студен въздух. В цеха от другата страна на улицата две китайки шиеха булчински була. Младата ми се усмихна и помахала. Виждаше ме идеално. Сигурно оттам ме наблюдаваше нощем Лев.

Знаеше адреса, държеше компютъра ми. Познаваше ме по лице, както и приятелите ми. Виждаше ме беше с Олга, Женя, с Лили. Гледаше ме нощем от другата страна на улицата; моят живот беше неговото пийпшоу.

И беше болен. Казал бе на Толя, че е болен, че е нарязал лицето ми и кървял върху мен. Вдигнах слушалката, но на кого можех да се обадя? Не бях на работа, Сони Липърт беше отрязал каналите ми, дори Рой Питъс не изпитваше особена охота да говори с мен. Дани Гилфойл не вдигаше, сигурно беше излязъл на риба. Само ако Дани беше с мен, си помислих. Пуснах Майлс Дейвис и „Блус в синьо“. Нямах сили за закуска, извадих бира и седнах в кухнята.

— Не можеш да я караш така, човече — каза Рики. Изскуба бутилката от ръката ми и изключи стереото. — Ще се съсипеш с тази музика преди закуска.

— Малката ми гейша — казах и благодарих на господ за Рики.

— Конкубинка.

— Какво?

— Японците имат гейши, при нас са конкубинки. Поставяш под въпрос сексуалната ми ориентация, така ли? Искаш ли омлет?

Семейство Тай се готвеха да затварят за няколко седмици. Щяха да ходят в Хонконг на гости на сватовете. Искаше ми се да кажа „Не заминавайте“.

Набързо предадох на Рики част от разказа на Свердлов. Отнесе се скептично, а според мен и малко ревнуваше от Толя.

— Искаш да кажеш, че целият този ядрен боклук вече е в Манхатън? — Помириса зехтина и сбърчи нос. — Не е върджин. — Метна бутилката в кофата и отвори нова. — Обмисляш нещо глупаво, нали, Арти?

— Не знам, Рик. Вече нищо не знам. — Пуснах Стан Гец.

— Не го прави. Или нека дойда с теб. Може да съм красив, но съм силен. — Метна цигарата си в чешмата, тя изсъска и загасна.

Беше жилав. Чичовците му го бяха научили на бойни изкуства още като дете — можеше да прелети през стаята и да те изрита в карантите така, че да ти се прииска да си мъртъв. Веднъж го видях в екшън, едно копеле се свалеше на Доун и Рики побесня.

— Ще отида на почивка — излъгах. — Ти замини за Хонконг с вашите и хубаво си хапни.

Рики надраска някакъв номер на кухненското ми тефтерче.

— Остави ми съобщение, ако нещата се объркат. — Номерът беше нийоркски.

— Къде е това?

— Има ли значение? — Погледна през прозореца.

— Дороти знае ли?

— Запознах се с един човек, окей? Предпочитам татко да не знае, окей?

— Окей.

Изля малко зехтин в тигана, изпържи яйцата и ги прехвърли в чиния.

— Яж — заповяда.

— Благодаря.

— Плувец е. Професионален. — Метна ми хитра, доволна усмивка.

— И — надявах се да прозвучи гъзарски — е пристигнал в Ню Йорк за гей олимпиадата.

Рики се разсмя.

— Мислиш, че ще прекарам отпуската си да гледам как шепа педеруги играят волейбол? Само искам да спя с пича, Арти. — Сякаш го виждах в нова светлина. Дивият, открит Рики.

— Как се казва?

— Говорих с братовчеда Дон в Шанхай — смени той темата. — Казах му, че нещо се съмняваш в Свердлов.

— Имаш в Шанхай братовчед и той се казва Дон?

— Всъщност Дон Хо Втори. Това му е сценичното име. Има шест нощни клуба в хавайски стил. Помни Свердлов, били приятели преди години. Свердлов водел радиопредаване от Русия. Преди площад „Тянанмън“, когато рокът още си го биваше. Говорел китайски и успял да метне идиотите номенклатурчици и от двете страни, защото руснаците не разбирали китайски, а китайците не отбирали от музика. Падал се, ако извиниш израза, нещо като човек на изкуството. Познай какъв е бил псевдонимът му.

— Как? — Яйцата бяха вкусни, не исках да дразня Рики, а и Стан Гец ми повдигна настроението.

— Ред Меркюри, Червен живак — триумфално заяви Рик. — И какъвто съм си добричък, ти снесох всичко това абсолютно безплатно.

— Наистина ли вярваш на тези глупости за червения живак?

— Не са глупости, малкият. Червеният живак е нещото, което руснаците слагат в ядрените си оръжия, за да ги направят по-малки и мощни. Среща се наистина рядко. Смъртоносно е. Неуловимо.

— Ето затова трилърите от Студената война се харчат толкова, защото руснаците вярват на всичко.

— Имай ми доверие. Завършил съм физика, ако си забравил. Червен живак има. Арти?

— Да?

— Ако твоят поляк е убил Устинов погрешка, то в кого тогава се е целил?

Сякаш всичко това не ми стигаше, ами и лекарят каза, че резултатите от теста ще се забавят. Понеделник, обеща. Лили Хейнс пак не вдигаше телефона. Потърсих я в апартамента ѝ на 10-а улица. Хосе, портиерът, ми каза, че е излязла. Той обаче ме помнеше от онази нощ и това, плюс петдесет долара го убедиха да ми подшушне, че според него Лили е във фитнеса на няколко пресечки на изток; видял я да излиза със спортен сак.

В стая с облицовани с огледала стени двайсетина жени с впити по тялото екипи се боксираха с въздуха в ритъм с лавината команди; типът, който ги издаваше, нямаше бог знае колко повече мускули от мен. Интересно, с какво ли го компенсираше?

Лили ме видя, отдели се от редицата и се затича през помещението.

— Не мислех, че си от феновете на здравословния живот — казах.

Червената ѝ коса беше вързана на тила с жълто шалче, по високото чело се стичаха капчици пот. За разлика от другите жени носеше раздърпани шорти, нямаше грим. Под очите ѝ видях тъмни кръгове. Изглеждаше на действителната си възраст. Така ми харесваше повече — стори ми се уязвима.

Отведе ме в ъгъла, при маса с пластмасова кана със зеленикав сок.

— Беше грешка — каза изморено. — Съжалявам. Не мислех да ти се нахвърлям така.

— Няма нищо — казах и застанах между нея и стаята, жените, огледалата, инструктора. Пресякох изгледа ѝ към тях, после хвърлих

поглед през рамо. — Кой е този?

— Кикбокс.

— Така ли се казва?

— Не, името му е Джейми. Инструктор е по кикбокс. Това е последният писък на модата — каза и най-после се усмихна. — Аз съм скарана със спорта. Един колега ми плати курса, нещо като подарък. Идиотска компенсация за гнева на Теди. Искан да ме наеме, при цялото това внимание. Не съм в добър период. Опитвам да откажа цигарите и май прекалявам с приказките.

Знаех, че трябва да й кажа за кръвта, но не събрах кураж.

— Не ме зарязвай — казах глупаво.

— Беше за една нощ. Точка. Една нощ. Дори не знам кой си и не искам да знам. Полицаяте познавам само покрай Мел Гибсън, а ми е писнало от политика. Просто искам да се махна от целия този проклет кошмар. Разпитах Фил за липсващите страници от книгата на Устинов.

— Не съм Мел Гибсън и няма нужда да ме подкупваш.

— Мисля, че страниците са в сейфа на Фил в банката. Не знам какво точно е съкратил, но трябва да е нещо важно. Виж, мисля да замина за известно време.

— Къде?

— На едно място.

— Не са ти досаждали пак, нали? — попитах.

— Не съм много сигурна. Пак се обаждаха. Пред апартамента ми дреме някаква кола. Не знам.

— Ще те отведе където кажеш. Ела с мен.

— Точно от теб искам да се махна. — Избърса потта от очите си.

Зад гърба ни Кикбокс се възхищаваше на отражението си в огледалата.

— Нищо не схващаш, нали? Ти си замесен в това. Не съм пъзла, но копелето знае къде живея, а не искам да се събудя като онова момиче, с пръсти в буркан. — Вдигна ръце отчаяно и тежко се отпусна на един стол. Коленичих до нея, тя постави длан на рамото ми, сякаш за опора. — Изплашена съм, Арти. Хората мислят, че зад всяка загадка е скрит отговор, като в книгите. Свързваш точките и се появява картинка. Но понякога нещата просто се случват. Понякога картинка няма, хората умират без всякаква логика.

Лили Хейнс беше наистина умна жена; точно това харесвах у нея, плюс мъжкото ѝ чувство за хумор, любопитството, самообладанието, естественото държание. Е, и краката.

Ударих го на молба.

— Каза, че е страхотен материал. Мога да ти помогна да го получиш.

— Не ме изнудвай. Последния път, когато тръгнах така след един материал, се озовах в източноберлински затвор. Никак не беше приятно.

— Фрай знае ли за нас?

— Вероятно.

— Заради Фрай ли е? Заминаваш с него?

— Не точно — каза, тежко се надигна от стола и погледна към движещите се пред огледалата фигури.

— Може ли да те питам нещо? — казах.

— Давай.

— Той е женен, нали?

— Проверил си?

— Поразпитах. Какво намираш в него?

— Преди го намирах за забавен. Има връзки. Познава всички, чете всичко. Както веднъж каза един мой приятел австралиец, мислех го за моя „Уондърбра“, мислех, че с него ще изглеждам по-голяма. Не се получи.

— Има и нещо друго.

— Да. Той малко ме плаши.

— С какво?

— Манипулатор е. Отърся ли се от него, винаги намира начин да ме повика обратно. Виж, трябва да вървя. Съжалявам, наистина.

Усещах потта и парфюма ѝ.

Хванах я за ръката.

— Лили? Как страхотна жена като теб не се е омъжила?

Тя се разсмя.

— Що за старомоден въпрос. — Целуна ме по бузата. — Не знам, Арти, наистина. До скоро.

Прибрах се у дома.

На тротоара пред апартамента ми заварих дъщерята на Жения, втрещена в розовокоса кукла на една улична сергия. Заговорих я на

руски, тя тикна в ръката ми бележка. Когато се извърнах да ѝ купя куклата, побягна.

Женя ме канеше в Брайтън бийч в неделя на чай. Старецът, баща ѝ, ме мразеше в червата, затова предположих, че поканата е само претекст. Че татенцето е клюкарило из квартала и се базирам, че ме е изкарало евтин за вербуване. Зачудих се кой ли е проявил интерес.

— Господин Коен, аз съм Елем Зайцев. — Представиха ми се на руски.

Пред дома на братовчедка ми на мощно черно беемве конвъртгъбъл се бе облегал слаб, културен, красив мъж към четиридесетте. Носеше синя риза „Гап“, дънки, и мокасини на босо. Гласът беше подчертано учтив; ръката, която ми протегна — с красив маникюр.

— Братовчедка ви смята, че може би ще проявите интерес към компанията ни. — Не си губеше времето в празни приказки.

— С други думи, искате да ви играя по свирката?

Той само се засмя и отвори вратата на колата.

Изчака ме да се мушна на кожената седалка.

— Стига да обичате да танцувате — каза.

Прекосихме Брайтън бийч авеню, Зайцев подкара покрай старческия дом „Менора“ и после отби към Емънс авеню.

Повечето знаци след Шийпсхед бей са на италиански. „Лунди“, приличащ на флорентинска църква с реставрираните си с любов фрески, обявяваше, че отваря отново врати като най-големия ресторант в света. В насрещния канал риболовни лодки рекламираха шестчасови излети за лов на камбала; камбалата кълве, твърдяха надписите. В градините зад обърнатите към каналите просторни къщи като уши стърчаха сателитни чинии.

Зайцев сви по чакълената алея на една от къщите и изгаси двигателя. В градината чакаха трима костюмирани мъже.

— Наши приятели — каза, но не излезе от колата.

— Каква точно работа имате предвид?

— Имаме организация, напълно легитимна. Корупцията е навсякъде. Предполагам, знаете за Агрон, наемните убийци руснаци и другите вестникарски измишльотини.

Кимнах.

— Мога да чета.

Зайцев се огледа в огледалото. Имаше все още гъста коса.

— Някои от нас вече разбраха и обикнаха американската демокрация. Знаеш ли, като малък нашите ми викаха Джак, на Джей Еф Кей. Приличам ли на него, как мислиш?

— Разбира се, Джак. Косата ти е същата.

— Преобладаващата част от хората ни така и не се погрижиха за себе си. Страх ги е. За да получиш нещо, трябва да се пазариш. Преди да надхитриш полицията или държавата, беше равносилно на това да си добър човек, дисидент. За повечето от тези хора законът е враг. Опитваме се да им помогнем. Осигуряваме им различни услуги, добри адвокати.

Държах си устата затворена. Зайцев не беше груб човек, за разлика от мутрите в копринени костюми в „Батуми“ и измета в „Арена“. Зайцев беше гледал „Кръстника“.

— Навсякъде има антисемитизъм, дори в Америка. Ние преуспяхме и защото това е Америка, властите не могат да ни преследват, задето сме евреи. Затова ни изкарват гангстери. — Засмя се. — Мислиш ли, че приличам на гангстер?

— Зависи от ролята.

Той рязко отвори жабката.

— Швейцарски шоколад, „Гьошер“. — Остави кутията на предната седалка и извади от жабката чорапи, от джоба си — вратовръзка. Сложи си ги, в огледалото нагласи вратовръзката като суетно момченце на гости при роднини. Направи го доста чаровно. — Според чичо ми възпитаните момчета носят вратовръзка от уважение. Може да съм на четиридесет и шест и да съм завършил право в Колумбийския университет, но в това семейство си оставам момче.

— Може да завъртим бизнес, ако искаш, Джак — казах.

Точно тогава един от костюмарите махна на Зайцев и той излезе от колата, смълчан, мобилизиращ се за предстоящата среща по начин, който не разбирах. Въпросът, осъзнах по-късно, не беше как точно да прояви уважение към чичото, а как да го детронира.

— Добре — каза. — Но първо ела да те запозная със семейството.

Официалната гостна беше тъмна, облицована с дъб и обсипана с огледала в позлатени рамки. На полицата над камината имаше семейни снимки в тежки сребърни рамки.

Старецът седеше в кресло пред камината. Зайцев-младши оправи пак вратовръзката си и се спъна в дълбоките цяла педя ориенталски килими по пода. Около десетината души в стаята преустановиха тихите си разговори; всички се извърнаха да гледат.

Елем Зайцев се приведе над стареца и го млясна по устата, както Брежнев едно време целуваше Чаушеску и другите социалдемократи. Мляс, без никакви преструвки. До такава степен беше като сцена от филм, че едва не прихнах.

Зайцев се изправи и протегна ръка към простовата жена с безцветна коса, с велурена рокля в гълбовосиво и перли, големи колкото яйца. Цветният диамант на пръстена ѝ бе извърнат към дланта, сякаш мразеше подарилia го. Зайцев я побутна към мен, тя стисна тънките си устни и изстиска усмивчица.

— Господин Коен, съпругата ми, Екатерина — представи я. — Говори английски, Катя — добави меко.

Тя заговори несигурно на английски, аз отговорих на руски, поведохме суховат разговор за времето. Беше дъщеря на някаква номенклатура; Зайцев вероятно се бе оженил за нея заради връзките. Зачудих се защо тя се е омъжила за мафиот — може да е било и любов.

— Жена ми развъжда кучета — каза Зайцев и тя се усмихна и ми показа половин дузина кученца, рунтави, скимтящи, налягали по пода като килимчета. — Има собствени кучкарници. Интересно ли ще ви е да ги посетите? — попита.

— Разбира се.

Зайцев насочи чара си към останалите гости. Братовчедките му бяха все натруфени жени, с обувки от алигатор и тежки бижута на „Булгари“ с цветни камъни. Видях русата с фамозната стойка от „Батуми“.

Основно ме интересуваше старецът, Павел Зайцев. Зяпаше малкия телевизор на масата до него, стиснал рижава котка, която явно възнамеряваше да удуши. Животното се отърва от хватката, но старецът се затътри след него и го върна със студеното отегчение на дългогодишен инквизитор.

Зайцев беше мозъкът на Брайтън бийч. Говореше се, че като млад е бил в Гулаг, че е бил коронясан за бандитски бос в лагера и можел да го докаже с татуировките си. Беше недосегаем за закона, ключова

фигура в имигрантската общност, поет. Чете стихове по радиото, руснаците останаха впечатлени.

Сега изнесе обичайната проповед: корупцията в Америка, продажните полицаи, нуждата от дисциплина.

— Ние не сме западнци — каза, взе хоккейна шайба от една масичка и я завъртя из пръстите си като броеница. — Пробвахме вашите костюми, но те не са ни съвсем по мярка. Смени касетата — нареди на младия Зайцев, който изпълни заповедта и обясни:

— Чичо притежава няколко хокеисти.

— Искаш да кажеш отбори — поправих го аз.

Не ми отговориха.

Старият поседя мълчаливо около десетина минути. Попитах го за стиховете му. Намигна ми, сякаш щеше да ми показва порнография, махна да се приближа до старомодната остъклена библиотека и галейки кориците на книгите, ми показа първи издания на Робърт Фрост, Уолт Уитмън, Емили Дикинсън. Явно бях минал някакъв изпит.

Доведоха децата и сервираха обяд в трапезарията. Сложиха ме между чичото и русата. В живота си не бях виждал толкова хайвер, нито толкова големи яйца; след борша и пелмените две бабички с мъка сервираха цял телешки бут. Никой не продумваше. Колкото повече пиеха, толкова повече се смълчаваха. Вдигнаха се няколкото задължителни тоста, после старецът се върна при телевизора.

Дръпнах Елем Зайцев настрани.

— Може ли да поговорим, Джак?

— Разбира се. — Отведе ме на верандата зад къщата.

— За бизнеса, Джак — казах небрежно и извадих цигара от джоба си.

Запали ми я с пластмасова запалка за долар. Ролята му не включваше скъпа златна запалка.

— Чичо ми те хареса — каза. — Намери те за начетен човек. Какъв точно бизнес искаш да правим?

— Мислех си за търговия с радиоактивни вещества — казах. — Плутоний, уран, червен живак. За индустриални цели, разбира се. — Блъфирах колкото мога. — Или за медицината, да помагаме на болните.

— Гледаме да не се забъркваме с такива неща — каза той с усмивка.

— Жалко.

— Чат-пат пристигат джигити с мостри, обикновено търговци на скрап, със или без сертификати. Мъчно ми е за копелетата. Говорим за първокласни физици, които получават по петдесет долара на месец, а имат да изхранват семейства в Русия. Работата обаче не е за нас. Не е легална. Това е дребна далавера за дребни терористи. — Човек просто не можеше да не се поддаде на чара на Зайцев.

— А щяхте ли да проявите повече интерес, ако говорехме за големи сделки? Наистина големи?

Кимна едва.

— Напоследък да е имало оферти, Джак? Ще съм ти благодарен за малко помощ. Един вид услуга. — Трябва да звучах като тъпо ченге в долнопробен филм.

Номерът обаче мина, или поне Зайцев се усмихваше.

— Ще ти се обадя. Радвам се, че си вече част от нас — добави без ирония.

Поне аз не открих такава.

Предложи да ме откара у дома и когато казах, че ще взема метрото, се засмя.

— Човек от народа?

— Естествено. Обичам народа.

— Да се чуем ли пак? — продължаваше да се държи дружелюбно.

— Разбира се — казах. — Търся нещо, за което определено ще се разчуе.

Задната врата на къщата се отвори и навън излезе старецът с едно от рунтавите кучета на каишка. Слаб мъж в костюм притича да го подхване и когато се обърна, видях, че е счетоводителят с кръглите очила.

Тръгнах пеш, имах нужда от въздух. Покрай сюрреалистичния следобед за малко забравих теста за СПИН. А и какво можех да направя, освен да чакам?

Елем Зайцев знаеше за Лев. Толя беше прав: Лев е занесъл мострите на Зайцев, после нещата се размиришаха и Зайцев го е отрязал. На половината път към Брайтън бийч се обадох на Женя;

дъщеря ѝ каза, че е на фризьор. Открих я в козметичен салон „Чарминг лейди“. Поколебах се на вратата — виждах Жения под металния шлем, живнала беше, независимо от насиненото си лице, в компанията на другите жени, сплетнически на родния ѝ език. Острият, наситен аромат на лосионите и шампоаните се омесваше с развълнуваните гласове.

— Американците правят само боклуци — казваше една от жените. — Казвам ти, купи си „Сони“. — Приятелката ѝ изръмжа нещо на руски.

Жения надигна поглед и ме видя.

Седнах на стола до нейния.

— Запознах се със Зайцев — казах. — И с двамата.

Тя ми изсъска да понижа тон.

— Знам, естествено.

— Мислиш ли, че ще мога да завъртя бизнес с тях?

Жения се скри под сешоара си, в скута ѝ лежеше руско женско списание.

— Каж ми какво става с момичето — попитах.

— Господин Зайцев предложи да плаща за уроците ѝ по флейта.

Звънчетата запяха „Московски вечери“ и вратата се отвори. Жения и другите жени надигнаха глави. Униформено ченге свали фуражка и опита да се усмихне. Никой не му отвърна — тук полицаите са предвестник само на лоши вести.

— Разкажи ми за наемателя си. За поляка.

Тя поклати глава.

— Моля те.

— Не го помня.

— Той те преби.

— Стана грешка — прошепна тя. — Не помня.

— Какво ще кажеш да отидем на кафе? Ще купим нещо за детето — предложих, но Жения поклати глава.

Улицата навън беше претъпкана. Отбих се в кафе „Арбат“ и пих бира, зяпайки как двама мъже с вързани на опашки коси и тениски на Келвин Клайн вечерят с жените си; жените се смееха истерично. Разговорите се въртяха все покрай парите. Облегнах се на стената и дълбоко поех коприненосиния есенен въздух, опитах да притъпя гадния вкус в устата, паниката.

Тогава го видях.

Разпознах го дори в гръб — наклона на главата, формата на челюстта. Виждах го бях десетина пъти на видеозаписа, познавах го от описанието на Толя, от размазаните снимки, с които не се разделях. Беше Лев.

Тръгнах да го търся едва ли не между другото, а той бе тук, може би търсеше мен по Брайтън бийч авеню, сред тълпата пазаруващи. За миг се оказа заклещен между две огромни старици; повлякоха го сред минувачите, сякаш го водеха към олтара.

Пак нямах оръжие; Зайцев не би ме пуснал при чичо си въоръжен. Все пак закрачих след него, затичах се.

След мен се развикаха хора. Подминах някаква старица толкова бързо, че тя залитна и сгъваемият ѝ стол се прекатури. Не им обърнах внимание. Тичах след Лев по дървената алея към плажа. Поемах с пълни гърди океанския въздух, спъвах се по сплъстени купчини водорасли, кутийки от бира и използвани игли — тук се друсат изпадлярите, които нямат къде другаде да отидат.

Задъхваше се. Чувах дишането му, докато лавираше между подпорите на алеята към Кони айлънд.

Нещо проблесна. В ръката му имаше нож. Извърна се към мен и обляно в ярката есенна светлина, за пръв път видях лицето му: Лев Иванов, ако това бе истинското му име, някога трябва да е бил красив мъж. Не можех да определя възрастта му, но страните му бяха хлътнали като на старец, бледата славянска кожа — нашарена с язви и синини. По челото му падаха проскубани руси кичури, в блещукащите на слънцето очи нямаше нищо човешко.

— Искам да купя мострите ти — изкрещях му на руски. — Имам пари. Лев — повиках. — Лев Иванов.

Стори ми се, че се поколеба, а може и да не ме чу или да ми нямаше доверие. Метна ножа към мен, острието описа дъга и проблесна на процеждащата се през изгнилите дъски светлина. Закрих лице и залегнах, а когато отново надигнах глава, Лев бе изчезнал в мрака под алеята.

Затичах се, но бе безполезно, а и вече се задъхвах. Може би трябваше да го последвам с повече хъс, но той така или иначе бе изчезнал. Хванах метрото до Парк слоуп, където Толя каза, че е отседнал при приятел от звукозаписния бизнес. Натиснах звънеца на една спретната стара сграда. На верандата излезе мъж със сплетена на

плитки коса и дънков гащеризон. Питах за Свердлов. Мъжът каза, че е музикален продуцент, наистина живее тук и информацията ми е точна във всичко, освен в едно: не е виждал, нито чувал Толя Свердлов от последното си пътуване до Москва преди десет години.

На телефонния ми секретар нямаше нищо от Толя. Мръсно копеле. Какви игрички играеше?

— Я по-леко — извиках на едно хлапе със скейтборд, което едва не се заби в мен. Дремех на ъгъла при един обществен телефон с дъвка по слушалката.

— Майната ти — извика хлапето. Беше на около десет.

Предположих, че семейство Тай вече са тръгнали за летището, но все пак опитах. Вдигна Рики.

— Заминаваме утре — каза. — Някой те търси, мама записа съобщението — добави колебливо.

— Изплюй камъчето.

— Обади се приятелката ти Максин. Имала новини за теб от някаква лекарка. Това говори ли ти нещо? Каза, ако искаш, да се видите?

— Къде?

— На кея до реката, на 23-а улица, щяла да води децата на лятната пързалка. Искаш ли да дойда с теб, Арти? — Само че аз вече бях затворил и се качвах в метрото.

Смятах се за непукист, а мислено правех уговорки като децата: ако нямам СПИН, ще бъда добро момче. Само дето в главата ми се въртеше единствено онова копеле. Лицето на Лев беше пред очите ми като слънчево петно, мигах, но не изчезваше. Болнамото славянско лице на процеждащата се през дъските светлина, изражението на загърбил скрупулите умиращ, готов на всичко, дори само за да покаже среден пръст на света. Очите или това, което видях от тях — празни като орбити на череп.

Инстинктивно разбирах, че е казал на Толя истината, че не лъже за мострите. Беше скрил някъде този червен живак, а аз трябваше да го открия. Само дето той нямаше да се довери на един полицай евреин, а Толя се беше покрил. Излъга ме. Внимавай със Свердлов, каза Гавин Крауи в хотел „Челси“. Пази се.

Метрото изстена и спря. Слязох, вече съвсем психясал. Под кожата ми сякаш се гърчеха червеи. Не исках да умирам, не исках да съм болен. Поех към кея. Опитах да си представя, че господ има и че той пази Арти Коен — само така можех да му обещаю добро поведение срещу добри новини.

Макси седеше до пързалката и гледеше как близначките се препъват на кърките. Носеше шорти и раздърпана синя риза. Не изглеждаше особено добре, лицето ѝ бе смръщено и нервно, ухапала беше като биберон бутилка безалкохолно. Не ме целуна, само ме погледна и каза:

— Трябва да се откажеш, Арти. Чуваш ли? Трябва да престанеш с глупостите.

— Не съм дошъл да ми четеш конско — казах тихо.

Беше разсеяна, нещо я тревожеше. Закрачи в малки кръгове покрай пързалката. Зад гърба ѝ хората се плъзгаха на ролерите, падаха, смееха се, викаха. Макси се огледа. Нещо не беше наред, а тя не искаше да ми каже какво. Реших, че е тестът. Взела е резултатите и не иска да ми каже, да ме докосва.

— Дойде ли? Каж ми. — Сграбчих я за китката.

Тя с все сила се откопчи.

— Да — каза. — Дойде.

Значи това е. Потреперих и се извърнах с гръб. Имах чувството, че ще повърна.

— Нямах СПИН, Арти. Тестът е отрицателен.

Едва не се разплаках от облекчение. Прегърнах я и опитах да я целуна по бузата, но тя пак се дръпна.

— Хей, защо не се порадваш с мен.

— Добре, Арти. — Наистина беше разсеяна.

Проследих погледа ѝ, но Макси просто гледеше някакъв травестит под моста на магистралата. Беше с колоезчески клин, наколенки, гримирано като на жена красиво лице, по гърба му се спускаха златисти къдрици. Спря кърките на контра, с елегантен жест извади от раницата си кофичка кисело мляко и я отвори.

— Господи — казах. — Виж това. — Исках да накарам Макси да се отпусне, да живне, но тя беше на ръба на паниката. — Малките изглеждат добре — казах, загледан в близначките. Бяха на няколко метра от нас и паднали една връз друга, се кикотеха безпомощно.

Прищя ми се да съм на седем. — Значи не е тестът. Ще ми кажеш ли какво става?

— Става това, че ти беснееш из целия град, а пасивите остават у мен — каза тя. Направо ми бръкна в червата, не знам защо. — Хората знаят, че сме приятели. Знаят, че ти помагам.

— И аз съм лъгал няколко пъти заради теб, Макси. Помниш ли онзи път, когато се издъни и аз те покрих?

— Понякога си истински задник, Арти. Бях бременна и мислех за друго, затова се издъних. Добре де, длъжница съм ти. Обаче искаш прекалено много, наистина. Мислиш, че е достатъчно да пуснеш малко чар и ще ти кажа каквото поискаш. И наистина ще ти кажа едно-две неща, после искам да спреш. Искам да ме оставиш на мира. Остави професионалистите да открият кой уби Устинов и момичето на плажа. Разполагат с оръжието, отговаря на револвера, с който е застрелян Устинов.

— Чух. — Сетих се за Сони на мача в „Гардън“. Значи не лъжеше. — Друго?

Тя сви рамене. Не мисля, че знаеше за Лев. Колко точно знаеше обаче? Пак погледна към пързалката, към върхушката тела, а аз внезапно изпитах гняв към всички тези безгрижни хора, отдали се на идиотското си забавление.

— Макси? Виж, извинявай. Благодарен съм ти за резултатите от теста. Не бях на себе си от страх, наистина. Това е и ще те оставя на мира.

— Добре — каза тя.

— А другото нещо?

— Моля?

— Каза, че ще ми кажеш едно-две неща.

— Сецаш ли се за онзи нож, с който те накълцаха?

Докоснах лицето си.

— Наряза ме ето тук. Ужасно боли.

— Аз вече изразих съчувствие, малкият. Ножът е радиоактивен.

— Откъде знаеш?

— Рой Питъс ме накара да го проверя. С гайгеров брояч. Направихме тестовете — реагира. Радиоактивен е.

— Разбирам.

— Това говори ли ти нещо? — Явно не знаеше за Лев и куфарчето му.

— Донякъде. Искаш ли да ти разкажа?

— Не, не искам да знам. Не искам да съм ти длъжница. Аз не съм като теб. Не искам да знам неща, които не ми влизат в работата. Трябва да се ожениш, Арти. Да слезеш на земята.

— Защо си толкова бясна? — попитах.

Максин по принцип е наистина мило момиче, приятел, после изведнъж цъфва изнервена, ядосана, сякаш се срамува от нещо и иска да го замаже.

Една от близначките — Ани — дотича за пари за кола.

— Здравсти, Арти — усмихна ми се хлапето.

— За теб е господин Коен — каза Максин и ѝ даде малко дребни.

— Какво друго щеше да ми казваш?

— Бурканът, онзи с пръстите на момичето. И той е радиоактивен, също като ножа. — Хвърли поглед зад гърба си.

— Чакаш ли някого, Макс?

Тя пак погледна през рамо, но зад нас имаше само една млада двойка; бащата, качен на кърки, носеше бебето в раница.

— Не. Бурканът, който ми изпрати Рой Питъс, с пръстите на онова момиче, също реагира — повтори тя. — Никога нямаше да се сетя да го тествам, но Рой е направо маниак на темата.

— Макс, разбираш ли от радиация?

— Не. От време на време ни се обаждат от болниците, обикновено когато апаратурата им блокира. Търсят ни и за тестове, по принцип дреболии, дрехи, гумени ръкавици и тям подобни. За големите неща си имат специалисти. Радиоактивните материали не са сред приоритетите на Бруклин, ако ме разбираш.

— Можеш ли да тестваш труп? — Мислех за Олга.

— Доколкото знам, да. Но не съм сигурна.

Тя погледна часовника си и махна на близначките. Момичетата дотичаха, увиснаха от двете ѝ страни и замолиха за още половин час. Максин им нареди да свалят кърките.

— Закъде си се разбързала?

— Трябва да се прибираме.

— Нека черпя малките пица или нещо друго.

Тресеше се като кукла, а на мен ми се щеше да разбере кой точно опъва конците ѝ.

— Арт — обади се зад гърба ми Сони Липърт.

Не беше с кънки.

— Мамка му, Максин. Било е капан. Казала си му, че ще идвам.

Лицето ѝ пламна.

— Нямах избор, Арти. Трябваше да го направя. Не мога вечно да лъжа заради теб. Накрая ще пострадаш. — Стори ми се нещастна.

— Можеш да вървиш — махна ѝ пренебрежително Сони. — Оттук поемам аз.

Макси докосна рамото ми и забърза да прибере близначките.

— О, да не забравя — благодаря ти, миличка — извика Сони, но Максин вече бе прекалено далеч, за да го чуе.

— Не разбираш от дума, това е. Трябваше да се довлека до този шибан кей, за да ти кажа да спреш с простотиите — каза Сони.

Пиехме кафе на лавката.

— Не знам за какво говориш, Сони.

— До мен стигнаха какви ли не слухове — че се мотаеш из Брайтън бийч, движиш с хората на Зайцев. За тях ли работиш сега, Арти? Дълбоко в себе си оставаш руснак, а? Влязоха ли ти под кожата? Ще го направят, да знаеш. Или са докопали някой, на когото наистина държиш, ако изобщо има такъв де. Махни се оттук. Иди при Дани. Или... — Той остави краят на изречението да се оттече в чашата му с кафе.

— Да? Или какво?

— Кажи ми какво знаеш?

— Защо, по дяволите, да го правя?

— Защото ще те прибера на топло.

— Говори с Рой Питъс.

— А защо ли не дрънна за информация и на Саддам Хюсеин?

— Първо кажи какво знаеш ти.

Сони ме изгледа с неговата си версия на усмивка.

— Няма да стане. Имаме куп информация. Всичко, което ни е необходимо. Имам надеждни хора в Бруклин. Ще пипна копелето със или без теб, ще пипна и този, който стои зад него.

Всъщност се притесняваше да не разреши някак случая и да оберва лаврите. Иначе наистина ме притесни. С лека ръка можеше да

ми съсипе живота. Къде беше Толя, по дяволите? Къде?

— Може ли вече да си вървя? — попитах.

— Добре — ухили се той. — Къде?

— На почивка, както ме посъветва.

— Ще проверя. И, Арти...

— Да?

— Внимавай с кого си лягаш, човек може да пипне нещо.

Прибрах се навреме да видя как семейство Тай потеглят в натоварената с багаж кола. Стоях на тротоара, махах им за сбогом и се чувствах страшно самотен. Имах чувството, че съм останал сам в цялата сграда. Причуваха ми се какви ли не шумове. Погледнах през улицата към прозореца, откъдето ме следеше копелето. А може и да лъжеше. Засега поне нямаше да умра от СПИН. Сони знаеше, точно това имаше предвид с онова предупреждение да внимавам с кого си лягам.

Купих бира, качих се на покрива и се замислих за това, което ми каза последния път Рики. Обсъждахме ядрените бомби и червения живак и той ми каза: „На твое място щях да говоря с някой руснак“.

Табелката на вратата на псевдотюдорската къща в спретнатото предградие гласеше: Анди Федер. Реших, че съм сбъркал, но таксито вече си бе тръгнало.

Проклетата ми кола пак беше на ремонт. Падаше ми се, задето продължавах да карам антиката. Навремето обичах мустанга. Не купувай неща, които ядат, докато ти спиш, ми каза Рики; тази кола ми изяде парите. Вече исках голям червен „Кадилак“, с чисто нов кожен салон.

Погледнах къщата. Започвах да се задушавам от изсипалите се върху ми улики. Бяха прекалено много — Устинов, Лев, Зайцев. Сега пък бях в Лонг айлънд. Като ровещ из кофите бездомник се надявах на огризки.

— Артъом? Наистина ли си ти?

Вратата рязко се отвори, сякаш ме очакваха, някой бе дебнал за пристигането ми.

— Наистина ли си ти, Артъом?

— Сега си Федер значи?

От хърбавия зубрач, който познавах в училище, бяха останали само влажните, кафяви кучешки очи. Андрей Мелорович Фьодоров. Носеше безформени бермуди с натъпкани с всевъзможни мистериозни неща джобове. „Защо не си като Андрей“, казваше баща ми, когато учителите се оплачеха, че нелегално вкарвам в училище плочи с рокендрол. Тогава горкият ми баща още очакваше нещата да се оправят.

— Сега съм Анди Мелвин Федер. Понякога Мел. Ти винаги си имал американско име, Арт. Аз пък станах Анди Федер. Звучи малко еврейско, а? Научно погледнато, в този квартал е по-добре да си евреин. — Присви очи към алеята. — Нямах ли кола?

— На поправка е. Дойдох с влака.

Потупахме се по гърба, малко по задължение, но какво пък, наистина се радвах да го видя. След като дойде в Америка, се срещнахме на няколко пъти, аз се чувствах малко неловко, после той

замина на запад. Замразих връзката. Затова и не се обадох предварително, предположих, че може и да не иска да ме види.

Последвах го в къщата. И двамата му родители починали, каза. Помнех само бащата, дребен чиновник, бащата на който пък бил участник в Революцията и нарекъл единствения си син Мелор — Марк Енгелс Ленин Организация Революция. По мое време хората кръщаваха децата си Гагарин и Фидел; не знам как ги кръщават сега, сигурно Тифани, не ми и пука. Рики каза да говоря с руснак, а тук, в Лонг айлънд, САЩ, си имах оригинален руски физик.

— Мъчно ми беше, че не дойде на сватбата и не отговори на обажданията ми — каза той.

Значи трябваше да изкупя вината си с московски лафове за американските коли и дълбоката руска душа.

Отведе ме в типична за предградията кухня, пълна с електроуреди.

— Виж. Електрическа резачка за кифли! — Фьодоров наля кафе и отвори хладилника. — Какво да те почерпя?

— Ял съм.

— Трябва да са минали петнадесет години. Не съм те виждал, откакто дойдох в Америка — каза печално.

На хладилника имаше снимка с пет хлапета.

— Всичките ли са твои, Андрей?

— Всичките. А русото, по-едротото, е жената, ха-ха — добави.

— Руския?

— Естествено. От голямото добро утро обаче. Искаш ли кекс? — Седна на масата, аз се настаних насреща му.

Пак се пресегна към хладилника и извади кейк с кафе.

— Нека първо поговорим — казах. — Разкажи ми за ядрените оръжия.

— Ядрените оръжия? — изсмя се Федер. — Кои по-точно?

— Ти ми кажи. Двадесет и пет хиляди бойни глави, скрити по шахтите от Украйна до Казахстан. Искам да се ориентирам в обстановката.

Той замислено отпи кафе и загреба ментови бонбони от скъпа кристална купа.

— Дай ми изходна точка. Не вярвам да си дошъл за лекция по основи на физиката?

— Не.

— Тогава предполагам, че се интересуваш от изтичането на радиоактивни материали от бившия Съветски съюз, нали? Кой купува? Кой внася мострите? Мулетата? Търговците на скрап?

— На скрап?

— Горките копелета, които събират и продават боклука с ниско радиоактивно съдържание. Сигурно се интересуваш от внезапното наводняване на световния пазар с плутоний, обогатен уран?

— Откъде знаеш?

— Не е толкова трудно да се сдобиеш с информация. Понякога с колкото повече информация разполагаш, толкова по-малко знаеш. Мислиш, че като съм руснак, съм тъп? Това ти е проблемът, Арти. — Сега звучеше враждебно; познаваше ме отдавна. — ФБР отваря клон в Москва. И къде — право наред дипломатическия квартал. Хубави постове за камикадзета от Индиана. Всички знаят за търговията с радиоактивни материали. Изтичат от засекретените съветски градове, Арзамас, Томск. Цъфват в Европа, оттам ги продават на терористите. На Иран или Либия. Попаднал си на нещо подобно в Брайтън бийч? — За пръв път прояви интерес.

— Може би.

— О, стига! — Дръпна едно чекмедже, извади нож, тръшна чекмеджето и отрязва парче от кейка. — Защо иначе ще идваш в дома ми след петнадесет години, да разпитваш за радиоактивни вещества? В училище мразеше физиката. Интересуваше се само от джаз. Рокендрол. Ако си открил нещо такова в Ню Йорк, значи наистина е сериозно.

Андрей говореше на смесица от руски и английски. Английският му беше неправилен, сякаш още беше на сегашното време. А може и комичната имигрантска версия да беше прикритие. От кого обаче се прикриваше в този богат квартал?

— Андрей, Анди, имам нужда от помощ.

Вените по носа му изпъкнаха, после се взе в ръце.

— Всичко това ни е известно от години. Години. Никой не обръща внимание.

— Ще ми покажеш ли лабораторията си?

— Днес не съм на работа — каза предпазливо.

— С какво се занимаваш?

— Екология. Съхранение на радиоактивни отпадъци. Витрификация. Интересуват ли те спорните моменти във витрификацията? — Стана саркастичен.

— Откога си тук?

— Десет години, може и повече. Лос Аламос, после Брукхайвън. Сега съм тук.

— Сериозно?

— Защо не? Аз съм от добрите. Баща ми беше дисидент — каза, прекроявайки миналото си. — Американски гражданин съм. Дори служих в армията. Капитан Федер. Ти взе ли поданство?

— Да, гражданинът Коен. Полицай съм. Бях полицай.

— Май излиза, че руските момчета си падаме по институциите? Какво стана, изритаха ли те? Сигурно си хойкал по жени? Винаги си бил женкар — каза и дояде кейка си.

— Пенсионирах се с почести — излъгах.

Фьодоров си падаше манипулатор, но ми трябваха знанията му, затова и си затряях, в името на доброто старо време.

Той пък се давеше с кекс.

— Каж ми — подхвърли, — кой уби Геннадий Устинов?

— Не знам.

— И защо веднага след смъртта му в Ню Йорк се появяват радиоактивни материали?

— Дали пък не ги е продавал?

Фьодоров прозря уловката зад въпроса ми и презрително изсумтя.

— Устинов минаваше за свестен. Само дето беше КГБ, боклук. Ела — каза изведнъж. — Да се поразходим.

Пропътувахме краткото разстояние до лабораторията в шевролета „Събърбан“ на Андрей. Седнахме на пейка в малкия парк. Аз запалих цигара. В подножието на зеления хълм от жълт автобус се изсипаха работници. Момче косеше ливадата с косачка голяма колкото танк; тревата ухаеше приятно.

Фьодоров прерови джобовете си и извади няколко шоколадчета. Предложи ми „Бейби Рут“. Ядеше сникърсите цели, като питон, поглъщащ заек. Беше далеч по-нервен, отколкото признаваше. Дали капитан Федер още работеше за военните? Дали бе длъжен да докладва за всеки свой разговор?

— Добре, материалите за оръжията се доставят по няколко начина. От изразходваните прътове в атомните електроцентрали. От заводите за специален плутоний, за бомби. От години се смята, че за бомбите трябва специална разновидност. Кое то не е така. Британците пробутаха на американците нискообогатен материал, а ние пак направихме читава бомба. А и не ти трябва много. На терористите пък изобщо не им трябва бомби, само да раздухат страх и терор. Да ти нахвърлям ли схемата?

— Давай.

Явно говореше буквално. Извади от джоба си смачкан лист, от джоба на ризата си — химикал, и без да спира да говори, скицира нещо.

— Добре. За бомбите с плутоний трябва няколко килограма, важното там е прецизната изработка. За урановите са нужни може би двадесет и пет килограма, но и грубата бомба върви. Значи, правя си бомба, натоварвам я на нает микробус, зарязвам я в гаража на Световния търговски център и си плюя на петите. Бум. Експлозията ще събори едната кула. Ще убие всички вътре, още най-малко сто хиляди ще загинат от взрива и радиацията. Може и повече, зависи от степента на облъчване, метеорологичните условия, вентилацията, евакуационните изходи. Манхатън е бъкан с радиация. Всичко това води до гадене, повръщане, диария, косопад, язви, катаракти, анемия. Говорим за кратко облъчване. При дълготрайното имаме рак, левкемия, зависи от продължителността на излагането. Травмата след облъчването може да дублира симптомите. Или имаме предпоставка за масова инфекция.

Потреперих леко.

— Като при СПИН?

— Като при СПИН.

Бинго, помислих. Лев нямаше СПИН, умира от мострите в куфарите си!

— Изгаряния, толкова гадни, че ти пада цялата кожа. Да спра ли дотук? Перспективата не се харесва особено на терористите, да знаеш. — Темата явно го възбуждаше. — Изгорелият плутоний попада във въздуха, откъдето можеш да го вдишаш. Стронций 90 заменя калция и ето ти го, рак на костите. А го има и цезият, също смъртоносен, ако не се овладее. И още куп неща.

— А ако няма бомба?

— Дори мострите са опасни. Отравят вентилацията, водоизточниците.

Запалих цигара и за секунда затворих очи и се отпуснах на топлото слънце.

— Какво ще ми кажеш за червения живак?

— Защо? — Отпуснатото му тяло се стегна. Изправи се и закричи надолу по хълма. — Да се поразходим. Ще ти покажа лабораторията си... Червен живак значи? Имаш ли? — Почти подтичваше.

Закъде се разбърза толкова?

— Вероятно.

— Не знаеш какво имаш, нали? Не знаеш, че червеният живак под формата на токсичен прах може да ирадира до течност, после да се имплантира с един рядък изотоп до червен живак 2020. Че с него всяка проявяваща хидродинамични свойства тежка течност може да бъде използвана за ядрен тригер. А и вероятно е емитер на неутрони.

— На нормален език?

— Много токсичен е, силно радиоактивен. В течна форма може да се използва за бомби, за покрития, които правят самолетите невидими — технологията на стелтовете. Казано на прост език, изключително смъртоносен е. По-опасен от плутония. По-тежък. Не съм чувал да се продава на международния пазар. Никога. Червеният живак е най-ревниво пазената от всички тайни.

Бръкна в раздърпаните си къси панталони, извади две топки за тенис и зажонглира с тях.

— Гледай — две топки червен живак в атомна бомба с размерите примерно на купа за салата, и чао, Лонг айлънд.

Не говореше наизуст. Вече бях сигурен, че Анди Федер още работи за военните. Упорито крачеше към телената ограда, която заобикаляше няколко от лабораториите; охраната може да не биеше на очи, но все пак засичах гардовете.

— Друго?

— Не знам — заувърта той. Само дето знаеше. Като малък хич го нямаше на шах. Лицето му издаваше всичко. — Ходил ли си скоро у дома, Арти? — попита.

— Моят дом е Ню Йорк — отговорих сковано.

— Изобщо не си се променил. — Той постави ръка на рамото ми. — Ела, Арти, ще ти покажа лабораториите. Нищо чудно да срещнем там от истинските факири, компютърни гении, които може и да ти помогнат.

— Май ще е по-добре да тръгвам — казах. — Наистина ми помогна.

— Имаш ли червен живак? — Присламчи се към мен, аз отстъпих назад. Сграбчи ме за ръкава. — Моля те, Артър. Трябва да ми дадеш. От години искам да го видя. От години. Моля те!

В мен се надигна старата параноя. Не желяех да разбера защо толкова държи да ме вкара в лабораторията. Ние, руснаците, обичаме институциите. Сиреч той ги обича. Интересно, за кого точно работи Анди Федер?

— Внимавай — извика ми на руски, докато бягах към гарата. — Червеният живак ще те убие.

— Направо е изпечен. Ако угасиш лампите, ще светне като крушка. — Лекарят изключи гайгеровия брояч, вдигна ципа на найлоновия чувал с трупа и с плясък свали ръкавиците си, като домакиня, приключила с чиниите в кухнята. Погледна към трупа на перона на Пен стейшън. — Не знам какво е, но е силно радиоактивно. Разкарайте го оттук — добави и отряд „космонавти“ в защитно облекло отнесе чувала на количка.

Втори екип се захвана да мие перона, а аз кой знае защо се сетих за влаковите композиции към концентрационните лагери.

Когато пристигнах на гарата, не видях нищо. Направо бях бесен. Влакът от Лонг айлънд дрема на Джамайка половин час. Посещението при Фьодоров ме изнерви, очаквах да ме следят. Оказа се, че някакъв идиот метнал на релсите умряло куче.

На Пен стейшън пристигнахме точно за пиковия час. Познавам гарата, разследвал съм тук случай. Поради разположението ѝ отначало не видях нито засиленото полицейско присъствие, нито побъркалата се охрана. От главния терминал до отделните перони се слиза по стълби. За да се прекачиш, също. Докато изляза на моя перон, терминалът вече гъмжеше от народ. Хора разбутваха тълпата като плувци сред стада враждебно настроени риби. Забиха ми поне десетина лакътя. Настъпи ме някаква жена с остри токчета.

— Внимавай — извиках и тя ме напсува.

Терминалът се намира в постоянен хаос, ремонтите така и не приключиха и оголените кабели висят от тавана като злонамерени плевели. Задъхвах се. Чувствах физически тежестта, топлината на телата. Шумът беше непоносим — упорит приглушен тътен. Тълпата всеки миг щеше да изпадне в паника. А може и да си въобразявах.

Спрях за кола в един „Дънкин донатс“. Имаше прекалено много ченгета. До поничките забелязах въоръжен до зъби полицай от транзитните^[1]. Бренър, пишеше на табелката с името му.

— Какво става? — попитах.

Бренър заувърта, опитваше да се държи учтиво, но очите му блуждаеха към цвъртящите в тигана понички.

Влязох и му взех половин дузина. Разприказва се и посочи входа към един от пероните, на около стотина метра от нас.

— Там става нещо — измърмори с покрити с розова захар устни. На входа открих един познат полицай.

— Не знам какво става. Казаха ни само да не пускаме никого. Направо ни се отели волът, докато опразним перона. Може да са заловили някой изрод.

Един бог знае защо проявих интерес. Може би не ми се прибираще. Или вече знаех. Придумах ченгето да ме пусне и по стълбите се спуснах в полумрака на перона. Терминалът вибрираше и бучеше над мен като мощна стереоуредба, после шумът замря. Тогава и чух лекарят да казва „Изпечен е“.

Перонът беше почти празен. Присвих очи срещу полумрака. На неколкостотин метра напред имаше сапъори с тъмносини якета, още хора от „Опасни материали“ в защитно облекло, някои с противогази. Сетих се за репортажите от бедствието в токийското метро, когато хората измряха като мухи от зарин, нервнопаралитичния газ.

Почти не се изненадах да видя Рой Питъс.

— Горкият. — Втренчил се беше в мъртвеца. Държеше противогаз. Някакъв тип от „Опасни материали“, шефът, предположих, го дръпна встрани.

— Признавам, че не бих го предположил. Сигурно никой, освен теб нямаше да се сети, нали при теб това е мания. — Нямаше нищо против, че слушам. — Този път излезе прав, има радиация.

— Господи — каза Рой и за малко да се прекръсти.

— Онзи пакет, който открихме при трупа, задейства брояча. Не мога да кажа нищо, преди да излязат резултатите от лабораторията, но според мен го е изпържило нещо силно радиоактивно и бързодействащо. Цезий например. Искам да евакуирам района възможно най-бързо. По-добре не сваляй маската.

— Изчакай резултатите от лабораторията — каза Питъс.

— Не можем да чакаме.

— Къде е човекът, който го откри?

Питъс махна на едно чернокожо момче, толкова младо, че горната му устна беше още по детски пухкава. Носеше плетена шапка

с червен помпон.

— Живееш на Трето ниво, нали? — попита го меко Питъс.

— Да, сър. На трето.

„Пещерите“ под Пен стейшън са последното убежище за бездомниците, номади, прогонени от паркове, входове, дори обществени тоалетни. Един приятел от транзитните ми ги показва. Беше като жилищен проект на Оруел, нивата дори имаха номера.

— Познаваше ли го? — махна към трупа Питъс.

— Беше от редовните. Идваше да се пере. Обичахме го, оставяхме му кръстословицата.

— Кръстословицата?

— Умираще си за кръстословицата на „Таймс“. Знаеше какви ли не неща.

— Как се казваше?

— Не знам, не ми е казвал. Обичаше да пие и кръстословиците. Понякога се качваше до шкафчетата горе, да провери за нещо интересно, така викаше. Чат-пат откриваше интересни неща. Когато се довлече полуумрял, реших, че е сърцето. Затова повиках кондуктора.

— Сам ли беше?

— Стана посред бял ден, другите просят по улиците.

Питъс кимна и свери информацията с шефа на „Опасни материали“.

— Ами тоя?

Питъс ми подаде маска и каза:

— Сложи си я. И ми кажи какво точно правиш тук.

— Просто минавах. Кое е хлапето?

— Живее на Трето ниво. Съобщило на кондуктора на перона, че някакъв старец умрял. Имало и пакет. Слязло едно по-умно ченге и решило, че има нещо гнило. Опразнили перона. Бог знае как, но го отцепили и се обадили на сапъорите. Другото знаеш.

Шефът на „Опасните“ говореше по мобилен телефон.

— Обадиха се от лабораторията, Рой. Каквото и по дяволите да е това, е радиоактивно. Силно, както и предположих. Искам мястото да бъде изцяло обеззаразено и отцепено. Всичко и всички да се тестват, за да разберем докъде е стигнала радиацията. Да се проверят вентилационните системи. Ако е попаднало във въздуха, значи наистина сме го загазили.

— В най-лошия случай какво?

— Много болни, няколко мъртви. Паника. Чуваш ли ме, Рой? Искам районът да бъде обеззаразен.

— Кой район?

— По възможност цялата проклетата гара и всички влакове. Където има един пакет, там може да има и два. Винаги има втори.

— Дай ни половин час — каза Рой. — Ако се разчуе, паниката ще е по-лоша от реалните последици. Не се шегувам — постави десет хиляди души под карантина и ето ти глобална паника.

Шефът погледна към перона. Малка група мъже работеха по него с гайгерови броячи и маркучи.

— Имам ли изобщо избор?

Лев е бил тук, разбира се, че е бил. Дали ме е проследил да тръгвам към Лонг айлънд?

— Искам да дойда с теб — обърнах се към Питъс.

— Защо?

— Да видя мястото, където са го открили.

— Не.

Изтиках Рой на няколко крачки от другите.

— Трябва да го видя. Лично е.

Той отиде при шефа на „Опасни материали“, прошепна му нещо и се върна.

— Да вървим.

Човек от отдела ни даде защитни костюми, в които човек се чувстваше като увит в тоалетна хартия, и гумени ръкавици. Маските миришеха на камфор, противогазите над тях — на гума. Едва дишах.

— Нека дойда и аз — примоли се чернокожото момче. — Знам къде криеше нещата си.

— Не — отсече Питъс.

— Беше ми приятел — каза простичко младокът.

Питъс ме погледна, после някой донесе на хлапето защитен костюм. За известно време останахме скупчени на опразнения перон, после Рой Питъс взе една радиостанция и ни даде знак да вървим.

Човек от „Опасни материали“ ни зае гайгеровия си брояч.

— Десет минути — повтори шефът им. — Не повече. Ясно?

Минахме през ръждясала метална врата, която водеше към тунел под релсите. Питъс вървеше пръв. Надушвах ръждата, канализацията;

чувах сложната система звуци на подземния град, на заминаващите във всички посоки влакове горе.

— Внимавай, инспекторе — отекна откъм канала гласът на Питъс.

Чак сега осъзнах, че винаги се обръща към мен по чин, защото е свит, суховат човек и не знае как иначе да ме нарече.

Стъпките ни отекваха в пропитата с плесен тъмнина. Издрапахме покрай няколко подземни склада, оттам в една от просторните пещери. Осветявах я две крушки, увесени на метална подпорна греда. От отдушника със съскане изтичаше топъл влажен въздух. Към една от тръбите беше вързана пералня, по въжето над нея бяха спретнато увесени дънки, тениски, бельо и чифт чорапи. През нечие сглобено от кашони легло пробяга плъх. Бездомните си бяха устроили цяло домакинство. Миризмата беше силна дори през маската, Дикенсова. Гайгеровият брояч меко потракваше.

— Открили го тук — лаконично каза Питъс.

Претърсихме нишата.

— Нищо, по дяволите — изпсува Питъс. — Абсолютно нищо. Ще трябва да ги оставя да евакуират.

— Почакайте. — Хлапетото клекна и пропълзя под едно от импровизираните легла, където, хитро подпъхната в матрака, откри плоска кутия. Отвори я — вътре имаше намачкани листове.

Подаде ги на Питъс, който ги приглади и ми подаде един.

— Четеш ли го?

Кимнах.

— Да.

— Открихте ли нещо? — попита шефът на „Опасни материали“, когато се върнахме на перона.

Рой му подаде листа от кутията. За известно време тихо обсъждаха нещо.

— Добре, приемам думата ти, Рой. Ще затворя само пещерите долу и перона. Обаче само си въобразяваш. И кажи на хората си да си траят. Никакви журналисти, нищо. — Изгледа ме.

Хлапетото с шапката сега се мотаеше покрай нас безцелно — бе изгубило дома си.

— Ела с мен — каза му Рой Питъс. — Ще намерим кой да се грижи за теб.

— Добре ли се справих? — попита то и чак сега видях колко е младо — на по-малко от двадесет — това хърбаво чернокожо хлапе с бебешката уста, което живееше в дупка под земята.

— Да — каза Рой Питъс. — Като истински герой.

Излязохме на улицата през един от тунелите. Гореприсвихме очи като прилепи. Шефът на „Опасни материали“ ни насмете в чакащия микробус, където свалихме защитните костюми.

— Всички минавате на преглед, ясно? — каза. — Ще ви се обадя по телефона.

— Дай да видя пак онази бележка — казах на Питъс.

— Не си сваляй ръкавиците — предупреди той и ми я подаде.

Трябваше да съм сигурен. Бележката за откупа беше на руски. Пакетът в шкафчето е само предупреждение, пишеше. Имало още. Беше от Лев, но аз знаех това от самото начало. Лев искаше да продава. Искаше пари.

— Десет хиляди — казах. — Иска десет хиляди в шкафче на гарата. Казва, че ще предаде стоката. Дай му парите, за бога, Рой. Иначе никога няма да го открием. Ще се покрие, ще скрие мострите. Никой в Брайтън бийч няма да говори. Дай ми парите и ме остави да се оправя с него.

— Не можем да го направим. Ако му ги дадем, това никога няма да свърши.

Премълчаваше нещо.

— Какво те доведе на гарата, инспекторе? — попита и аз му казах.

— И дойде с влака от острова?

— Да.

— Кой знаеше, че ще ходиш?

Помислих за Рики.

— Никой. Мислиш, че ме е проследил?

— Възможно ли е?

— Защо не? Всичко е възможно.

— Защо пътуваш с влак?

— Колата ми е на ремонт.
— Дай цигара.
— Нали ги беше отказал. — Подадох му пакета, той запали и
вдиша дима като манна. — Опитваш се да ми кажеш нещо ли?
— Аха. За онзи пакет, който намерихме при стареца.
— Да? — Свалих гумените ръкавици.
— На него беше името ти.
— Моля?
— Беше адресиран до теб, инспекторе.

---

[1] Transit Police, бивша охрана на транспорта в Ню Йорк, вече подчинена на градската полиция. — Б.пр. ↑

Реших, че след като мъртвият старец ми „предаде“ пакета, съм му длъжник, и отидох на погребението му. От Пен стейшън се прибрах и останах под душа повече от час. Усещах тялото си като наелектризирано. Бях изплашен. Допреди месец не се бях и замислял за ядрените оръжия. Изведнъж те бяха навсякъде — мъртвия просяк, Фьодоров, а нямах друг избор, освен да продължа напред.

Изпратих всичките си дрехи на химическо. Спретнах си сандвич с малко забутана в дъното на хладилника шунка, направих кафе, пуснах на уредбата „Около полунощ“ на Джери Мълиган с Монк, колкото да си напомня, че нормален живот все пак съществува, и захапах телефона. Въртях старите връзки, докато получа каквото исках. Точно така и открих, че до два-три дни ще погребат бездомника от Пен стейшън в обществено гробище.

Гробарите там са затворници; оставих един да ми измуфти цигара. Мъжът се облегна на лопатата и се отдаде на удоволствието от никотина и ясният есенен ден.

— Този е вторият за последните два месеца. Привикват ни на пожар, иначе, като не им знаят името, обикновено се туткат с аутопсията. Да няма нещо? — попита.

Не отговорих. Върнах се в микробуса на Дороти Тай — заех го, защото ми писна от влакове — и нарушавайки всички ограничения по магистралата, подкарах към офиса на Рой Питъс в Бруклин.

Баламосах Еди и секретарката на Питъс и нахлух в кабинета му.

— Ще ми кажеш ли какво точно става?

Четиримата агенти в стаята, с прилежно увесени на облегалките на столовете сака и с опънали панталоните мускули надигнаха глави от документацията си. Бяха късо подстригани, с простовати лица, безлични като варени картофи. Зяпнаха ме с неприязън. Ню Йорк, прочетох по лицата им. Мръсен обратен евреин, либерал, това си мислех.

— Мога ли да ви помогна с нещо? — попита най-възрастният от агентите.

Лицето му приличаше по-скоро на ряпа, отколкото на картоф.
Не му обърнах внимание.

— Е?

— Седни — каза Питъс, — ако обичаш.

— Не искам да сядам. Кажете ми колко още е имало. Бях на погребението на просяка от Пен стейшън. Казахте ми, че е имало и други.

— За какво, по дяволите, отиде?

— Реших, че е редно, окей? Не увъртай, Рой.

— Беше преди ти да се намесиш в случая.

— Но не си направи труда да ми кажеш.

— Не.

— Защо?

Промитите лица на агентите зад нас неловко помръднаха — преструваха се, че не слушат.

— Трябва да ми кажеш — настоях. — Искам да знам дали този боклук е влизал в Ню Йорк и преди.

— Не съм длъжен. И не знам. Не съм сигурен. Това се опитвах да ти кажа. Не знам, инспекторе. Разполагаме само със слухове. Прошепнати на ухо предположения. Е, ти правиш изключение, обикаляш като изгърван и си вреш носа където не му е работата. Знаеш ли, Пат — обърна се към един от агентите, — мисля си дали да не се обадим на Сони Липърт. Да му кажем кой ни е дошъл на гости.

Ядосаше ли се, Рой гърчеше лице като проклето старо бебе, което го измъчват колики, а не може да се разплаче.

— Искаш да знаеш ли? Ето. — Сграбчи наръч листове, размаха ги и ги хвърли в лицето ми. — Искаш ли ти да се заемеш с това? Да ти кажа ли за всички откачалки в Ню Йорк, които бълнуват ядрени оръжия? Шизофрениците, които само чакат кого да изимитират? Да ти кажа ли как хората ще изпаднат в постоянна паника, ако разберат за радиоактивните материали? Осъществяват ли искаш да знаеш защо правя всичко по силите си да задуша случаите като този на Пен стейшън? Имаме си един идиот, който твърди, че върти търговия с плутоний от хотела си в центъра на Ню Йорк. В горната част на щата има чернокожи мюсюлмани, които вършат мръсната работа на приятелчетата си в Чикаго и смазват канала към Сиера Леоне. — Сетих се какво бе разказал на Толя Лев. — Имам израелци, които ми викат, нали те

предупредихме, после продават ядрените си технологии на Южна Африка. Не можем да докажем нищо. Мислиш, че е трудно да прекараш нещо през граница? Минавал ли си от Хуарес в Ел Пасо? Няма никакъв проблем, ако си бял в кола под наем. Как си, амиго, добре дошъл в САЩ.

Станах и закрачих из стаята; чаках да видя дали Сони ще се появи.

— Седни, инспекторе, не съм свършил — каза Рой. — Появят ли се слухове за ядрен тероризъм, правителството изпраща топченгетата от Аварийния екип за елиминиране на радиоактивни вещества. Момчетата са добри, защо да си кривим душата, обаче какво? Спират някой и друг дребен терорист. А ги има много. И някой ден дори няма да трябва да внасят контрабанда играчките си, направо ще ограбят някой от неохраняваните ни складове. Знаеш ли, че тази страна се пръска по шевовете от радиоактивни отпадъци? Правителството само ни хвърля прах в очите, както обикновено. Наема компании, които да се занимават с ядрената индустрия, те пък наемат пиар агенции, които също лъжат. Не, извинявам се. Понякога дори не им се налага да лъжат, направо си купуват общественото мнение.

Не го бях виждал толкова ядосан. Сетеше ли се за радиоактивни материали, Рой все едно виждаше опустошенията след бомбите в Оклахома или изтичането на газ в токийското метро, експлозията в парижкото метро, трагедията в Пен стейшън. Виждаше хора, умиращи като мухи в някой тунел, мост или небостъргач, виждаше и себе си, Рой Питъс, неспособен да им помогне.

— Никой не го е грижа. Радиоактивните материали са непредсказуеми, нестабилни, статистиката не е надеждна. И знаеш ли защо? Ще ти кажа. Защото информацията за тях прекалено дълго беше засекретена. Защото оплетохме конците в страните, които ги произвеждаха. Знаеш ли какво стана с моето семейство? Пет поколения служиха в армията на тази страна, после правителството ни натресе ядрена глава в Чагуотър, Уайоминг. Не ни питаха, дойдоха и я зарязаха там. А сега е твой ред, инспекторе.

— Трябваше да ми кажеш по-рано.

— Не беше твоя, не беше ничия работа.

— Колко като този бездомник е имало?

— Не сме сигурни. Не знаем доколко да вярваме на очите си. Не мога да си позволя да тръгнат слухове. — Погледна ме твърдо.

— Какво имаше в пакета, от който умря бездомникът?

— Според нас цезий.

— Използва ли се за бомби?

— Основно го използват в медицината. Цезий 137. Някакъв лекар в Южна Америка отворил по погрешка апаратурата за лъчева терапия — умрял след седмица. Няма значение какво е веществото. Обществеността се сеца за радиацията само когато стане голяма авария. Американците са хора със затворени очи, разбираш ли ме? С това трябва да работя. А сега е твой ред.

Разказах на Рой колкото сметнах за необходимо.

— Липърт на телефона — извика го един от агентите.

— Кажи му, че съм на почивка, моля те — казах. — Нека си тръгна. Моля те, Рой. Помниш ли миналата седмица при реката? Спомена червения живак?

Рой кимна. Отидох до прозореца, Рой дойде до мен; загледахме се навън.

— Чух за един, който продава — казах.

Питъс разпусна хората си в почивка и когато се изнесоха, му разказах останалото за Лев.

— Какво искаш от мен, инспекторе?

— Помогни ми да открия Анатолий Свердлов. Разказах ти за него. Руснак е, най-вероятно с редовна виза. С фалшив адрес на Парк слоуп. Прибери го, но тихо.

— Ще ти се обадя — каза Рой.

Когато телефонът иззвъня, сънувах, че летя за Москва, а самолетът не може да се приземи. Опипом затърсих ключа за лампата и прекатурих някаква чаша, която се разби на пода.

Погледнах часовника: шест сутринта.

— Арти? Хилел е. Опитвам да се свържа с теб от почти две седмици. Какво има? Не ме ли обичаш вече?

Знаех за обажданията на Хилел Абрамски.

— Съжалявам, затънал съм в работа, наистина.

— Попадна ми един клиент, който може да представлява интерес за теб. Намини по обяд, в петък затваряме рано.

— Хили, наистина съм зает. — Още една фалшива следа, и щях да изперкам.

— Ще те чакам.

Хилел Абрамски, най-добрият ми източник на информация в диамантения бранш, е свестен тип. Чух го да си пее още преди да отворя вратата към задната стая на втория етаж в неугледната сграда на 47-а улица. Беше обяд, тезгясите — почти празни. На мястото си бе само Хилел, с лице, полузакрито от дебели предпазни очила, с диамант, голям колкото орех в ръка. Замислено, но без да спира да пее, го надигна срещу светлината.

Видя ме, отметна очилата, стисна ръката ми и ме запозна с човек с обувки от велурена кожа — Томас Сароян, изчезналият участник от „Флауърс шоу“.

— Красота — каза Хилел, погледна диаманта и подкара пак монотонното си тра-ла-ла.

Сароян опитваше да се сдържа, но виждах, че е раздразнен. Не беше забогатял в чакане на евреи, които си тананикат народни песни и се любуват на майсторлъка си.

— Колко още?

— Не знам. Може час, а може и ден, седмица. Това е скъпо нещо. Ако искате, идете да ви го срежат другаде. Ще загубите към половината. Камъкът си е ваш.

— Минаха почти две седмици.

— Виж, господине, иди хапни един обяд. Ще ти олекне.

— Предпочитам да изчакам.

— Ще те черпя един обяд — казах.

Другите бижутери започваха да се връщат от почивката. Много харесвам Хилел. Жена му ми праща разкошен дроб, самият той има страшни записи с еврейска музика и въпреки че не храни илюзии относно човешката природа, винаги е в добро настроение; при Хилел Абрамски религията замества хапчетата „Прозак“.

— Ще ти го върна след час — казах на Хилел. — Как сте вкъщи?

— Чудесно. Бебето ще се роди другата седмица, може би дори навреме за празниците. Ще дойдеш ли на обрязването?

— Откъде знаеш, че ще е момче?

— Винаги познавам — сви рамене Хилел.

— Кой сте вие? — попита ме подозрително Сароян.

— Върви с него. Хайде — каза Хилел Абрамски, съвсем като домакия, която се опитва да се отърве от хлебарки.

На улицата още брадати мъже подрънкваха диаманти на стойност милиони долари в джобовете си при дребните монети за телефон. С помощта на Хилел откривах разни мошеници, скрити сред хасидите. Тези почти светци не намираха нищо странно в това, че руски мафиот е готов да размени перуката и златните ланци за черна шапка с къдрици. Външната проява на вярата много ги впечатлява.

Хилел държеше на етичната страна на нещата. Бизнесът на 47-а улица открай време се е въртял на базата на доверието. Така бяха правила и баща му, и дядо му; милиони в скъпоценни камъни, разменени срещу стиснатата ръка, прошепната дума. Затова и ми помагаше. Когато Томас Сароян пристигнал с големия си колкото орех диамант, Хилел решил, че може и да има нещо гнило.

— Ченге си, нали? — сприваво каза Сароян.

— Точно така. И искам да обсъдим защо Геннадий Устинов беше убит на телевизионно шоу, на което по една случайност присъства и ти. И други неща.

Кожените мокасини на Сароян трябва да струваха поне петстотин долара, може и повече.

— Хубави обувки — казах.

Купих два хотдога от количката на ъгъла и му подадох единия.

— Аз съм зает човек — подхвана го гнусливо Сароян. — Не съм дошъл в Ню Йорк да говоря за обувки. Онзи там вече седмица се приготвя да среже диаманта ми.

— Спокойно — казах. — Не ме интересуват диамантите ти, поне за момента не. Може да си един издокаран боклук, не ме засяга. Искам само да знам какво видя на шоуто на Теди Флауърс онази вечер и какво знаеш за Генадий Устинов. Започни от началото. Как се уреди за шоуто?

Сароян предпазливо отхапа от кренвирша.

— Чрез един приятел в Москва, англичанин, Гавин Крауи. Каза, че може да завържа контакти с важни хора. Че ще е добре за бизнеса.

— С какъв точно бизнес се занимаваш?

— Помагам на хората да се снабдят с нещата, от които се нуждаят.

— Сиреч пазаруваш вместо тях. И Зайцев ли ти е клиент?

— Моля?

— Забрави. — Разбрал ме беше.

Подканих го да продължи.

— Казах на полицията всичко, което знам.

— Каж ми го пак. Каж ми нещо, което си забравил да им съобщиш.

Сароян ме изгледа преценяващо. Беше на тридесет и пет-шест, пълен, но стегнат мъж, с ниско чело, обрасло с гъсти къдрици. Приличаше на маймуна.

— Аз съм твърдо за международното разбирателство — най-неочаквано реши да заложи на дипломацията. — Каза, че името ти е Коен, нали?

Кимнах.

— Евреин си, значи ще ме разбереш. Аз съм Сароян, арменец. Мразя Съветския съюз, те съсипаха народа ми.

— Не бяха ли турците?

— Устинов беше от КГБ. Някой го уби за отмъщение. — Втренчи се в очите ми. — Какво точно искаш от мен?

Логично беше да предположи, че като всички ченгета в родината и американските могат да бъдат пречупени или купени. Оставих го да вдигне залога.

— Какво предлагаш?

Не отговори.

— Ще ти кажа какво ще направим. Искам проява на добра воля, като арменец на евреин. Покажи ми къде държиш стоката си.

Започна да го увърта, блъфираше.

— Не искаш визата ти да изтече, преди приятелят ми Хилел да приключи с диаманта, нали?

— Знаеш ли къде е хотел „Хелмсли палас“?

След половин час Томас Сароян изскочи на пожар от хотела.

— Имам ли думата ти, че ако ти покажа стоката, ще си остане между нас двамата?

— Разбира се, че я имаш. Обади се на Зайцев, нали? Той не ти ли каза, че съм му приятел?

Без да отговори, се пъкна в микробуса ми и го огледа с презрение.

Карах, без да разговаряме. Сароян бръкна в джоба на блейзъра си „Версаче“ и извади бележник „Гучи“. И писалка „Монблан“, която започна да щрака. Щрак-щрак-щрак.

— Имаш ли нещо против да престанеш?

— Излез на Белт паркуей.

— Знам пътя до Бруклин.

Обаче се изгубих. След лабиринта от шосета и околоръстни към района между Брайтън бийч и летището се озовах при някакъв природен парк до Джамайка бей. Пред колата пикира врана или гарван и едва не катастрофирахме.

Сароян си лепна доволно изражение и ме упъти към гараж на някаква оживена улица. Отпред няколко мъже опустошаваха огромен плик от „Кентъки фрайд чикън“. Единият махна на Сароян.

Сароян ме отведе отзад, където имаше втора барака; пазеше я полуумрял помияр. Метнах на кучето останало из джобовете ми шоколадово блокче и то като че ли оцени жеста.

— Надявам се, че си струва. Не бих път дотук за долнопробен битак.

— Струва си — каза Сароян.

Беше нервен. Показваше ми склада си като подкуп, за да не разровя другите му далавери; аз пък исках коз срещу него, в случай че

знаеше за търговията с мострите. А може и да мислеше, че ще ме купи с няколко фалшиви ролекса.

Отключи вратата и щракна ключа за осветлението. Огледах се — направо си бях в проклетата пещера на Аладин. Сароян купуваше по заявка само качествена стока — дизайнерски дрехи, злато, диаманти, часовници „Ролекс“, „Картие“, „Патек“.

Нямаше прозорци. Чуваше се жуженето на мощен климатик. До стената спретнато бяха подредени сандъци и покрити с брезент предмети. Встрани видях голям сейф на „Чаб“.

Под брезента имаше три лъскави махагонови пиана „Стейнуей“. Персийски килими лежах навити на спретнати рула. Десетки свръхмодерни стереоуредби и телевизори „Айва“, „Сони“, „Мицубиши“, цели залежи от лаптопи „Макинтош“ и Ай Би Ем, конзоли за игри „Геймбой“, „Нинтендо“. Имаше кашони с порцелан, кристал, сребро, играчки, сиди плейъри и десетки дискове. До стената имаше цял контейнер велосипеди.

Сароян отметна поредния брезент и ми показа редове грижливо опаковани в найлон кожи. Имаше рокли, костюми. „Армани“, „Шанел“, „Версаче“. Чанти на „Гучи“ и „Вюитон“. На полица бяха кашоните с по-дребна стока — тениски на „Келвин Клайн“, чорапогачи на „Хейнс“. Отвори сейфа и ми показа кутии златни бижута, стари порцеланови фигурки, камъни, рубини, смарагди, диаманти.

— Автомобили?

— На друго място са. Искаш ли да ги видиш?

— Ще го приема на доверие. И всичко това е по заявка?

— Абсолютно. Ние сме руски търговски канал. Имаме още много складове в Ел Ей, Ню Орлиънс. Доставяме стоката в Москва или Петербург. Имаме черни, червени, сребристи, нови и стари мерцедеси, ролс-ройси, лексуси. Купуваме в Ню Йорк и ги транспортираме обратно през Владивосток, Одеса, балтийските републики. Пристигат непокътнати, като нови. Стоката ми е първа ръка, при нужда модифицирана според клиента. Доставям и антики. Имам един клиент, купи MG от 1947 за рождения ден на сина си.

— И държиш стоката тук?

— Имаме голямо текучество.

— Ченгетата не са тъпи.

— Не — каза Сароян. — Но и те обичат да пазаруват.

— Направо ми отвори очите.

— Искаш ли да купиш нещо? — Беше си едно мазно копеле; представих си го в раирани панталони, с карамфил в бутониерата.

— Може би по-късно. — Огледах се. — Какво е това? — посочих малък сандък до вратата.

— Резервни части. Искаш ли да ги видиш? — Побутна сандъка към мен.

Отказах. Вече бях видял етикета. Понякога намираш отговорите точно в такива невзрачни малки сандъци. Вече се чудех защо Сароян купува резервни части за скъпите си коли от дупка като автосервиз „Космос“.

Сароян направо избесня, когато го оставих на спирката на метрото. Стъпи право на изплюта дъвка, която залепна за скъпата му обувка. Обадох се на Хилел Абрамски и му разказах за Сароян; Хилел каза, че няма да приключи с диаманта на Сароян поне още няколко седмици, не и при положение, че другата седмица са Нова година и раждането на бебето. После подкарах към Брайтън бийч.

„Космос“ е само фасада. Държи го Джони Фарони, хърбав, дружелюбен италианец с очила-полумесеци, който ходи с евтини ризи с къс ръкав и вратовръзка. Вратата му е винаги отворена, или поне така гласи рекламата.

Магазинът беше малък и пращен; паяжините по прозорците пресичаха светлината. Навсякъде в кутии бяха складирани авточасти. Фарони продава и климатици и вентилатори, които събират прах по первазите, при книгите за поръчки, инвойсите и картонените кутии. До стената под религиозен календар и пластмасово разпятие имаше опрени гуми. Бях се обадил за справка на един приятел и той ми каза, че Фарони е окей — един от малкото не руснаци в Бийч, зависел от полицията за благополучието си, а нерядко и просто за компания.

Фарони ми предложи еспreso. Седнахме и забъбрихме за това-онова и в крайна сметка успях да питам какво ново покрай бизнеса.

Сви рамене. Бизнесът вървял добре. Тези дни изнасял много неща, авточасти, климатици, какво ли не.

— Чудя се дали това няма да ти е интересно? — попита той, опитваше се да ми угоди.

Джони Фарони беше от хората, които обичат да правят услуги и съответно са винаги на червено. Посегна към една папка на бюрото си и измъкна омазнено ксерокопие.

Беше официално писмо на руски. Отиде до тоалетната, докато преглеждах документа, и го чувах как пикае.

— Разбираш ли го? — сигурно приемаше, че всички наоколо говорят руски.

Кимнах, облегнах се на касата на вратата и го препрочетох. Над главите ни потракваше метрото, бежовото пластмасово разпятие на стената вибрираше. Фарони спокойно скръсти ръце на бюрото си.

Документът беше инвойс за червен живак.

— Какво е това? Кой знае? Понякога клиентите ми питат за нещо, аз им го намирам. Други предлагат стока, аз намирам клиенти. Като го видях тоя, си помислих, ей на това му се вика болен пич. СПИН, познавам го. Косата му капеше. Нямах зъби. С язви по устата. Все търчеше до кенефа, направо не можеше да седне. Предложи да ми продаде това нещо. Искаш ли да видиш видеото?

— Записал си го?

— Винаги така правя. Синът монтира камера. Направо се преродих. Аз осребрявам чекове. Записът си е застраховка, ако ми пробутат подправени карти.

Пусна записа — беше Лев.

— Купи ли стоката му?

— Да бе, съгласих се да я купя. — Фарони се разсмя. — Поточно, направих далавера с едни руснаци да я купят. Аз съм малко нещо брокер, посредник. Тоя живак хич не съм го чувал, затова поразпитах. Саддам бил купил, дал милиони долари за няколко кила. На Запад имало разни типове, дето се занимават с полимери, лубриканти и аеротехнологии, направо си умирали за живак. Искали мостра. Аз нали ти казах, не го бях и чувал. Пичът ми предложи да го шитна, поразпитах. Защо не, така му казах.

— Видя ли стоката?

— Не, не ми влиза в работа.

— Сериозно, чух, че си взел мостра — казах. — Да се върна ли с разрешително за обиск?

— Ченге ли си?

Кимнах.

— Хей, аз сътруднича на полицията. Всички знаят, че Джони Фарони е гъст с ченгетата.

— Къде е мострата?

— Няма мостра, кълна се в господ — каза и се прекръсти. — Ако искаш да обискираш, давай, нямам нищо против.

Препрочетох мазния лист. Червен живак.

— Дай ми тоя запис — казах.

Той го пхна в кафяв плик и ми го подаде. Измъкна още листове от хаоса по бюрото си.

— Виж, мой човек, какво да я правя тази мостра аз? Нещата и така са ясни. Ето. — Подаде ми листа.

Този беше прегледен и на английски — заявка от някаква компания в Лос Анджелис.

— За какво са ми мостри, като направихме сделката още същия ден за четиридесет кила живак — каза Фарони.

Дори на измета се случва от време на време да каже истината; Джони Фарони ми казваше това, което знаеше.

Няколко минути след като си тръгнах, имало експлозия в празния парцел на няколко метра от магазина на Фарони; стъклата станали на сол и апартаментът на горния етаж изгорял, но вътре нямало никой. Същата нощ на Кони айлънд откъм Брайтън бийч друг пожар погълна покрива на къща; откриха седемчленното семейство на въглен. Полицията приписа пожара на повреден радиатор. Единственият репортер, който забелязал дискретно измъкналия се в тъмното малък екип радиационни експерти, работеше за рускоезичен вестник, а и на кого, по дяволите, му пукаше? Така и не открих дали двете произшествия са свързани. Както каза и Лили Хейнс, нещата понякога просто се случват. Права беше. Две седмици изминаха, откакто Геннадий умря, а аз още не знаех защо.

Изкарах уикенда сам в апартамента си. Проверих всичките си контакти, бележките, всички досиета. Еврейската Нова година започваше в началото на седмицата, градът удряше кепенците. Проследих стъпките си. Прекосих града, върнах се в Бруклин. Толя беше потънал в земята. Рой Питъс, когото заварих в кофти настроение и в началото отказа да говори по телефона, каза, че и той е ударил на камък; нямаше как да разбере дали не крие нещо. Опитах да се свържа с Максин, но съпругът ѝ обясни, че отишла да заведе хлапетата при майка си. Веднага разбрах, че лъже. Отдавна не се бях чувствал толкова кофти.

Все едно в гърлото ми беше заседнала топка, която не можех да преглътна.

Въртях се в кръг, който ме отведе обратно в Брайтън бийч. Нямаше как да го избягна. Търсех копелето Толя. И за какво? Не знаех.

Първо пробвах баровете, после кафетата и клубовете. Сред тълпата в „Батуми“ разпознах няколко лица, един от сервитьорите ме поздрави по име. Предложиха да ме черпят, момиче ме покани на танц. Приеха ме като свой, говореха ми на руски, сякаш бях един от тях.

В „Распутин“, скъпо ново заведение с изглед към дъсчените алеи, жени в норки ядяха френска храна. Налетях на Елем Зайцев, или може би той налетя на мен. Запозна ме с няколко адвокати от Уолстрийт, негови гости, после ме отведе в едно сепаре. Не каза, че е наясно какви ги върша, а може и да не знаеше. Отпивайки с финес от мартинито си, учтиво попита дали вече може да завъртим бизнес.

— Намери ли от моята стока? — попитах.

— Да — каза. — Мисля, че да. — Така и не разбрах дали блъфтира, или наистина е докопал плутоний и червен живак. — Да приема ли, че си вътре, Арти — мога ли да ти казвам Арти? Че искаш да се присъединиш към нас?

— Разбира се — казах и го оставих да ме почерпи и да ме запознае с братовчедката на жена си, русата Марина.

Тя се държа топло. Танцува с мен, пийнахме; каза ми, че харесва Били Джоуел и ми изпя негова песен.

В крайна сметка се натрясках с „Абсолют“. Направо си изкарах акъла. Вече бях един от тях. Зайцев на изпроводяк ми извика „Честита Нова година, Арти Коен“.

Бях „вътре“ в далаверите им. А как щях да се измъкна? Кой щеше да ми помогне? На кого да разчитам?

— На мен винаги можеш да разчиташ.

В задния двор на Дан Гилфойл в Саг Харбър свистенето на колите достигаше приглушено; мъглата лижеше моторницата, която Дан държи на малкия кей в края на имота си.

Сложи лапа на рамото ми.

— Съжалявам, че не бях на линия, Арт, миличък. Рибата се скъса да кълве.

Дан е пенсионер и приближава седемдесетте, но го заварих в страхотна форма. С него и Дейна можех да се отпусна, може би дори да поспя. След няколко пьянски нощи в Брайтън бийч трябваше или да се измъкна от града, или да превъртя. А и Дани можеше някак да успее да помогне.

— Сони Липърт се обади да те търси. Казах, че си в Амангасет на палатка с мадама.

— Благодаря ти, Дани.

Дан е първият ми шеф, невероятен детектив, обигран на улицата и в бюрократичните игри, неподкупен.

Разля студено бяло вино от винарна в Норт Фолк, в която има дял, и се облегна.

— Мислех си за теб.

— Така ли?

— Да. Когато убиха Устинов, се сетих за теб. Ще ми кажеш ли какво става? Прескочи политиката, искам полицейската част. Започни от самото начало. Как разбра за убийството на Устинов?

Седяхме в двора на Дан в Саг Харбър час, два, а може и повече. Разказах му всичко, целия кошмар от нощта, в която застреляха Генадий по телевизията. Дан слушаше, без да ме прекъсва, и от време на време отпиваше от виното.

— Няма да се върна в Москва, Дани. Няма. За нищо на света.

— Успокой се, малкият. — Стана и се протегна. — Казваш, че е случайно, логиката нашепва, че е поръчково убийство, доказателства няма. Да ти кажа, не вярвам особено на това с радиоактивните мостри.

Да го подхванем отначало. Приемаме, че убиецът се цели в някой друг. В кого точно? Кой, ако не Устинов? Заленко? Виждам съм го по телевизията. Пълна откачалка. Може ли да е Заленко? Стриптизборката? В крайна сметка той я докопа, но може да се е целил в нея още на шоуто? Защо обаче да го прави публично? Извинявай, Арти, отивам да пусна една вода. Проклетата старост — изръмжа.

През прозореца на старата къща виждах Дейна, съпругата на Дан. Беше над шестдесет, но още зашеметяваща: кожа с цвят на кафе, черна, едва проблясваща в стоманеносиво коса. Навремето беше певица в нощен клуб. Излезе и остави плато печени калмари на масата.

— Остави момчето да си отдъхне — каза на Дан, после се качи в сребристия мерцедес и отиде да види сестра си в Нинева бийч.

— Откъде разбра за радиоактивните мостри? — попита Дан, когато се върна от тоалетната.

— Сдуших се с агента. Рой Питъс, чувал ли си го?

— Сдушваш се с много хора — усмихна се Дан, но добави: — ставате приятели, после ги захвърляш.

— Какво намекваш?

— Не се връзвай.

— Нали така ме научи ти, Дан. И съвсем правилно. Все казваше, че в Ню Йорк е важно кого познаваш.

— Ще се обадя на едни момчета в Имиграционните. Разбиха цялата им система, но още имам една-две връзки. Остави ми време да обмисля нещата. Искаш ли да се поразтъпчем преди лягане?

Тръгнахме през града по главната улица към пристанището за яхти. Тук са родени и бащата, и дядото на Дан. Обожава мястото; след пенсионирането се завъртя през митниците и Имиграционните, после се върна и се нанесе за постоянно. Подминахме „Парадайс грил“, където Дан закусва с приятели. Спомних си как големият му син се мотаеше покрай тях, притеснен дали ще е прилично да седне при съсухрените старци, повечето бивши ченгета.

— Сядай, малкият. Точно тук седя баща ти като младоженец и баща му преди него — каза веднъж Дан на Дани-младши; това чувство за принадлежност ме изпълни с ревност.

Беше есен, нощта се спускаше по-бързо, но още бе топло. Мъглата от океана пробягваше над жълтата луна, отразена във водата,

плътна и застинала като влажна коприна. В Ню Йорк си бях у дома. Винаги съм бил, познавах го като петте си пръста. Тук, отвъд моста, в Америка, бях все още на гости.

Не исках да издам на Дан колко самотен се почувствах изведнъж. Вместо това подхвърлих няколко тъпи „мъжки“ забележки и купих сладолед във фунийка.

— Обичам времето, преди момичетата да извадят палтата си — казах идиотски.

Дани не беше глупак.

— Няма нужда да ме баламосваш, Арти.

Лодките бяха окъпани в светлина. От голямата лъскава яхта в края на пристана долиташе приглушена музика, тих смях и потракване на лед в кристални чаши. От кея я зяпаха похапващи вафли хлапета. Момиче в саронг погледна надолу и им помаха; лакът ѝ изглеждаше златен на нощните светлини.

Исках да се кача на яхтата и да отплавам надалеч.

— На кого е? — попитах.

— Не знам. Хайде да спим.

Дан си легна, аз седнах в градината и зачетох Тони Хилърман. Страхотен е — индианци, черепа, пустиня, шамани. Или като изключим момента с племенните кланове, не точно позната територия за градско еврейче като мен. Дали пък да не отида да живея при някое племе. Навахо сигурно ще ме приютят, нали и те не одобряват убийството. Танцуващия с Коен, помислих. Плутонения танцьор.

Хапнах от калмарите, допих виното и загледах лунната пътека сред дърветата. На едно изсъхнало дърво в съседния двор долетяха птици и се закискаха; щурците пищяха. Мъглата се изкачи до ръба на обувките ми. Имах чувството, че някой ме гледа от водата, а може и да съм задрямал и да е било сън. Събудих се след час, още мислех за голямата яхта в марината, не можех да я прогоня от съзнанието си.

На сутринта, докато Дейна още спеше, Дан изкара небесносиния си „Корвет“ и ме заведе да поплуваме. Точно Дан навремето си ме запали по старите марки.

— Не си ли минал годинките за този звяр? — му казах.

— Майната ти — незлобливо отговори той, отби в „Канди кичън“ за закуска и махна на няколкото си ранобудни приятели.

На бара бяха насядали фермери, разреждаха кафето си наполовина с мляко и ядяха пържени яйца. Лятото свърши, но още имаше агенти, които обсъждаха успешните си сделки, местни гларуси ядяха палачинки и се хвалеха със завоеванията си.

Пристигнаха две жени със зловни лица и красиви тела, стегнати във велосипедистки клинове; колкото те бяха твърди, толкова лигави бяха децата им, най-доброто, което добрите стари долари могат да извлекат от генотипа за едно поколение. Момиченцата бяха с бричове и се лигавеха с млякото си с позата на Бет Дейвис, отпиваща от чаша джин. Зад бара свежи, бузести момичета сервираха закуските и се чудеха дали някога ще се измъкнат от Лонг айлънд. Мечтайте, помислих. Но гърдите им си ги биваше.

Обърнах се и чак сега видях стареца на масата в дъното. Опитваше да забавлява момченцето до себе си, като подмяташе с лъжицата си пакетчета захар. Беше загорял до цвета на добре опушена кожа, с черна ленена риза, бели къси панталони, мокасини на босо и златен часовник на стара кожена каишка. Главата му беше наведена към детето, грижливо подстриганата коса бе бяла.

Момченцето бе красиво и будно и се усмихваше при всяко приземило се на масата пакетче. Мъжът разряза яйцето на малки квадрати, опита да примами момчето, после го изяде сам. Зяпах го съвсем открито. Не знам дали ме видя; целенасочено беше посветил вниманието си на детето. „Яж, миличко“, сякаш казваше. „Виж колко е вкусно“, добавяше, безкрайно търпелив, докато пъхаше яйцето в собствената си уста.

Сега разбрах какво ме привлече в голямата яхта — беше негова.

— Какво има? — Дан още ядеше яйцата, когато поисках сметката и тръгнах към вратата с двайсетачка в ръка.

— Да се махаме.

Колкото се може по-бързо излязох на алеята и изчаках Дан, който се появи с торба кексчета за Дейна.

— Кой беше тоя? — попита.

— Чъм Бродски.

— Познаваш Бродски? — Дан беше заинтригуван.

Чъом Бродски живееше уединено в горичка пеперудени дървета до Джорджика понд в Ийст Хамптън. Моравата плавно се простираше от къщата му като килим до началото на дюните.

Основната постройка с многобройните ѝ веранди е строена през деветнадесети век от Минар Лафевър. Сградата при басейна, където се срещнахме, датираше от по-късен период. На стената висеше картина на Матис, огромно възхитително нещо, което се виждаше отдалеч; денем цветовете необуздано искряха, нощем бяха приглушени, тайнствени. Отвсякъде се носеше ромонът на океана.

Рано или късно щях да стигна до Бродски. Разбрах, че трябва да отида в мига, в който го видях на закуска. В дома на Дани получихме писана на ръка бележка. Бих ли прескочил да поплуваме?

Видя ли ме? Дали беше съвпадение? Нямахше значение. Положително щеше да разбере, че съм в околността, а никой не отказваше на поканите му. Не знам защо толкова се опъвах, може би защото беше част от миналото ми.

С Бродски се падаме далечни роднини. По-младата сестра на баба ми по майчина линия заминала за Америка с първия си съпруг, после се оженила за Бродски. Починала няколко години по-късно, нямали деца, но при редките ни срещи той винаги ми напомня, че сме едно семейство.

— Ела да поплуваш — каза, когато пристигнах, целунахме се и се преоблякох.

Свали халата си. Беше с бродиран монограм: СВ, инициалите му. СВМ, Си Би Ем, беше името и на медийния му конгломерат. Трябваше ми доста време да се досетя: СВ бяха и инициалите в дневника на Устинов, вписани в деня на смъртта му.

Чъом Бродски беше на седемдесет и пет, но стегнат и жилест, плуваше по цял следобед с маниакално постоянство в леденостудена вода дори през лятото.

Махна към басейна; последвах го.

Той натисна копчето на синия часовник от Фаберже, който отброяваше дължините, и заплува. Числата на часовника представляваха малки, изработени от скъпоценни камъни златни рибки, бижутото било направено, но така и неизползвано, за една от дъщерите на последния цар, когато всички в дореволюционния Петербург луднали по плуването.

Чъом Бродски плуваше мълчаливо. Погледна назад към мен. Очите зад очилата бяха бледи и студени като на Генадий.

След няколко дължини спря на плиткото и се изправи.

— Как е леля ти? — попита, сякаш се бяхме срещнали случайно на чай след кратко отсъствие.

— Добре е — казах.

— А майка ти?

— Все в нейния си свят.

— Да, чух. Съжалявам. Беше красива жена. — Нещо в гласа му ме изнерви: каза го така, сякаш я е виждал гола.

— Навремето познавах всички в Москва. Всички чужденци, разбира се. Носех им книги. Филми. Помниш ли?

Помнех.

— Тогава бях много малък.

Слънцето светеше. Не се чуваше друго, освен водата, шепотът на дърветата и усилията на неопитен сърфист отвъд копринената зелена трева и белезникавите дюни.

— Мразя да заминавам дори за ден — печално каза Бродски.

— Заминаваш?

— За Москва. Трябва да съм там следващата седмица.

Въздъхна и отново заплува. Въртеше бизнес с Русия още от смъртта на Сталин. Баща му беше един от малкото преуспели в Казахстан евреи отпреди революцията; пристигнали бяха в Америка с билет първа класа от Одеса.

Бродски се родил и израснал в охолство на Ривърсайд драйв. След Харвард поел бизнеса на баща си. Ползваше се с преференции из целия Съветски съюз; познаваше всички играчи от двете страни на завесата: Брежнев, Громико, Андропов, после Горби. Познаваше Хариман, Арман Хамър му беше първи приятел^[1]. Помня снимките му на погребението на Никсън. След Никсън Бродски си издейства всички

изключителни права за търговия с Русия; не парадираше с това и отказваше повечето оферти на шефове на корпорации и президенти.

Бродски единствен в Америка познаваше Русия, разбираше връзката между старата номенклатура и новите политици, московската мафия и етническите кланове, ядрените гангстери и капиталистите, КГБ и ЦРУ. Знаеше за сметките в швейцарските банки, за златните депозити, нефта. Беше отлично запознат с особената мрежа чужд капитал в Москва, открай време тайно дърпащ конците и придаващ облик на културата. Разбираше от зърно, телешко и диаманти и се говореше, че държи дачи в Николина гора до Москва и на Черно море.

Като малък вечно слушах клюки за Чьом Арнолдович Бродски. За известно време държеше апартамент с изглед към парка „Горки“, на брега на Москва река. Бърди ме заведе веднъж да се запознаем и да видя картините му от Шагал. Бродски бе най-красивият мъж, който бях виждал. Тъмносиньото му, кашмирено палто бе небрежно метнато на един стол. Зарових лице в него — трябва да съм бил на девет или десет. Не бях докосвал нещо по-меко. Представих си, че Бродски и Бърди някога, преди милион години, са били любовници, но може и да е било само плод на момчешкото ми въображение.

Бащата на Бродски бе забогатял от руски нефт; самият той натрупа още от минерали, а по-късно от електроника и сателити. Не знам колко притежаваше, сигурно милиарди. После продаде всичко и се оттегли в Ийст Хамптън.

— Плувай — нареди ми меко той; бях изостанал.

Чувах в далечината косачка, контрапункт на мекия му глас. Още говореше на наситения, леко патрициански нюйоркски от детството си; гласът бе култивиран, но младежки.

Според слуховете Бродски се бе оттеглил, за да разшири колекцията си от първи издания, да издаде писмата на приятеля си Набоков и да напише мемоарите си. И най-вече, казваше на репортерите, да се отдаде на живота. Вярвам в живота, казваше, вдигайки еврейския тост: Le Chaim. Страшно изпипан номер. Давах си сметка, че не съм идвал досега, защото после нямаше да ми се иска да си тръгна. След Бродски светът изглеждаше долнопробен.

Пореше водата; едва го догонвах. Извъртя се по гръб, но главата му пак остана над водата, проницателните очи се взираха в небето,

сякаш виждаше на триста и шестдесет градуса. По тялото му нямаше и грам тлъстина.

Глътнах корем и силно замагнах с крака.

Той се изтегли и седна на ръба на басейна.

— Ще ми се да се виждахме по-често — рече почти замечтан. — Кажете ми, с какво се занимавах напоследък?

Аз пък го попитах, колкото се може по-небрежно, дали е чувал за червения живак.

Замислено размаха крак във водата.

— Червеният живак е една от последните велики съветски тайни. Малцина знаят за него. Преди го получаваша от тежки метали — но тук въпросът не е до физиката, а и се опасявам, че не съм особено блестящ в науките. Преди години производството на бомби спадна, последва ужасна параноя от Запада. Шепа физици решили, че ако изобретят нещо брилянтно, Сталин ще ги награди и ще отърват чистките. Речено — сторено. Изобретили вещество толкова мощно, че дори малки количества от него да нанесат огромни щети. Няколко унции били достатъчни за ядрен взрив, критичните му свойства били направо нечувани. За него се споменава още през 1950. Тествали го няколко пъти на Северния полюс. Радиацията била силно токсична, мутациите — отвратителни и прикрити, разбира се. Също както навремето Иван Грозни питал архитектите си за храма „Василий Блажени“, така и Сталин питал учените дали могат поне на теория да създадат друго също толкова мощно вещество. Казали да, защото искали да му угодят. Екзекутирал ги като врагове на държавата.

Не го прекъснах.

— Ако си се сблъскал с червен живак, значи ядрената контрабанда е излязла от контрол. Не знам много по въпроса, но се безпокоя. Знаеш ли, че много радиоактивни изотопи дори не са описани? Руснаците не поддържат документацията си на нужното ниво и никой няма да открие липсата им.

По негово желание пак плувахме, после той спря и говори още за радиоактивни отпадъци, оръжия, радиация, за засекретените градове в Русия. Моят мироглед опираше до Брайтън бийч, Бродски мислеше глобално.

— Руснаците никога няма да се откажат. Замразят ли бойните глави, се освобождава плутоний, който е нестабилен. Не ги е грижа. За

тях плутоният е държавно богатство. Твърдят, че ние подхранваме слуховете за ядреното гангстерство, за да изкараме руснаците лошата страна, да ги принудим да зарежат цялата си програма.

Облегна се на стената на басейна и отметна очилата над челото.

— Ще става все по-зле. Ще има отвличания на самолети и на хора, случайни експлозии. Тероризмът изцяло ще се прекрои — каза, едва ли не цитирайки Рой Питъс. — Кой според теб уби Геннадий Михайлович, Артъом? Кой стои зад убийството? — попита изведнъж.

— Не знам.

— За теб трябва да е било ужасно, знам. За мен също. Бяхме добри приятели, много го обичах. — Този човек е сто процента чист, помислих, по него не се е закачила и пращинка от корупцията, с която се е сблъсквал. А може и чист да го бяха опазили парите му. — Радвам се, че се видяхме. Липсваше ми — каза той.

Бях поласкан — срещали се бяхме най-много десетина пъти.

— Надявам се, че утре ще дойдеш на вечеря — добави.

Беше заповед.

Чъом Бродски излезе от басейна и се изправи. Позволи ми да му помогна. На сините плочки на терасата видях крака, приличаха на риби с телесен цвят. Бродски махна на един слуга да му донесе халат, после посочи към тялото с рибешките крака и каза:

— Артъом, запознай се с госта ми Филип Фрай.

Лили беше на партито с Филип Фрай.

Небето над имението на Бродски беше наситено като шоколад и както често става по островите есен — с намятани безразборно звезди. Доведох Дейна Гилфойл. Не ми се ходеше сам, а се досещах, че Лили ще е с Фрай. Дейна все още има поразително излъчване; носеше стара рокля на „Фортуни“, която обгръщаше тялото ѝ като разтопено сребро.

Фрай разтърси по мъжки ръката ми. Беше висок, красив мъж, с определено английско, непроницаемо лице — червендалесто, живо, потайно. Напомняше ми за евангелските персонажи в учебниците по история, като Уилбърфорс^[2], вечно агитиращи срещу робството или отглеждането на овце. Фрай щеше да публикува мемоарите на Бродски. Говореше гладко, разказваше забавни вицове. Лили им се смееше. Фрай не сваляше ръка от раменете ѝ — почувствах се изпълнен с ревност и самотен.

Къщата на Бродски бе осветена с фенери, свещи с аромат на лимон и бенгалски огньове. Светулките се трупаха над пеперудените дървета, като очакващи позволение за кацане самолети; вътре известен пианист свиреше Гершуин и руски балади.

Имаше хора от киното, група руски танцьори, писатели. Очаквах да видя Сони Липърт, но може и да не бе успял да си изкрънка покана. От другата страна на моравата Теди Флауърс се бе лепнал на някакъв унгарски милиардер, до тях известен поет нагъваше съомга. Аз потуших страха си с водка.

Бродски, под ръка с красивата си жена францужойка Полет, обикаляше щастливо гостите; храната и напитките сервираха красиви млади хора в черно, които се усмихваха почти естествено.

Упорито се наливах. Дейна ме целуна за лека нощ и каза, че е поръчала такси — искала да се върне при Дан. Пих още. Имаше невероятен избор: страхотни вина, водки с всевъзможни аромати от частните изби на Бродски, хайвер от частните му риболовни стопанства на Каспийско море. Устинов трябваше да е тук; партито беше в негова чест, в чест на книгата му. Само че той бе мъртъв.

Излязох на моравата. Гостите се бяха пръснали из старите дъбове и пеперудените дървета към дюните. Лили Хейнс седеше на стар плетен стол от ракията сама. Още когато я видях, забелязах, че се е подстригала късо като момче. Изглеждаше страхотно, но бе мълчалива. Харесваше ми предишната устата, отстояваща мнението си Лили; нещо си бе отишло.

— Здравей.

— Здравсти — отговори ми тя.

— Може ли да седна?

Изненадах се, когато каза:

— Разбира се.

— Цигара?

— Отказах ги. Почти.

— Страхотно парти — казах.

Съвсем банално. Искях я, много. Протегна напред километър-два гладки, почернели до златисто крака.

— Не очаквах да видя Теди Флауърс тук.

— Защо не? Чьом Бродски притежава Теди Флауърс. И Фил. И мен, предполагам. Нищо лошо, разбира се. Направо е благ в сравнение

с повечето медийни барони. Чете много и най-малкото има вкус. Всички са тук.

— Всички?

— Звездите му. Писатели. Гъзолизци. Всички по някакъв начин свързани с Русия. Дори няколко руснаци.

— Какво стана със страниците от книгата на Устинов?

— Питам Фил. Отказва да ми ги даде. Не съдържа нищо важно — каза тя, но отклони поглед.

— Можеш ли да ми ги набавиш?

— Ще трябва да питаш Фил.

— Още си вързана за него, нали?

— Виж — извърна се към мен, сви рамене — бяха едрички за жена.

— Да?

— Не искам да се набърквам с тая история, опасно е.

— Затова ли не искаш да ме виждаш?

— Вече го обсъдихме във фитнеса. Беше грешка. Твърде си добър да се пилееш с мен, Арти. Намери си някоя свята жена, създай семейство.

Слабините ме боляха от желание. Какво можех да изгубя? Знаех, че между нас е свършено. Сложих ръка на рамото ѝ, беше топло от слънцето. Тя стана, после се наведе и ме целуна — все едно се давех в мед.

— Трябва да вървя — каза. — Филип ще ме търси.

По-късно Бродски ме дръпна встрани и в кабинета си ме помоли да работя за него.

— Като какъв? — попитах.

— Ще вършиш това-онова — каза.

Искаше да помагам с предложения по мемоарите. Знаех чужди езици, бях роднина.

— Аз съм един най-обикновен полицаи.

— Много повече си — каза той меко. — Имам нужда от помощта ти, Артър. — Искаш ли да изкушиш някого, го помоли за помощ, казваше баща ми. — Искам да разбера кой уби Геннадий Михайлович. Беше ми приятел. Да ти предложи ли награда?

— Ще ми кажеш ли защо името ти беше в дневника на Геннадий?

Усмихна се тъжно.

— Да, разбира се. Планирали бяхме да се видим в града. Както казах, бяхме големи приятели.

— Може ли да обмисля предложението ти?

— Разбира се — каза и за миг ме прегърна през рамото.

Жестът не му подходдаше.

— Всичко хубаво, Артъом. Искам да се срещаме по-често. Навремето обещах на баба ти да те пазя.

Протегнах ръка. Бродски присви очи; зачудих се дали не е трябвало да му целуна ръка. Вместо това той ме целуна три пъти, по руски.

— Чьом Арнолдович? — проговорих на руски.

Хареса му.

— Да?

— Държите ли яхта в Саг Харбър?

— Да.

— Как се казва?

— Меркурий^[3]. На бога с крилатите нозе. — Усмихна се, блага усмивка на светски старец. — На римския бог с крилати нозе, бога на търговията и крадците.

Останах още. През прозорците виждах сбралата се около Теди Флауърс групичка. Гледаха късните новини. На екрана хора умираха в африканския библейски кафеникав прах. Изхвърляха телата в общи гробове. Глад. Холера. Войни. Матис искреше на стената.

На Джорджика понд гостите ядяха, пиеха и се смееха. Заложих на смеха, докато още можех да си го позволя, а вероятно исках и да натрия носа на Лили. Привлякох едно много младо момиче с влажна черна коса към горичката и за известно време я задържах там.

---

[1] У. Америк Хариман — бивш губернатор; А. Хамър (1898–1990) — известен магнат, директор на Оксидентал петролиум корпорейшън и колекционер на предмети на изкуството. И двамата са известни с добрите си връзки с бившия Съветски съюз. — Б.пр. ↑

[2] Уилям Уилбърфорс (1759–1833) — аболиционист. — Б.пр. ↑

[3] Игра на думи, латинското име на живака. — Б.пр. ↑

Рики Тай беше мъртъв.

Открих го в апартамента си проснат по лице, с неестествено извит под тялото крак. Не напипах пулс. Лежеше там като обуздано животно. Знаех, че са дошли за мен. Мярнах няколко извадени чекмеджета, намятани по пода книги; който и да го бе убил, не си бе направил труда да го изкара обир — задължителната постановка би била едва ли не подигравка.

Върнах се от острова, оставяйки Дан на телефона да търси информация за Лев от приятелите си в Имиграционните. „Експресуей“ беше претъпкан с увоняващи въздуха прегрети коли, до тунела вече се чувствах изцеден. Преди да се прибера, се отбих от другата страна на улицата за ледено кафе. Останах там около час, може и повече, зяпах сградата отсреща. А докато пиех проклетото кафе, го бяха убили.

Рики увърташе за плановете си, си спомних. Щеше да се среща с някакъв мъж, плувец?

Имаше ключове от апартамента ми. Сигурно го бяха причакали, когато е идвал да донесе пощата ми или да вземе дискове. Хванали са го неподготвен. Хванали са го, пречупили, убили. В моя апартамент.

Позвъних в Хонконг. Хванах Доун посред нощ и й пробутах гадното задължение да съобщи на родителите си.

Знаех кой го е направил.

Хората от „Бърза помощ“ дойдоха и отнесоха Рики на носилка. Качих се в линейката; в „Св. Винсът“ седнах в същата чакалня като в нощта, когато умря Генадий.

Някакъв лекар ми каза, че е станало чудо, че не е мъртъв.

Не беше умрял. Беше в дълбока кома — вегетираше, по-лошо и от това да си мъртъв — но бе жив. Натикаха системи в ръцете и устата му, вързаха го за апаратура, която да позволи на тялото да имитира живот. Не можеха да направят нищо за мозъка му, докато не излезе от комата.

Това също се случва непрекъснато. Хората не умират. Вместо това влизат в зоната на здрача, където не мога да ги достигна. В Израел

майка ми седи и забравя сред доминирания си от алцхаймера полуживот; Геннадий Устинов изпадна в кома, преди да му кажа нещата, които исках да знае. А сега и Рики.

Преди няколко години леля Бърди ми писа колко от приятелите ѝ в Москва са получили удар. Как тези старци сега лежат като презрели плодове — по нейните думи — в старческите домове и болниците, където навремето заключваха дисидентите. Земята на почти мъртвите. Разбрах защо хората предпочитат времето на Сталин пред Брежнев — преди нещата най-малкото са се довеждали докрай.

Винаги ме напушва смях от ченгетата по филмите, които изведнъж се отърсват от назубрените мъдрости за убийството, морала, живота и смъртта, вдигат се да пребият някого и им олеква. Глупости, до последния кадър. Всичко е една голяма глупост, важно е само да си жив.

Първо Геннадий, после Рики. Не можеха да говорят, не можех да ги погребя.

Къде е копелето? Къде е Лев? Къде? Къде е Толя?

Върнах се в апартамента и зачаках Доун да се обади и ми каже кога се връщат. Огледах се, чудейки се дали копелето е домъкнало радиоактивните си боклуци, дали домът ми е заразен, дали ще успея да го убия. Обадох се на домашния телефон на Рой Питъс — каза ми да се разкарам веднага и да не се връщам, докато не проверят мястото, но аз трябваше да чакам обаждането на Доун.

— Успях да уредя билети за полета утре сутринта. — Звучеше глухо.

Взех душ и увит в хавлията, седнах на тоалетната чиния, запалих джойнт и се замислих за Рики. Не можех да спра сълзите. Мисля, че част от тях бяха и за мен.

На другата вечер посрещнах семейство Тай на Джей Еф Кей. Тръгнали бяха наперени и млади; в Ню Йорк се върнаха състарени. Две дребни, съсухрени фигурки като счупени оловни играчки, които са забравили да навият. Бавно тътреха крака към мен, като изгубени сред почернелите от слънцето отпускари. Изпълзяха от терминала и

останаха с увиснали ръце не на себе си, докато Доун прибере багажа. Безпомощно се облягаха един на друг, защото в болницата бе синът им, не аз. Когато ги видях, разбрах, че може би ще трябва да направя това, от което се страхувах най-много. Че ще трябва да се върна в Москва.

— Не съм спирал да го мисля — каза Дани, когато се обади. — Мисля си, че е това, което изглежда на пръв поглед — покушение на мафията. После са изкарали късмет, защото убиецът, онзи поляк, е имал друго наум и отклони вниманието от тях.

Друго наум? Какво?

Имаше поне стотина нейни снимки, натикани зад гардероба, под разхлабената дъска на пода, навити на руло и внимателно прибрани в картонени цилиндри. Всичките на Лили Хейнс.

Снимки на лицето ѝ, снимки в цял ръст. Често една и съща, увеличена до степен, където се виждаше всяка пора, и лицето на Лили бе изкривено до гнусна пародия. Някои бяха в балончета, като по комиксите. Снимки на Лили по скъпо бельо, в кожено палто, на Айфеловата кула, на Червения площад. Снимки на Лили като от средна страница в „Плейбой“, дори с типичното за „Плейбой“ излъчване. Колажите бяха майсторски изпипани, туширани виртуозно и поддържани с любов, всеки в цилиндър или в чист найлонов плик. Беше работа на професионалист.

— Познаваш ли я? — За пръв път Женя проявяваше интерес към мен. Хвана ме за ръка, докато измъкваше скритите снимки. Не беше дала отново стаята под наем, открила ги чак когато започнала да прави ремонт. Изплашена ми се обади.

— Последният ти наемател беше болен, нали? — попитах.

Тя кимна.

Показах ѝ снимката.

— Този ли те преби?

— Да.

Лев се е целил в Лили Хейнс. Познавал я е отнякъде, отпреди. Планирал беше да убие Лили, а бе улучил Устинов.

Генадий Устинов беше умрял погрешка, поразен от куршум, толкова случаен, като куршумите, които в Ню Йорк всяка нощ случайно поразяват деца. Лев бе казал на Толя истината.

Свързах се с Рой Питъс. Той изпрати хора да вземат снимките. Тази нощ преспях в гостната на Женя — стареца го нямаше, а тя се страхуваше. Преди да просветлее, някой задумка на вратата.

Беше един от хората на Питъс.

— Елате с мен, моля. — Беше млад, изглеждаше ужасен.

На улицата грабнах оръжието от колата си. Агентът — така и не разбрах името му — се качи в един очакващ ни микробус. Последвах го.

Слънцето току-що изгряваше. Улиците бяха празни. Беше Йом Кипур^[1], всички си бяха у дома, спяха, молеха се или просто отмаряха. В Деня на изкуплението Бруклин бе студен, притихнал, красив. Океанският въздух миришеше на чисто, на сол. Младият агент спря пред спретнатата къща в една улица до Шийпсхед бей — рибарските лодки едва се виждаха, знаменцата им помахваха на вятъра.

„Кучкарници Катя“, гласеше надписът пред къщата. Спомних си името — беше на невзрачната жена на Зайцев. Моравата беше зелена, добре поддържана. В сандъче на прозореца цъфтяха розови мушкати. Предната врата беше украсена с боядисани, изрязани от дърво кучета и котки.

Рой Питъс вече ни чакаше. Чувахе се приглушена какофония гласове, далечният плясък на океана и знаменцата на рибарските лодки. Няколко от хората на Питъс мълчаливо работеха покрай къщата. Бяха със защитни екипи. Рой безмълвно ми подаде маска, сложих си я.

Прекосихме моравата; беше влажна от росата. Усещах пулса на врата си, устата ми беше пресъхнала.

— Искан да го видиш. Не можеш да влезеш вътре — каза Питъс и посочи закрепената под един прозорец стълба.

— Ти си влизал.

— Това е различно.

— Ще вляза — казах аз.

— Две минути, инспекторе, не повече. Лес, дай му костюм — извика на един от мъжете.

В малката къща ме посрещна направо пъклена сцена.

Сетих се само за един кинопреглед, който бях гледал някога, за ефекта на радиацията върху прасетата. Само за това, за розовите прасета.

Увяха седемстотин животни в нещо сребристо като фолио и ги приковаха в кошари големи колкото пощенски кутии. Заклучиха ги и изнесоха клетките на пясъка на няколко метра от епицентъра, някъде в Невада. Взривиха бомбата, вдигна се гъба. Прасетата квичаха.

Изглеждаха като изпечени живи, но квичаха; само това се чу, мъртвешката тишина миг след бомбата и после пронизителното, безконечно, безпомощно квичене на седемстотинте прасета.

В кучкарника ме посрещна същото зловещо квичене на безпомощни животни, лаещи за живот. Кучетата в клетките бяха мъртви или умираха. По стоманените прътове, там, където се бяха опитали да се проврат на свобода, висеше кожа. По пода се търкаляха зъби, кости, видях овъглените останки на малки животни. Изпищя котка — появи се, кожата висеше от гръбнака ѝ. Виждах скелета ѝ като на рентген.

Питъс трябваше насила да ме извлече навън.

— Какво беше това?

Той рязко смъкна маската си.

— Според нас малко устройство. Малко тор, малко химикали. Бомба-самоделка. Не е гръмнала.

— Кое ги е убило тогава?

— Не знам. Нещо пъхнато в бомбата. Нещо достатъчно токсично да нанесе тези поражения и без взрив. Хващам се на бас, че е цезий. Или някакви разтворими соли. Остава само да добавиш вода и да разбъркаш.

— А защо не се е задействало?

— Случайно. Нещо се е прецакало. Късмет. Късмет — този път го изръмжа и погледна към сградата.

Първата пристигнала за ранната смяна била в болница, каза Питъс. Отворила вратата и не могла да повярва на очите си. Поела си дълбоко въздух, от което ѝ станало още по-лошо. Мъжът от нощната смяна вече лежал в собственото си повръщано.

Беше послание от копелето. От Лев. Да ви го начукам, крещеше. Мамка ви на мафията, която ме изхвърли и заряза. На властите. На теб.

— Всички вън — чух да вика от моравата Питъс.

Свалих предпазния костюм.

— Апартаментът ти обаче е чист, инспекторе. Пратих човек, гайгеровият брояч не се задействал.

Един от хората на Питъс носеше мобилен телефон — грабнах го и се обадох на Зайцев. Държа се хладнокръвно. Не знаел нищо.

— Осъществихме контакт, после го изритахме. Казах му: „За какво са ми мостри от тая гадост? Ние сме легални бизнесмени“. Видя

ли какво направи с бизнеса на жената? Видя ли? — В гласа му имаше хладен гняв. Затвори.

Усетих някой да слага ръка на рамото ми.

— Какво щеше да стане, ако бомбата се беше задействала?

— Да зарази най-малко целия квартал — каза Питъс. — Имитаторите щяха да си умрат от кеф.

— Той е тук, нали?

— Да — каза Питъс. — Близо е. Мога да го подуша.

Открихме го на брега. Лев силно кървеше. Опитваше се да се завлачи до дъсчената алея, сякаш тя щеше да му предостави защита. С мъка понечи да се изправи на крака, после пак падна. Повтори го, отново и отново, като някакъв ритуал. В устата му влезе пясък, опита да го изплюе — излезе целият в кръв.

Кръв покриваше якето, карираната му риза, панталоните, ръцете. По подобната му на череп глава стърчаха мазни кичури рядка руса коса, страните му бяха хлътнали като на старец; всичките зъби бяха изпадали.

— Къде е онзи боклук? — попитах го на руски.

— У мен — каза глас зад гърба ми.

Обърнах се — беше Свердлов, държеше в ръце два куфара като портиер. По коженото му сако, когато се отвори на довеения от океана остър полъх, имаше кръв.

— За бога, оставете ги на земята — обади се Питъс и се обърна към мен: — Това ли е Свердлов?

— Къде, по дяволите, потъна?

Свердлов махна към Лев.

— Трябваше да взема куфарите.

— Знам за артистичното ти име. Ред Меркюри. Ще ми обясниш ли, майната ти?

— Кръстих се ядреният диджей. Беше на майтап, преди много години.

— На майтап?

— Да, шега. Така оцелявахме, с шеги. Забравил си.

С оковани зад гърба си ръце, Лев сляпо залитна и се препъна в струпания под алеята боклук.

Този човек бе убил Геннадий Устинов. Олга Грос. Старецът от Пенстейшън. Преследвал ни бе с Лили. Заради него Рики беше в кома в „Св. Винсът“. Оставил беше след себе си огромна диря кръв. Сега изглеждаше жалък, недостоеен за толкова много смърт. Но какво бях очаквал? Да вика „Аз съм върхът“ като Кагни в „Бяла топлина“?

Вместо това залитна към мен. Опита да ме повали с глава, но се строполи по лице.

Рой Питъс ме сграбчи за рамото.

— Пусни ме — казах.

— Искам да говори. Искам да знам останалото. Питай го.

Питах на руски, но Лев само изръмжа и отново опита да се изправи.

— Ами Лили? Кажете ми за Лили? — попитах отново, но той само изгрухтя — като прасетата от онзи преглед.

Опита да се изправи. Хайде, помислих, стани. Нападни ме. Искам да те убия. Искам го. Извадих револвера си.

— Ти уби приятеля ми, мамка ти — извиках. — Опита да убие Рики — казах на другите. — Разбирате ли?

Лев поклати глава.

— Не, не.

— Кога нападаха Рики? — попита Толя, още стиснал куфарите.

Казах му.

— Не лъже — каза Толя, но аз не исках да го слушам.

— Не го прави, инспекторе — обади се Питъс.

Чух сирените. После с изписана по лицето омраза, каквато не съм виждал у друго човешко същество, издавайки мяукащи звуци като умиращата котка, като прикованите в кошарите прасета, Лев събра сетни сили и се метна към Толя и куфарите. Опита да ги ритне, да ги отвори и ни подари последен полъх смърт.

Не знам дали го застрелях от съжаление, защото приличаше на ранено животно, или от омраза. Той падна, около минута пошава на земята, после застина и пясъкът под него се обагри в червено.

— Да знаеш, че казваше истината — обади се Толя. — Поне за твоя приятел.

— Откъде знаеш?

— Тогава бях с него.

Вярно ли беше? Затова ли хората на Питъс не откриха радиация в апартамента ми? Кой тогава преби Рики?

— И това ли е някаква шега? — попитах.

— Ела с мен в Москва — каза Толя. — Ще те накарам да си спомниш.

---

[1] Най-свещеният за евреите религиозен празник, приблизително в края на септември. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ЧАСТ
МОСКВА

На Шереметиево, извисяващ се над гъстата тълпа посрещачи зад бариерата, чакаше увит в коженото си сако Толя.

По-голямата част от полета проспях. Докато си проправях път към митническата проверка, имах чувството, че са ме цапнали по главата. Отблизо, на зеленикавите лампи на терминала, Толя изглеждаше по-стар, отколкото го помнех, по-стар отпреди десетина дни в Брайтън бийч.

— Дойдох да те отведе у дома — каза.

Прииска ми се да избягам.

Толя ме отведе в провинцията на около петдесетина километра от Москва. Сутринта ми се стори ненормално горещо. Горите гъмжаха от излезлите за гъби руснаци. Или си въобразявах. Със звуците се върнаха спомените — сухото пращане на листата, възторжените викове на попадналите на добра находка, траурните гласове на старците, отдаващи дължимото на тъгата на сезона. После идваха сълзите. Не знаех дали да се смея, или да плача.

При завоя на реката, зад горичка стройни, белезникави брези, стоеше жена в бял бански; пушеше замислено, до колене във водата. Имаше тъмна, много късо подстригана коса. Филтрираните през дърветата слънчеви лъчи обгръщаха голата ѝ, загоряла кожа като копринена рокля. За миг се чуваха само шумът на гората и музика от радиото на кацналото на тесния плаж кафене — „Американски пай“.

— Света! Света! Аз съм, Толя.

Гласът на Толя Свердлов изгърмя зад гърба ми. Спусна се към брега на един дъх като хлапе или куче. Момичето надигна глава и лицето ѝ се озари в усмивка; затича към него и го прегърна. Беше едра и закръглена, но той с лекота я изнесе на ръце по хълма и я протегна към мен, като подарък, после свали якето си и я загърна с него.

— Трябва да си луда да се къпеш по това време.

— Пусни ме на земята — каза тя през смях на руски.

— Извинявай — каза и нежно остави босите ѝ крака да стъпят на една туфа листа.

По глезените ѝ имаше кал, като кафяви чорапки. Спомних си колко коварен е пясъкът на плажа в Николина гора, как само покрива калта и винаги излизаш от реката с кафяви чорапи. В Брайтън бийч, докато гледах как умира Лев — когато го убих — обувките ми бяха пълни с пясък.

— Толкова се радвам, че се върна. — Очите ѝ блестяха от удоволствие.

— Такава си е тя, емоционална. А едва вчера се разделихме — каза ми Толя. — Братовчедка ми, Светлана Орлова. Понякога Кити.

— Това от „Ана Каренина“ ли е? — попитах идиотски.

— Не, от „Гън смоук“. — Английският ѝ бе добър; явно ме взимаше за американец.

— Като малки — обади се Толя, хвана я за ръка и подкара в същия дух — гледахме нелегално филми за Дивия запад. Разигравахме уестърните тук. Аз бях Джеси Джеймс, Света — мис Кити.

През цялото време, докато говореше, усещах как сърцето ми пропуска.

Толя се извърна към мен.

— А това е моят приятел Артъм. Арти на американски.

Светлана ме погледна право в очите. Протегна ръка и аз се влюбих в нея.

— Не ми е по вкуса, скъпи — каза Бърди. Отвори ми вратата, размахвайки евтино книжле в ръка. — Не е като Артър Хейли — добави с мелодраматична въздишка. — Или онзи, Стивън Кинг. Умно момче.

Бърди Голдън приглади грижливо страниците на книгата и я върна на мястото ѝ в остъклената библиотека, донесена в Москва преди повече от шестдесет години. Романите ѝ бяха подредени като по конец, на обложката на всеки бе написано името ѝ, с плавния ръкописен почерк, запазена марка на обществените училища на Ню Йорк в началото на века.

Толя ме метна в Москва. Открих леля си в стария ѝ апартамент в покрайнините. Седеше пред масата си за бридж до прозореца, подпъкнала крак като момиче. Входната врата бе отворена; очакваше ме. Стана и ме целуна бързо, сякаш се бяхме разделили тази сутрин, не преди четвърт век.

— Бърди цени добрата книга — все това казваше.

Не беше снобизъм, защото според нея нямаше по-добър разказвач от Артър Хейли. Естествено, знаеше, че това изобщо не е литература, но пък сюжета си го биваше.

— Хубава история, нали така? Навремето, когато те учех на английски, много обичаше тази дума. Хубава история, казваше, а дали е вълнена^[1]? Седни — добави. — На удобния стол. Не ти е студено, нали? Много си пораснал, Артъом.

Отиде в кухнята и се засуети с чайника.

— Английският ти е добър. — Говореше бързо. — Добре те научих навремето. Нали?

Бърди започна да ме учи на английски с нюйоркски акцент още когато бях на пет или шест. Заедно се „разхождахме“ из Ню Йорк с „Пешеходец в града“ на Алфред Казан и дневниците на Горки. После минахме Уолт Уитман, Стивън Крейн, Уошингтън Ървинг. Заедно се възхищавахме на Томас Пейн, после Бърди ми даде Фенимор Купър и По, Хенри Джеймс и Мелвил, Линкълн Стивънс, О’Хенри и Едит

Уортън. Стигнахме и до Дос Пасос и Харт Крейн, Клифърд Одетс и Ъруин Шоу. Отбивахме се в Харлем с Джеймс Болдуин и на Лонг айлънд с Фицджералд. Не знам с какви услуги бе получила книгите Бърди, но те ми вдъхнаха любов към Ню Йорк много преди да отида там.

— Ще ядеш кейк. — Беше команда.

Виждах, че не е готова да обсъжда Генадий Устинов. За нея бе прекалено болезнено, бяха стари приятели. Той ѝ помагаше в лоши времена.

— Кейкът ще ми дойде добре.

През завесата видях, че кухнята е пълна с неща, които ѝ бях изпращал, а тя трупала: кутии с бисквити, буркани кафе, шоколад, аспирин и сирене, всички безразборно наблъскани по шкафчетата. Докато чакаше чайника да заври, вдигна срещу светлината скъпия сапун, който ѝ купих от безмитната зона. Помириса го, огледа етикета от полузабравената страна, опита да разгадае значението му.

Върна се с поднос кейк, Маринован патладжан, бисквити, хляб с масло и чай.

Не се беше променила, с изключение на свилите се кости и сбръчканата кожа, увиснала по тях като стар комбинезон. Беше си все така устата и почти толкова будна. Забелязах обаче, че по-често използва умалителни; може и да мислеше, че е единственият останал на една старица начин да изкуши. Бърди поначало не беше обичлива жена, но възрастта донейде я бе смекчила. Сега често използваше фрази на идиш, сякаш се връщаше в детството си.

— Седни. Там, на онзи стол до прозореца — повтори, посочвайки сгъваемия стол, част от комплекта за бридж от миналото ѝ. — Донесохме свои мебели, дойдохме за постоянно.

Грижливо облепенят с тиксо прозорец гледаше към занемарения парцел пред блока на Бърди. Сградите стърчаха като изгнили зъби от болни венци. Под апартамента ѝ имаше държавен магазин, пред който се виеше опашка пенсионери.

Бърди ме приближи и тежко се отпусна на рамото ми.

— Всеки ден идват да чакат на опашка. Да ти кажа ли какво си мисля? Че го правят по навик. И за евтините огризки. Знаеш ли, слязох долу за пръв път от две години насам и видях неща, каквито не съм

виждала от младостта си. Печено свинско. Пушени пилета. Стариците идват да зяпат нещата, които ще изядат малко преди червеите.

Върна се на стола си; аз седнах срещу нея.

— Може ли да запаля?

Подразни се.

— Не... Всички сега говорят само за мафията. И как иначе тук, в столицата на мърморенето и опяването, на обвинително вдигнатите пръсти, на измиването на ръцете. Няма дисциплина. Няма уважение — измърмори. — Бърди е направо отвратена, да знаеш. Мафията. Животът не ти харесва? Ами направи нещо, не вини за всичко мутрите... Аз, естествено, познавам истинската мафия — каза, връщайки се към детството си.

В красивата им стара къща във Флатбуш бяха идвали истински господата от мафията, с костюми от лама и бомбета. Сваляли шапки пред майка ѝ, а на нея носели бонбони с формата на цветя и животни, докарани чак от Италия. Бащата на Бърди бил скъп адвокат, с връзки в града и оттам Бърди се запознала с дошлите на консултации Лъки Лучано и Бъгси Сийгъл. Това беше истинската мафия.

Слушайки брътвежа ѝ, започнах да се съмнявам дали изобщо осъзнава, че ме е нямало. Думите ѝ съпровождаше шум, като потракваща в чинийка чаша; беше се предала и сложила изкуствени зъби и протезата не ѝ бе по мярка. А толкова се гордееше със зъбите си. „Знаеш ли как събрах пари да дойда в Москва? — питаше. — С мляко. Имах превъзходни зъби. В Ню Йорк се снимах в реклами за мляко.“

Седеше, отпиваше от чая си и говореше. Времената са тежки, казваше, ако под тежки разбираш, че не можеш да си позволиш дори да занесеш обувките си на обуцар. Стоиш си вкъщи. Ако си на фиксирана пенсия в рубли, си седиш вкъщи и гледаш новите милионери по телевизията.

Тя, Бърди, има нещичко заделено, ми каза. След шестдесет години в Москва продължаваше да бъде дъщерята на Ейб Голдън, богатия адвокат. Взе една снимка в лакирана дървена рамка и я вдигна срещу белезникавата светлина — Бърди Голдън на двадесет и две, с бяла рокля и бели кожени сандали на Червения площад. Бърди се бе присъединила към революцията с два скъпи пътнически сандъка; дъщерята на Ейб Голдън пътувала първа класа.

Бърди Голдън пак ще пътува първа класа, каза. Често, особено когато планираше следващия си ход, мислеше за себе си в трето лице. Понякога се стряскам, когато случайно засека отражението си в огледалото над библиотеката, ми довери. Младите така и не разбират, че човек не започва да се чувства стар; ако си верен на себе си, ако си Бърди, вечно си на двадесет и две, готова да покориш света, грозна, но секси. А огледалото показва старица със свита на раздърпан кок рядка коса и сиви очи, забулени от катаракта.

— Достатъчно със самосъжалението — каза полу на себе си. — Помогни ми с това, Арти, миличък. — Клекна до библиотеката с евтините издания, подредени по предпочитание: Артър Хейли, Рос Макдоналд, Робърт Б. Паркър — беше луда по инспектор Спенсър, рецептите му и красивата му приятелка. Заопипва зад тях, докато пръстите ѝ не попаднаха на скрит механизъм, издърпа го и панелът поддаде.

Измъкна няколко тетрадки, отдели ги встрани и извади тънък албум.

Сложи го на кремавата кожа на легендарната си маса за бридж и го отвори.

— Може ли да запаля?

— Вече ме пита. За сенилна ли ме мислиш? Не, не може. Вредно е за здравето. Твоето и моето, ако се не лъжа.

Бърди отвори албума. Снимките бяха покрити с паус: майка ми, широко усмихната, в цигански костюм; баща ми, красив мъж на около тридесет, с други красиви мъже, единият с предизвикателно накривена барета, другият с пура: Че Гевара, Фидел. Приятелите му. Идолите от детството ми. На третата снимка през смях намигаше на апарата, метнал ръка през рамото на младеж, който също се смееше. Бяха на брега на Москва река също като нас с Толя, но на тези двамата банските стояха като излети.

— Дипломатически плаж номер три — каза Бърди. — Знаех, че свалят там чужденки. Намирах им презервативи. Баба ти побесня.

Другият на снимката беше Геннадий Устинов.

Имаше още: аз с училищната униформа изглеждах идиотски тъп. Аз с колата в Ню Йорк, малко след като пристигнах. Мама като булка със стилин костюм и шапчица; претенциозен студиен портрет на

родителите на Бърди, заснет в Ленинград, преди да заминат за Америка в края на миналия век.

Имаше снимки на млади служители на Коминтерна с колела, на пикници, на Червения площад, лекомислено махащи с ръка, весело усмихнати. Предизвикателни момичета в летни рокли се смееха срещу аппарата. Намахани момчета позираха с велосипедите си. Все другари на Бърди.

— Всички вече покойници — каза рязко тя.

— Как е Бела Николаевич? — питах.

Той бе последният от любовниците на Бърди, лустросан унгарски дипломат. През шестдесетте за кратко беше маоист, после се отказа от всичко земно и се отдаде на Дзен будизма в един манастир до Москва, който смърдеше на котки.

— В гроба. Всички си отидоха. Най-хубаво за Бела беше през войната, когато прие за свой дълг да стане шпионин. Виждам на 180 градуса, казваше. А сега е мъртъв. Всички са покойници. Или изкуфели. Знаеш ли кое мразя най-много, Артър? Изкуфелите старци. Не за това дойдохме. — Тя махна към облечения прозорец, към телевизора и народните представители, сипещи отрова по опонентите си. Някакъв мъж на подиума залитна. — Пияница. Всички са пияници. Ние бяхме за реда. За дисциплината. Дойдохме, за да живеем тук. — Разбрах, че Бърди още вярва, истински.

Знаех историята, но това е Историята на Бърди, затова се приготвих да я изслушам. Бърди не желаше да се признае за победена, нищо че навремето бе вложила цялата си енергия в, според нея, най-печалната авантюра в историята на тази проклета страна. Бърди бе сред чужденците, прегърнали великия социалистически експеримент и пристигнали в Съветския съюз в края на двадесетте и началото на тридесетте години. Чак след тях идваха шпионите, като Филби и Блейк, все професионалисти, пообъркали конците. „Ние дойдохме да живеем тук“, казваше Бърди.

Поколението на Бърди се вляло в революцията с масите си за бридж, шевните машини „Сингер“ и книгите си. „Дойдохме, защото вярвахме“, казваше. Вярвали с едва ли не наивен трепет в равенството, в благородството на труда. Повечето били интелектуалци, които не можели да различат трактор от танк. Самата Бърди изкарала школата за трактористи в Александров, нищо че в страната пристигнала през

Бремен с джобове, пълни с бащините й долари. Известно време шиела работни облекла в комуна искрено вярващи в каузата западняци.

— В началото на тридесетте нямаше цинизъм — каза Бърди и подхвана любимата си история. Аз си взех още кейк; тя одобрително ми кимна. — Циник беше само Сталин. Искаш ли да ти кажа кой кого уби?

— Казвала си ми — отвърнах и тя изсумтя.

Бърди работила в Коминтерна. Инструментът на Ленин за разпалване на световна революция вербувал хлапета като Бърди; седели със скъпите си американски обувки в сградата до Большой театър и планирали краха на капитализма. Служителите като Бърди Голдън четели чужди вестници, слушали Би Би Си. „Преслушвахме пулса.“

Свали очилата си и продължи отсечено; гласът й още безпогрешно издаваше Ню Йорк.

Бърди намирала солидарността за секси, безкласовото общество възприемала като поезия. Властвали свободната любов и фолкмузиката. Изкусителна култура. Сетих се за Лили Хейнс и родителите й, също стожери на каузата.

— Познавах ги всички — каза Бърди, спомнила си лидерите от младостта си. Каквито и зверства да бяха извършили, за нея оставаха красиви мъже по едно вълнуващо време. Бърди преди твърдеше, че е ходила с Пол Робсън^[2], което винаги ни размиваше. — Бяха поети.

— И другарят Мао беше поет.

— Имаш голямата уста на майка си. — Намигна ми, сякаш бях минал някакъв тест.

Бърди дала парите си на революцията и на съпруга си Гурам, грузинец, офицер от Червената армия и много красив мъж. В името на Гурам и сина си, и на каузата, Бърди като всички останали приела съветско поданство. Когато започнали чистките, хибридите като нея останали двойно по-беззащитни пред маниакалната ксенофобия на Сталин. За собствените си посолства вече били чужденци. На никой не му пукало.

През 1937 арестували съпруга на Бърди, чичо на майка ми: бил женен за американка и следователно заклеймен като „враг на народа“. Прекарал осемнадесет години по трудовите лагери. През 1939

арестували и Бърди, съпругата на „врага на народа“. Стефан, синът ѝ, бил захвърлен в приют за „Деца на враговете на народа“.

Стефан спрял да говори английски от страх. Да говориш английски значело, че си шпионин. Удавил се на деветнадесет. Баща ми твърдеше, че е самоубийство, мама — убийство. Смъртта му уби Гурам.

— Умря от разбито сърце — каза Бърди, сякаш говореше за болест като рака. — Всичките ми познати се покриха. Спряха да говорят английски, за да не си навлекат разстрел. Забравиха кои са, започнаха да шепнат.

Не и Бърди. Бърди си останала Бърди. Измъкнала се от лагера. Барикадирала се в московския си апартамент. Войната дошла и си отишла. Сталин умрял, Джо Маккарти — също; Бърди не правеше голяма разлика между двамата.

Личният ѝ бунт се изрази в това да дава частни уроци на всички проявили желание деца; вдъхна ни истинска страст към езика, Америка, Ню Йорк. Попихме с готовност урока. Видели бяхме как възрастните плачат за красивия мъртъв млад президент Джон Кенеди. Всеки знаеше, че Америка е страната на свободата, дом на смелите и Елвис.

Сега в апартамента, в който бях прекарал толкова много време, си спомних всичко. Можех да разкажа историите на Бърди като молитви. Бърди, това бях аз.

Бърди пое ръката ми — нейната бе суха като змийска кожа.

— Питал ли си се в какво вярвам аз сега? Мислиш, че съм като другите нещастници, че съм се отказала? Дорийн, помниш ли я, англичанката с хубавата кожа? Изкара войната в стая без прозорци и огледала. Спа с години. Бърди не спи. Бърди не е за окайване — говореше тихо. — Бърди не рони сълзи за Сталин или Горбачов, дете говореше като селянин, нито за Елцин, нито за себе си. Сталин уби съветската мисъл. Никой не очакваше от нас да задаваме въпроси. Единственият ни избор беше да оживееш или да умреш. Чак сега започвам да се питам. Бърди Голдън ще умре с всичкия си. Искаш ли още? Харесваш ли историите ми? Скоро ще умра и край с тях.

— Има ли истории и за Геннадий Михайлович? Никога не си ми разказвала за чичо Геннадий.

— Питаш дали предаде баща ти ли?

Бърди ми показа снимка на татко и Устинов във военни униформи.

— Горките, да отбиват служба по онова време. — Сетих се за дните си в израелската армия.

— На тях им харесваше, глупчо — сопна се Бърди. — Така можеха да си играят на войници. Искаха да са герои. Беше през петдесетте, да си войник беше патриотично. А и те бяха офицери, не прости солдати. Бяха щастливи.

Направих гримаса.

— Какво, мислиш, работеше баща ти? — попита Бърди.

Допих чая си.

— Беше в КГБ. Сам го избра. И му харесваше. И на двамата им харесваше, разбираш ли? Беше им в кръвта. Същият си като майка си. Беше несдържана, летеше в облаците. Знаеш ли, че навремето си бе добър журналист? Само че така и не й стигна кураж да постъпи правилно, не умееше да отказва учтиво и да се мазни срещу услуги. Онази нейна уста нямаше затваряне. Обичах я точно заради това. Създаде много проблеми на баща ти, но той не спря да я обича. Толкова му признавам.

— Моля?

— Какво, мислеше го за светец ли? Беше от КГБ. Като Геннадий. И двамата не бяха ангели.

Не питах, но Бърди нямаше да ме остави току-така.

— Искаш да знаеш дали Геннадий е предал баща ти? Дали е доложил думите на майка ти, вицовете й, озлоблението към системата, опитите да изпрати информация на приятелите си зад граница? Не знам. Геннадий, разбира се, беше влюбен в нея.

Предполагам, че винаги съм го знаел.

— Обичаше я още отпреди баща ти, а Геннадий много го биваше в говоренето, помниш ли? Можеше да омагьоса всеки. Но тя предпочете баща ти.

— Разбирам.

— О, не се дръж като дете. Не е предал баща ти заради това. Ако го е направил, е било, защото е вярвал в системата. Геннадий беше красив мъж наистина. И винаги идваше да ме види на рождения ми ден, всяка година. Обичаше те, Артър. Наистина го болеше, че отказваш да се срещнете. Накрая се оказа, че знае прекалено много за

всичко това. — Махна с ръка — говореше за Москва, Русия, за живота.
— Знае почти колкото Бърди — отплесна се. — Видя ли го в Ню Йорк?

— Не.

— Получи ли сладкиша ми?

— Изядох го до троха.

— Искам да ми помогнеш, Артъом.

Не бях чувал Бърди да моли за нещо. Беше пословична с това.
„Ако на Бърди някога ѝ потрябва нещо, каза веднъж майка ми, ще
трябва да се досетиш какво е. Никога няма да те помоли открито. Има
гордост, с лопата да я ринеш.“

— От какво имаш нужда? Какво мога да направя за теб?

— Женен ли си, Артъом, миличък?

— Не се дръж като еврейска майчица. Бях женен навремето.

— Навремето? За пет минути, когато беше на осемнадесет. И
какво стана? Кръшна и тя те заряза. Фу! Тази твоя Евива беше малко
трътлеста, но далеч нелоша за израелка. — Впи замъглените си от
ревматизма птичи очи върху мен.

Ухилих се.

— Държах се лошо. Бях много млад.

— Ожени се. Ще живееш по-дълго.

— Каж ми какво искаш.

— Да ми кажеш кой уби Геннадий Михайлович.

Разказах ѝ за Лев и убийството, и за мафията.

Тя направи гримаса.

— Остави това. Кой го е уредил? Кой е изпратил убиеца?

— Стана случайно.

— Не ставай глупав. — Също като мен не можеше да понесе, че
смъртта му е станала погрешка, че е безсмислена.

Тя затвори очи.

— Уморих се. Можеш да изпушиш една цигара, преди да
тръгнеш. — Поспря, за да подсили напрежението. — Познай кого
видях?

Все пак бе остаряла. Прескачаше от тема на тема, без да се усети.

Хвана ръката ми и я стисна.

— Кой, миличка?

— Не ми викай „миличка“. И зарежи този поглед. Въпреки това
ще ти кажа. — Присмиваше ми се.

— Кой?

— Чьом Бродски — каза го с триумф. — След всичките тези години Чьом се обади на Бърди. Дойде ми като гръм от ясно небе. Да видя, кога беше? Преди няколко месеца. Искал да се видим, да побъбрим. За доброто старо време. Да бе, и папата е евреин. Аз се правя на недостъпна: „Съжалявам, Чьом Арнолдович, вие сте известен човек и ви се полага уважение, но аз съм малко по-стара, така че ще трябва да дойдете при Бърди. Вече не излизам“. „Ще изпратя кола — ми казва той. — Ще дойдеш на вечеря в «Метропол».“ И изпрати, и то каква. Твърдеше, че било „Мерцедес Бенц“, но повече ми приличаше на катафалка. Немска на всичкото отгоре.

— Може ли да те питам нещо, лельо Бърди?

— Някога да съм отказвала да ти отговоря? Да съм те лъгала? Питай.

— Спала ли си с Чьом Бродски?

Намуси се, после избухна в смях.

— Е, сама те научих да задаваш въпроси. И то какви. Веднъж, всичко продължи един уикенд.

— Обичаше ли го?

Заразгръща албума си изчервена.

— Какво искаше?

— Тетрадките ми.

— Какви тетрадки?

— Такива. Записвам нещата в тетрадки. Бърди си води бележки от тридесет, може и четиридесет години. Откъде е разбрал Чьом? Ключи. Слухове. Обичайното. Всички знаят, че Бърди все си пише нещо. Само Чьом е достатъчно умен да се сети, че в тетрадките има хляб. Има информация. В тази смехотворна страна информацията винаги ще се котира. А това Чьом го знае най-добре. Сега е навсякъде, купува какво ли не, вестници, телевизии, онези сателити. О, не използва името си; господин Чьом Бродски, депутатът, господин Знаем всичко за Русия се оттегли от активен живот. Но аз знам. — Тя отпи от чая. — Познавах хората. Записвах си това-онова. Имаше години, в които нямаше какво друго да правя. През войната. През чистките. Бърди си седи вкъщи, кротува си и пише в тетрадките. Кой ще ти забележи с какво се занимава някаква си грозна старица?

— Какво записваше?

— Искаш ли още кейк? Хайде, дояж последното парче.

— Благодаря. — Изядох го.

Без да забележа, се беше стъмнило. По блока от другата страна на двора пестеливо заблестяха жълти електрически крушки. Дръпнах плетените завеси и пуснах лампата. В светлия кръг личеше колко много е остаряла.

Посегнах към чантата си.

— Малко шнапс?

— Защо не?

Разлях в чаените чаши от уискито от безмитната зона.

— Какви неща? Всякакви. С кого съм се срещнала. Кого познавам. Политика. Пари. Кой с кого спи. За чорапите на Андропов. Знаеш ли, че носеше копринени чорапи? За Пол Робсън. Какъв глас!

— Даде ли тетрадките на Бродски?

— Мислиш ме за изкукуруигала ли? Разбира се, че не. На Чьом Бродски не бих дала и използван лейкопласт. Тетрадките са за теб. Искам да ми обещаеш, че ще се погрижиш за тях, когато си отида. — Усмихна се като стара котка. — Когато си отида. Което ще е скоро, но засега се държа.

— Разбира се. Обещавам. Лельо Бърди?

— Много хубаво уиски, миличък. Какво?

— Да си чувала за червения живак?

Бърди изцъка с език.

— Ура за червения живак. Изведнъж всички луднаха да го търсят. Само това чувам от чужденците, писателите, сценаристите. Толкова много приказки, слухове. Разбира се, че съм чувала. Използват го за ядрени оръжия. Знаеш ли какво казвам на репортерите? Че имам връзки и мога да им набавя. Някои даже предлагат пари. — Просълзи се от смях.

— Наистина ли можеш?

От съседния апартамент се дочу кавга. Разплака се дете, изпищя котка.

Бърди уморено потри чело.

— Защо не продаде тетрадките на Чьом? Червив е с пари, ако ме извиниш за израза.

— Няма нищо. Не искам парите на Чьом. Мислиш го за велик човек ли? Окей. Само дето е другарувал с лоши мъже. Мъже, които

разбиваха профсъюзи. Крадяха пенсиите на хората. Бомбардираха невинни деца в Камбоджа. Във Виетнам. Беше приятел с Робърт Максвел, с Маргарет Тачър, даже с Ричард Никсън. И сега се движи сред лоши мъже. Уморена съм — каза и аз разбрах колко се депресира да говори за мъж, когото някога е обичала и който се е погаврил с идеалите ѝ. — Уморена съм.

— Да те отведе ли в Америка, лельо Бърди? Мога да го уредя.

— Какво ще правя в Америка? — пита строго. — Мястото ми е тук. Просто съм уморена.

— От какво друго имаш нужда?

— Само да си почина малко. Ела утре.

— Може ли да доведе един човек?

— Момиче?

— Момиче.

— Красива ли е?

— Много.

— Тогава ела с приятелката си, Артъом. Елате в сряда. Ще гледам да си оправя косата.

Когато я целунах, напипах костите ѝ, тънки и крехки като евтини китайски клечки. Вдигнах куфара си.

— Колко точно са лоши сегашните приятели на Бродски?

Тя ме погледна.

— Достатъчно да опитат да ме убият.

---

[1] Непреводима игра на думи, на английски уагп означава история и вълнена прежда, кълбо. — Б.пр. ↑

[2] Пол Робсън (1898–1976) — чернокож борец за граждански права, актьор и певец. — Б.пр. ↑

3

Някой ме следеше от мига, в който излязох от Бърди, до хотела, където ме уреди Толя. Може и да бяха призраци. Или духове. Седях в таксито като насън, вдишвах изгорелите газове от колите, вдишвах Москва и зяпах тила на шофьора. Имаше дълга коса.

Права ли бе Бърди? Беше ли Чьом Бродски лош човек? Толкова ли бях поласкан от вниманието му, че не го забелязах? Не ми бе казал за срещата им в Москва. И какво от това?

Не вярвах на Бърди. Беше стара, живееше в миналото. Яд я беше, че мъж, когото някога е обичала, е станал приятел на Ричард Никсън. И задето светът ѝ се бе сгромолясал.

И кой би я винил?

За мен новата Москва бе чужда, за Бърди трябва да бе по-лоша и от смъртта. Имаше билбордове и неоновии надписи, реклами на „Кола“ и „Марс“, „Версаче“, „Шевролет“, „Плейбой“, стриптийз клубове. Имената на улиците бяха сменени, пътищата — пълни с коли. Видях „Алфа Ромео“, беемвета, джипове, буици, рейнджровъри. В насрещното платно ни изпревари „Мерцедес“ със затъмнени стъкла, фаровете му блестяха, изпод гумите и от ауспуха хвърчаха чакъл, отровни газове, корупция. Купих си „Известия“ — имаха бизнес страница. До вестникарската будка дремеха просяци.

Помнех много неща, разбира се, но основното бе колко пуста е Москва в сравнение с Ню Йорк: малко коли и магазини, никакви реклами. Е, вече не беше така. Зави ми се свят. Стори ми се, че дори видях полицейски „Шевролет“ в бяло и синьо.

Казах на шофьора да покара из центъра. Зад гара Славянска видях двама мъже да изхвърлят нещо увито в чаршаф. След секунди две хлапета с фенерчета дойдоха да приберат боклука, над главите им с писък пикираха чайки. Пред Беларуската гара беше пълно с бабички, които продаваха нещо, стояха неподвижно, вдигнали стоката пред гърдите си. Забелязвах това, което виждаха туристите; бях просто турист.

Таксито спря на един светофар; дете, може би момиченце, на около пет години провря глава през прозореца и запроси дребни. В замяна предлагаше „Космополитън“. Имаше лице на клоун; срещу няколко монети изнесе цял цирк.

Горката Бърди.

Обичах я, но какво знаеше тя? Откъде можеше да знае? Всички уважаваха Бродски. Всички. Ако изведнъж обявях, че държи на служба наемни убийци, щяха да ме пратят директно в лудницата. Върнах се в хотела, прекалено уморен да отбележа друго, освен музиката от „Огнени колесници“; точеше се от колоните на тавана като кошмар. Взех приспивателно.

Когато се събудих, вече беше сутрин. Светлана седеше на леглото, наблюдаваше ме усмихната и с едно око гледаше метеорологичната прогноза с Джо Вит. Последваха го Кейти и Брайънт от центъра „Рокфелер“.

— Тези хора познати ли са ти? — попита Светлана.

Кимнах — нийоркското шоу „Днес“, по Суперчанъл.

Върнал се бях в Москва след двадесет и пет години и гледах „Днес“.

— Как влезе? — попитах идиотски, още замаян от хапчето.

— Примолих се на камериерката. Казах, че съм ти съпруга. Държах се много мило. Казва се Ирина — добави.

— Ти поначало си мила.

Светлана се изправи и свали якето си, после бавно пуловера и дънките. Надигнах се, прегърнах я и придърпах при себе си в леглото. Нямаше глупави разговори, шегички, неловкост или любовни увертюри. Беше абсолютно директна — желаше ме.

По-късно се облякохме, слязохме долу и закусихме. На пианото в ресторанта жена в черна рокля забавляваше бизнесмените с композиции на Андрю Лойд Уебър. На излизане от хотела спрях на рецепцията и поисках ключ за Светлана.

Малката ѝ кола беше навън. Лимона, така казваше Светлана на отровнажълтия си „Трабант“.

— Продаде ми го един приятел от Източен Берлин. На майтап, след падането на стената.

Трабантите пак бяха излезли на мода сред държащите на имиджа си рокери и художници. Баща ми би се чудил дали да се смее, или

плаче. Майка ми щеше да го намери за смехотворно.

— Малката ми косачка с мотор — потупа колата си Светлана. — Непрекъснато се чупи, но си го обичам.

— Много е шик. — Хилех се като глупак.

Тя изглеждаше чудесно.

Искала да напазарува, така ми каза.

Някакъв старец се препъна на стълбите към магазина зад хотела. Имаше лицето, брадата, шапката на стар евреин. Две пъпчиви хлапета му се подиграха.

Светлана усмихната помогна на стареца, след което се обърна към момчетата и им се скара жестоко. Направи го импулсивно, не за да се изхвърли. Когато приключи с тях, влезе в магазина и тръгна към щанда с плодове.

— Това беше много мило — й казах.

— Кое? — С присвити очи оглеждаше замразените риби.

Опитах се да разбера какво точно става между мен и Светлана. Четвърт век се бях страхувал да дойда в Москва. После пристигнах и хлътнах по тази жена, която сега през смях четеше етикетите на замразената риба. Бутах количката, тя я пълнеше бавно, разговаряхме. Исках я повече, отколкото някога съм искал нещо, но нямах нищо против и да почакам. Всичко бе съвсем естествено; тя някак успяваше да е едновременно отпусната и страстна, аз пък се чувствах възбуден и спокоен. Докато разглеждаше сладоледите, я прегърнах и целунах.

— Да се качим в стаята ти — каза и просто заряза препълнената количка.

Когато Светлана си тръгна, аз най-после разопаковах багажа си, после излязох на разходка. На „Арбат“ трупам мъже в клоунски костюми изпяха „Хава Нагила“, после „По-печени от Риц“. Шестте телевизора на една витрина излъчваха мексикански сапунки; притиснали нос в стъклото, няколко души гледаха „Богатите също плачат“.

Пресякох града към старата сграда на радио „Москва“, където работеше Толя.

Навсякъде бяха изникнали будки и сергии. Човек можеше да си купи какво ли не; аз купих вестник. Заглавията в таблоидите тръбяха,

че Атила, Хитлер и Джефри Дамър^[1] са пратени от извънземните, за да провалят богоизбраните руснаци. Прочетох как чеченците се научили колко важно е подслушването с любителски радиостанции от скандалите покрай Чарлс и Даяна.

Открих Толя и слязохме на кафе в барчето.

— Представяш ли си — каза той. — Отивам да правя един репортаж в Кавказ и се срещам с група диви планинци. Истински чеченски главорези в колиба, с рунтави овчи ямурлуци. Бяха пет-шест, всичките барутлии. Подадох ми бутилката, после насядахме покрай радиостанцията. Слушат и си умират от смях. И какво мислиш слушат? Как принц Чарлс и принцеса Даяна говорят с любовниците си. Чарлс казва на Камила, че иска да е на мястото на тампакса й. Вождът на чеченците пита: „Какво е това тампакс?“. Очите им ще изхвъркнат от любопитство. Мислят си колко е супер да прихващат всеки разговор, всяка информация. Запленени са от потенциала.

Излязохме през главното фоайе. На пожълтяла снимка на стената видях мъж с жилетка и очила, зад едновременен микрофон. Първото предаване на радио „Москва“, гласеше надписът; мъжът с триумфалната физиономия казваше „Пролетарии от всички страни, съединявайте се“.

Радвах се да видя Толя. Истината е, че имах нужда от него. Можех да се оправя дори при сменените имена на улиците и спирките на метрото. Стига да не изпитвах и страх.

— Добре ли си? — изгледа ме Толя.

Ами да, помислих, супер. Като изключим факта, че преди десетина дни вдишах дълбоко съдържанието на онзи куфар на плажа в Бруклин и че всеки момент мога да се гътна от радиацията или да си събирам носа по пода. Поне тестваха трупа на Лев и потвърдиха, че няма СПИН. Поне това. Бездруго ми беше тотално сюрреалистично да съм обратно в Москва.

Влюбил се бях от пръв поглед в руския, но с кого можех да го споделя? Рики, горкият, още бе в кома, крепеше се на фантазия. Оказа се, че леля ми Бърди от шестдесет години поддържа по-добър архив от КГБ и бе или луда, или хитра дотам, че да рискува за това живота си. Още не можех да докажа връзката между убийството на Устинов, наплива на радиоактивни вещества в Ню Йорк, мъртвите кучета, Олга,

Лев. Кой, ако не Лев, посегна на Рики? Доказателствата сочеха, че не е той.

Не разбирах и новата Москва. Шефът на Толя например още имаше на бюрото си седем телефона с шайби, а светофарите светеха от дъжд на вятър, защото така им харесваше.

— Гледаш с очите на американец — каза ми Толя. — Не търси логика.

Клюки за кръстници и мутри се пускаха неуморно. Сега си имаме колкото щещ американски младоци, играят си на журналисти и разнасят клюките, каза Толя. Събират се на бургери в Тренмос, или в хотел „Радисън“ на капучино, или пред Болшой за екстази. В свободното си време въртят далавери с каквото им попадне, от консервирани плодове до радиоактивни материали. Истински представители на непукисткото поколение, разнасят клюките за кеф.

Разказах му за Рик и братовчед му в Шанхай.

— Каж ми повече за тоя твой псевдоним.

— Значи Дон е братовчед на твоя приятел? Сериозно? Светът вярно е малък. Другарят Дон беше суперточен пич, изкарвали сме си страхотно. Имаше разкошна нелегална колекция албуми на „Бийтълс“.

— Би ли ми спестил носталгията по рокендрола от комунистическо време?

— Ти обичаш джаз, забравих — каза Толя пренебрежително. — Ред Меркюри, Червения живак, значи. Направих го мой псевдоним по две причини. Както ти казах, аз бях ядреният диджей. Голямата експлозия. Властите се изстреляха в небесата. Хората не знаеха за червения живак, аз им отворих очите. Бях смъртоносен, но неуловим. Кефехме се, това ни беше останало, да се кефим, или да умрем. А аз се падах господ бог на гъзарите.

— Трябва да си бил пълен изрод — казах с възхищение. — Искаш ли да прескочим да пийнем по нещо?

— Много ли ти се пие?

— Мога да устискам.

— Добре, защото искам да се отбием при един приятел в „Известия“. Младият Едуард е много печен по темата за червения живак. Казвате ли още печен?

— Аха! Обичам миризмата на напалм вечер. Обожавам го тоя филм. — Едуард Сколник погледна плаката на „Апокалипсис сега“, окачен на стената в офиса му в сградата на „Известия“.

Сколник беше на двадесет и пет, отракан млад репортер с кевларена жилетка и бейзболна шапка, обърната на тила.

Стаята беше осеяна с филмови плакати и бирени бутилки.

— Сутрин — поправих го.

— Какво?

— Напалмът сутрин.

Едуард се усмихна, бръкна в бюрото си и поклащайки го между пръстите си, протегна към нас прозрачно пликче, пълно с бял прах.

— Искате ли? В Москва коката минава за много шик; ако при Горби беше като през шестдесетте, значи сега сме седемдесетте. Искаш ли да видиш Студио 54^[2]? Мога да те заведа. Същото е, само че много по-диво. Момичета. Момчета. Търговия с роби. Клуб, в който американки се разсъбличат за руски мутри. Каквото си поискаш. — Демонстративно смръкна и втри дрогата във венците си.

Едуард и Толя поклюкарстваха малко, после Едуард небрежно каза:

— Някой изкупува вестници, телевизионни компании. Даже ТАСС, за бога. Предадоха, че в Сибир бандити отвлекли сина на предполагаем търговец на червен живак и някой пробва да го изнудва. Чешки репортер пише, че е купил червен живак на черния пазар във Владивосток — опитват да купят репортера. Ще ви покажа нещо. — Разговорният английски на Едуард беше цяло поколение по в крачка от този на Толя.

Пъхна във видеото касета — на екрана се появи Джими Суагър и заговори на перфектен руски^[3]. Беше направо зловещо, като религиозно караоке.

— Пардон — каза Едуард и превъртя напред. Когато отново пусна видеото, в кадър се появи гола стая със Сколник и някакъв седнал зад бюро дебелак. Нямаше друго, само една радиостанция и метална кутия. — Хванах едно приятелче да ми го заснеме нелегално. Гледайте.

Мъжът отвори кутията и измъкна стоманен профил. Извади от бюрото чук, клекна на пода и заудря по метала. Блъскаше, а от устата му към камерата се лееше отвращение.

— Предлага ми мостра. Твърди, че е плутоний. Може и да е. Разхвърча се прах. Мъжът се разсмя.

— „Спокойно, казва — подхвана ролята на разказвача Едуард. — Това е само детергентът.“ С него неутрализират радиоактивните свойства. Мъжът преди е бил учен, сега е търговец на скрап. Продава мостри, опаковани в детергент. Обикновено на така наречените перачи на пари, хората, които лансират малки суми от името на големите банкери. Опаковани в прах за пране. — Изхили се и втри още кока във венците си.

— Това е нещо като двупосочна улица — ако внасяш кокаин, измисляш мит за уран. Ако искаш плутоний, пускаш легендарна дрога. Познавам хора, които изкупуват полета мак покрай Чернобил; цветовете били страхотно големи. Като парите от опиума. Радиоактивен мак — пак се изсмя. — Стига ли ви?

Поклатих глава.

— Бира?

Съгласих се.

Сколник затършува из бюрото си и измъкна „Будвайзер“ в кутийки.

— Виж, Русия е един разграден двор, всеки ще ти го каже. Няма нищо описано. А ние си умираме да подлагаме задници. Някой олигофрен в Държавния департамент на САЩ решава, че ядреното оръжие на Казахстан ще е в по-сигурни ръце в Америка, и ние вече се блъскаме на опашка да го отпразнуваме. Обичаме купоните. Познавам един руски генерал, имаше цяла бойна глава, готова за транспорт до Либия. И какво? Това е само върхът на айсберга, а аз ти говоря за „Титаник“. Мислиш ме за маниак на тема конспирация ли? Ами такъв съм си. Единственият изход е да се отървем от всички плутоний. А руснаците никога няма да го направят. Така че, бинго, взаимно осигурено унищожение, MAD на английски. Това е един луд, луд свят. Лудият Макс. Доктор Стрейнджлав. Нелегален трафик на ядрено оръжие. Изтичане към терористите. Този път говорим за бавна смърт, наистина бавна. Милиони случаи на деменция, милион мутанти. Ще ти покажа нещо друго. — Зареди нова касета във видеото.

Заснежени поля. Брезови гори, изоставени блокове, като този на Бърди, разпадащи се, с разбити фасади. Малко чист сняг, после врата, завод, тръби.

— Какво е това?

Едуард Сколник отпи от бирата си и стопира кадъра.

— Един от заводите покрай Томск 7, произвежда ядрено гориво за оръжия. Същият завод отоплява половинмилионен град. Свързахме цивилната и военната си икономика така, че да не можем повече да ги разделим. Никога, разбираш ли. Виждаш ли тези тръби? Вървят трийсет километра през девствена гора — единствената девственица в гората. — И Сколник беше шут като Толя. — Из цялата страна има ядрени централи. Енергията, с която се захранват, захранва и градове, фабрики, блокове, училища. Искаш ли да видиш запис на деца, родени в Семипалатинск? Живи домашни филми на ужасите. — Хвана няколко касети от бюрото. — Мога да ви заведа. Мога да ви уредя плутоний. Или да мръднете до Чернобил за половин, за един ден. Какво ще кажете?

— Трябва да пийна нещо — каза.

— Сигурен ли си?

— Какво, да не си ми майка? Да, сигурен съм. Ще дойдеш ли? — попитах, но Едуард се беше залепил за телефона.

— Внимавай — каза Толя. — Може да си изпросиш куршума някъде.

Едуард отсечено махна и извика след нас.

— Много съм готин да свърша така!

Толя закопча сакото си.

— Да отидем в „Метропол“, може да засечем някой. Или да мине Светлана.

— Никога ли не се прибираш у дома си?

Сви рамене.

— Жена ми ме заряза заради един от „новите руснаци“. Въшлив с пари, умен. Не я обвинявам. Позволява ми да виждам децата. Приятели сме.

За пръв път издаваше, че и той си има проблеми. Понечих да кажа нещо, но Толя се извърна.

— Няма нужда — каза.

В метрото отвсякъде ни притискаха тела; смрадта на пот, парфюм и Русия ме задави. Толя се извисяваше над мен. След малко

извика:

— Мислиш да се уредиш с братовчедка ми, а?

— Влиза ли ти в работата?

— Абсолютно.

— Гледай си работата тогава.

Усетих как огромният му юмрук се сключва около рамото ми.

— Чуй ме, американско, империалистическо кучешко лайно. Тя ми е братовчедка. Обичам я. Дръж се добре с нея или ще ти извадя сърцето, преди да е спряло да бие.

— Да слизаме. — Едва дишах.

— Бездруго това ни е спирката — каза Толя и с мъка се измъкнахме от влакчето.

Толя ме притисна към стената.

— Тя си има само мен. Харесва те. Говоря сериозно. Обещай ми в името на мъртвата си майчица.

— Майка ми е жива.

— Стига глупости. Искам да ми дадеш думата си.

Може да беше старомодно, но все пак се развълнувах — Светлана наистина ме харесваше.

Надигнах глава към Толя и казах на руски:

— Обещавам.

Стигнахме пеш до края на „Горки“, сега „Тверска“. Страшно дезориентиращо е да видиш улиците от детството си с нови имена. А сега имаше и туристи, и просяци, стриптийз клубове, рекламиращи голи танцьорки с широко разтворени крака. На ъгъла беше старият хотел „Интурист“. Помня как веднъж нелегално се вмъкнах там да пробвам еспreso. Дори не помнех тогавашния Артъом, само тръпчивия вкус на кафето. А може да е било и друг хотел, нещата от миналото се бяха замъглили. Сега на тротоара мъже с фини италиански обувки говореха по мобилните си телефони. „Бизнесмени — подхвърли Толя. — Новата сол на земята.“

Войниците се бяха изпарили от Червения площад. Нямахме го набиващия крак караул пред мавзолея на Ленин. Видях да влизат няколко туристи. Екип снимаше епизод от „Нюйоркска полиция“.

Червеният площад винаги ме е плашил, особено когато манифестирахме на Първи май или се кълняхме на революцията пред мавзолея на Ленин. Винаги се преструвах на болен, но татко ме принуждаваше да ходя.

Самият мавзолей ме ужасяваше — спаруженото тяло на Владимир Илич, дискретното осветление, сифилитичното оранжево сияние, ужасът, че може да ме забравят вътре.

Една година Андрей Фьодоров забеляза, че ухото на Ленин го няма. Каза го с типичния си висок, нафукан, официален тон на първенеца подмазвач. Затвориха мавзолея, а ние останахме вътре, докато пазачите с автомати опипом претърсят пода за ухото на Ленин.

Ти си предател, си казвах, когато класът ми посещаваше мавзолея. Пред теб е великият човек, създал този великолепен, приказен свят точно за момчета като теб, а ти си мислиш само за ухото му и дали, когато са го балсамирали, са извадили вътрешностите му през носа като на египетските фараони.

Сега всичко беше изчезнало, площада бяха обсебили туристите и режещият вятър.

— Русия винаги ми е приличала на пилота от „Еър Индия“, който управлява реактивен самолет, но вярва, че светът се крепи на гърба на костенурка — отбеляза Толя.

— Спести ми философията. — Гледах туристите, новите руснаци с видеокамери и златни часовници. Старец в излъскано от мръсотия сако, окичено с медали, носеше плакат със снимка на Сталин. Квартет високи момичета в миниполички грациозно пресякоха към ГУМ.

— Тук винаги ли е имало толкова много хубави момичета?

— Просто преди не си обръщал внимание — каза Толя. — Нещата се променят и в същото време си остават същите. Мигът понякога е само сапунен балон от реалността.

Тези хора са ми чужди, помислих. Липсваше ми Рики.

Вятърът се усили. Идеше есента, после зимата. Руснаците могат да издържат на всичко, да оцелеят след всичко, каза Толя.

— Имаме си хиляда години страх. Никой вече не вярва на нищо.

„Метропол“ блестеше от пари. Бяха реставрирали фасадата в стил Арт деко и зелените и жълти плочки искряха. Вътре те посрещаха

мрамор, стъкло и месинг, палми и гардове с якета, видимо издути от оръжията. Когато бях малък, в „Метропол“ ходеха само чужденци или хора с дебели връзки; входът строго се охраняваше. Нищо не се бе променило, освен актьорския състав.

На бара сред кибиците, търсеци материал за репортаж, далавера или тънка клюка, налетяхме на Гавин Крауи, в щабквартирата си, на разположение срещу няколко уискита. Заварихме го да пие с нюйоркска мутра с копринено сако; каза, че бил профсъюзен деятел или частен детектив, не помня. Може и двете. Очевидно беше и ЦРУ, от старата самовлюбена гвардия, продължаваща да вярва в собствената си пропаганда, нищо че организацията им допусна баба като Олдрич Еймс да ги върти на пръста си с години; за цялото това време нито един агент не забеляза това, което редово ченге щеше да засече за пет минути.

Държах под око входа; Светлана закъсняваше, ако изобщо дойдеше.

Крауи зарязва дружката си.

— Как е? — попита и Толя ни представи един на друг.

— Познаваме се — казах.

Крауи ни представи двама американски младоци, които го зяпаха в устата.

— Отдавна ли си тук? — попита ме на руски.

— От няколко дни — отговорих на английски.

Сервитьорът се обърна към мен и аз съответно поръчах на английски. Всички ме взимаха за чужденец и аз не разсеях заблудата им. Усещах се, че на руски говоря с неестественото произношение на човек, прекалено дълго отсъствал от страната си; нямаше да е зле да понауча малко жаргон.

— Аз съм тук от маса време. Колко, осем години? Май шест, а, Тол? Вече съм се слял с пейзажа. Досвидания и прочие. Хей, чухте ли, че фашистите пак предлагат официални погроми? Проклети антисемити.

— А какво ще кажете за англичаните? — попита тих глас зад гърба му. — Чувала съм, че хората често обсъждат арогантността на евреите в Шепърдс Буш, не в Смоленск. — Беше Светлана, приближила ни неусетно. С една ръка прегърна братовчед си през раменете, мен хвана за ръка.

Докоснах рамото ѝ, плътта беше закръглена и мека.

— Светлана, скъпа — изписка Крауи. — Шампанско?

— Какво знаеш за ядрените оръжия? — попита го Толя.

— Бира, ако обичате. — Светлана бързо хвърли поглед наоколо.

Всички мъже я зяпаха, от нея направо искреше топлина.

— Знам всичко за ядрените оръжия — каза Крауи. — Какво точно ви интересува? Тръгнали сте на туристическа обиколка с нашия приятел от Ню Йорк?

— Кой търгува с радиоактивни вещества? — попита Толя.

Мълчах, гледах Светлана и слушах Крауи.

— Ами да видим. — Той отпи от уискито си. — Така наречените интелектуалци правят каквото могат между вечното опяване, че им спряха държавните субсидии. Те, естествено, презират всичко земно, но и един академик трябва да яде. Има и евреи — не, малцинствен етнос, пристрастен към правенето на пари — които биха търгували с всичко. Или поне така казват руските ми приятели. Азерите въртят дрогата и търговията с цветя, свръхдоходен бизнес. И филмовата индустрия. Имам много скъпи приятели там. Грузинците са поели казината, таджикистанците — кражбите. Армията обяви война на онази дупка Грозни, защото местната мафия им се опъна. Кой значи остава да върти ядрената търговия?

— Моля те, Гавин, сериозно. — Толя изимитира акцента му и ми се ухили. — Това мога да го прочета и в Интернет.

— Печелившият отговор е: всеки — каза Крауи. — Милиони товарищи опъват в търговията с радиоактивни вещества. Да не забравяме и местните, които пускат клюки, после минават с номера, че в Русия клюката е също толкова важна, колкото фактите.

— Ядрените оръжия са си златна кокошка за журналистите, малкият. Искаш ли да те заведе тук-там? Или искаш да купуваш?

— Да купувам. Искам да знам кой ги държи, кой продава. Интересуват ме сериозните играчи, не дребните мутри.

Толя поръча бира.

— Окей — кимна Крауи. — Друго? Впрочем как е прелестната ви майка и онази нейна разкошна виличка?

Толя схвана намека.

— Намери ми търговец на червен живак. И, Гавин?

— Да, любов моя?

— После може да прескочиш до дачата. Ще има парти.

Крауи кимна и изчезна към мъжката тоалетна.

— Не е глупак, има връзки — каза Толя.

Крауи се върна.

Трябваше да се махна оттук. Казах, че имам работа, и се сбогувах.

Докато се извързвах, Гавин Крауи, който бе кацнал на един стол до бара и съответно извисен почти до моя ръст, метна ръка през раменете ми и се облегна на мен подчертано другарски.

Отърсих се.

Светлана трябваше да иде на курс по португалски, отколешната ѝ мечта била да види Рио.

— Арти, може би аз мога да помогна — каза тихо. Още бяхме в бара и нарочно снижи глас. — Преди бях журналистка, познавам някои хора.

Помолих я да види какво може да изрови за Устинов, евентуално за Бродски.

Кимна.

— Защо се отказа?

— Бях много млада. Повдигаше ми се от лъжите, които пишех — каза тя и стисна ръката ми.

Гавин Крауи ни проследи с поглед.

— До скоро, инспекторе — провикна се на руски, за да чуят всички.

---

[1] Джефри Дамър (1960–1994) — убил и разчленил труповете на 17 мъже, обвинен и в некрофилия и канибализъм. — Б.пр. ↑

[2] На спечелилия скандална слава през 70-те американски диско клуб. — Б.пр. ↑

[3] Телевизионен проповедник, евангелист. — Б.пр. ↑

— Добър вечер, господин Коен — каза рецепционистката в хотела, Татяна, и измъкна снопче факсове от пощенската ми кутия.

Довчера не бях отсядал в московски хотел. В Москва почти не бях ходил и на ресторант. Те бяха само за годишнини и сватби, ако не си работник, в който случай отиваш там, за да се напиеш до безпаметност в събота вечер.

Ако Татяните и Наташите нямаха място на рецепцията на няколко километра от Червения площад, то същото важеше и за мен; чувствах се така, сякаш ролята ми неубедително играе петнадесетгодишен, незрял за възрастта си хлапак. Никога не бях отсядал в хотел, нито пристигал в Москва със самолет; след като баща ми изпадна в немилост, не пътувахме много. Почти не бях излизал от Москва, освен няколко пъти до морето, и когато Бърди ме заведе с влак до Варшава. Шокирах се колко ни мразят поляците. Когато най-после си тръгнахме оттам, се прибрахме с влак през Рим. През цялото време изпитвах срам, там ние бяхме бедните имигранти. Никога няма да се върна, заклех се. Никога. Майка ми се усмихна, но видях колко е изморена.

— Желаете ли нещо, господин Коен? — попита момичето.

Предположих, че най-вероятно е прочела пощата и предала нататък информацията, може би на закръгления, потен дребен управител, който най-изнервящо изникна зад гърба ми. От името му предположих, че е ливанец. Поздрави ме мазно и ме покани на ВИП коктейла, който в момента течал в бара на мецанина. Взех ключовете си и поех към стълбите; управителят и момичето ме проследиха с поглед.

В бара групи отегчени бизнесмени ръфаха фъстъци и облизваха солта от пръстите си. Групата не беше лоша. Дебело момче с дълга черна коса свиреше на миниатюрна мандолина и пееше „Блусът на нещастника“. Момиче в жилетка на ресни стържеше виртуозно на цигулката, тропаше с крак и подвикваше кънтри напеви.

Карах на бира, цигари, адреналин и тестостерон. Тотално изтощен се отпуснах на един диван с изкуствена кожена дамска в лайнен цвят и поръчах на сервитьорката скоч.

Приближи жена в кожен костюм. „Може ли?“, попита, седна до мен, опипа златния кръст на врата си и извади от чантата си списание. Надникнах — лъскавото издание се казваше „Домашен дух“. Прехвърли статиите, посветени на това как да се отнасяме с прислугата („Прислуга с по-добро образование от вашето“), къде да си купим правено на ръка пиано и новата колекция на „Версаче“. Новата Русия.

Натъпках факсовете в джоба си.

Жената кръстоса крака, лапна цигара и затършува в чантата си за златна запалка, която трябва да тежеше поне половин кило.

— „Картие“, специална поръчка — подаде ми я. — Чакам дъщеря си. Никак не ми е приятно, когато ходи по такива места. — Небрежно махна към бара. — Толкова е вулгарно. Дъщеря ми е отлична ученичка, с висока обща култура. Не знаем къде да я пратим да учи, в Англия или Швейцария. — Любопитството надделя над суетността, тя извади от чантата си очила и изпитателно ме изгледа.

— Струвате ми се познат — каза.

Предположих, че е един вид свалка, докато пристигне дъщерята.

Излезе намусено момиче на около четиринадесет, със сприхава горна устна, издадена достатъчно да окачиш на нея чадър. Имаше лицето на майка си и в него разпознах една моя съученичка отпреди двадесет и пет години. Майката беше в моя клас. Изхвърчах от бара, преди да разбере кой съм.

Ако сте учили в Москва, редом със спомена за снега по златните куполи на църквите и миризмата на дезинфектант и повръщано, натикана най-отзад в съзнанието ви, ще я има и зубрачката, готова да изпее всеки за червена точка в бележника. Малка нацистка, бледа, с руси плитки и пионерска връзка с изряден възел, тя и приятелките й вечно шептяха на учителя за нас, останалите. Бяха послушни; родителите им връзваха двата края с услуги и тормоз.

— Тези хора израснаха с морал, заврян дълбоко в задниците — каза Толя, когато му разказах. — Викахме им бутокрация^[1]. Имах един съученик, бащата на който беше любимец на Брежнев — чистеше личната му тоалетна в най-забутаната дача.

В асансьора имаше камера. В хотела не се дишаше от охрана; преди няколко дни в „Русия“ бяха застреляли някакъв бизнесмен в банята, смърдял с часове, преди камериерката да го открие полуразложен във ваната.

Едва си поемах въздух. Параноята приближаваше, чувствах се като риба на сухо. Заклучих вратата, проверих за разместени предмети, извадих скоча, налях си няколко пръста и се изтегнах на леглото.

Толкова ли бяха къси леглата преди? Чаршафите бяха ли с дупка по средата? Бях забравил.

Извадих факсовете и ги прочетох. Дан имаше новини от приятелите си в Имиграционните, Рой Питъс — също.

Така нареченият Лев Иванов бе влязъл в страната през Джей Еф Кей в Ню Йорк, използвайки паспорт с псевдонима и собствената си снимка. Питъс бе приложил и бележка от някакъв инспектор в Мюнхен. Преди няколко години германците прибрали Лев; подозирали го, че пренася мостри плутоний, но не могли да докажат нищо и го пуснали. Никой не спазва гражданските права на заподозрените по-стриктно от проклетите германци.

Същите бяха изпратили на Рой снимка, която той ми препращаше. Здравият, красив младеж с гъста коса по нищо не приличаше на побъркания, болен мъж в Брайтън бийч.

Пълното му име беше Иван Борисович Ковалски, представяше се като Лев Иванов и бог знае още как. Полуполяк; майка му бе мъртва, бащата живееше някъде в Москва.

По навик пузнах телевизора. Имаше немски канали, Би Би Си, Ен Би Си. По Си Ен Ен течеше предаване за седемте суперхотела в Малмьо. Над телевизора имаше прозорец, стаята ми гледаше към вътрешния двор. Валеше. Момичето в офиса отсреща още работеше; видя ме и помахаше.

Набрах Рой Питъс и заслушах как сигналът отскача от сателитите. На заминаване му казах, че Бърди е болна; не ми повярва, но и не търсеше отговори. Съгласи се да помогне. Свързах се с него и го помолих да изпрати по факса старата снимка на Ковалски на Лили Хейнс. Вече го беше направил. Затворих и набрах клона на ФБР в Москва; Питъс каза, че имал там приятел, но никой не вдигна.

На леглото си намерих пуловера, който Светлана ми зае сутринта. Зарових лице в него и вдъхнах парфюма ѝ; беше силен и познат. Никога не бях искал някого толкова силно. Не беше заради фиаското с Лили Хейнс. Имаше нещо, секс вероятно, но и нещо друго, нещо съвсем инстинктивно. Като в книгите, в оперите. Както го описва Стан Гец в „Отново и отново“.

— Ще ме поканиш ли някога на гости в Ню Йорк? — ме попита тя тази сутрин, сякаш за да прочете какво се върти в главата ми, бе достатъчно да надигне ъгълчето на съзнанието ми.

— Да.

— Добре. Ще ми се да видя мястото, където улиците са от злато и марково бельо — добави, ухилена като сладострастна котка.

— Ела с мен веднага — казах аз. — Завинаги.

— Не мога.

Престорих се, че не съм чул.

По-късно в хотела обявиха бедствена ситуация. Ядрена авария. Потях се от страх. От неспокойния сън ме изтръгна глас по кънтящ високоговорител, нареждаше всички евреи да излязат на двора. Стотици хора се изсипаха навън, на дъжда. В центъра на двора имаше огромен, затоплен плувен басейн, от повърхността на водата се издигаше пара. Вътре плуваха хора, но гласът по високоговорителя им нареди да излязат. После със старомоден кран спуснаха в басейна кон. Когато го изтеглиха, два от краката му бяха ампутирани.

Събудих се треперещ.

После Светлана ми каза, че сънят ми е много руски.

— Гладна съм — каза.

Прочетохме менюто за румсървиса като деца, поръчахме храна — сандвич за мен, пъпеш и шунка за нея, плюс сладолед, ягоди и бутилка бяло вино. Светлана изяде пъпеша с ръце, оставяше сока да тече по брадичката ѝ.

— Знаеш ли кое е най-хубавото на новата Русия? — усмихна се.

— Аз.

— Плодовете. Толкова много плодове.

Така се случи, че когато се обади Лили Хейнс, Светлана беше на леглото ми и ядеше пъпеш.

Рой Питъс съобщи на Лили за снимките ѝ в стаята в Бруклин веднага след като ги открихме. Сега ѝ бе предал цялата информация, с която разполагаше, включително мюнхенската снимка на Иван Ковалски с красивото, здраво лице. И тя си беше спомнила.

Гласът ѝ беше напрегнат, но хладен. Разказа ми за онзи Иван, с когото се запознала преди години.

Тогава Лев бил още Иван. Джони на английски. Запознала се с него в Москва преди почти десет години. В първите години на гласността го срещнала в бара на стария хотел „Национал“. Тогава бил красиво момче.

— За мен си беше свалка за една нощ — каза Лили.

Връзката се разпадна, после пак я чух.

— Започна да говори за емигриране в Америка. За зелени карти. Аз се измъкнах. Той не настояваше, но аз се изнервих. Тръгнах си от Москва след около седмица. Съвсем го бях забравила. Срещала съм куп руснаци и абсолютно не свързах маниака убиец с онова симпатично момче от „Национал“. Това е. Банално, а?

— Винаги е така.

Докато говореше, си водех бележки.

— Не го разпознах на шоуто, нито на касетата. Напълно се беше променил. Зацепих чак когато видях старата му снимка и чух истинското име. Господи, си помислих. Аз само спях с него, а е преследвал мен. Мен.

— Добре ли си, Лили? — Галех крака на Светлана. Имаше една особена извивка точно на свързката на коляното с бедрото, дълъг, стегнат мускул като на колоездач. Искях да питам Света дали обича велосипедите.

— По-добре съм. Реших да приема случилото се, вместо да се крия от него. — Говореше тихо.

— С какво ти каза, че се занимава той?

— Кой?

— Твоят Иван.

— Мисля, че работеше в някакво списание, нещо, свързано с фотография. Срещнах го на един прием в „Новости“. Това помага ли?

— Да — казах. — Наистина. Благодаря ти. — Усещах колебанието ѝ.

— Арти, ще се опитам да ти намеря нещо. Ако успея, ще ти се обадя. Ще ти се обадя — повтори тя, после рязко смени темата. — Как са сега пирожките? Москва? — Звучеше неестествено, но и сякаш не ѝ се искаше да затвори.

Светлана доволно четеше и галеше меката плът в сгъвката на лакътя ми.

— Интересна. Топло е. Почти горещо.

— Тук е студено.

— Как е гаджетето?

— Не знам, не сме се чували. Дръж ме в течение, става ли?

— Разбира се, Лили. Довиждане.

— Виж, за онази вечеря. Май се държах гадно. Искам реванш. Като се върнеш може би? — добави. — Този път аз каня.

Последва пауза неловко мълчание.

— Благодаря — казах.

И двамата знаехме, че е прекалено късно.

Трябва да ми има нещо, помислих, някакъв морален дефект. Преди десет дни бях почти влюбен в Лили Хейнс, сега съм луд по тази рускиня. Оглупял от любов. Но това е различно. Възнамерявах да се ожена за нея, ако тя се съгласеше. Бях готов дори, ако се наложи, да остана в Москва. Вече усещах гравитационното поле на града. Когато Светлана ме погледна, имах чувството, че завинаги обвива с крака врата ми. А може и да бях такава трагедия, че точно това да бях търсил.

— Вярваш ли в синхрона? — попитах Светлана, когато затворих.

— Донякъде — усмихна се. — Приятелката ти ли беше?

— Нямам приятелка. Освен теб, ако ме искаш. Няма друга.

Преди Светлана не бях целувал рускиня. Имаше вкус на пъпеш.

---

[1] Непреводима игра на думи, буквално гъзокрация. — Б.пр. ↑

Светлана ме целуна за последно, отвори вратата на жълтата си кола и ме пропусна в мастиленочерната нощ. През двора на панелната сграда пробягваха сенки. Небето приличаше на жарава с червен ореол дори в тъмното.

— Ще те изчакам — каза Светлана. — Виж, има телефон, ако стане нещо.

— Няма да стане нищо. Прибирай се. Ще взема такси. — Сложих длан на черната коса, която беше като коприна, и я целунах по бездруго подутите от целувки устни. После пак. — Омъжи се за мен — казах, но тя не ме чу.

Едва открих мястото. Груба табела оповестяваше, че горните етажи са нещо като студентско общежитие. Вдигнах запалката си и се втренчих в тъмното. В колебливото пламъче се появи безмълвната сянка на млад негър. Имаше сериозно лице, стиснати от концентрация устни, очила с телени рамки. Извиках, но него вече го нямаше, не бях и сигурен, че не ми се е привидял. Чувах ехо, звън на метал по панела.

В крайна сметка опипом открих влажно стълбище. Дубовски ме посрещна с яко като на борец ръкостискане, взе ми петдесет долара и ми посочи един стол. „Ню Йорк таймс“, казах. Той прошепна на скрит в сенките млад мъж.

Още няколко мъже седяха по диваните и пушеха. Под розовите прожектори на импровизираната сцена се появи момиче. Кикотейки се, свали дрехите си и в името на моралната ни разруха бавно, много бавно потри голите си гърди. Танцуваше на съпровода на Тина Търнър, после седна на ръба на подиума; смени я второ момиче, което се съблече на Едит Пиаф.

Бяхме пет „журналисти“, аз, един швед, двама датчани и Гавин Крауи. Платихме по петдесет долара на Дубовски за демонстрацията в така наречената от него школа по еротично изкуство. Момичето на сцената бе най-много на двадесет.

— Радвам се, че дойде — извика Крауи и потупа мястото до своето.

Бях тук заради слуховете, предадени от Крауи на Толя, че Дубовски поддържа връзки с някой си в ядрената мафия.

— Нали помниш, Артъм, в Москва слуховете са винаги по-интересни от фактите. Няма факти, информацията се манипулира, значи трябва да вярваш на клюките — бяха думите на Толя.

Спомнях си.

На сцената излезе много красиво момиче. Имаше невероятни, големи гърди с гладка кожа и много твърди розови зърна.

— Как се казва? — попита Крауи.

— Кажим им името си — провикна се Дубовски към момичето.

— Мадона.

— Циците истински ли са? — изхили се Крауи.

— На моите момичета? Разбира се. — Челото на Дубовски беше потно.

Мадона свърши номера си. Последваха още две момичета.

— Да видим пак оная с големите цици — изцвили Крауи.

— Ще ви струва по-скъпо.

— „Ню Йорк таймс“ черпи — отговори Крауи.

Светлините станаха приглушени. Някой изключи дръм бокса и пусна класическа музика, после сирена на влак. Мадона се появи, този път със старомодно наметало, широкопола шапка и дълги ръкавици. В края на номера, вече съвсем гола, слезе от сцената, застана пред Крауи и го перна през лицето с косата си. Все едно гледах пак Олга Грос. Сетих се за бедната Олга в гримьорната ѝ, за черния сутиен, евтината водка, тялото ѝ — без пръстите — в найлоновия чувал на плажа в Бруклин.

Едната ръка на Крауи беше на дюкяна му. С другата подхвърли на пода цигара, наведе се и стисна гърдата на момичето.

— Достатъчно — намеси се Дубовски.

Момичето се оттегли, пуснаха пак светлините. Дубовски ме хвана за лакътя и ме придружи един етаж по-горе, в стая с няколко тапицирани в брокат кресла и маса с поднос водка и мезета.

— Почерпете се. — Дубовски имаше подлярско лице със свински очички. Влажните устни така и не покриваха кривите му зъби. Намирисваше. — Добре дошли в академия „Еротика“. Известна и като Школа за еротични и шоуизкуства. Тук творим изкуство. Стриптиз без изкуство е като гинекологичен преглед на музика.

Запалих нова цигара, извадих бележник и химикал и започнах да задавам въпроси за школата му.

Дубовски набирал момичетата чрез реклами в провинциалните вестници. Момичетата задължително живеели в сградата — общежитието било в дъното на коридора. Карал ги да подпишат договор и да платят за обучението си, но тук започна да говори мъгляво и не разбрах откъде точно идва печалбата; таксата на момичетата беше абсолютно символична.

Да вземем Мадона, каза Дубовски. Преди водела отвратителен живот, без перспективи, лепяла метални части в автомобилния завод в Ростов. А сега „танцува“ в Москва.

— Нуждите на нашите момичета са изцяло задоволени. Предоставяме им подслон, храна. Поемаме всички разходи, включително козметиката и тоалетите. В замяна те се отказват от човешките си права — отбеляза и добави, — ха, ха. — Очите му се бяха свили до гнусни топлийки.

— Държа на физическата красота и вродения талант.

Нямало момичета над двадесет и шест, тогава изтичала трайността им. Тук, в училището, ги учили на танци, маниери и нещо, което Дубовски наричаше „пластичност и ориенталски изкуства“. Момичетата не напускали без разрешение сградата. Без разрешение не могат дори да се обадят по телефона, каза и се почерпи от водката.

— Разбирам жените. Знаете ли какъв бях, преди да стана бизнесмен?

— Какъв?

— Гинеколог.

Говореше малко английски, омесен с руски.

— През деня момичетата учат. През нощта изнасят демонстрации на гостите ни журналисти. И на бизнесмени — потенциалните им работодатели.

— В кои браншове?

Дубовски ми наля водка.

— Всякакви. Пътуват много. Държим се с тях добре.

Появи се съпругата на Дубовски, Вера, и също си наля от водката. Беше платинена блондинка с пуловер на „Лурекс“ и глас толкова остър, че можеше да троши стъкло. Точно Вера решила —

цитирам дословно — че медицината е прекалено корумпирана за един чувствителен човек, и предложила идеята за училището.

— Аз бях медицинска сестра — добави тя.

„С разпадането на Съветския съюз тапата изхвърча от бутилката — ми беше казала Светлана. — Плък — пъхна пръст зад бузата си и изимитира звука от коркова тапа. — Москва се превърна в град на греха. Сексшоута. Плаващи гей дискотеки. Всевъзможни проститутки, всички умиращи да срещнат своя «бизнесмен».“

Бизнесмените бяха новите товаришчи, новата номенклатура, новите щастливци. Москва отдавна го знаеше, но за мен дойде като нещо ново. Чел бях, гледал безкрайни псевдоенергични телевизионни репортажи у дома. Но навремето напуснах предвзета, пуританска страна, кълняща се, че капитализмът е чадо на дявола. Сексът рядко се споменаваше; бизнесът за социализма бе като греха за католическата църква. А сега бяха навсякъде — проститутки, бизнесмени, издокараните типове от Световната банка, с които закусвах в хотела. Руските мутри караха ролс-ройси. Ето ти я пазарната ниша на Дубовски. Новите бизнесмени не си падаха по Большой театър, а по мръсните забави.

Къде обаче беше печалбата на Дубовски, това ме притесняваше.

— Аз инвестирам — каза той. — Момичетата са съгласни да ми изплащат процент от заплатата си, когато започнат работа.

— Какъв процент? — Драсках енергично, както бях виждал да го правят репортерите. Стинг пееше благочестиво от стереото в съседната стая. — Къде работят момичетата?

— Имаме няколко в Москва, но повечето изпращаме в чужбина. На добри места.

Съпругата му кимна.

— Фирми в сферата на шоубизнеса в Южна Америка или Близкия изток. — Темата го вдъхновяваше. — Естествено, не съм особено въодушевен за Арабския свят. Арабите не са джентълмени. Но и човек трябва да поема рискове. Работата си е работа, може да се каже, че правя един вид услуга на сънародничките си. Създавам ред от хаоса в женските глави.

Трябва да съм бил съвсем тъп да не го забележа от самото начало: Дубовски въртеше бардак. Демонстрацията целеше да те възбуди, после избираш.

— Искам да говорим по мъжки — казах и му показах пачка долари. — Разкарай жената.

Той каза на жена си да се маха.

— Да приемем, че искам да взема с мен едно от момичетата, за да въртя — както ти казваш — шоубизнес.

— Няма проблеми. Ако заплащането ме устройва.

— Имал ли си момиче на име Олга Грос?

— Може би, а може би не. Кой ги помни? Добра ли е? Приемам само първокласни момичета. Искаш тази Олга Грос ли?

— Да. Провери я. Мога да платя. Имаш ли вече момичета, „пътуващи“ с такива като мен?

— Имам момичета навсякъде — Италия, Румъния, Хърватска. Говорим за глобални пазари. Рускините са най-добрите.

— В Щатите?

— Да, Брайтън бийч, Лос Анджелис.

— Искам демонстрация насаме.

— Коя да е?

— Олга.

— Пробвай друга.

— Най-доброто ти момиче. Млада, здрава. С големи цици.

— За колко време?

— Час-два.

— За „Ню Йорк таймс“ — каза той — двеста долара.

— Прати ми онази, Мадона. — Дадох му пари и показах още. — И се разтършувай за Олга.

Отнякъде се появи Гавин Крауи. Отпиваше уиски от бутилка — половинка, с другата ръка закопчаваше ципа си.

— Мадона е в дъното на коридора — каза Дубовски.

Нямаше повече танци. Момичето, което се представи като Мадона, лежеше на мръсен памучен чаршаф с разтворени крака и пародия на сладострастна усмивка. Тихо свиреше касетофон. Наведох се и го изключих. Песента беше на Били Холидей, но не съм много сигурен дали момичето го знаеше — за нея това бе просто шум.

Беше много по-млада, отколкото ми се стори, може би на седемнадесет. Потърка тялото си — беше фантастично. Мадона, още

дете, беше сладка стока за продан, сочна. Беше и зле насинена и пурпурните следи се отбелязваха като петна на плод по бялото ѝ тяло.

— Облечи се. — Грабнах от стола халат и ѝ го подхвърлих.

— Не ме ли харесваш? — опита да ме приласкае. — Да ти направя ли свирка?

Метнах халата отгоре ѝ и казах:

— Можеш да говориш на руски. Облечи се. Искам да поговорим.

Тя навлече халата и се облече под него като ученичка. По тениска и шорти приличаше на дете.

— Познаваш ли едно момиче, Олга Грос? Сценичното ѝ име беше Ана. — Запалих ѝ цигара и оставих малко пари на масата.

— Беше ми приятелка. Добре ли е?

— Ходила ли си да работиш в чужбина? — попитах и оставих още долари на нощното шкафче.

Тя ги погледна.

— Да.

— Къде?

— Германия. Хърватска. Украйна. Румъния. Нали няма да кажеш, че съм се разплямпала?

— Няма.

— Парите ми трябват за лекар. Болна съм.

— От какво?

— Кажи ми за Олга.

— Мъртва е. Съжалявам.

Момичето ухапа долната си устна.

— Къде другаде си била?

— Не им знам имената, в Арабския свят.

— Дубай? Кувейт?

— Може би. Ще ми помогнеш ли? — Сграбчи ръката ми като удавник.

Същото каза Олга Грос на Толя в „Батуми“. Кимнах.

Тя опита да се усмихне, но устните ѝ бяха напукани, с грозни язви покрай устата. Трябваше да го забележа по-рано.

— Носила си мостри?

Тя кимна.

— Знаеше ли какво е?

— Не.

— Какво смяташе, че е?

— Мислехме, че отиваме в чужбина да работим. Като танцьорки.

— Карали са ви да доставяте стока.

— Да, понякога.

— На кого?

— Разни мъже, в градове по границата. Хърватска. Германия. Носехме каквото ни кажеха. Прекарвахме доставките в грима си.

Като Олга и Лев, това момиче бе пренасяло радиоактивни мостри през границата, изгубена сред бежанците, се бе вляла в хаоса на Запада.

— Разбра ли какво пренасяш?

— Да, случайно.

— Плутоний? — прошепнах.

Тя кимна.

— И други неща?

— Да.

— Червен живак?

— Да.

— Откъде знаеш?

— Една нощ двете — аз и Олга — бяхме в някакъв малък град в Хърватска. Гнусно място, гнусна храна, пияни ченгета. Избягахме в стаята си. Олга беше смелчага. Да надникнем, каза. Мислехме, че може да е дрога. Тя отвори пакета. Вътре имаше нещо червено, приличаше на лак за нокти. Личеше, че не е наркотик. После някой ни каза.

Показах ѝ снимка на Иван Ковалски.

— Той придружаваше момичетата.

Вратата с трясък се отвори и Мадона се сви към стената. Появиха се Дубовски и съпругата му, която се хвърли към момичето. Дубовски носеше 9-милиметров „Глок“.

Насочи го към главата ми; жена му обработваше момичето. Просто гледах. Накараха ме да гледам. Не бях Клинт Истууд, нито Харисън Форд. Бях никой, schlemiel^[1], който точно в този момент мразеше живота си. Не ѝ помогнах, нямаше как. Не я спасих. Имах чувството, че вися на бънджи и ластикът се къса. Просто стоях там с

хладния метал, опрян в главата ми, Били Холидей и пищящото от болка момиче, сигурен, че ако помръдна, ще съм мъртъв, тя също. Така навремето май казваха и „добрите“ германци.

— Искаш ли същото да се случи с приятелката ти? — изсмя се Дубовски. — Можем да го уредим.

Замолих се на господ да блъфира и Светлана да е имала достатъчно мозък да се разкара от този бардак. Дали е някъде вътре?

Жената отново удари шамар на Мадона, последва кух звук и момичето се свлече на леглото.

— Достатъчно — извика Дубовски. — Стига!

Предполагам, че му трябваша живи. Това беше печалбата му, тези момичета като Мадона, прилепена в ъгъла и опитваща да спре с ръка шурналата от устата ѝ кръв. Момичетата на Дубовски бяха ядрени мулета.

---

[1] Глупак (евр.). — Б.пр. ↑

Залитайки, се измъкнах на улицата. Светлана ме чакаше в колата, вдигнала крака на таблото и потънала в евтин роман. В нея имаше някаква странна смелост, шофираше също безстрашно. Отведе ме у дома, изпържи яйца, приготви ваната. Докато седях в топлата вода, започна да върти телефона и да се мъчи да измъкне Мадона от „общезитието“ на Дубовски. На сутринта я оставих пак на телефона, убеждаваше, молеше, смееше се, заповядваше, предлагаше насрещни услуги. „Пази се“, ми каза и аз я целунах за довиждане.

Фоайето на „Новости“ смърдеше, същата миризма на дезинфектанта, която надуших в „Св. Винсът“, когато умря Устинов. Смяташе на утрините в Москва.

В детството ми „Новости“ кипеше като кошер. Бърди работи там за малко като секретарка в едно списание, издавано на английски. Често я посещавах, за да зяпам момичетата в списанията и да упражнявам английския си с приятелите ѝ, все чужденци в Москва.

Тук се публикуваха десетки списания, които разпространяваха съветската пропаганда, но захаросана, като за употреба зад граница. Сега в част от сградата се помещаваше клуб „Up & Down“, според Толя най-мръсният секс клуб в Москва.

Около час се лутах по коридори, сякаш излезли от романите на Кафка, чуках по врати, надничах в прашни стаи с мъртви цветя на перваза. Случайно открих архива със снимки. Беше си цяла история на Съветския съюз, тази авантюра в публичните отношения. Разпитах за Иван Ковалски; не знаеха нищо. Пробвах и с Лев Ковалски, но пак ударих на камък.

По коридорите имаше черно-бели снимки от „Съветски живот“ от шестдесетте: мъж караше кола със седнала отзад мечка, Хрущов се здрависваше с Кенеди. Мислех си как старите лидери приличаха, и то в най-добрия случай, на животни. Брежнев бе тромав, но изпълнен с

енергия, като мечок. Не точно човешко същество, но обладан от вътрешна сила.

В последната стая в дъното на коридора двама забравени мъже, и двамата с очила и жилетки, седяха и си убиваха времето сред хвърчащи бумажки. Бяха закопнели за компания. Разтърсиха отсечено ръката ми по европейски маниер, леко се поклониха. Бях забравил как се прави.

Представих се за репортер от „Ню Йорк таймс“, само разглеждам, казах.

— Да сте чували за тоя Николае Бореску? — попита с надежда единият, Руди.

— За кой? — Предложих им цигари.

— Румънски магнат в книгоиздаването. Говори се, че ще ни купи и ще прави ново списание „Руски живот“.

— Пада си по хазарта значи — казах.

Английският на Руди беше елементарен, другият не говореше никакъв. Съжалих ги.

Отново се представих, този път на руски.

— Но може би познавате господин Чьом Бродски. Той също планира да купи някои издания, може би целите „Новости“.

— Това сигурно ли е? Има ли кой да го потвърди?

— Разбира се. Върви, Саша. — Руди избута колегата си към вратата. — Така — каза. Стоеше прав, от уважение. — Кажете ми, Артъм Максимович, как е в Ню Йорк. — Беше закопнял, жаден за новини; използва бащиното ми име, сякаш бях висок гост.

Показах му снимката на Лев. Дори не се замисли.

— Ами да. Иван ни беше приятел. Изчезна. Решихме, че се е пропил. Или е станал наркоман. Може да е болен, си мислехме. Какво се е случило с него?

— Не знам — излъгах. — Опитвам се да го открия. Може ли да ми дадете някакви подробности?

Руди беше приказлив, радваше се, че имат гости. Разчисти един фотьойл с цъфнала кожена тапицерна, махна към него и възбудено засмука от цигарата.

— Изчакайте малко.

Изчезна в едно хранилище, откъдето се върна, притиснал към гърдите си голяма папка.

— Иван беше специалист, може да се каже дори гений. Тушираше снимки. Преправяше ги. Можеше да направи така, че хората да изчезнат. Вижте.

Отвори папката: снимки на президиума, събрани на мавзолея на Ленин за Първи май. На едната Андропов беше със, на следващата — без шапка. Беше направено виртуозно за времето си. Сега с компютрите можеш да направиш какво ли не, но тогава си е било мъчен занаят, изкуство. Сетих се за Лили, за колажите, които ѝ бе направил.

— Ето го и архимодела. — Показа ми книга с известната снимка — Ленин изнася реч, Троцки се качва на трибуната. Обърна страницата. — Погледнете по-внимателно. Вижте, Троцки вече го няма, но лакътят му стои. Забравили са да го махнат. Все се шегувахме с Лев. „Не забравяй лакътя“, му казахме. Той не правеше такива грешки. — Погледна ме. — Знаете ли защо Съветският съюз загина? Винаги е имало нестандартно мислещи като мен и Саша, които да запазят оригиналните снимки. Хора, които да изнесат фактите на Запад. Там има толкова много места, където да ги публикуваш. После дойде Горбачов и гласността, и на никой вече не му пукаше дали на снимката има или няма шапка. Всички знаеха, малко или много, истината. Иван загуби работата си.

— Това огорчи ли го?

— Не, беше добро момче. Запозна се с някаква американка, луд беше по нея. Каза, че щели да се оженят и да живее в Америка. Стана малко странен, но и времената бяха странни. Показа ни снимката ѝ, но тя така и не отговори на писмата му. После той изчезна. Искате ли телефона му? — Руди отвори някакъв бележник и преписа телефонния номер на листче. — Да го набера ли?

Кимнах.

Руди набра, изслуша отговора отсреща и затвори. После пак позвъни и пак говори с някого.

— Бащата на Лев се преместил и сега нямал телефон. Но открих адреса му. Сигурен съм, че ще се зарадва да види приятел на сина си от Америка. — Дръпна с все сили от цигарата и на лицето му се изписа дълбоко задоволство.

— Благодаря ви.

Саша се върна; изглеждаше доволен. Заговори така официално, сякаш се намирахме в класна стая.

— Имам удоволствието да потвърдя, че бях прав. Господин Чьом Бродски ще купува агенция „Новости“. — Усмихна се и тримата запалихме по цигара.

— Хубави цигари. Вкусни — каза Саша.

Двамата ми влязоха под кожата — можех да съм на тяхно място.

— Какво правите сега? — ги попитах.

— Изчакваме. Може би някой ще ни купи. Опитваме се да опазим архива. Трудни времена. Мислите ли, че нещата ще се оправят, Артър Максимович?

— Не знам. — Пъгнах възможно най-дискретно всичките си цигари в чекмеджето на Руди. — И името ми е просто Арти — казах и излязох да открия бащата на човека, когото бях убил.

Мъжът с мъка отвори вратата.

— Извинете, бравата нещо заяжда — каза, когато ме видя от другата страна. — Казвам се Ковалски, Борис. Вие кой сте?

— Казвам се Коен — отвърнах сковано, сякаш бях учил руски в училище. — Вие ли сте бащата на Иван Борисович Ковалски, известен и като Лев?

— Да, понякога му викаме Лев. Така се казваше баща ми. Той ми изпрати това. — Погали кафявата си жилетка, сякаш беше персийска котка.

Предположих, че е полулуд, както става с възрастните или болните. После се поправих. Очите му се склучиха върху мен и в тях за миг проблесна съвсем здрав разум.

— Бих искал да поговорим за сина ви.

— Лев е мъртъв. — Не беше въпрос.

— Да.

— Добре.

Отстъпи да ме пропусне от тъмния коридор.

Ковалски беше покрил прозорците със стари вестници и през процеците навлизаше само бледо подобие на светлина. Очевидно живееше сам, като Бърди. Накуцваше с патерица и груба протеза. Докато ме водеше в стаята си, черепът му лъсна; част от темето му бе вдлъбнато, сякаш го бяха блъскали с чук. Пуловерът му беше кашмирен, но ризата отдолу беше цялата на лекета.

— Добре — повтори мъжът. — Отърва се от мъките. Озовах се в стая, отрупана с документи. Масата беше покрита с хартия, вестникарски изрезки, доклади, писма. По прозореца, по пода имаше куп хартии. Започвах да мисля, че всички старци в Москва доброволно са се затворили в мизерните си стаи и охраняват купчините документи, единствената си връзка със спомените. Над телевизора имаше икона.

— Седнете, моля — каза. — Ще направя чай.

Пред мен стоеше човек, останал без сили дори да мрази. А лицето му бе просто създадено за омраза: слабо, с издаваща силна воля

брадичка, посивяла руса коса, стегната покрай устата кожа. Бледо полско лице със светли, жестоки очи. Но болестта бе изяла повечето от плътта и целия му хъс.

— Радвам се, че е мъртъв. Превърнаха го в чудовище. Познавахте ли го?

— Той опита да ме убие — казах.

— Тогава защо сте дошли?

— Реших, че може да искате да знаете.

— Полицай ли сте?

— Да, в Америка. Трябва да знам кой беше синът ви и с какво се занимаваше. — Предложих на стареца пакет цигари.

Той неохотно извади една. Запалих му я; пушеше с три пръста, другите ги нямаше.

Исках да му кажа: аз го направих, аз убих сина ти.

Наля чай и извади бисквити в чинийка, после седна на фотьойла с изтъркана дамаска на рози и свали протезата, остави я встрани и замасажира чуканчето, което бе покрил с кафяв чорап. Изчака ме да изпия чая си и изям няколко бисквити, после официално каза:

— Благодарен съм ви за новината. Какво искате?

— Откъде взимаше Лев мострите?

— Моля — каза и махна към найлоновата завеса. — Да отидем в кухнята.

Зад завесата имаше тезгях с везна. До нея спретнато бяха подредени дискове от неръждаема стомана, големи колкото хокейни шайби. Имаше метални съдове и чисти стъклени буркани. На жълта чиния видях пращен стрък червено цвекло, още с пръст по листата.

С оловните кутии пренасяли мострите цезий и плутоний, хокейните шайби пълнели със стружки уран, каза мъжът.

— Сертификатите?

Извади от едно чекмедже свитък официални документи, доказващи състава на мострите.

— Фалшиви?

— Някои. Други са истински. Не е скъпо. Взимаме ги от изследователските институти.

После ми обясни за мострите.

— Превърнаха сина ми в муле — каза. — Принудиха го да пренася тази гнусотия. — Плю. — В началото не знаеше какво носи.

— Кой го накара?

— Кой? Мафията. КГБ. Шефовете. Казали му, че ескортира момичета. Кара тирове. Има ли значение какво? Или кой го е казал? Вината не е наша. Всичко започна с американците в Бруклин. — Показа ми картичка от сина си.

— Откъде намери мострите, които пренесе в Америка? Кой му ги даде?

— Аз — безизразно обяви Ковалски. Премести тежестта си и лицето му се сви от болка. — Не го направих за парите, разбирате ли. Не съм някой смахнат за пари. Разбирате ли ме, господин Коен?

Докато говореше, местеше листовите по масата.

— Направих го за сина си. Нямах какво друго да му дам, затова му подарих смъртта.

В момента Ковалски работел като пазач в ядрен изследователски институт до Москва. Лесно го разбирах, говореше стегнат, културен руски, официалния език на поколението на баба ми и дядо ми. Разказа ми следното:

Прекалено стар за армията, изпратили Ковалски в Афганистан с инженерните части да проучи евентуалната употреба на неконвенционални оръжия. По-възрастен и бавен от другите, стъпил на мина и изгубил крака си. Върнали го обратно у дома и го понижали. Вече бил болен, защото преди това работел в завод за плутониеви сърцевини; главата му била близо до тръбопровода, ръцете му — в обезопасена кутия, която понякога пропускала радиацията.

В онези години Ковалски и съпругата му, с която после се развел по нейно желание, си мълчали. Били съвестни партийци. Щом държавата казвала, че радиация няма, кой бил той, Борис Ковалски, да не зачита мнението на висшестоящите?

После дошла гласността, започнал да чете. Горедолу по същото време уволнили Лев. Никой вече не се нуждаел от подправени снимки. Лев се забъркал с лоши компании, чужденци, мафиоти.

Поканили го да изпълнява поръчки. Известно време карал тир с плодове до Варна. Плащали добре. Той си давал сметка, че парите не идват от плодовете. Откъде тогава? Наркотици? Придружавал момичета до Хърватска, Германия. Танцьорки, му казвали. Знаел, че са курви. Но парите били добри, работата — лесна, а и Лев харесвал момичетата. Споделил с баща си, когато няколко от тях се разболели.

— Тогава разбрах какво пренася — каза Ковалски.

Някъде по трасето Лев се запознал с мъж, който знаел как се правят истинските пари. Помолил баща си за помощ.

— После ще се откажа и ще отидем да живеем в чудна дача на село, ми каза. Съгласих се. Всички го правеха. В крайна сметка си беше нещо като семеен бизнес.

Минатом, старата съветска агенция по ядрена енергетика, преди била като държава в държавата. Там продължавали да работят милион хора, почти всички докарани до просешка тояга. Дори на най-ниски нива се въртяла нелегална търговия: продавали се плутоний, уран, литий, цезий. Борис Ковалски редовно изнасял това-онова от института.

— На всички ни е дошло до гуша. Много не са виждали заплата от месеци. От години. Затова и се спасяваме сами. Аз въртях бизнес от името на Лев. — Скръсти пръсти и изпука с кокалчетата.

— Как?

— Как? Криех мострите в кутията си с обяда. Какво значение има как?

Закри с ръка лице.

— Веднъж обаче обърках мострите или някой ми изигра номер. Взех цезий и Лев сериозно се разболя. Знам, защото един колега също взе и цезият го облъчи целия. Умря след две седмици. А аз вече бях дал мострите на сина си.

Поседяхме мълчаливо. Не знаех какво да кажа, затова изядох последната бисквита.

— Исках Лев да се откаже, но беше прекалено късно, беше се пристрастил. Към силата, евентуалните пари. Към смъртта. Беше търговец на мостри, муле. Аз съм ядрено муле, казваше, ще работя, докато пукна. Искаше да направи един последен опит да вкара плутоний в Америка. Мисля, че имаше и други планове.

— Какви?

— Едно момиче, което го беше измамilo.

Размести листовете и извади снимка на Лили Хейнс, десет години по-млада, с пухкава ушанка, снежнобяла на фона на червената ѝ коса.

— Нещо друго?

Ковалски сви рамене.

— Известни ли са ви последствията от облъчването? Да ви кажа ли какво ставаше със сина ми? Кръвта умира.

— Знам.

Запали смърдяща индийска цигара от розов пакет. Навън пак беше започнало да вали, този път град. Ледените топчета барабаняха по прозореца, в московския здрач протяжно изви полицейска сирена. Искях да кажа на Ковалски, че аз застрелях сина му.

— На кого, мислите, продаваше?

— В Германия, България и другите места — на посредници. Банкери. Италианци, които изчистваха парите. Така ли се казва?

— Изпираха.

— Да. Терористи, либийци, иранци, кой знае? И какво значение има? Тук напоследък човек може да купи всичко.

— Всичко?

— Разбира се.

— Плутоний?

— Колкото щеш.

— Червен живак?

— По-трудно, върви по-скъпо.

Дъждът падаше като олово по прозореца.

— Лев беше добър син — разплака се мъжът.

Замислих се за страстта на сина му към ножовете.

— Кой търсеше стоката в Америка?

— Не знам.

— Можеш ли да разбереш?

— Кой съм аз — нищо. Може големите шефове в някой институт да ви кажат.

— В твоя институт? Ще ме заведеш ли?

— Ще трябва да се бръкнете.

— Колко?

— За нов крак.

Разтри чуканчето и аз разбрах. Борис Ковалски, измамил системата, която го бе предала и убила сина му, искаше за компенсация по-добра протеза.

— Дай сто рубли — каза Ковалски късно на следващата вечер.
Дадох му пачка намачкани банкноти.

Бяхме пред вратите на института, на около час от Москва. В будката на охраната похъркваше старица. Ковалски задумка по железната ограда, тя се събуди и надигна глава.

— Ти си.

— Аз съм, майко. — Даде ѝ парите. — Забравих вътре нещо.
Старицата кимна, вдигна бариерата и плю в нощта.

— Дай ѝ цигари — ми каза Ковалски и аз подадох кутията през прозореца.

Жената наведе глава и се ухили сервилно. Господи, колко исках да си ида у дома. Стиснах ръката на Светлана — беше ни докарала с трабанта си.

Захладняваше. Пустият кален двор бе покрит с белезникав скреж. Подобна на трактор машина пуфтеше летаргично и запращаше към студеното нощно небе поток пара.

— Хелий — изръмжа Ковалски. — Продават го, за да позакърпят бюджета. Чакайте тук.

Остави ни в колата и тръгна към мръсножълтата сграда, после ни махна да го последваме.

— Остани в колата — казах на Светлана. Тя поклати глава. — Ами ако има радиация?

— Страх те е, че ще родя болни деца? — попита.

— Да.

— Тогава ще изчакам — каза и аз вече знаех, че ще се омъжи за мен.

Вътре Ковалски ме отведе в помещение, което приличаше на занемарена училищна лаборатория. Имаше опърпани таблици с трансурановите елементи, морално остарели микроскопи, газов котлон с чайник, побеляла от тебешир дъска, няколко маси и купища папки. Подпирайки се на патерицата си, Ковалски тежко се отпусна, запали от индийските си цигари и мълчаливо зазяпа прозорците.

— Ще почакаме.

— Какво?

Стоях с гръб към вратата, когато тя рязко се отвори. Извърнах се. Влезе жена на средна възраст, увита в шал като танцьорка. Бавно го свали и седна до масата.

Ковалски я представи като Валя Голицина. Научен работник, каза, професор.

— Колко? — говореше на Ковалски, който гледаше мен.

Отворих портфейла си и ѝ показах парите.

— Не стигат. Говорите ли руски?

Кимнах и ѝ показах още пари.

— Става. — Натика банкнотите в джоба на самото си, огледа се и извади от найлонова торба голям буркан нескафе, бутилка водка, чаша, щафета салам и малък хляб. Подреди ги в редица на масата, огледа резултата и се усмихна. — Имаме половин час.

Седнах на един стол с лице към нея като ученик. Тя започна бавно да отваря водката. Имаше издължено, красиво лице, римски нос, тъмни очи, грациозни като на балерина рамене. Отвори нескафето, запали цигара, после извади висок около десет сантиметра оловен буркан, сложи гумени ръкавици и от буркана извади стъклен съд, пълен с розово, пихтиесто вещество. Приличаше на лак за нокти, само дето беше червен живак. Затова ли изминах целия този път, за тази бутилка какво? Смърт?

— Червен живак — обяви тя.

— Става ли за бомби?

— Разбира се.

— Какво количество ми е нужно?

Валя посочи към водната чаша.

— На половината на това.

— Какъв точно е механизмът?

— Разбирате ли от физика?

— Не.

— Окей. Червеният живак изобщо не съществува в природата. Като плутония е изцяло изкуствено вещество. Използва се за ядрен тригер. Поставен в плутониева сърцевина в центъра на ядрено устройство, той се компресира. По този начин може да се намали количеството живак, да се правят много по-малки бомби. Може да го

използвате за гранатохвъргачки, дори за гранати. Персонални атомни бомби. Още?

— Да.

— Първата партида червен живак е получена преди много години в един отдалечен район. Веществото е уникално. Понякога се съединява със стронция. Силно радиоактивно е. Някои радиоактивни елементи му придават специфични свойства, отличаващи го от всички останали. Много лесно се прекарва през граница.

— Как се транспортира?

— Съществува под формата на прах или на течност. Течността може да се имплантира с различни изотопи до червен живак 2020. Нужен ви е ускорител на частиците. Тук имаме такъв. Сега го даваме под наем, на час, като курва. — Тя отпи от чашата и започна да реже салама.

Лекцията продължи още няколко минути. Червеният живак 2020 излезе топ убиец.

Част от това вече знаех от Андрей Фьодоров, но исках да съм сигурен.

— Използвате го за стелтове?

— За боята, да — каза. — И за миниатюрни бомби. Лесно се пренася, лесно се укрива. Най-великата съветска тайна заедно с антимоновия оксид. Малко известен е на Запад. През 1968 предадохме дисертация за „Дюпон“, после нищо. Дори вашите лаборатории в Лос Аламос отхвърлиха червения живак — каза, а аз си спомних, че Фьодоров е работил в Лос Аламос.

— Двадесетина години по-късно „Дюпон“ кандидатстваха за патент. Двадесет години тайни изследвания? Кой знае? — Валя си вземаше от салама и все по-често поглеждаше към прозореца. — За проектите са нужни мощни компютри, а тук нямаме такива. — Изсумтя презрително към разпадащата се лаборатория. — Нямаме нищо.

Попитах защо властите са криели съществуването му.

— Корупция. Моралните последици от секретността. Дори след като КГБ потвърди на Елцин, че червеният живак не е измислица, един академик — който знаеше прекрасно за съществуването му — обяви, че това е невъзможно, защото „противоречи на същността на

природата“. Прекаляваме със секретността, това ни е проблемът. — Измъкна от джоба си намачкано писмо и ми го подхвърли. — Четете!

Беше писмо от Дубна до Екатеринбург за покупка на червен живак.

— Червеният живак е чудесно нещо, защото лесно се транспортира. — Зарови в чантичката си и триумфално ми показа гилза червило. Отвори го. — Като обикновения живак, червеният е много мек, много ковък, много чувствителен към топлина. При подходящите условия мога да го оформя на червило. Като това. — Размаха го под носа ми и се разсмя, когато отскочих назад, после извади от чантичката си огледало и се начерви.

— Донеси ми везни — нареди на Ковалски.

Валя продължи да реже салама с точността на учен, после сложи парчетата на лабораторната везна.

— Вижте. Сто грама, или четвърт фунт. Това количество червен живак е достатъчно за превъзходна малка бомба. — Сложи още салам, после отчупи малко хляб и със замах го добави на везната.

Сто грама салам. Господи, помислих. Говореше за живака като за кайма.

— Пренасянето му през граница е детска игра. Лесно е, също като с плутония. Не се открива. Слагаш го в стоманен буркан в ръчната си чанта и минаваш границата. Нищо за деклариране! — Започна да вади разни неща от чантата си и да ги хвърля на масата. — Може да заместите скрапа и мострите в топка за тенис, в стъклена пръчка, цигарена кутия, буркан от сладко. — Наслаждаваше се на собственото си представление. — Ако не истинска бомба, може да направите бомба със закъснител. Познавам една жена, отрови мъжа си с уранови стружки зад тоалетната чиния. Трябваша й години, но какво от това. Когато я попитах „Не се ли отрови и ти“, ми каза, че си е струвало.

Валя Голицина доизпи водката си. Изглеждаше вече пияна. Ковалски мълчеше в ъгъла и потриваше ампутирания си крак. Като мъж очевидно не одобряваше поведението й, но търпеливо я чакаше да свърши — тя му беше началник.

— С червения живак най-после разполагаме с технологията да произведем бомби с размера на този салам, способни да разрушат цял град. — Наквасена, вече се повтаряше.

Оставих я да дърдори.

— Тествано ли е?

— Няколко пъти, на север. Подведохме останалия свят. В Минатом, в Министерството на отбраната, все едно живеехме в друга Русия. Знаеха, че можем да спечелим милиарди от специалната ни ядрена технология. Горбачов знаеше. Искаше с нея да финансира реформите си. Документите бяха унищожени при преврата. Елцин знаеше. Дръжте. — Подхвърли ми още листове, сякаш извираха от чантата й.

— За колко върви?

— Двеста и петдесет хиляди долара килото, може и повече. Има истории за корупция, за откраднали го бизнесмени. Корупцията и слуховете са навсякъде. Никой не говори с учените, никой не ни плаща.

Погледнах към буркана с кафе.

— Кой купува?

— Америка, Англия, Франция, Германия, всички страни с ядрени и стелт технологии. Израел, Южна Африка, Ирак. Саддам плати милион за килограм червен живак.

— Как го пренасяте?

— Дипломатически багаж. Летище Цюрих е безмитна зона. Мексико отвори границите си със САЩ.

— Може ли да купя мостра? За тестване?

Тя поклати глава.

— Прекалено е опасно.

— А защо да ви вярвам?

Започваше да пристига първата смяна. Валя затвори „магическия“ буркан кафе и го прибра в чантата си, измъкна последния лист хартия оттам и я затвори. Беше документ за трансфер от американска компания, която се съгласяваше да посредничи при покупката на червен живак за 290 000 долара на килограм. Имаше техническа част, касаеща употребата на веществото за самолето- и електротехнологиите и евентуално за производството на полимери. Техничарски шашми, помислих. После погледнах подписа — писмото беше изпратено от пощенска кутия в Лос Анджелис, с препратка към автосервиз „Космос“ в Бруклин. Бях видял същото писмо в ръцете на Джони Фарони.

— Вярваш или не, това е истина. — Вера се уви в шала си. — Моля, забравете за срещата ни. — Метна бутилката водка в кофата за боклук, леко се поклони и изчезна през вратата, потраквайки по линолеума с токчета, като ме остави повярвал в целия този кошмар, но без никакви доказателства.

На другата сутрин Гавин Крауи ме заведе в апартамент до Измайловския парк, за да купя мостри червен живак от жена на име Таня. Знаех, че е рисковано да се сдушвам с Крауи, но той беше достатъчно мазен да разполага с контактите. Взех с мен Едуард Сколник — познаваха се, движеха в една и съща затворена среда.

Таня носеше пухкаво, розово ангорско болеро и ботушки с тънки остри токчета, които потракваха по мраморния под. Подаде ми да ѝ целуна ръка, с другата ми тикна кутия локум.

— Гавин ми каза, че търсите нещо? Естествено, че мога да ви помогна — каза. — Няма проблеми.

Сладникавата, суха миризма на локума изпълваше до пръсване апартаментата, пудрата захар изглеждаше като замръзнала в пътечките слънчеви лъчи. В средата на помещението имаше барплот и редица фикуси пред фототапет с минарета и кършещи снага танцърки. От стереото се носеше ориенталска музика.

Таня, закръглена, дребна жена, с ярки очи и бенка на носа, седна с кутията локум в скута и вдигнати на розова копринена табуретка крака. Усмихна се и прегърна Крауи, който се присламчи като кученце на купчината копринени възглавници. Таня се държеше учтиво, беше много спокойна, много приятна. Слугиня внесе поднос с коняк и кафе, Таня разля и поднесе купа шамфъстък. В ъгъла, без да поглежда към нас, гризеше фъстъци дребен мъж, до него на масата лежеше полуавтоматичен пистолет.

Крауи почти не разговаряше със Сколник, който си убиваше времето да подхвърля черупките от фъстъка в един стар месингов пепелник.

— Значи искате да купите червен живак? Напоследък се търси много — каза Таня.

Нямаше мелодрама, със същия успех можех да купувам тоалетна хартия.

— Чисто теоретично, да. Правя го единствено и изцяло с журналистическа цел.

— Разбира се, разбира се. Колко искате да купите?
— Какво друго може да ми доставите? Ако, хипотетично, пожелаея и нещо друго?
— Каквото кажете.
— Плутоний?
— Естествено.
— Цезий?
— Абсолютно.
— Какво друго?
— Берилий, литий, уран, обогатен уран, калифорний. Всичко, всякакви съединения. Каквото кажете.
— Толкова ли е просто?
— Разбира се.
— Хардуер?
— Не е по моята част, но имам приятели.
— Колко искате за червения живак?
Тя се изкикоти.
— За вас двеста и петдесет на килограм. Или искате само мостра?
— Мостра.
Едуард изведнъж се изсмя по момчешки на Таня, сякаш беше минавал през всичко това и преди.
— Намали заради нас, Таня, миличка. Ние сме от добрите.
Тя сви рамене и загреба от локума.
— Окей, сто грама, десет хиляди. За по-малко не си струва.
— Можете ли да го транспортирате?
— Разбира се, докъдето кажете. Ние сме като Федерал Експрес. Може и да прибегнем до услугите им. На тях или на Ди Ейч Ел. — Пак се изкикоти закачливо.
— Кога мога да го получа?
— Когато кажете.
— Ще ви се обадим — каза Сколник.
— Трябва да изтегля пари. Предполагам, че ще искате сумата в брой.
— Естествено. Елате в понеделник — каза Таня.
— Ще ви се обадим.

— Елате в понеделник. — Бяхме дребни риби, а Таня не си губеше напразно времето.

— Трябва да тръгвам, Светлана ме чака. — Искрах да ги подразня. За секунда лицето на Крауи се обезобрази от омраза.

Таня протегна пълничката си ръка. Сколник я целуна. С мен даматата се здрависа.

— Обичам американците.

Крауи остана. Не харесваше Сколник и почти не надигна поглед, когато си тръгнахме.

— Откъде ще вземеш пари за живака? — попита Светлана, когато се срещнахме преди Гастроном №1. — Пак се казва „Елисеев“, като преди — каза, махна към магазина и ме целуна. Ръцете ѝ бяха пълни със сирене, шоколад и кафе, подаръци за Бърди.

Излязохме на улицата.

— Може да намеря фалшиви.

— Моля те, Артъм, не и с тези хора.

— Тогава ще намеря парите все някак.

— Да ти ги набавя ли аз?

— Разбира се, че не.

— Да ти покажа ли къде работя? Пита ме за господин Бродски, за Чъм Арнолдович. Имам нещо, което може би ще те заинтересува. — Тя метна покупките в колата си.

Беше с бели дънки и обикновена бяла тениска, с праметнат на раменете син пуловер. Пригладената зад ушите ѝ коса беше като черно злато, пъстрите кафяви очи — като на котка. Беше силно загоряла и луничките по ръцете ѝ изглеждаха златни на слънчевите лъчи. От кожата ѝ, когато се пресегна през мен и затвори вратата, се разнесе наситен аромат. Подуших го като разгонено куче.

— Какво е?

— Кое?

— Парфюмът.

— „Джой“, от Толя. — Подаде ми нещо, увито в малка розова памучна кърпичка. — Подарък.

Беше тъмночервена круша.

Светлана работеше в огромна като палат стара сграда в покрайнините на Москва. Преведе ме през касетите, грижливо подредени в безкрайни редици, хиляди сребристи ролки филм, някои известни, някои секретни, други — напълно забравени. Всеки момент ще се срутят, каза, докато се лутахме по булевардите метални касети. „Филмовите ленти умират.“

През редиците към нас забързана се появи старица с плъстени пантофи, които се хлъзгаха по паркета. Отвори чантичката си, извади сандвичи с телешко и ги подаде на Светлана. Седнахме на пода, опрели гърбове на филмите. Сандвичът ми се услади невероятно, защото го ядох със Светлана.

— Жената казва, че се страхува за работата си. Ще продават архива.

— Има ли човек, който да е изгледал всичко това?

— Съмнявам се. Искам да ти покажа нещо. — Облегна се на рамото ми, изправи се и свали от една лавица голяма сива книга. — Нали ме накара да проверя онези неща и аз прегледах документацията. Тук се вписват филмите, които си взимал. Понякога е интересно да разбереш кой какво гледа.

— Какво откри? Открила си нещо, нали?

Светлана клекна до мен.

— Виж това.

През последните няколко месеца Бърди Коен на два пъти бе посещавала архива.

— Какво е гледала?

— Ела, ще ти покажа. Направих малка компилация само за теб.

В малката, облицована с дървена ламперия стая Светлана зареди лентата в старомоден киноапарат. Изгаси светлините, седнахме на два твърди стола и загледахме клиповете. Стана ми кофти. „Компилацията“ представляваше серия скучни документални филми, правени за съветската телевизия — за промишлеността, медиите, различните технологии. Имаше убийствено отегчителен коментар. Нищо особено. Прозях се.

— Нетърпелив човек си — разсмя се Светлана. — Ето там, гледай.

Клиповете биха представлявали интерес за Бърди с едно: във всичките фигурираше Чьом Бродски. ВИП посрещане на Бродски. На Бродски връчват цветя. Бродски с Андропов, Горбачов, Елцин. Бродски в лаборатории, оглеждащ печатарски преси, здрависващ се с работници и учени.

Представих си как Бърди гледа екрана в плесенясалия архив, в тъмното.

— Какво мислиш?

— Ти ми кажи.

— Някога е била влюбена в него. Видели са се преди няколко месеца.

— Може да е искала да влезе в крачка, да покаже уважение към работата му.

— Уважение? Не познаваш леля ми Бърди.

— Да тръгваме. Да вървим у Бърди, веднага — казах.

Бяхме в малкия апартамент на Светлана. Тя се приготвяше; от час стоях и я гледах изтегната във ваната. Имах чувството, че съм женен.

Облякох самото си и взех стария пистолет „ТТ“, който Толя пазеше от службата си в армията. Заредих пълнителя с халосни патрони и пуснах оръжието в джоба си. След архива бях като на тръни. Телефонът на Бърди непрекъснато даваше заето.

Светлана видя пистолета.

— Толкова много оръжия. Станахме като американците — каза. — Не ни пасват особено — каза и се усмихна, за да смекчи думите си.

— Аз американец ли съм?

— О, да.

— Да тръгваме. Взе ли всичко?

Стигнахме до блока на Бърди почти по тъмно. Едва открих входа й. Влязохме.

— Асансьорът май не работи — каза Светлана.

— Ще се качим пеша.

Лампите в коридора не светеха. Имах фенерче. Проследихме лъча му нагоре по стълбите. Взех подаръците за Бърди от Светлана; торбата тежеше.

На етаж на Бърди ни посрещнаха обичайните звуци на телевизор на хора, които крещяха и спореха, плачеха бебета, течеше урок по пиано. Монотонно потракваше метроном. Капеше вода.

— С нетърпение очаквам да я видя — каза Светлана и приглади коса. — Добре ли изглеждам?

— Страхотно. — Целунах я и потропах на вратата на Бърди. Не последва отговор. Разклатих бравата — пак никакъв звук. — Бърди? — извиках.

— Отдръпни се — казах на Светлана, вмъкнах кредитна карта в процепа на вратата и я прокарах напред-назад няколко пъти. Езичето щракна и се отвори.

Някой побягна по тъмните стълби. Дланите ми се потяха, пулсът галопираше в ушите ми.

Стиснах пистолета и се пресегнах към ключа за лампата. Апартаментът беше отарашен набързо, посудата по лавицата бе заметена на пода, на парчета, стъклените витрини на библиотеката — строшени, по килима стърчаха парчета стъкло, книгите бяха вадени и разкъсвани методично, навсякъде като сняг беше наваляла хартия. Лавиците бяха изтръгнати, строшени, насечени. Знаех, че тетрадките са изчезнали.

Бърди лежеше простряна на леглото. Също като Рики, помислих. Докоснах врата ѝ, имаше пулс. Кабелът на телефона беше изтръгнат от стената.

— Повикай помощ, извикай линейка — изкрещях на Светлана.

Чувах как в коридора Светлана думка по вратите, вика, моли за помощ. Никой не отвори. Отвсякъде долитаха тихи гласове, шепнеци подплашени хора, свити зад залостените си врати като мишки, изчакващи бедата, всяка беда, да отmine.

Увихме Бърди в едно одеяло и я свалихме по стълбите. Краката ме боляха. Трабантът беше прекалено малък. Изтичах по улицата и открих такси; шофьорът, облегал удобно в седалката си, мирно похъркваше.

Сграбчих го за рамото и тикнах две двадесетачки под носа му. Помогна ни да вкараме Бърди в колата.

— Накъде? — попита.

— Знаеш ли къде е институтът „Бурденко“? — попита Светлана. Мъжът кимна. — Чакайте ме там, имам познат в болницата.

Върна се в своята кола. Аз седнах отзад в таксито и прегърнах Бърди. Шофьорът здравата натисна газта. Излезе свестен човек. Ако в тази забравена от бога страна изобщо може да се говори за перфектно човешко същество, то това бе той: солиден, свестен, мълчалив. Окейник, така им казваше Бърди. Нямаше ги много, но тази нощ извадихме късмет.

Заварихме жълтия трабант на Светлана паркиран пред болницата. Преди революцията тук се е помещавал пансион за благородни девици. Беше зеленикава сграда с гипсова мазилка, повечето проядена от киселинните дъждове, времето и лошите ремонти, разложила се така, сякаш с времето този архитектурен кейк се бе разсъхнал и пукнал.

Стиснал Бърди в обятията си, нетърпеливо зачаках Светлана във фойето.

Тя се появи с някакъв млад лекар и санитар с количка.

— Ела. Това е Виктор.

Виктор и санитарят поеха от мен Бърди и я понесоха нататък по коридора, осеян с носилки. Приличаше на репортаж от железопътна катастрофа.

Върна се след няколко минути.

— Приехме я. Ще изчакаме в кабинета ми. Трябва да почакаме изследванията. Получила е удар.

„Кабинетът“ представляваше бюро в голяма стая, в която работеха още няколко лекари. Имаше само един телефон. Виктор, пушейки, разглеждаше рентгенова снимка. Имал отчаян случай. Трябвало да вземе решение. Нямаło лекарства за всички.

— Ако стане пожар и можете да спасите само едно нещо, кое ще вземете — котката или картина на Гоген? — По лицето му се бе изписала отчаяна ирония.

Писнало ми беше от този руски маниер на говорене.

Приказки, вечно приказки. След няколко бутилки коняк дори най-големият егоцентрик, говорещ пет езика, роденият и пътувал много скептик, дори проклетият Толя твърдеше, че за него писателите са по-важни от лекарите.

— Много спокойно го понасяте — казах.

Яд ме беше за Бърди и си го изкарвах на младото докторче.

— А какво да направя? — усмихна се той унило. — Ако мислехме само за проблемите, отдавна да сме се гръмнали. Нека ви разведа из болницата.

Заведе ни в отделение с десетина легла, всичките с деца.

Онова там момиче е минало през пет операции, каза Виктор. Другото, от Казахстан, е на седем, с тумор. До нея лежеше бебе с младата си майка, под легълцето имаше чифт миниатюрни детски обувчици. Виктор описа състоянието им: едното ослепяваше, другото имаше половинкилограмов тумор. Сестрата флиртуваше с Виктор, той ѝ се усмихна.

— Виктор е лекувал деца от Чернобил — обади се Светлана.

— Правим каквото можем — каза той, — но държавата не прави нищо. Нищо. А има малформации, мутации, болести. Най-засегнати са децата.

Той сви рамене и прегледа някакво малко момче, което дошляпа при него по коридора. Виктор нежно погали главата му, детето беше кротко, целуна го.

Потропвах от нетърпение и той го забеляза.

— Ще отида да проверя — каза и след няколко минути се върна мрачен. — Съжалявам. Леля ви е с доста крехко здраве. Изглежда, някой я е ударил с тъп предмет. Има съсирек, вероятно е получила и удар. Ще трябва да изчакаме. Ако оперираме, може да умре. Възрастна е, може и да се оправи, но мисля, че ще изгуби говора си.

— Искам да я видя.

— Не. Елате утре.

Отведе ни до главния вход и пъкна ръце в джобовете на бялата си престилка. Светлана го целуна.

Виктор стисна ръката ми.

— Винаги има шанс. Винаги. Може и леля ви да се оправи. Странно нещо е господ. Тук всичко опира до шанса — каза и ни остави в студеното преддверие.

Някакво момиченце се вкопчи в ръката на Светлана. Виктор го пое в обятията си.

В единия кабинет ще попаднеш на фантастичен хирург, в другия — на некадърник. В Русия всичко отива в един и същи казан: диамантите, старите обувки, зелето, лайната, бисерите. Понякога е трудно да отсееш бисерите.

Потърсих нов крак за Ковалски на кооперативния пазар в северната част на Москва. Пластмасовите протези се поклащаха над сергията като тигани. Две жени — бяха близначки — седяха на огромна маса и ги боядисваха в нездрав телесен цвят.

— Ще трябва да доведете пациента на проба — каза едната, без да надига очи от работата си.

Само че полицаите откриха Ковалски преди пробата увесен на лампата в мизерния си апартамент. Заключението беше самоубийство, но на кого ли му пукаше?

Все едно пропадах по стълби в кошмар надолу, към самия ад. Където и да отидех, умираха хора. Сега бе ред на Бърди. Звъних десетина пъти в болницата; нямаха новини. Отидох и подържах ръката ѝ. Говорих ѝ. Ръката ѝ беше суха и студена, не можеше да говори, да ме чуе. Не знаех откъде да набавя пари за червения живак, а трябваше да ги изнамеря отнякъде. Бях се вманиачил да докажа съществуването му, да го докопам. И в същото време знаех, че тъпча на едно място.

Поръчах разговор с Рой Питъс. В Ню Йорк беше полунощ, събудих съпругата му. На Рой се наложило да замине за Уайоминг при болния си баща. Щял да се върне до ден-два. Искам ли номера там? Или ще оставя съобщение?

— Ела на дачата за уикенда — ми каза Толя. — Ще се почувстваш по-добре. Ще се срещнеш с хора. — Сви рамене. — Някои може и да не са кой знае каква компания, но имат връзки.

Отидох, защото не знаех какво друго да правя.

— Ела с мен у дома, в Ню Йорк — прошепнах на Светлана на излизане от Москва.

Пред нас Толя караше внушителния си „Зил“ с хромирани калници, червени плюшени седалки и копринени перденца отзад; твърдеше, че навремето си е принадлежал на Андропов.

Почти се здрачаваше. Мълчах, мислех за Бърди и за майка си, за времето, когато живеехме на село.

Мама не се интересуваше от материалните неща, но копнееше за дача. Всички важни личности имаха вили. В най-лошия период, малко преди да заминем, когато баща ми изобщо не можеше да си намери работа, някаква добра душа, поет или музикант, ни отстъпи къщата си. Майка ми най-после имаше дача, но тя не бе нейна; там бяхме в изгнание.

Мразех селото. Мразех пропиването на парче пръст с толстоистки идеали. Бодни две брези и отдолу все ще се разциври някой руснак, казваха преди. Мама донейде помагаше с игрите си. Рано сутрин ходехме на реката да гледаме дебелаците. Нахлупили бели гумени шапки за плуване, се носеха с часове по водата с цигари, щръкнали право към небето. Ние клечахме на плажа зад дърветата и си измисляхме истории за тях; повечето бяха висши партийци, китове с власт да се разпореждат с чуждия живот.

Светлана разчете мислите ми и пъхна ръка в моята.

— Някои казват, че тук променени са само мебелите — каза.

През шосето с тържествена невъзмутимост измарширува ято гъски. Светлана наби спирачки. Колата се закова на километър от малкото селце и отказа да запали. Толя обърна, качихме се в зила и отидохме да търсим помощ.

— Прибрахме се! — извика Толя и майка му изтича да ни посрещне по стълбите.

Излезе, че Толя има цял куп по-млади братя и сестри. В околността живееха тайфи богати, стилни, усмихнати братовчеди. Всички говореха английски. Търчаха покрай къщата с тенис ракетите си. Беше студено за тенис, но на тях не им пукаше; бяха високи, сърдечни и самоуверени.

Оказа се, че моето поколение — големите „лайфаджии“, които крадяха коли, пътуваха в чужбина и се напиваха до смърт в семейните дачи — е или мигрирало, или мъртво. Новото поздравяваше на английски, пак на английски викаха след теб „Приятен ден“.

Тази нощ си легнах рано и сам. Светлана остана с Толя и семейството му, но аз бях капнал. Не знаех какво точно търся, нито защо. Дошъл бях в Москва да открия кой преби Рики Тай. Бърди не можеше да ми каже нищо. Нямаше как да намеря парите за червения

живак, ако Таня изобщо го имаше. А и да го купя, какво щях да докажа? Щях ли да проследя връзката до Брайтън бийч? И кой ще ми обърне внимание?

В другите стаи още светеше, подрънкваха телефони; виладжиите в Николина гора сплетничеха след вечеря.

В три сутринта чух на хълмовете да вият животни. Станах и излязох в градината. Захладняваше. Дали бяха вълци? Или просто местни кучета? Липсваше ми Ню Йорк. Върнах се в леглото, спях зле и бях доволен, когато петлите подкараха безкрайното си кукуригане призори. Скоро ме застигна успокояващият шум от бетонобъркачките по пътя и миризмата на кафе, после Светлана на пръсти се промъкна в стаята ми.

— Ще разрешим всички проблеми утре — каза през смях и скочи в леглото ми.

На следващата вечер с Толя и Светлана седяхме на верандата, увити в пуловери и обгърнати от руския здрач, и ядяхме наденички, хайвер, хляб, масло и сирене, и пиехме червено вино.

— Казват, че не можеш да разбереш Русия, преди да разбереш селото. Всичко тук, всички тези дачи зад стените и оградите си, са загадка, също като Русия — каза Светлана.

— Глупости — изсмя се Толя. — Аз съм руснак, а мразя селото. Лошото му е, че няма къде да се пазарува.

Двамата със Светлана започнаха да подсвиркват популярни мелодии. Толя се оказа голям фен на „Южен Пасифик“; обичаше да имитира Блъди Мери.

Бащата на Толя излезе, стиснал по бутилка вино в ръка.

— В Переделкино нямаше да ви позволят да пеете — каза и незлобливо се засмя. — В Переделкино щяха да обсъждат Хайдегер.

Седнахме на старите градински столове и той ни наля вино. Лара Свердлова застана на стълбите с ръце на хълбоците, погледна развеселена съпруга си и се разсмя.

Бащата на Толя, също Анатолий, беше известен актьор.

— Чувствам се изпълнен с тъга — извика, а шкембето му висеше от дънките. — Шофьорът ми бере ябълки от градината си, а аз купувам моите от магазина. Не е автентично. — Ухили се. — Иначе на вкус, честно казано, са същите. Наздраве.

Светлана и Толя запяха. Лара Свердлова продължи да се смее.

Анатолий старши обяви:

— Тази къща съм я строил сам, забих в нея пирон, значи е моя. Знаеш ли колко дълго чаках за място в Николина гора? Осемнадесет години чаках, не като новите руснаци с техните котеджи и мраморни камини, новата аристокрация. — Изсумтя. — Като западняци са, където домът не значи нищо и се купува лесно, стига да имаш пари. Моят дом е моята душа.

Голям приказливец, бащата на Толя можеше по обезоръжаващ начин в едно изречение да намеси душата, къщата и презрените пари.

Всички съседни плуваха в отопления му басейн, а той ги посрещаше ден и нощ с думите: „И така, колко точно скъпо вино си ми донесъл?“.

В подивялата градина на Свердлови бродеха кучета и котки. Лара сновеше напред-назад с очи, блеснали от перспективата да нахрани толкова много хора. Двамата Анатолиевци, баща и син, напалиха огън.

Под дърветата изнесоха сгъваема маса с плата храна: бледорозов език с млад грах и ряпа; пилаф с фурми, праскови и шамфъстък; туршии; пушена риба; водка, вино и бира. Хайвер, черен, червен и златист. Печеното прасенце имаше хрупкава кожа с цвят на карамел.

Светлана, сега с бял пуловер и черни панталони, уви раменете си с червен шал. На ушите си имаше златни халки. Хванах я за ръка и я погледнах. Слънцето се скри, Лара запали още свещи, пристигнаха нови гости. Заобиколихме масата, Толя пусна музика — класическите джазмени, които обичах: Оскар Питърсън, Джанго Райнхард, Стан Гец. Чет Бейкър изпя „Моя смешна валентинке“.

През гората изви сирена, блесна светлина; в дипломатическа кола пристигнаха още гости.

— С чужденците показва колко е важен — прошепна Светлана.

— Аз чужденец ли съм?

Срещу мен седеше професор по етика, облечен в пуловер с емблемата на Харвард; представиха ми го като човека, който случайно се запознал с Витгенщайн на някаква гара. В Мюнхен, мисля, или може би Виена. Гавин Крауи цъфна с мека шапка. Съпругата му се оказа озлобена, мълчалива рускиня, третият човек в компанията му бе изпита германка със зачатъци на мустак, адвокатка, дошла да си търси късмета в Москва. Имаше и две американски хлапета, пленени от мършава блондинка, известна някога актриса; името ѝ ми убягваше, но помнех нейни снимки. Тя и Анатолий за известно време били прочуто дуо.

Актрисата чоплеше плодовете; малките ѝ очи бяха твърди, злобни и черни като динени семки. Съпругът ѝ беше физик, тя не отместваше поглед от него, но едва отваряше уста, освен за някое „Не е така“, когато не бе съгласна с него.

— Министър на науката при Горби, голям човек — прошепна ми Гавин Крауи.

Това, че отрепка като Крауи е на ти с министри и ВИП персони, ми доказа, че Русия продължава да е едно голямо село:

привилегированите ѝ хора до един се познаваха.

Задължителното обсъждане на изкуството — тези тук бяха побъркани по картини от осемнадесети век — отстъпи на по-оживен разговор за пари и оръжие. Физикът беше пълен със злоба — щял да търси по-добра работа в чужбина, тук вече никой не отпуска пари за изследвания, каза. Свердлов-старши изнесе поднос с коняк. Над стройните бели дървета изгря жълта луна. Градината се обля в лунна светлина, в гъстата трева блещукаха поставените в буркани свещи, листата шумоляха на есенния ветреца. Хлапета се плискаха в забулени в пара басейн. Някой смени музиката и Пол Маккартни запя „Вчера“.

Светлана ме погледна и се усмихна.

— Защо се смееш?

— От щастие.

Обичах я. Но тази пищна градина, топлата есенна нощ, руснаците, въздишащи по миналото, ме изпълниха с гняв. Чувствах се объркан, прелъстен. Гняв, задето Бърди и Рики умираха, и двамата по моя вина. Защото пластовете самочувствие покрай масата бяха гъсти като черешовото сладко на Лара Свердловва. И защото исках да открия тук част от собственото си минало, а бе прекалено късно. Не можех, бях чужденец.

Светлана сложи в чая си сладко, както навремето го пиеше майка ми. Видя, че я гледам, дойде, седна до мен и ме прегърна.

— Ученият Фурмин, позна ли го? Имаше го на филма в архива.

Фурмин крачеше до мен към реката.

— Имате въпроси? Питайте. За мен вече няма значение, заминавам. Заминавам. — Погледна брезите и се насили да заплаче.

— Заминавате.

— Напускам родината си. Всичко това. — Махна към горите и реката. — Всичко дойде прекалено късно. Отдаваме ресурсите си за нищо. Не ме слушат. Казах да спасим плутония. Имаме мощност за три поколения напред, но ще я дадем на американците. Без нея сме нищо, държава от Третия свят. Добър за нас е само един американец. — Приседна на един дънер.

— Кой е добрият американец?

— Чъм Бродски.

— Защо?

— Той разбира, че разполагаме с технологията да построим новото поколение централи. Евтино електричество за сто години напред. Бродски разбира. Трябва само да убедим хората. Защо да хвърляме плутония си само защото така искат американците?

Повярвах на този озлобен дребен мъж. Заминаваше, всичко вече бе зад гърба му. Нямахше какво да губи.

— Какво представлява червеният живак? — попитах.

През дърветата виждах Светлана с червения ѝ шал. Прекосяваше градината с поднос в ръце. Пламъчетата на свещите блещукаха по лицето ѝ, гледаше към децата в басейна и се смееше.

Фурмин ме хвана за ръка. Изкривеното му лице замръзна в подигравателна гримаса. Приведе се и свали обувките и чорапите си, разтри подутите ходила.

— Едно голямо нищо.

— Нищо?

— Нищо. Да ви разкажа ли?

— Да.

— Ще ви кажа какво е червеният живак — страх, затворен в бутилка. Легенда, която учените създадоха преди много години. Имахме спад в производството, бяхме под паника. Учените ни мислеха, че ако създадат нещо още по-мощно, Западът ще се съобразява с нас. И същите тези учени изобретиха тайната субстанция. Съветското чудо, което напompва самолетите и ги прави неуловими за радарите. С червения живак всичко е възможно, той е нещо като философския камък.

— Ами документацията? Дисертациите?

— Всичките са фалшифицирани. Измислиха на червения живак формула, натвориха документация, дисертации, официални писма, договори, разписки за продажба, сертификати за установяване на произхода. Червен живак никога не е съществувал. Той е една от най-големите измами. Смъртоносен, но неуловим. Вече е нещо като легенда. Обгражда го аура като тази около убийството на Кенеди — един куршум ли е имало, два, три, никой няма да узнае истината, а всичко останало са просто теории. Същото е и с червения живак. Хората пишат дисертации, правят документални филми за него, пишат

дори романи, поезия. Превърнал се е в метафора. Смъртоносен, но неуловим. Това също е поезия.

Сетих се за Валя Голицина и подробното ѝ описание. За убеждението на Чьом Бродски, че е смъртоносен. За собственото си безумно търчане. Щеше ми се да вярвам, че червен живак съществува, но знаех, че Фурмин казва истината.

Последвах го до реката.

— Ще поседя тук — каза и топна крака във водата. — Създадена бе легенда. Червен живак. Добро име, не мислите ли? Червеният живак после се превърна в реалност. Ето това е Русия. — Наблюдаваше ме. — Мислите ли, че искам да напусна родината си?

— Защо заминавате?

— Жена ми иска диамантени обеци. — Изправи се и шляпайки, се отдалечи на няколко метра надолу по брега.

— Откъде знаете за червения живак? — попитах го.

— Не ми вярвате, нали? Предполагам, че сте били в института и сте говорили с Валя Голицина. Тъпа кучка.

Не отговорих.

— Продава информацията на всеки. Винаги е била курва — изсъска. — Червеният живак е едно голямо нищо. Нищо. Слух, смъртоносна измислица. Голицина я продава за пари.

— Откъде знаете? — извадих цигара от смачканата кутия в джоба си.

— Почерпете ме.

Дадох му цигара. Около минута пушихме, после той метна фасата в реката, върна се при дънера за обувките и чорапите си и започна да се обува.

— Едно време бяхме женени — каза. — Никога не съм имал вкус за жените.

— Моля ви, важно е. Откъде знаете, че червеният живак е измама? — Бях объркан. Как така Чьом Бродски не знаеше истината? — Откъде знаете, че учените лъжат?

Фурмин се подпря на рамото ми, тежко се изправи и облегна цялата си тежест на мен.

— Аз бях един от тях.

Толя преджапа през дърветата към реката като огромен мечок.

— Търсиха те по телефона, Артъом — извика. — От Америка. Жената остави номера си, каза да ѝ се обадиш. — Подаде ми някакъв хвърчащ лист.

Оставихме Фурмин до реката. Толя отиде да помогне на майка си да разпалят скарата, а аз прегърнах Светлана и я целунах с все сила.

— Какво има? — инстинктивно попита тя.

— Повикай Толя.

Тримата стояхме на верандата. Тостовете на масата ставаха все по-дълги. Фурмин се върна, прошепна нещо на съпругата си, тя рязко стана и двамата си тръгнаха. Луната плуваше сред белите дървета.

— Какво има? — попита Толя.

— Не знам. Не съм сигурен. Нещо не е наред. Не искам да оставате тук тази вечер. Отведи Светлана в Москва. Веднага. На някое сигурно място.

— Сигурно? — усмихна се.

— Възможно най-сигурното. Оправиха ли колата ти? — попитах Светлана.

— Да, в гаража в селото е.

Тихомълком ги изпратих до вратата.

— Нещо става, не знам какво. Искам да се върнете в Москва. Събери си багажа. Искам и двамата да дойдете в Ню Йорк. Мога да уредя визите.

— Без мен — каза Толя.

— Защо? Ако наистина се задават неприятности, си отписан. Вземи децата си и ела. Още имаш виза.

— Това е моят дом.

Със Светлана беше различно, тя вярваше и на малко.

— Мисля, че ще е добре да изпратя Светлана с теб на Запад — каза Толя.

— Какво, като колет? — заговори тя бързо на руски с блеснали очи и свити юмруци. — Не разбирате. — После целуна и двамата ни и

ми каза: — Но все пак ще дойда. Ще се изпратя сама.

— Искам да се обадя. Отнякъде, където ще мога да говоря спокойно.

— Ела.

Толя ме заведе в кабинета на баща си. На голямото бюро имаше разхвърляни филмови сценарии и купчини вестници и списания, книги, бутилки екзотични коняци, два телефона, телефонен секретар, факс, две ракети за тенис и мокър бански.

— Чувствай се като у дома си. — Той стисна рамото ми. — Всичко ще бъде наред, окей?

— Окей. Погрижи се за Светлана.

Вдигнах слушалката.

— Нищо няма да ѝ се случи, обещавам. — Подхвърли ми ключовете за колата си. — Имам да свърша някои неща. Ще вземем колата на Светлана и ще те чакаме в Москва. В твоя хотел.

Толя изтрополи по стълбите в градината, където бяха започнали танци. Видях Гавин Крауи да нахлупва шапка и да си тръгва.

Набрах номера от листчето. Международните линии бяха задръстени, щеше да ми трябва около час, може и повече, да се свържа. През прозореца видях как Светлана целува Лара за лека нощ, после Толя вдигна малкия ѝ куфар и двамата тръгнаха към завоя на реката, където за пръв път я видях.

Понечих да изтичам след нея. Почакайте, ми се щеше да изкрещя, но телефонът иззвъня и аз се върнах в кабинета. Грешка. Треснах слушалката, а когато пак погледнах през прозореца, Светлана вече я нямаше.

Обадих се в болницата и поисках да говоря с Виктор.

Бърди беше мъртва. Радвах се, че е мъртва. Не можех да си я представя няма като призрак. Поне я бях видял, разговаряхме. Щях да скърбя за нея по-късно. Тетрадките ѝ обаче — ако такива изобщо съществуваха — бяха изчезнали.

Седях и пуших. Хората започнаха да влизат в къщата на чай. След няколко минути телефонът иззвъня. Беше Лили Хейнс.

— Опитах да се свържа. Къде си? Къде е този номер?

— У едни приятели — каза.

— Как разбра, че съм при Толя?

— Казаха ми в хотела — обясни тя, само дето аз не им бях казал нищо.

— Говори, чисто е. А и бездруго няма значение, тук няма тайни.

— Видях онези страници.

— Как?

— Моля те, не ме питай как, важното е, че ги видях.

— Разкажи ми.

Така и направи. Не ѝ повярвах, но чутото ме изплаши достатъчно да хукна след Светлана.

— Исусе.

— Пази се, Арти — прошепна Лили. — Пази се.

— Обади се на Рой Питъс — изкрещях, но линията се разпадна и не разбрах дали ме чу.

Излязох незабелязано от къщата. Зилът отказа да запали. Задави се, после млъкна.

Затичах се. Бягах с все сили през гората, към селото и гаража, където Светлана остави жълтия си трабант.

Луната сега бе нездраво жълта и се плъзгаше зад облаците. Брезите бяха безцветни, призрачни.

Крауи е забъркан, просветна ми отведнъж. Накъдето и да се обърна, налитах на него. Бил е в Ню Йорк в нощта на убийството на Устинов. Познаваше момичетата на Дубовски, познаваше Олга, Фрай и Теди Флауърс. Баща му е бил дребен шпионин, отрепка. Гавин Крауи обичаше Светлана или мразеше мен, нея и двама ни. Щеше да посегне пак. Точно Крауи каза, че слуховете са по-важни от информацията, но всъщност знаеше, че в крайна сметка всичко опира до информацията, че само с нея можеш да заличаваш хора, да ги караш да вярват в лъжи, да им втълпиш, че червеният живак ще доведе до края на света. Хората умираха, а аз бях като сляп. Чичо Геннадий. Олга. Бърди. Онова копеле Лев. Рики, който все едно бе мъртъв. Не бях герой. Просто едно бивше ченге, което мечтаеше за по-добър живот.

Ще оставя нещата така, си помислих, спъвайки се в някакъв корен. От гората изви животно. Ще се откажа. Щом докопаха Рики и Бърди, значи могат да стигнат и до Светлана.

Пътеката към селото бе пуста, омазана с разсипана от някого нафта. Плъзгах се, но продължих да бягам. Стрясках се от шумоленето, но се оказаха само попаднали под краката ми листа. Затичах още по-бързо покрай малката, прясно боядисана църква с отворена врата и блестяща сред свещите на олтара икона.

Тогава чух експлозията.

Бях закъснял. Огненото кълбо се извиси в тъмната нощ, червено, жълто, дърветата чернееха на фона му.

Закъснях.

Продължих да бягам, а когато стигнах там, Толя ме сграбчи, извлече ме встрани и ме събори на земята, за да не видя разчлененото тяло по дърветата.

Часове по-късно, трябва да бяха часове, може би призори, лежах в стаята си в хотела с бутилка уиски на гърдите. Не знам как съм се върнал от дачата.

— Идвам с теб — бе казал Толя.

По едно чудо оцелял от експлозията. Отвел Светлана до гаража. Жълтият трабант бил там, където го оставила, до бял „Форд Бронко“.

— Много съм жадна — каза на Толя и той предложил да прескочи до магазина за цигари и кола.

Била жадна, така каза, умираше за кола.

— Ела ме вземи от магазина — провикнал се той.

На тръгване я видял да дава на монтьора пари за ремонта. Видял как мъжът отброява рестото, видял я да му се усмихва.

— Ще ти донеса — казал Толя на Светлана. — Ще ти донеса кола — само това й казал.

Не исках Толя да идва с мен в Москва. Казах му да остане и се погрижи за Светлана. Да я погребее. Исках да докопам Крауи сам.

Гавин Крауи ме бе продал. Само той имаше връзките. Знаеше името на хотела ми. Само той знаеше предварително, че ще бъда у Свердлови. Беше мръсно копеле, боклук. Може да го бе направил за пари, или защото обичаше Светлана, или за малко евтина тръпка. Отвел ме бе в апартамента на Таня, за да покаже лицето ми на мутрите, които щяха да уредят експлозията. Разбрах го в мига, в който

Фурмин ми каза, че червен живак няма. Крауи не ме бе завел да урежда покупката, а да покаже лицето ми.

Погледнах ръката си — стисках кърпичката, която Светлана ми даде с крушата. Светлана беше мъртва заради мен.

Бавно, внимателно събрах багажа си и отнесох куфара до вратата. После легнах, вече готов за път, на леглото, да помисля. Пиех уиски и чаках Крауи да отговори на обаждането ми. Знаех, че ще се обади, защото оставих на телефонния му секретар съобщение, че съм готов за сделката с Таня, готов съм да вляза в играта. Дали ще се изненада, че съм жив? За мен ли бе предвидена бомбата? За Светлана? За двама ни? Крауи ме бе продал, но за кого работеше той?

Телефонът иззвъня. Погледнах часовника си.

Когато чух гласа отсреща, разбрах, че Лили Хейнс ми е казала истината.

Открих Чьом Бродски в дъното на синагогата. Беше рано, но вратите ѝ бяха отворени и отпред вече чакаха няколко старци. Слънчевите лъчи танцуваха по боядисания в синьо и златно таван с изрисуваните зелени дървета, блестяха по старите дървени пейки и полилеите. В преддверието старец ме посрещна с „Шалом“.

По пейките отпред няколко мъже се молеха и клюкарстваха. Не видях бодигардове, но и хората на Бродски щяха да са дискретни, омесени сред богомолците или скрити отзад.

Бродски с тъмносиньо палто и сива шапка седеше със скръстени ръце и лице, застинало в лека усмивка.

— Съжалявам, че те изненадах, Артъом. Изненадан си, нали? А може би не? Все пак благодаря, че дойде. Опасявам се, че като всички старци и аз започнах да се замислям за корените си. Обичам да се отбивам в тази синагога. Приятно ми е да си представям, че дядо ми се е молел тук.

— Това са глупости — казах тихо. — Пародия. И клише.

Но Бродски знаеше, че няма да го убия, не и тук, въпреки че, предполагам, бе избрал мястото заради драматизма.

— Какво ти е, Артъом?

Беше събота сутрин, пейките бавно започваха да се пълнят; мъжете се кланяха пред олтара, здрависваха се. Синагогата закипя от живот.

Горе се качиха няколко жени, погледнаха надолу и подхванаха тих разговор.

— Съжалявам за приятелката ти. Това ли искаш да ти кажа?

— Ти я уби. Уби Бърди.

— Прав съм бил за теб, Арти, умен мъж си. За което те и уважавам. Времето на Бърди отмина, започваше да се превръща в бреме. Никак не е забавно да остарееш.

Песнопенията и клюките приглушаваха разговора ни.

— Ти си чудовище.

— Не, не чудовище. Мислиш ме за доктор Но, или доктор Стрейнджлав? Не, Арти. С риск да те разочаровам, нямам отровна котка, нито аквариум с пирани, нито армия въоръжени с автомати мъже. Дори задължителното лице за пред света, голямата яхта, те са за политиците и мутрите, които разпознават силата единствено по това, което са гледали по филмите. Всъщност мразя яхти.

— Къде е Полет?

— Почива си. — Гласът му бе почти нежен. — Обичаш я, нали?

— Да.

— И аз. — Каза го просто и за части от секундата стоманено студените очи се озариха като светкавица в буря.

Уискито и изгълтаните лекарства притъпяваха чувствата ми. Открих, че за секунда, дори две, успявам да прогоня Светлана от мислите си; не ми бе останало друго, освен маниакалното желание да убия този човек.

Вместо това седях и го слушах.

— Какво искаш? — попитах.

— Само да продължа да удържам демоните на разрушението под контрол. В тази страна има двадесет и пет хиляди ядрени бойни глави и хаос. Говорим за военна хунта. Страна, все по-враждебно настроена към Запада. Искам да помогна. Отказах се от останалия си бизнес. Бях изморен да преговарям с мутри, които ту влизат, ту излизат от правителството. Всички, към които изпитвах някакви симпатии, са мъртви.

— Същото каза и Бърди.

— Така ли? Да, с нея беше същото, разбира се.

— Заради тетрадките ли я уби?

— У теб ли са?

Не отговорих. Покрай нас мина мъж с двамата си синове, търсеха къде да седнат.

— Бих искал да ми ги дадеш, ако обичаш.

— Затова ли ми се обади?

— Отчасти.

— Притежаваш милиарди долари, сателити, телевизионни компании, а не можеш да докопаш тетрадките на една крехка старица.

— Разсмях се. — Как разбра къде съм?

Бродски приглади пръстите на ръкавиците си. Спомних си какво ми каза Рой Питъс онази сутрин в закусвалнята в Бруклин, същата сутрин, след като Лев нарязва лицето ми.

— Били са твоите хора, нали? Ти си изискал досието ми. Когато си разбрал, че Геннадий ще идва в Ню Йорк.

— Знаех, че ще ти се обади. У теб ли са тетрадките? Или трябва да повторя, че наистина съжалявам за момичето? — Приведе се по-близо към мен. — Кажи ми, защо дойде? Надявам се, не за да ме убиеш?

— За мен ли беше бомбата в колата?

— Това наистина е без значение. Беше просто за отвличане на вниманието. Не знам. Нямам нищо общо с тази страна на нещата.

— А Устинов?

— Стана погрешка. Бях наистина опечален.

Убийството на Устинов бе грешката, отворила извратената кутия на Пандора, в която до този момент се бе спотайвал Чъм Бродски.

— Опечален за смъртта на Устинов или задето е станало погрешка? — попитах, но Бродски се престори, че не чу горчивината в гласа ми.

Храмът се напълни, шумът — на молещи се, шептящи, пристъпващи мъже — растеше.

— Всичко отминава. Колко станаха, шест или седем седмици от смъртта на Геннадий? Сецаш ли се често за него? Сецаше ли се преди? Навремето бяхме много близки, но накрая започна да се държи като глупак. Вярваше в каузата, твърдо. Смъртта му усложни нещата. Хората започнаха да си задават погрешните въпроси. Хора като господин Липърт. И може би госпожица Хейнс.

— Като мен?

— Трябваше просто да ме питаш, Арти. Едно семейство сме.

— Липсващите страници в книгата на Устинов, ти си накарал да ги заличат.

Бродски сви рамене; махна леко, като човек, наддаващ на търг, и до нас се материализираха двама добре облечени мъже. Застанаха до стената, без да ни изпускат от поглед.

— Геннадий открай време си падаше по мелодрамите. Написа глупости за мен и за любимия си ядрен тероризъм. Реших, че ще е по-добре конкретните пасажи да изчезнат, това е. Убийството му беше

грешка. Част от това, което последва, бе планирано, друга стана случайно. Винаги е така, винаги.

Какво ми каза Лили Хейнс — „Понякога нещата просто се случват“.

— Значи Геннадий знаеше за връзката ти с ядрената мафия, така ли?

— Да.

Устинов бе убит за това, което знаеше, но погрешка.

— Бърди знаеше ли?

— Донякъде.

— Нагласено ли беше онова предаване на „Геди Флауърс шоу“?

— Не беше необходимо. Филип Фрай смяташе да направи на книгата на Геннадий обичайната промоция. Господин Флауърс е невероятно податлив на влияние, а Фил Фрай просто си разбира от работата.

— И ти ги притежаваш и двамата. Страшно много усилия за няколко страници.

— Можеше да има и други книги.

— Флауърс нарочно ли остави да го замества Лили Хейнс?

— Те не знаеха нищо.

— Но са схванали основното?

— Няма как да го избегнеш.

Синагогата вече беше претъпкана. Бродски изгледа наблъсканите тела на мъжете, славещи шумно своя господ.

— Стига толкова. Ще дойдеш ли с мен? — Стана и закопча палтото си.

Без да мисля, му отворих вратата.

— Благодаря — каза доволен и излезе от синагогата.

Последвах го през вратата, покрай белите колони, по стълбите на улицата.

Бодигардовете вървяха на няколко крачки зад нас. На тротоара мъж с костюм и фуражка махна към сиво „Волво“, но Бродски го отпрати с ръка.

— Денят е хубав, да се поразходим.

Тръгнахме, волвото бавно ни последва.

— Обичам страната си — каза Бродски. — Няма друго място като Америка. Обаче сами се проваляме. Алчни сме, не искаме да

плащаме данъци, съсипахме системата на образование. Децата ни размахват оръжия като пакетчета дъвка, растат като животни. Няма морал. И за това сме виновни ние.

Въздъхна почти безшумно.

— Медиите ни са напълно аморални. Излъчват това, което забавлява публиката, като тя един вид участва в собствената си експлоатация. Не след дълго ще предаваме по телевизията екзекуции и ще ги прекъсваме с реклами. Оставихме страната в ръцете на дребнавите фанатици от десницата и Християнската коалиция, вечно проповядващи закон и ред. Истината е, че те предизвикват хаоса и убийствата, защитават правото на живот и са срещу аборта, а убиват лекари. Никой не смее да им се опълчи. Те не правят абсолютно нищо по въпроса с ядрените оръжия. Токсичните отпадъци ще ни убият. Липсва дисциплина. Може и да е прекалено късно. Може китайският модел да излезе успешният. За щастие, няма да съм жив да го видя. Никой не ни е обещавал повече от двеста години демокрация, Артъом. — Нагласи шапката си. — Мислиш ли, че няколкото години демокрация ще променят нещата тук? — Махна към съсипаната Москва, улиците, вече пълни с пазаруващи, туристи, минувачи, просяци.

— Кажи ми, Артъом, кое е по-силно, страхът или любовта? Аз ли да ти казвам, че сме превърнали тази планета в сметище за радиоактивни отпадъци. В Роки флатс, Колорадо, в Оук ридж и Хандфорд, Амарило, Юта и Невада. Ние го правим. Руснаците също. Как да се отървем от боклука? Да го изпратим на луната? Да го заровим в стъклени контейнери? Никой не знае, никой. Русия е едно смрадливо радиоактивно сметище. Но плутоният е национално богатство. Мислят, че искаме да им го отнемем, да отнемем, буквално и преносно, силата им. Прави са, разбира се. Руснаците обичат електричеството. Електрификация в името на народа, помниш ли? В плутониевия резерв имат запаси за още век, с които да изнудват Запада. Без него Русия става страна от Третия свят с шепя добри цигулари. Но на теб всичко това ти е известно.

Колата ни следваше. Прекосихме Червения площад и Бродски се извърна да се полюбува на храма „Василий Блажени“ с искрящите по златните куполи слънчеви лъчи, после пое към реката.

— Всичко това го има и във вестниците. Тайни няма, само идиоти, които не могат да четат между редовете.

Ръцете ми бяха ужасно студени. Заподсмърчах. Бродски ми подаде кърпичката си и махна на шофьора. Влязохме в колата. Продължи да говори тихо, но настойчиво.

— Опитвам се да помогна. Плащам на учените им чрез фондацията си. Познаваш ли Фурмин?

Кимнах.

— Той разбира новата технология.

— Ти притежаваш Фурмин.

Усмихна се.

— Да, може и така да се каже.

— Каква точно е цената му?

— На мен ми излиза солен. Не можеш да се отървеш току-така от ядрената енергия, Арти. Светът сега е зависим от плутония по същия начин, по който преди зависеше от нефта. Цели икономики почиват на ядрената енергетика, британците и французите с милиардите им, вложени в преработващите заводи. Японците пък са в такава крайна нужда, че превозват суровината по море. По море! Четиринадесет тона на кораб, който пристига за два месеца. Да вземем „Ексон Валдес“. Представи си какво ще стане, ако с подобен кораб, превозващ радиоактивни отпадъци, се случи нещо. Мислиш ли, че японците ще се откажат от ядрените си амбиции? Те нямат нефт. Ами севернокорейците? Ами китайците?

Изсмях се.

— А ти ще уредиш всичко. Дотам опираме. — Видях, че на Бродски не се понарави да му се присмиват; само това донякъде минаваше през бронята му.

— Гаранция дават единствено новото поколение бридерни реактори, които използват ядрените горива в безопасен, автономен цикъл — каза.

Пак се изсмях.

— Даже аз знам, че бридерните реактори не са на мода още от времето на „Би Джийс“. Пробвахме ги през седемдесетте, когато имаше страх от недостиг на уран. Схемата не проработи, Чьом. За какво тогава изобщо говорим? Проектът не струва.

— Моята схема работи — спокойно каза той.

— Твоята?

Сложи ръка на рамото ми.

— Ще ме изслушаш ли? Знам всичко за бридерните реактори, които опитахме да построим. Трябва ни бридер, който използва ядреното гориво в автономен цикъл, който се самозахранва и се използва за добив на енергия, а не за обогатяване на плутоний за бойни глави. Опитахме, а после се отказахме, така както предадохме и здравеопазването, и образованието. Използвахме погрешната технология.

— А твоята е върната?

— Само моята, да.

Дори на слънце реката имаше цвят на тиня. Бродски вярваше в проекта си така, както руснаците вярваха в червения живак. Луд е, помислих. Ще го убия, си казах, само дете не вярвах да го направя. Той го знаеше. Аз знаех.

Почувствах се като парализиран.

— Какво, мислиш, ще правим с всичкия този плутоний, ако той не се рециклира?

Не отговорих.

— Ще имаме нужда от война — каза Бродски.

Колата ни откара към „Арбат“ и „Спасо-Песковская“. Излязохме на малък площад, където няколко деца играеха на гоненица пред красива, но занемарена църква. На пилона на посолството жизнерадостно се вееше американски флаг.

Убий го, си казах. Убий го, преди да влезе вътре. За какво? За отмъщение?

— Какво търсим тук?

— Тук съм отседнал. Полет си почива горе.

Колата спря от другата страна на елегантната стара сграда.

Влязохме.

— Винаги съм обичал тази къща. — Бродски махна към жълто-бялата сграда, сякаш бяхме туристи, любувачи се на високите тавани, на градините отзад. Погледна към картините и добави: — Само ми се ще посланиците ни да проявяваха по-добър вкус. Матлок напоръча авангардни портрети на жена си. Щраус пък докара отвратителни пейзажи в тежки златни рамки. Чудя се какво ли ще остане след мен.

Последвах Бродски покрай гардероба, нагоре по стълбите, край стая, в която коленичила камериерка полираше разкошния паркет. Влязохме в малък апартамент на следващия етаж. Бродски свали палтото си. Отдолу беше с меки панталони и пуловер. Отвори барчето, наля шери в богато украсени чашки и ми подаде едната.

Бяхме сами в стилната всекидневна. Тиктакаше часовник. Въпреки поканата му не се съблякох. Седнах на един твърд стол. Вратите бяха затворени. Можех да го убия, но как щях да се измъкна после?

Чьом Бродски цяло лято бе плувал по гръб в басейна си и бленувал целия този хаос.

Той уби Бърди, Рики, Светлана. Не поднесе сам клечката, но подшушна на хората си да го направят.

Червеният живак беше само прах в очите. И той го знаеше!

— А ти дърпаше конците на целия този фарс от вилата си в Ийст Хамптън — казах.

— Предпочиташ да беше НАСА ли? Божественото се крие в детайлите, нали знаеш.

Сетих се за гнусната търговия със смърт, за мъртвия просяк от Пен стейшън, за бащата на Лев, стриптийзборките, които използваша за мулета, Валя Голицина, умиращите кучета със свлечените кожи. Стоманените хоккейни шайби можеше да се продават на пазара редом с матрьошките.

Вратата се отвори. Полет Бродски тихо пристъпи и седна на стол до стената; изцяло във властта му, присъствието на Бродски я озари. Беше с жълта копринена рокля, която пропускаше слънчевите лъчи. Влезе камериерка с поднос с чайник, чаши и сандвичи. Бродски я отпрати с ръка, разля сам чая и отнесе чаша на Полет. Целуна я по челото, а аз вече не знаех дали ще успея да го застрелям пред очите ѝ.

Бродски нежно докосна рамото на Полет и когато тя отвори очи, видях, че са празни.

— Начален стадий на Алцхаймер — каза печално той.

Не почувствах нищо, абсолютно нищо.

— Имаш ли още въпроси?

— Купил си издателска къща в Ню Йорк. Купи шоуто на Теди Флауърс. Таблоиди в Лондон, списания по Западния бряг,

радиостанции. В Русия купуваш нищо неструващи вестници и телевизионни компании. Архиви, снимки, филми.

— Спомни си какво си учил по история. Информацията е по-силна от оръжията. Телевизията е по-опасна от междуконтиненталните ракети.

— Как накара руснаците да продават?

— Когато Никсън умря, и слава богу, че умря, защото не бих понесъл мръсната му уста и ден повече, аз един вид заех неговото място. Новият експерт по Русия. Можех да правя каквото си поискам. Клинтън беше послушен. Каза на Елцин, че съм бент срещу фашизма. По-добре Бродски, отколкото Заленко.

Полет беше задрямала. Леко се размърда, после пак заспа. Някъде в сградата течеше парти.

Бродски говореше гладко. Аз бясно оглеждах стаята, премислях как да го докопам, как да избягам.

— Хората не вярват на опасността от радиация, толкова системно са ги лъгали правителствата им през последните петдесет години. Петдесет години, Артъом, откакто Опенхаймер пусна бомбата си над пустинята на Ню Мексико. Знаеш ли, че го познавам? Опи знаеше. Кой обаче помни? Радиацията не се чува като изстрелите, не можеш да я почувстваш като глада или да я помиришеш като отровните газове. Студената война свърши. Вместо да разчистим отпадъците, наехме пиари, които да ни убедят, че радиацията е не по-вредна от една игра на голф.

— Голф?

— Да. Мога да помогна на хората, само ако те се страхуват. Само страхът ще ни спаси.

— Но слуховете не бяха достатъчни.

— Не.

— Трябвало ти е реална заплаха.

— Да.

— И уреди мострите да стигнат Ню Йорк.

— Не бях аз.

— Мафията работи за теб.

— Трябват им нови номера. Този с бензина вече се изтърка. Правителството се задъхва покрай измамните в здравноосигурителните фондове. Всичко се върза отлично.

— Само дето хората ти раздробиха организацията.

— Както вече казах, няма как да се избегне.

— За какво тогава са ти мулетата? Отрепките като Лев?

— Дребните риби са важни. Атомните мулета, хората, пренасящи мострите, търговците на скрап, перачите на пари и курвите, мафиотите с малките си мозъчета и великите идеи. Мислиш ли, че ако Рафсанджами или Саддам искат нещо, ще се обърнат към муле, след като могат да купят директно от нобелиста учен в Русия или някоя от бившите републики? Има организации, огромни като „Дженеръл мотърс“, които се занимават единствено и само с трансфер на радиоактивни вещества. Германски банкери, италиански съдии, ирански бизнесмени. Малко се замислят за идеологията. В основата на тероризма стои бизнесът. Говорим за начин на живот.

— Значи според теб Лев беше абсолютно необходим. А и ти беше, как да кажа, под ръка? Зайцев също изпълни ролята си.

— А в края бях аз — каза той горчиво и осъзнах, че Бродски знае всичко и преструвките, че стои над грозното, дребно насилие, отрепките и мутрите, беше част от мита, в който сам почти вярваше.

Сетих се пак за Лев и баща му.

— Нуждаем се най-вече от малките хора — продължи Бродски.
— Без тях системата няма да работи.

— Пушечно месо.

— Колко старомодно. Долнопробните убийства също раздухват историята. Хората се плашат от новината, че радиоактивни материали, пък било и в незначителни количества, се прекарват нелегално в Западна Европа или още по-добре в Ню Йорк. Няколко грама в Бруклин са далеч по-стряскащи от сто тона плутоний в Томск.

— А ако нещо се обърка? Ако осъмнем с ядрен взрив в Световния търговски център?

— Тогава ще преговаряме.

— Трябва да си полудял.

— Най-старият въпрос в етиката. Кого ще спасиш, Арти? Приятелката си или милиони хора?

— Целта оправдава средствата.

— Арти! Както сам каза, без клишета.

— А червеният живак?

— Кой знае? Излезе полезен. Звучи чудесно, не мислиш ли? Смъртоносен, но неуловим. Разкошен номер. Както казват, прах в очите. Няма значение. — Извърна се към съпругата си. — Няма значение, нали, Полет, скъпа?

Тя още дремеше, сладко усмихната.

— Иван Ковалски каза, че не е нападал Рики в апартамента ми. Така ли е? Някой се е целил в мен и погрешка е попаднал на Рики?

— Казал ти е истината. Започваше да се превръщаш в пречка. Съжалявам, че стана с приятеля ти, Арти. Ще ти се реванширам.

Изправих се.

Бродски инстинктивно постави длан на рамото на жена си. Тя отвори очи и посегна да докосне лицето му.

Извърна очи към мен.

— Тук ли следва сцената, в която ме убиваш?

— Няма да спечелиш. Това за спасяването на света са само празни приказки. Няма да успееш с далаверите си, няма да получиш монопола над сделките. Не можеш да притежаваш ядрената енергия.

Видях, че се ядоса.

— Все някой ще го направи.

— Никога няма да те пуснат у дома, в Америка.

— Не ставай глупав. — Огледа се и махна към посолството, към това, което символизираше. — Аз съм си у дома.

Полет Бродски не сваляше поглед от нас. Вратата внезапно се отвори и влезе камериерката с един морски пехотинец. През замъгленото си съзнание Полет бе надушила гнева ми към Бродски и незабелязано бе натиснала копчето за камериерката.

— Има ли проблем, сър? — учтиво попита пехотинецът.

— Има ли, Арти? — попита ме Чъм Бродски.

— Наистина ли вярваш, че можеш да монополизираш информацията? Всички слухове, клюки, новини? — попитах вече на вратата.

— Една част от тях ми стигат.

— За какво?

— За да притежавам страха.

ЕПИЛОГ НЮ ЙОРК

Сони Липърт ме чакаше на летището. Нетърпелив да видя Рики, се наредих на опашка при Имиграционните. Навремето процедурата ме бе изплашила, сега я понесох с грубото безразличие на истински американец.

Само че чиновникът никак не си даваше зор. Обсъдихме „Никс“, той прегледа някакъв регистър, после извика файла ми в компютъра.

— По бизнес или на екскурзия?

— Моля?

— Посещението ви. По работа или на екскурзия?

Защо се бавеше толкова? Какво ставаше? Лентата отсреща вече бълваше багажа. До нея видях няколко познати ченгета, но след полет от Москва тук винаги има полицаи.

Едва след като получих подпечатания си паспорт и прибрах куфара от лентата, видях, че двама от тях тръгват към мен.

— Проклет, тъп идиот — каза Сони Липърт, когато двойката полицаи ме изведоха от терминала. Докато го казваше обаче, като че ли се усмихна в неговия си кисел вариант. — На твоя страна съм. Кажи му, Рой.

Рой Питъс чакаше в паркираната зад гърба му кола.

— Рой, кажи на това преобано бивше ченге, че сме на една страна. Чаткаш ли, Арт? Ако не мен, послушай него.

— Оставете го да говори, инспекторе — каза ми Рой Питъс.

През терминала фучеше вятър, по пътниците пръскаше дъжд. Две редици жълти таксита надуваха клаксони.

Влязох в колата, Сони седна отпред.

— Чухме за момичето. Съжалявам, Арти, обаче дано не замисляш някое тъпо отмъщение. — Запали двигателя. — Прибрахме и двамата Зайцеви. Мислим, че Младши ще даде показания. Ако го направи, ще е едно начало. Докопахме го благодарение на теб. А, и поне за момента пресякохме притока на радиоактивни вещества в

града. Накарахме Москва най-после да се заеме с въпроса за ядрените мулета. Ще заловим и останалите. Недей да се държиш като руснак. Отмъщението е тъпо нещо, мой човек — каза, докато даваше на заден.

Не беше достатъчно. Зайцев не можеше да плати за пораженията, нанесени от Бродски: Бърди, Олга, Рики, Лев. И Светлана.

— Знаел си, че съм в Москва.

— Ами ти не го запази точно в тайна, Арт. Събрах две и две като теб и получих четири. Обадих се на агент Рой Питъс. Агент Рой Питъс най-после благоволи да говори с мен. — Подкара по Експресуей.

Караше като баба.

Рой си траеше, свит в седалката. Виждах само главата му, приличаше на гранитен къс от Ръшмор. Като седнало отзад хлапе ги гледах как безмълвно се дърлят.

— Знаеш за Светлана? — едва се усилих да произнеса името ѝ.
— Откъде?

— Чухме. Съжалявам.

— Откъде чухте? — Вече се досещах.

— Свердлов е наш приятел. И твой също, по дяволите. От добрите е.

— Шпионирал ме е.

— Отърва ти задника.

— Поставил си ми капан, Сони. Набута ме още в деня, в който ме изтегли от случая. Каза, че ми подхвърляш кокал. Знаеше, че ще отида в Бруклин. Нали?

Сони сви рамене.

— Поех риск. Ако разрешеше случая, щях да оберя заслугите и да подготвя добро обвинение. Официално ти изобщо не участваше в играта. Ако се издънеш, бях чист. Можех да изляза героят, който те е спасил.

— Или аз вече да съм мъртъв с твоя помощ.

Плътна пелена дъжд забули предното стъкло. Сони пусна чистачките, без да спира да говори. Рой Питъс мълчеше.

— Ами Рики?

— Кой?

— Знаеш кой. Приятелят ми Рики Тай. Кой го преби?

— Не знаем със сигурност. Според нас хората на Зайцев са били нарочили теб, а приятелят ти го е отнесъл.

— Грещиш. Ще ти кажа кой го направи.

Бяхме на средата на моста. Градът вече се виждаше, когато им разказах за Чьом Бродски. Казах им всичко и видях недоверието им; съжالياвах ме.

Прибрах се у дома. Апартаментът ми беше почистен и някой, може би Лоа, беше оставил на бюрото цветя. Мушкатите на противопожарното стълбище бяха пожълтели и мъртви. Пуснах щорите и си легнах за колко — седмица? Ставах да ям, пак лягах, ходех при Рики в болницата, после спях по дванадесет, понякога по четиринадесет часа на ден. Всяка нощ сънувах Светлана, после пак я губех на сутринта.

Когато най-после се съвзех, беше Хелоуин. Пуснах телевизора на новините и надавах по едно ухо, докато изпия кафето и си взема душ. Чьом Бродски обяви, че плановете му за нов тип ядрен реактор се забавят поради болестта на съпругата му; двамата ще предприемат дълго пътешествие по море, може би до Израел, каза, да потърси корените си. Книгата на Генадий беше влязла в списъка на бестселърите, шоуто на Теди Флауърс — купено от някаква телевизионна компания. Убийствата в Ню Йорк бяха намалели, доларът се покачваше. Млад репортер бе загинал в Москва от взривило се в лицето му куфарче, пълно с документи за ядрената мафия. Не казаха името, но се досетих, че става дума за горкия Едуард Сколник. Времето застудяваше. Рупърт Мърдок беше купил „Правда“. А, и тетрадките на Бърди пристигнаха, грижливо опаковани, по пощата; от тях научих това, което вече знаех, и още много други неща.

В „Св. Винсънт“ тази вечер погледнах бледото лице на Рики и видях искрица живот. Дойдоха лекари, светнаха в очите му с фенерче: зеницата реагира. Чудо, каза една от сестрите, монахиня. Иначе не вярвам в чудеса, но реших да приема думите ѝ на доверие.

Пред стаята на Рики в „Св. Винсънт“ заварих Хилел Абрамски и приятелите му да обсъждат талмуда с някакъв свещеник.

— Винаги съм харесвал приятеля ти Рики — каза Хилел. — Мислех, че малко помощ няма да му е излишна. Поддържахме добри връзки със „Св. Винсънт“.

— Твоят господ позволява ли да се молиш за неверници като Рики?

— Защо не? — каза Хилел и добави: — Между другото Сароян е мошеник.

— Знам.

— Можеш да го прибереш, когато поискаш.

— Благодаря ти, Хили. Вече го направихме. Между другото, как го удържа да не замине? В плен ли го държа? На хляб и вода?

Абрамски бръкна в джоба на панталоните си и извади оттам торбичка. Вътре, увит в салфетка, беше големият като орех диамант.

— Знаех, че за нищо на света няма да си тръгне без това. Алчен тип. Затова му изпратих съобщение, че съм в религиозен пост и не желая да бъда безпокоен. Къде ще ходи?

— Трябвало е да станеш психоаналитик, Хил.

— Знае ли човек...

Прибрах се от болницата пеш, през Вилидж и хладните есенни улици, пълни с вещици и дяволи.

Вървах чак до Брум стрийт. Седнах на бара до облечен като Хилъри Клинтън мъж и два призрака. Аз нямах костюм.

Към средата на третата бира и малката планина пържени лучени кръгчета на стола до мен седна някой. Миришеше страхотно.

— Какво ще пиеш? Аз черпя — Беше Лили Хейнс.

— Следиш ли ме?

— Да — отговори. — Но съм безобидна.

Издание:

Реджи Наделсън. Червената мъгла

Американска. Първо издание

ИК „Атика“, София, 2005

ISBN: 954-729-208-0

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.